

**SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN
İNCELENMESİ ve ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE
GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Şenay YAVAŞ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY

Temmuz 2019

Afyonkarahisar

T.C.

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI
BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN İNCELENMESİ ve
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan

Şenay YAVAŞ

Danışman

Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY

AFYONKARAHİSAR 2019

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Bağlamında Gezi Sitelerinin İncelenmesi ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

01/07/2019

Şenay YAVAŞ

JÜRİ KARARI

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY
Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Nil DUBAN
: Dr. Öğr. Üyesi Hatice TÜRE

İmza

.....
.....
.....

İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Şenay YAVAŞ' ın “**Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Bağlamında Gezi Sitelerinin İncelenmesi Ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi**” başlıklı tezi, 08/07/2019 günü saat 14:00’ de Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği’ nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

**Doç. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR**

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN İNCELENMESİ ve ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Şenay YAVAŞ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

Temmuz 2019

Danışman: Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY

Gezi siteleri içeriğinde tarihsel ve coğrafi bilgilere, pek çok tarihsel ve turistik mekâna, farklı destinasyonlara ilişkin deneyim ve önerilere yer verilen çok boyutlu kaynaklardır. Bu araştırmanın temel amacı 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı bağlamında gezi sitelerinin incelenmesidir. Bu temel amaç doğrultusunda; gezi sitelerinin Sosyal Bilgiler dersi programındaki kazanım, değer ve becerileri açısından uygunluğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler öğretiminde gezi sitelerinden yararlanmaya ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın ilk başlığında “Gezimanya”, “Yoldaolmak”, “Bizevdeyokuz”, “Keşfetsene”, “Gezipgördüm” birer doküman olarak ele alınmış ve doküman analizi yoluyla incelenerek Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı bağlamında hangi boyutlarıyla gezi sitelerinden yararlanılabileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır. İkinci başlıkta ise 2018-2019 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar ili merkezinde (alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan altı devlet

ilkokulunda) görev yapan 110 sınıf öğretmeninden açık uçlu anket yoluyla elde edilen verilere dayalı olarak Sosyal Bilgiler dersi bağlamında gezi sitelerinden ne şekilde yararlanılabileceği üzerinde durulmuştur. Araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki öğrenme alanı, kazanım, beceri ve değerlerin kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılabileceği belirlenmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen sonuçlar: Sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında bilgi edinme tercihleri; seyahat planlamalarında yer verdikleri boyutlar; takip ettikleri gezi siteleri; sosyal medyada takip ettikleri gezginler ve takip etme gerekçeleri; gezi sitelerinden sosyal bilgiler dersinde yararlanma durumları ve gerekçeleri; gezi sitelerinden yararlandıkları konu ve kazanımlar; değerler eğitimi kapsamında gezi sitelerinden hangi değerler bağlamında yararlandıkları; gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenci ve öğretmen açısından katkıları, gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlar, bu sorunların çözümüne ilişkin önerileri ve sosyal bilgiler dersinde gezi sitelerinden etkili yararlanabilme bağlamındaki önerileri başlıkları altında ele alınarak tablolar halinde sunulmuş ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gezi siteleri, sınıf öğretmenleri, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretimi, doküman analizi, açık uçlu anket

ABSTRACT

INVESTIGATION OF TRAVELWEBSITES IN THE CONTEXT OF SOCIAL STUDIES COURSE CURRICULUM AND EVALUATION ACCORDING TO TEACHERS VIEWS

Şenay YAVAŞ

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PRIMARY EDUCATION**

July 2019

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Tuğba SELANİK AY

Travel websites are multi-dimensional sources, which contain historical and geographical information, numerous historical and touristic sites, experiences and suggestions concerning different destinations. The main objective of this study is to examine the travel websites in terms of Social Studies curriculum. In line with this aim, it was attempted to determine the extent that these websites involve the attainment, value, and skills determined in the Social Sciences curriculum. Additionally, the views of primary school teacher's were investigated in terms of using travel websites in teaching social studies. Under the first topic, five of these websites "Gezimanya", "Yoldaolmak", "Bizevdeyokuz", "Keşfetsene", "Gezipgördüm" were evaluated as a document. They were examined through the document analysis method in an attempt to determine how to benefit from these travel websites in the context of Social Studies curriculum. Under the second topic, it was investigated how to benefit from the websites in the context of Social Studies teaching program based on the data obtained through semi-structured interviews conducted with 110 primary school teachers teaching in Afyonkarahisar city center (six public primary schools with students coming from low, middle, and socio-

economic groups) in the 2018-2019 educational year. As the conclusion of the study, it was determined that the travel websites can be used concerning the teaching field, attainment, skills, and values determined in the Social Studies Program. The results obtained from the interviews conducted with the primary school teachers were discussed under the following titles: knowledge acquisition preferences of primary school teachers during their travel plans; the dimensions they include in their travel plans; the travel websites they follow; the travelers they follow in social media and the motive behind following them; whether they benefit from the travel websites in their social studies courses and its reasons; the subjects and attainments achieved through the travel websites; whether they benefit from travel websites for the values education; contributions of travel websites for both the student and the teacher; problems that can emerge in benefiting from travel websites, suggestions as a solution for these problems, and other suggestions concerning benefiting from travel websites in teaching Social Studies courses. These pieces of information were presented in tables, and additionally, they were supported with direct quotation from the interviews conducted with the primary school teachers.

Keywords: travel websites, primary school teachers, teaching social studies, document analysis, open ended survey

ÖNSÖZ

Mesleğimde durağanlaştığım bir dönemde bana yüksek lisans yapma fikrini veren ve bu konuda beni cesaretlendiren değerli arkadaşım Dr. Öğr. Üyesi Nezahat Hamiden KARACA'ya teşekkür ederim.

Gerek bu çalışma gerekse yüksek lisans eğitimim boyunca yardımını esirgemeyen, yaşadığım birçok olumsuzlukta bana içtenlikle destek veren değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY'a sonsuz teşekkür ederim.

Tez savunmamda bulunan değerli hocam Doç. Dr. Nil YILDIZ DUBAN ve Dr. Öğr.Üyesi Hatice TÜRE'ye teşekkür ederim.

Araştırma süresi boyunca zaman zaman ihmal ettiğim kızım Erem ve oğlum Melih'e, sabırlarından dolayı eşim Ferhat'a desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	ii
JÜRİ KARARI.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xvii

GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

1. EĞİTİMİN İNSAN YAŞAMINDAKİ ÖNEMİ	5
2. İLKOKULUN EĞİTİM BASAMAĞI OLARAK ÖNEMİ	7
3. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN İLKÖĞRETİMDEKİ YERİ	9
3.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN AMAÇLARI.....	14
3.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KAZANDIRILMASI AMAÇLANAN ANAHTAR YETKİNLİKLER	17
3.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KAZANDIRILMASI AMAÇLANAN BECERİLER	18
3.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİ'NDE KAZANDIRILMASI AMAÇLANAN DEĞERLER	19
4. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YARARLANILABİLECEK KAYNAKLAR	20
4.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GAZETE VE GÜNCEL OLAYLARDAN YARARLANMA	21
4.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TARİHSEL KANITTAN YARARLANMA.....	24
4.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE SINIF DIŞIORTAMLARDAN YARARLANMA.....	25
4.3.1. Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihi Mekan ve Müzelerden Yararlanma	26
4.3.2. Sosyal Bilgiler Dersinde Kurum, Kuruluş ve Sivil Örgütlerden Yararlanma	28
4.3.3. Sosyal Bilgiler Dersinde Kaynak Kişilerden Yararlanma	28
4.3.4. Sosyal Bilgiler Dersinde Aile Katılım Çalışmalarından Yararlanma	29
4.3.5. Sosyal Bilgiler Dersinde Doğa Eğitiminden Yararlanma.....	30

4.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMALARINDAN YARARLANMA.....	31
4.5. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TEKNOLOJİDEN YARARLANMA..	32
4.5.1. Web 2. 0.....	33
4.5.2. Kodlama ve Robotik.....	34
4.5.3. Yazılımlar.....	35
4.6. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EDEBİ ÜRÜNLERDEN YARARLANMA.....	36
4.6.1. Destanlar	38
4.6.2. Masallar	39
4.6.3. Bilmeceler	39
4.6.4. Atasözleri ve Deyimler.....	40
4.6.5. Hikâyeler (Öyküler).....	40
4.6.6. Şiirler.....	41
4.6.7. Biyografiler	41
4.6.8. Efsaneler	41
4.6.9. Gezi yazıları (Seyhatname).....	42
4.7. ALAN GEZİLERİ	43
4.8. SANAL ALAN GEZİLERİ.....	45
5. GEZİ SİTELERİ.....	46
6. GEZİ SİTELERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ.....	46
6.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ	47
6.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ANAHTAR YETKİNLİKLER KAZANDIRMA BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ	50
6.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN BECERİLER BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ.....	52
6.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ	55
6.5. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ÖĞRENME ALANLARI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ.....	57
7. KONUyla İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	61
7.1. YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	61
7.1.1.Yurt İçinde Alan Gezileri ve Sanal Alan Gezileriyle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	61
7.1.2.Yurt İçinde Teknoloji Kullanımıyla İlgili Yapılan Araştırmalar ...	64
7.2. YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR	67

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	71
2. KATILIMCILAR	72
3. VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ	73
4. VERİLERİN ANALİZİ	74

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. GEZİMANYA SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ.....	76
2. BİZEVDEYOKUZ SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ.....	80
3. “YOLDAOLMAK” SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ	83
4. “KEŞFETSENE” SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ.....	86
5. GEZİPGÖRDÜM SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ	88
6. GEZİ SİTELERİNİN İÇERİĞİNDE YER ALAN BAŞLIKLARIN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMIYLA İLİŞKİLENDİRİLMESİ.....	89
7. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE GEZİ SİTELERİNDEN YARARLANMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.....	155
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	175
KAYNAKÇA.....	191
EKLER.....	209

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Eğitiminin Üç Geleneği	13
Tablo 2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki Anahtar Yetkinlikler	18
Tablo 3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki Beceriler	18
Tablo 4. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki Değerler	20
Tablo 5. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Genel Amaçları Bağlamında Gezi Siteleri	47
Tablo 6. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Anahtar Yetkinlikler Bağlamında Gezi Siteleri	50
Tablo 7. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Beceriler Bağlamında Gezi Siteleri	52
Tablo 8. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerler Bağlamında Gezi Siteleri	55
Tablo 9. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Öğrenme Alanları, Kazanım ve Süreleri.....	57
Tablo 10. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Öğrenme Alanları Bağlamında Gezi Sitelerinden Yararlanma	58
Tablo 11. Katılımcıların Özellikleri	72
Tablo 12. Gezi Sitelerindeki Başlıkların Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Öğrenme Alanları ve Kazanımlar ile İlişkilendirilmesi	90
Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Sitelerinden Yararlanmaya İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Temalar	155
Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Seyahat Planlamalarında Bilgi Edinme Tercihleri	155
Tablo 15. Sınıf Öğretmenlerinin Seyahat Planlamalarında Yer Verdikleri Boyutlar	157
Tablo 16. Sınıf Öğretmenlerinin Takip Ettiği Gezi Siteleri	158
Tablo 17. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Medyada Takip Ettikleri Gezginler	160
Tablo 18. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Medyada Takip Ettikleri Gezginleri Takip Etme Gerekçeleri	160
Tablo 19. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Sosyal Bilgiler Dersinde Yararlanma Durumları	162
Tablo 20. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlandıkları Konu/Kazanımlar	163
Tablo 21. Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi Bağlamında Gezi Sitelerinden Hangi Değerler Kapsamında Yararlandıkları	164
Tablo 22. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanarak Kazandırmayı Planladıkları Becerileri	165
Tablo 23. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Öğrenciye Katkılarına İlişkin Görüşleri.....	167

Tablo 24. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Öğretmene Katkılarına İlişkin Görüşleri.....	168
Tablo 25. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanmada Karşılaşılabilecek Sorunlara İlişkin Görüşleri	169
Tablo 26. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanmada Karşılaşılabilecek Sorunların Çözümüne İlişkin Görüşleri	171
Tablo 27. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Sitelerinden Etkili Bir Biçimde Yararlanabilme Bağlamındaki Önerileri	172

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Sosyal Bilgiler Anlayışının, Özelliklerinin Kaynaklık Ettiği Sosyal Bilgiler Eğitiminin Amaçları.....	16
Şekil 2. Sosyal Bilgiler Dersinde Yararlanılabilecek Edebi Eserler	38
Şekil 3. “Gezimanya” Sitesinin Genel Görünüşü.....	76
Şekil 4. “Bizevdeyokuz” Sitesinin Genel Görünüşü	81
Şekil 5. “Yoldaolmak” Sitesinin Genel Görünüşü	83
Şekil 6. “Keşfetsene” Sitesinin Genel Görünüşü	86
Şekil 7. “Gezipgördüm” Sitesinin Genel Görünüşü	88
Şekil 8. Avrupa Kıtasının Haritası.....	92
Şekil 9. Belçika’nın Konumu	93
Şekil 10. Almanya Ekonomisi (https://gezimanya.com/avrupa/almanyanin-ekonomisi adresinden 05/04/2019 tarihinde alınmıştır.).....	94
Şekil 11. Waffel/Belçike	94
Şekil 12. Paris Ulaşım.....	95
Şekil 13. Domates Festivali/ Valencia	96
Şekil 14. Paris.....	96
Şekil 15. Çanakkale	97
Şekil 16. Kazdağları.....	97
Şekil 17. Türkiye’de Ekonomik Faaliyet	98
Şekil 18. Türk Yemekleri.....	98
Şekil 19. Pasaport 1	99
Şekil 20. Vize 1	99
Şekil 21. Amber Kalesi ve Tac Mahal/Hindistan.....	101
Şekil 22. Hindistan ve Kübadan Kıyafet Örnekleri.....	101
Şekil 23. Lale Bahçesi/Hollanda	102
Şekil 24. Londra’dan Cotswolds	103
Şekil 25. Tahran/İran	103
Şekil 26. Hierapolis Antik Kenti/ Denizli.....	104
Şekil 27. Kapadokya.....	104
Şekil 28. Çini Yapımı	105
Şekil 29. Kapadokya.....	106
Şekil 30. Gaziantep.....	107
Şekil 31. Havaalanı.....	108
Şekil 32. Kamakura/Japonya.....	109
Şekil 33. Kızıldeniz	110
Şekil 34. Kızıldeniz’deki Denizaltı ve Kızıldeniz Su Altı.....	111
Şekil 35. Japon Yemekleri	112
Şekil 36. Marsilya/Fransa	112
Şekil 37. Biarritz/Fransa.....	113
Şekil 38. Berlin Yemeği/Currywurst	114

Şekil 39. Düden Şelalesi/Antalya	114
Şekil 40. Kemeraltı/İzmir	115
Şekil 41. Tepsi Mantısı/Kayseri	116
Şekil 42. Pasaport 2	116
Şekil 43. Vize 2	117
Şekil 44. Taşkonaklar Cave Otel/Kapadokya	118
Şekil 45. Chashushuli: Gürcistan Yemeği ve Batum Kalesi.....	118
Şekil 46. Venedik	119
Şekil 47. Yunanistan Yemekleri.....	119
Şekil 48. İğneada Sahili ve İğneada Longoz Ormanları	121
Şekil 49. Fellah Köftesi ve Adana Kebabı.....	121
Şekil 50. Pasaport 3	122
Şekil 51. Havaalanı.....	123
Şekil 52. Kamboçya'nın Harita Üzerindeki Yeri ve Pashupatinath Tapınağı/Nepal	125
Şekil 53. Chitwan Milli Parkı/Nepal	125
Şekil 54. Sagrada Familia/Barcelona ve Nou Camp Stadyumu/Barcelon	126
Şekil 55. Tunus Yemekleri.....	127
Şekil 56. Seul Metrosu/Güney Kore.....	127
Şekil 57. Sultanahmet Camii/İstanbul ve Topkapı Sarayı/İstanbul.....	128
Şekil 58. Marmaris/Muğla	128
Şekil 59. Gençlik Parkı/Ankara.....	129
Şekil 60. Kaşar Peyniri/Kars	130
Şekil 61. Kars Yemekleri, Haşıl, Kaz Eti ve Bulgur Pilavı	130
Şekil 62. Amsterdam'da Ulaşım	131
Şekil 63. 4 Yıldızlı Holiday Inn Moscow Lesnaya, Moskova	132
Şekil 64. Ülkeler ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Değerler	133
Şekil 65. Centenary Tree Canopy Yolu/Güney Afrika.....	134
Şekil 66. Şehirler ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Değerler	135
Şekil 67. Helsinki	136
Şekil 68. Batum Limanları	137
Şekil 69. N Seul Kulesi/Güney Kore.....	137
Şekil 70. Türkiye ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Değerler	138
Şekil 71. Uşak Kent Müzesi.....	139
Şekil 72. Tablo	140
Şekil 73. Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) Başlığının İlişkilendirilebileceği Değerler	140
Şekil 74. Türkiye'de UNESCO Dünya Miras Listesinde Yer Alan Yerler(İstanbul, Safranbolu Evleri.Efes Antik Kenti ve Troya Antik Kenti).....	142

Şekil 75. Kıtalar ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler	142
Şekil 76. Amerika Kıtası.....	143
Şekil 77. Ülkeler ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler	144
Şekil 78. Gokyo Gölleri, Nepal.....	145
Şekil 79. Bahamalar.....	145
Şekil 80. Şehirler ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler	147
Şekil 81. Cinque Terre.....	148
Şekil 82. Valla Kanyonu, Kastamonu.....	149
Şekil 83. Göbeklitepe/Şanlıurfa	149
Şekil 84. Türkiye ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler	150
Şekil 85. Türkiye Sınır Kapıları.....	151
Şekil 86. Cumalıkızık/ Bursa	152
Şekil 87. Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler	153

KISALTMALAR DİZİNİ

Akt: Aktaran

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

s: Sayfa

TDK: Türk Dil Kurumu

vb: ve benzeri

GİRİŞ

Eğitim; yeni nesillerin, toplum içinde yerlerini almak için hazırlanmaları, belli bir alanda bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmeleri ve kişilik gelişimlerine yardım etme etkinliğidir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2017). Günümüz eğitim sistemlerinin temel belirleyicilerinden biri, bireylerin yaşam boyunca devam eden eğitim etkinlikleri ile öğrenilen bilgi ve beceriler sayesinde bireyin dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilmesidir.

Günümüz sosyal ve ekonomik koşulları gün geçtikçe değişmektedir. Bu nedenle değişen koşullara uyum sağlayabilen, ülkeler arasındaki sosyal ve ekonomik alanda var olan rekabet ile başa çıkabilen bireyler yetiştirebilmeye önem verilmiştir. Bu durum; ülkeler eğitim modelinde yeni arayışlar içine sokmuştur. Yeni eğitim modellerinde 21. yy becerilerine sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Sorgulayan, düşünen, problem çözebilen bireyler yetiştirmek gün geçtikçe önem kazanmaktadır.

Günümüzde çevre ve insanı ilgilendiren sorunlar sadece bulunan toplumu değil, tüm dünyayı ilgilendirmektedir. Bu sorunlarla ilgili yapılması gereken, sorunlar karşısında neler yapılabileceğın farkına varmaktır. Yapılabileceklerin yerine getirilmesinde Sosyal Bilgiler dersi önemlidir (Ercan, 2007). Son yıllarda, bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmeler hızlı bir şekilde artmaktadır. Bu artış bireylerin farklı problemlerle karşılaşmalarına neden olmaktadır. Bu problemlerin çözümü için farklı disiplinlerin birlikte kullanılması gerekmektedir. Bu disiplinlerin birlikte kullanılmasına Sosyal bilgiler dersi rehberlik eder. Çünkü Sosyal Bilgiler dersi tarih, coğrafya, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji ve sosyoloji gibi birçok sosyal bilimlerin birlikte kullanıldığı bir derstir. Farklı disiplinleri kullanarak öğrencilere insan ilişkileri ve vatandaşlık yeterlikleri kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu disiplinlerin kaynaştırılmasıyla Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilere bireysel, toplumsal ve küresel konularla ilgili bilgi, beceri ve değer edinmelerine ve yaşamlarında doğru ve mantıklı kararlar almalarına yarar sağlamaktadır. Bu anlatımlara dayalı olarak Sosyal Bilgiler şu şekilde tanımlanabilir:

“Etkin ve üretken bireyler yetiştirmek, öğrencilerin insani ilişkilerini ve vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla sosyal bilimleri kaynaştıran bir ilköğretim dersidir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015: 1).” Sosyal Bilgiler, bireylere vatandaşlık bilincini kazandırmak ve bunun gerektirdiği biçimde davranmalarını sağlamak için sosyal ve beşeri bilimlerin bir araya getirilmesi sonucu ortaya çıkan bir Sosyal Bilim dalıdır (NCSS, 1993). Sosyal Bilgiler bireylerin problem çözme, karşılaştırma, sorgulama, karar verme gibi sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin gelişimleri için sosyal bilimleri ve insani konuları bütünleştirerek ele alan disiplinler arası bir alandır (Barth, 1993).

Araştırmanın giriş bölümünde problem durumuna, alt problemlere, araştırmanın amacına, önemine, varsayımlara, sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir. Araştırmanın birinci bölümü olan kavramsal çerçeve ve ilgili alanyazın bölümünde ilgili alanyazın incelenmiş, kavramlar ve teoriler açıklanmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde ise araştırmada kullanılan yöntem ve desen, araştırmanın örnekleme ve örneklem alma yöntemleri, verilerin toplanması ve analiz sürecinde yapılan çalışmalar açıklanmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümü olan bulgular ve yorum bölümünde araştırmalardan gezi sitelerinden elde edilen bulgular iki başlık halinde incelenmiştir. Birinci başlıkta gezi siteleri doküman analizi yoluyla incelenmiş elde edilen bulgular sunulmuş; ikinci başlıkta ise sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersi bağlamında yararlanmaya yönelik görüşlerine ilişkin bulgular verilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde sonuç, tartışma ve öneriler kısmında ise araştırmada ulaşılan sonuçlar açıklanmış, alanyazında yapılan benzer araştırmalar ile ulaşılan benzer ve farklı sonuçlar karşılaştırılarak tartışmalar yapılmış ve sonuçlara dayalı önerilerde bulunulmuştur.

PROBLEM DURUMU

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı bağlamında gezi sitelerinin incelenmesidir.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Sosyal Bilgiler dersi konusu ve içeriğini gerçek yaşam problemlerinden alan ve laboratuvarı gerçek yaşam olan bir ders olarak ifade edilebilir. Bu bağlamda bireylere yakın çevrelerinden başlayarak tüm dünyayı tanıtmak; benzerlik ve

farklılıklarıyla dünya insanların yaşam deneyimleri hakkında fikir sahibi olmalarını sağlamak; ülkeler arası ilişkiler, değerler, doğal ve beşeri unsurlar ile ilgili farkındalık yaratmak gibi misyonları da üstlenen Sosyal Bilgiler dersi bu noktada gerçek yaşam deneyimlerinden de yararlanılarak çok daha etkili biçimde işlenebilir. Gezi siteleri insanların yakın çevresinde ve dünyanın farklı yerlerinde edindikleri deneyimleri ve öğrendiklerini paylaştıkları web siteleri olarak ifade edilebilir. Günümüzde pek çok yerli ve yabancı turist bir yere gitmeden önce sıklıkla bu siteleri takip etmektedir. Azımsanamayacak sayıda takipçiye sahip olan bu siteler teknolojinin gelişmesi ve her eve girmesi ile artık günlük yaşamın dolayısıyla da eğitimin bir parçası olarak görülmeye başlanmıştır. Sosyal Bilgiler dersinin ruhuna uygun bir kaynak olarak ele alınabilecek gezi sitelerinin Sosyal Bilgiler dersinin hangi boyutlarında daha etkili biçimde işe koşulabileceğinin belirlenmesi etkili bir Sosyal Bilgiler dersi öğretimi için bir gereklilik olarak ifade edilebilir. Gezi sitelerinin birer doküman gibi incelenmesinin yanı sıra öğretmen görüşleri ile de desteklenerek sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalarda ne şekilde gezi sitelerinden yararlanılabileceğinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Alan yazın incelendiğinde bu konuda yapılmış herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın alandaki bu eksikliği gidermesi umulmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı bağlamında gezi sitelerinin incelenmesidir. Bu amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Gezi sitelerinin Sosyal Bilgiler Dersi Programındaki kazanım, değer ve becerileri açısından uygunluğu nasıldır?
2. Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde gezi sitelerinden yararlanmaya ilişkin görüşleri nelerdir?

ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sorulara doğru ve güvenilir bilgiler verdikleri;
2. İstekli ve samimi davrandıkları varsayılmaktadır.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu alıŐma Türkiye'deki ençok kullanıcıya ait beş gezi sitesinden (Ekim 2018-Haziran 2019 tarihleri arasında) elde edilen dökümanlar, incelenen gezi siteleri ve Afyonkarahisar il merkezinde görev yapmakta olan 110 sınıf öğretmenin görüşleri ile sınırlıdır.

TANIMLAR

Web Sitesi: Bilgisayar ekranında görülen her bir web dökümanına bir web sayfasıdır. Bir kişi ya da kurumun, hazırladığı bütün web sayfalarını bir araya getirmesiyle oluşturulan yeni sayfalar (baskent.edu, 2019).

Gezi Sitesi: İnternet aracılığıyla seyahat konusunda araştırma yapılan, gezgin görüşlerine, seyahatlerle ilgili görüŐlere ya da hepsine birden odaklanan web siteleridir. (2018 yılında 587.3 milyon kişi seyahat planlamalarını on-line gerçekleŐtirmiŐtir.) (wikipedia, 2019).

Sosyal Bilgiler: İnsanları ve yaşamları konu alan, kendi kendimizi ve diğerlerini daha iyi anlamamıza yardımcı olan öğrencilere gerekli bilgi, beceri ve değerleri vermeyi amaçlayan ders (Doğanay, 2004).

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde eğitimin insan yaşamındaki önemi, ilköğretimin eğitim basamağı olarak önemi, sosyal bilgiler dersinin ilköğretimdeki yeri, sosyal bilgiler dersinde yararlanılabilecek kaynaklar ve gezi sitelerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile ilişkilendirilmesi üzerinde durulacaktır.

1. EĞİTİMİN İNSAN YAŞAMINDAKİ ÖNEMİ

Alan yazında eğitim: Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmeleri için okul içinde ve dışında, doğrudan veya dolaylı olarak yardım etme, (Okul Sözlüğü [TDK], 2000: 319); bireyin içinde bulunduğu millî, manevi ve kültürel değerler başta olmak üzere, yetenek, beceri, tutum, estetik duyarlılık gibi davranışlar kazanılmasını içeren bir süreç (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2017); bireyin içindeki yetenekleri, istekleri ve ilgileri ulaşabileceği en üst düzeye çıkarmak, kişinin içindeki “potans”ı üst düzeye çıkarabilmek için gerekli çevre imkânlarını düzenlemek (Ergün, 2015: 1); bireyin ve toplumun sahip olduğu kültürü, bilgiyi, inancı, beceriyi, değerleri, sanatı vb. kendisinden sonra gelen nesillere aktarma süreci (Çuçen, 2001) gibi birçok farklı biçimde tanımlanmıştır.

Eğitimin insan yaşamı ve toplum için pek çok katkısından söz edilebilir. Günümüzde teknoloji ve bilim başta olmak üzere, her şey büyük bir hızla gelişmekte ve değişmektedir. Zamanla, var olan bilgilerin geçersiz hale gelmesi ya da yeni

bilgilerin ortaya çıkması kaçınılmaz olmaktadır. Bu değişim ve gelişimden birey ekonomik, sosyal ve kültürel olarak etkilenmektedir ve hayatını çağın gerektirdiği şekilde devam ettirebilmesi için bu hıza ayak uydurmak zorundadır. Bu da ancak eğitim yoluyla gerçekleştirilebilmektedir (Turan, 2012). Ülkelerdeki eğitim sisteminin amacı; toplumsal olarak günümüzdeki sosyal, ekonomik, teknolojik ve bilimsel gelişmeleri takip eden gelişmelere ayak uyduran sorumluluk sahibi, toplumsal olaylara müdahale edebilecek özellikte bireyler yetiştirmektir (Şişman, 2015; Duman; 2010). Eğitim insanların kendi toplumlarını ve kendi toplumları hakkındaki algılarını değiştirir ve çağdaş değerlerin ve inançların kazanılmasını destekler (Fidan ve Baykul, 1994). Eğitimin amaçlarından biri çocuğun yaşadığı çevreye uyumunu sağlamaktır. Eğitim sayesinde çocuk doğal ve toplumsal çevreyi inceler, çevreyi tanır, çevre sorunları hakkında bilgi edinir. Çevresindeki bireylerle uyum içinde yaşamayı öğrenir, öğrenme sürecinde gerekli beceri ve davranışları sergiler. Toplum kurallarını öğrenir ve toplumun bir parçası olarak yaşamayı öğrenir (Güçlü, 2001; Çoban, 2007; Çelikkıran, 1995). Sokrates eğitimin amacının ön yargılı olmayan, düşünen ve yorumlayan, ahlaklı, evrensel değer ve doğruların olduğuna inanan bireyler yetiştirmek olduğunu ifade eder. Platon ise; eğitimin amacını, iyi ve doğru vatandaş yetiştirmek koşuluyla, adaletli bir topluma ve devlete ulaşmak olarak belirtir. John Locke' a göre eğitimin amacı, toplumun mutluluğunu ve refahını ileri götürecek insanlar yetiştirmektir (Çüçen, 2001).

Eğitimin sağladığı katkılardan biri de kültürleme sürecinde üstlendiği hayati roldür. Eğitim belli amaçlar doğrultusunda yapıldığı için kasıtlı kültürleme süreci olarak da nitelendirilebilir. Önceden hazırlanmış bir program doğrultusunda, planlı olarak yapılan eğitim formal; hayattaki etkileşimlerimiz sonucu kendiliğinden oluşan süreç ise informal eğitim olarak tanımlanabilir. Eğitim, doğumdan ölüme kadar, toplumun her alanında gerçekleşen bir süreçtir. Kısacası eğitim hayatımızın her alanında ve her anında gerçekleşmektedir. Kaliteli bir yaşam ve toplum için iyi bir eğitim gerekmektedir (Turan, 2012; Şimşek, 2006).

2. İLKOKULUN EĞİTİM BASAMAĞI OLARAK ÖNEMİ

İlkokul daha ileri eğitim basamaklarının temelini oluşturan, daha sonraki öğrenim hayatı için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırıldığı eğitim basamağıdır (Gültekin, 2007: 478). 222 Sayılı Kanun'a göre ise ilkokul, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir. İlkokul, ilkokul kurumlarında verilir; 6-10 yaş grubundaki tüm çocuklar için zorunlu ve devlet okullarında parasızdır. Parasız olmasının nedeni, eğitimin temel bir insan hakkı olması ve ilköğretimin toplumsal yararının diğer öğretim kademelerine göre daha fazla olmasıdır. Zorunlu olmasının sebebi ise; toplumsal yaşam için gerekli bilgi, tutum, beceri ve davranışların kazandırılması gereğidir (Çınar, 2008; 222 Sayılı Kanun). İlkokulda bireylere toplumsal yaşam içinde diğer vatandaşlarla uyumlu bir şekilde yaşamaları için gerekli temel bilgi ve beceriler kazandırılır. Bunun yanı sıra çağdaş bir yaşam için gerekli olan okuma yazma, okuduğunu anlama, ana dilini doğru kullanma, temel matematik işlemlerine dayalı problemleri çözme gibi beceriler kazandırılır (Işık, 2007).

İlkokul toplum ve birey için, yemek, içmek gibi temel bir gereksinimdir (Tonguç, 2004: 12). Çocuk sağlığı, beslenme ve çocukların eğitimi üzerindeki kuşaklararası etkilerinin yanında, ekonomik büyüme, kazanç, verimlilik, gelir dağılımı ve doğurganlık üzerinde doğrudan olumlu etkileri vardır (Kavak, 1997: 14). İlkokul bireyin gelişimini ve ülkenin kalkınmasını sağlama bakımından da önemli bir rol üstlenmektedir. Bu açıdan bakıldığında ilkokul, toplumun kültürel birikimi ve değerlerini gelecek nesillere aktarma yoluyla toplumun sürekliliğini sağlar (Gültekin, 2007: 478). Birçok ülke, okur-yazar ve sayısal becerilere sahip nüfus yetiştirmeye önem vermektedir. Yetersiz bir eğitimin verilmesi durumunda bir ulusun kalkınma beklentilerini ciddi biçimde tehlikeye attığını kabul etmektedirler. Bu nedenle iyi planlanmış bir ilköğretim, kalkınmanın en temel şartıdır (World Bank, 1990: 10).

İlkokullar, bireyi sadece ortaöğretim basamağına hazırlayan bir öğrenim basamağı değil aynı zamanda bireyi yaşama hazırlayan ve ona temel bilişsel, duyuşsal ve devinişsel becerileri kazandırma ve geliştirme olanağı sunan bir öğrenim basamağıdır (Çınar, 2008). İlkokul dönemi, bireylerin hayata hazırlama noktasında

gerekli bilgi, beceri ve özellikleri kazanabilmeleri için de önemli bir dönem olarak görülmektedir (Aydın, 2015).

Eğitim-öğretim sürecinin en temel basamağı olan ilkokullar, bilimin gücüne inanarak bilimsel düşünebilen, olayları yordayabilen, üreten ve günümüz koşullarına uyum sağlayan bireyler yetiştirmenin yanı sıra; genel kültür sahibi, bilinçli, bilgili bir vatandaşta bulunması gereken özelliklere sahip, zihinsel, duyuşsal ve bedensel yönlerden gelişmiş bireylerin yetişmesine hizmet etmektedir (Tanrıverdi, Polat ve Apak, 2005). Bu beceri ve özellikler, çeşitli dersler aracılığıyla bireye kazandırılmaktadır. Türkiye’de ilkokul düzeyinde Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik gibi çeşitli dersler yer almaktadır (Aydın, 2015).

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ilköğretim, bütün vatandaşların milli amaçlara uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretim olarak bilinmektedir (MEB, 2005). Bir ülkede ilköğretim kurumlarının üstlendiği işlevler şu şekilde özetlenebilir (Özgüven, 2000: 63):

- Ulusal çerçevede sosyo-kültürel ve politik bütünleşmeyi sağlamak,
- Öğrencilere, vatandaşlık eğitimi vermek,
- Bireylerin bedensel, kişisel, sosyal yönleri ile tüm olarak gelişimlerini desteklemek,
- Bireyin iş ve çalışma yaşamına uyum sağlamasına yardımcı olacak beceriler kazandırmak,
- Ortaöğretim düzeyindeki genel ve mesleki programlarla yaşama hazırlayıcı bilgi ve İş yaşamına gireceklere yaygın eğitim kurumlarını tanıtmak ve onlarla ilişkiler kurmak,
- Uluslararası ilişkiler için bilimsel tutum ve değerler geliştirmek, beceriler kazandırmak.

Milli Eğitim Temel Kanunu’nda ise ilköğretim amaç ve görevleri şu şekilde ifade edilmiştir (MEB, 2008: 2):

- Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek,

- Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden geliştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
- İlköğretim son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, orta öğretimde devam edebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapmaktır.

Çocuğu iyi bir vatandaş olarak yetiştirmek eğitim kurumlarının en önemli işlevlerinden biridir (Polat, 2012). Eğitim kurumları bu işlevi, çocuğun toplum içinde sosyalleşmesini, bulunduğu toplumun kültürünü, tarihini, kurumlarını tanınmasını sağlayarak yerine getirir (Erden, 1997). Ülkemizde öğrencilere tüm bu bilgi ve becerilerin önemli bir kısmı ilköğretim okullarında Sosyal Bilgiler dersi aracılığıyla kazandırılmaya çalışılır (Memişoğlu, 2008). Sosyal Bilgiler dersi çocuğun içinde yaşadığı toplumsal yaşamla yakından ilgilidir. Bu derste çocuk, içinde yaşadığı çevreyi tanıma fırsatı bulur; toplumsal sorunlardan haberdar olur ve sorunların çözümüne ilişkin düşünceler geliştirir. Çocuk ancak çevresinde olup bitenleri takip ederek ve güncel olaylardan haberdar olarak toplumsallaşma sürecini devam ettirebilir (Deveci, 2005).

3. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN İLKÖĞRETİMDEKİ YERİ

Öğrenme ile kalıcı davranış değişikliği oluşturacak eğitimden, yaşadığı topluma duyarlı, sorumlu, topluma uyumlu, iş gücü yönünden nitelikli ve iyi vatandaş yetiştirmesi beklenir (Ergün, Ergezer, Çevik ve Özdaş, 1999). Toplumlar vatandaşlarına gerekli özellikleri kazandırmak için sistemli, programlı eğitim ve öğretim ortamları sağlarlar. Oluşturulan bu eğitim ortamında öğrencilere sözü edilen özelliklerin kazandırılmasında en önemli derslerden biri de Sosyal Bilgiler dersidir. Sosyal bilgiler eğitimi ile öğrencilerin, bilgi, beceri ve değerleri anlayıp deneyimler yoluyla kendini geliştirmesi sağlanmaktadır. Öğrenciler çeşitli kültürlerin incelenmesi, kişilerarası becerilerin gelişimi ve gruplar arası problemlerin analizi yoluyla insan ilişkilerini daha iyi anlarlar (Savage ve Armstrong, 1996). Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin toplum ve toplumun sorunları hakkında bilgi sahibi olmalarında ve iyi bir vatandaş olarak sorumluluklarını öğrenmelerinde, insan ilişkilerini anlamalarında, ulusal ve evrensel özellikleri ve değerleri kavramalarında

önemli rol oynamaktadır (Polat, 2012:1). Toplumsal yaşam için gerekli bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasında kuşkusuz ilköğretim basamağında yer alan Sosyal Bilgiler dersi ayrı bir önem taşımaktadır (Eryılmaz, 2015).

Sosyal Bilgilere ilişkin alanyazın incelendiğinde pek çok farklı tanıma rastlamak mümkündür: 1992'de, Sosyal Araştırmalar Ulusal Konseyi (NCSS)'ne göre Sosyal bilgiler, sosyal bilimler ve beşeri bilimlerin birleşmesiyle yurttaşlık yetkinliklerini destekleyen bilim dalıdır. Okul programlarında Sosyal Bilgiler arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset, psikoloji, antropoloji, din ve sosyoloji gibi beşeri bilimlerin bir araya getirilmiş, bunun yanı sıra matematik ve fen bilimleri gibi uygun içerikleri kapsayan disiplinlere dayanan koordineli, sistematik bir bilim dalıdır (NCSS, 1993); vatandaşlık eğitiminde öğretim amacıyla sosyal bilimlerin ve beşeri bilimlerin bütünü verilmiştir (Barr, Barth, Shermis 1977); Sosyal Bilgiler bireylerin problem çözme, karşılaştırma, sorgulama, karar verme gibi sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin gelişimleri için sosyal bilimleri ve insani konuları temel alan disiplinler arası bütünleşen bir kavramdır (Barth, 1993); ilköğretimde iyi ve sorumlu vatandaşlar ortaya koymak için, Sosyal Bilim disiplinleri içinden seçilen bilgilere dayanan, kişilere toplumsal hayatta ihtiyaç duyacakları temel bilgi, tutum, değer ve becerilerin aktarıldığı bir disiplin dalı olarak tanımlanabilmektedir (Kurtulgan ve Köstüklü, 2010); ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla, Sosyal Bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanıdır (Erden, 1997); genel bir fikir, sorun, kişi veya olay hakkında daha güçlü bir anlayışa sahip olmak için birden fazla bilgi, bakış açısı ve sorgulama yöntemlerini bir araya getiren disiplinlerden oluşan bir müfredattır (Parker, 2005); vatandaşların tutumlarını değiştirmeye yardımcı olacak ve sosyo-ekonomiye katkıda bulunabilecek alanlardan biridir (Eshun, 2013); tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimler ile insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi konuları bütünleştirmiş derstir (MEB, 2017). Öztürk'e göre Sosyal Bilgiler, sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı içeriği disiplinler arası bir yaklaşımla bütünleştirerek kullanan, değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir öğretim programıdır (Çengelci, 2012).

Sosyal Bilgiler; coğrafya, tarih, ekonomi, sosyoloji, felsefe, psikoloji, hukuk, antropoloji, din, siyasal bilimler ve arkeoloji gibi sosyal bilimlerin yanısıra; matematik, edebiyat ve sanat gibi beşeri ve fen bilimlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur (NCSS 1993'den Akt. Karaca, 2017). Öğrencilerin ilköğretim birinci kademedен itibaren yaşam hakkındaki görüşlerini biçimlendirmeleri, onların çevreye, insana karşı olumlu davranışlar geliştirmeleri ve sosyalleşmeleri sürecinde büyük önem taşımaktadır. Sosyal Bilgiler dersi öğrencinin kendini, yakın ve uzak çevresini tanımasını sağladığı için onun dünü ve bugünü ile bağ kurarak bu yolla kendi kültürünü ve başka kültürleri de tanımasına, böylelikle kültürün gelişmesine de olanak sağlar (Deveci, 2009: 10). Sosyal Bilgiler öğrencilerin, bugün ve geçmişte insanların karşılaştığı sorunlara ve ikilemlere cevap aramasına odaklanmalıdır. (Evans, 1992). Doğanay'a göre, Sosyal Bilgiler insanları ve yaşamları konu alır. Kendi kendimizi ve diğerlerini daha iyi anlamamıza yardımcı olur. Sosyal Bilgileri tanımlamak, coğrafya ya da tarih gibi bir disiplini tanımlamaktan daha zordur, çünkü Sosyal Bilgiler disiplinler arası ve çok disiplinli bir alandır. Bununla birlikte Sosyal Bilgilerin iki temel ayırıcı özelliği, vatandaşlık yeterliliklerini kazandırmak için oluşu ve bütüncül, disiplinler arası bir alan oluşudur (Alkan ve Tokcan, 2013). Sosyal bilgiler, bir toplum bilimidir. Öğrencilerin, öğrenme sürecinde, bilgiye ulaşma yöntemlerini bulup kullanmalarına ve aktif vatandaş olmalarına yardımcı olmalıdır (Zarillo, 2004).

Sosyal Bilgilerde 20. yüzyılın başlarından itibaren amaç, yöntem ve içerik (1970) ile ilgili farklı görüşler ortaya atılmıştır. Barr, Barth ve Shermis bu farklı görüşler ile ilgili açıklamalarda bulunmuşlardır. Açıklamalarda Sosyal Bilgiler dersi için vatandaşlık aktarımı olarak Sosyal Bilgiler, sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgiler ve yansıtıcı araştırma olarak Sosyal Bilgiler olmak üzere 3 yaklaşım üzerinde durulmuştur (Kaymakçı ve Ata, 2012: 39). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde üç temel yaklaşımın üzerinde durmaktadır. Bunlar (Öztürk, 2006):

- Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretimi
- Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretimi
- Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretimi

Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimler disiplinlerinden ilköğretim dönemi çocuklarının seviyesine uygun olarak seçilmiş

bilgilerin disiplinler arası bir yaklaşımla verildiği bir programdır. Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimlerin bulgularını toplumda gerekli olan yönleriyle ele almakta, bir toplumdaki bireylerin, o toplumdaki yaşayışını, ilişkilerini, kültürünü, diğer toplumlarla olan ilişkilerini kapsayan bölümdür (Sözer, 1998: 3). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde ikinci büyük gelenek olan sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler, Barr, Barth ve Shermis tarafından ortaya konulmuştur. Bu görüşün savunucuları, karmaşık konular üzerine düşünen ve yorum yapabilen öğrencilerin gelecekte yaşayacakları toplumun işleyişini, yapısını en iyi şekilde inceleyeceklerini ve sorunların çözümü için uygun yollar arayacaklarını savunmaktadırlar (Barr, Barth ve Shermis, 2013: 22). Bu yaklaşıma göre öğrenciler, sosyal bilimlerin yapısını, bilgi toplama ve yorumlama süreçlerini öğrenmelidir (Bozkaya Gülşen, 2011). Sosyal bilimler olarak Sosyal Bilgiler yaklaşımında amaç; öğrencileri sosyal bilimlerdeki disiplinlere ait bilgi ve becerileri kazanmış iyi vatandaş olarak yetiştirmektir. Bu nedenle, bu yaklaşım sosyal bilim disiplinlerinin yapısının öğrenilmesinin önemini vurgulamakta; bu disiplinlere ait kavramların, genellemelerin, kuramların, bir sosyal bilimci olarak düşünülmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Dönmez, 2003: 35).

Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler: Sosyal Bilgilerin temel amacı gençlerin birbirine bağımlı bir dünyada kültürel olarak farklı, demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararı için bilinçli ve gerekçeli kararlar alma yeteneğini geliştirmelerine yardımcı olmaktır (NCSS, 1993). Bu ifade, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının önemli bir amacının vatandaşlık olduğunu ortaya koymaktadır (NCSS, 1994). Bu yaklaşımdaki amaç toplumun temel kurumlarını, değer ve inançlarının öğretilerini vatandaşlara öğretmek mevcut durumun devamını sağlamaktır (Bozkaya Gülşen, 2011). Bu yaklaşım Sosyal Bilgiler Dersi Öğretimiyle ilgili en eski yaklaşımdır. Bu yaklaşımda Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminin amacı, öğrencilere kültürel mirasını tanıtır, duyarlı birer vatandaş olarak yetiştirmektir. Kültürel miras aktarılırken, öğrencilere, geçmişe ait bilgiler, temel toplumsal kurumlar, inanç ve değerler öğretilmeye çalışılmaktadır (Çetinoğlu, 2013).

Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i: Bu yaklaşımdaki temel amaç öğrencilere problem çözme ve karar alma becerilerini öğretmek ve öğrendiklerini uygulamalarını sağlamaktır (Bozkaya Gülşen, 2011). Bu yaklaşımda

öğrencilerin bireysel ve sosyal sorunları tanıma, analiz etme ve karar verme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu yaklaşımda, dersin içeriği sadece Tarih, Coğrafya ve Vatandaşlık bilgisi gibi geleneksel konular ile sınırlı değildir. Bunun yanında çağdaş dünya sorunları, toplumsal, ulusal ve evrensel ölçüde öğretim süreçlerinde ele alınan temel konular da dersin ayrı içeriğini oluşturmaktadır (Çetinoğlu, 2013). Demokratik toplumlardaki vatandaşların her türlü acil sorunlara cevap verme, kendi yaşamları ve toplumdaki diğer kişilerin yaşamlarını etkileyici kararlar almada iyi düşünürler olması gereklidir. Bu konuda Sosyal bilimlerin vatandaşlık eğitimini konusunda özel bir sorumluluğu vardır. Bu nedenle, yansıtıcı düşünme ve problem çözme eğitimi, temel sosyal bilgiler programının temel bir bileşeni olmalıdır. Öğrencilerin problemleri çözmeye çalıştıklarında kendilerine yararlı olacak dersleri öğrenmeleri gereklidir. Bu dersler tarih ve sosyal bilimlerden içerik alan dersler aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu içerik genellikle öğrencilerin yansıtıcı düşünme ve problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesini kolaylaştırmak için düzenlenmelidir (Savage ve Armstrong, 1996). Aşağıdaki Tablo 1’de Sosyal Bilgiler eğitiminin üç geleneğinin amaç, yöntem ve içerik olarak özellikleri gösterilmiştir.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Eğitiminin Üç Geleneği

	Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Eğitimi	Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Eğitimi	Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler Eğitimi
Amaç	Vatandaşlık, doğru değerlerin karar almak için öğretilmesiyle gelişir.	Vatandaşlık en iyi, sosyal bilim kavram, süreç ve problemlerinin egemenliğine dayalı olarak karar verirken geliştirilir.	Vatandaşlık; vatandaşların karar verme ve problem çözme süreçlerinde gerekli bilgilerin araştırılmasıyla geliştirilir.
Yöntem	Aktarım: Vatandaşlık ile ilgili kavram ve değerler ders kitabı kullanarak ve farklı yöntem tekniklerle aktarılır.	Buluş: Sosyal bilimlerden her birinin kendine özgü bilgi toplama yöntemi vardır. Öğrenciler bu yöntemleri öğrenmeli ve gerektiğinde kullanmalıdır.	Yansıtıcı Araştırma/İnceleme: Karar verme, sorunları tespit etme ve problem çözmeyi hedefleyen bir yansıtıcı inceleme sürecinde oluşturulur ve öğrenilir.
İçeri	İçerik: Değer yargılarıyla ilgili konular öğrencilerin ihtiyaçlarına göre belirlenmelidir.	Doğru içerik ayrı ayrı ve bütünleşmiş sosyal bilimlere ait kavramlar, süreçlerdir.	Öğrencilerin ihtiyaç duyduğu konular güncel bireysel ve toplumsal sorunlardan seçilir. Böylece yansıtıcı inceleme yaklaşımı geliştirilir.

Kaynak: Doğanay, 2004: 2; Öztürk ve Deveci, 2011.

Tablo 1’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler eğitiminin üç geleneğinin amaç, yöntem ve içerik olarak, Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Eğitimi, Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler Eğitimi olarak ele alınabilir.

3.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN AMAÇLARI

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının genel amaçları 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi’nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak şöyle ifade edilmektedir: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin; (MEB, 2017).

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,
- Atatürk ilke ve inkılablarının, Türkiye Cumhuriyeti’nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
- Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,
- Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,
- Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,
- Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,
- Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,
- Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,
- Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,
- Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,
- Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,
- Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlaki gözetmeleri,
- Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,
- Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürmeleri,
- İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye’si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,
- Millî, manevi değerleri temel alarak ve evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,

- İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
- Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersinin genel amaçları incelendiğinde: Kişisel ve toplumsal bağlamda pek çok beceri kazandırdığı; demokrasi, hak, özgürlük gibi kavramların içselleştirildiği; kültürel aktarım sağlanmaya çalışıldığı; toplumsal ilişkileri düzenlemeye dayalı, ulusal ve evrensel değerlerle donanmış problem çözebilen vatandaşlar yetiştirmeye vurgu yapıldığı söylenebilir.

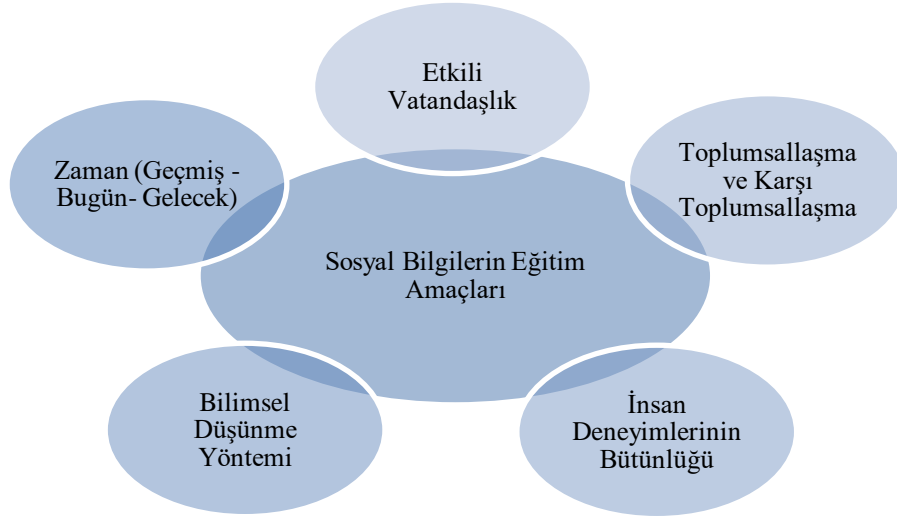
Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin toplumsal sorumluluğa hazırlanması ve sorunlara çözüm üretilebilmesi, vatandaşlık programı çevresinde, topluma yararlı bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Ünal, 2013). Demokratik bir toplumda Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminin temel amacı, bireylerde mantıklı ve doğru karar alma ve problem çözme becerisini geliştirmektir. Bireylerin bunları başarabilmesi için; bilgi edinebilmesi, bilgiyi analitik olarak kullanabilmesi, inanç ve değerleri inceleyebilmesi ya da uygun tutum ve değerler geliştirebilmesi, etkin bir birey olarak sosyal problemlerin çözümüne aktif olarak katılabilmesi gerekir (Er, 2010). Sosyal Bilgiler dersinin temel amacı öğrencilerin içinde yaşadığı çevreye, topluma ve insanlığa karşı görev ve sorumluluklarını bilmesi ve yerine getirmesi; toplumsal sorunlara çözüm üretebilmesi için onlara belli beceri ve davranışları kazandırmaktır (Aykaç, 2007). Bunun yanında Sosyal Bilgiler; bireye yaşam boyu gereksinim duyacağı bilgi, tutum, değer ve becerileri kazandırmak, iyi vatandaş olmalarını sağlamaktadır. Sosyal Bilgiler bireylerin sosyal beceriler kazanmasına, başkaları ve çevreyle olumlu etkileşimi destekleyen davranışlar geliştirmesine, toplum içinde kurallara uyarak yaşamaya, demokratik davranmaya olanak sağlamaktadır. (Öztürk ve Otluoğlu, 2002; Er, 2010; MEB, 2017).

ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) ise Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarını şu şekilde belirtmektedir (NCSS, 1992):

- Toplumsal yaşam anlayışı içerisinde bireysel ve kültürel kimliği tanımlama,
- Okulda ve toplumda katılımcı ve gözlemci olma,
- Dünyayla ilgili önemli konulara ilişkin duyarlılık geliştirme,
- Toplumsal olaylara vatandaş olarak katılım sağlama.

Sosyal Bilgiler anlayışının, özelliklerinin Sosyal Bilgiler eğitiminin genel amaçlarına kaynaklık etmektedir. Aşağıdaki Şekil 1’de Sosyal Bilgiler anlayışı özelliklerinin kaynaklık ettiği Sosyal Bilgiler eğitiminin amaçları görülmektedir:

Şekil 1. Sosyal Bilgiler Anlayışının, Özelliklerinin Kaynaklık Ettiği Sosyal Bilgiler Eğitiminin Amaçlar

Kaynak: Doğanay, 2004: 17-18.

Şekil 1’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler anlayışının, kaynaklık ettiği sosyal bilgiler eğitiminin amaçları; etkili vatandaşlık, toplumsallaşma ve karşı toplumsallaşma, insan deneyimlerinin bütünlüğü, bilimsel düşünme yöntemi, zaman (geçmiş- bugün- gelecek) boyutu olarak sıralanabilir.

Etkili vatandaşlık: Etkili vatandaşlık gelişimi eğitim sistemi içinde Sosyal Bilgiler dersine düşmektedir. Toplumsal sorunlara duyarlı vatandaşlar yetiştirmek önemlidir. Bu nedenle çocuklara ve gençlere etkili vatandaşlıkla ilgili bilgi, beceri ve değerleri içeren eğitimler verilmelidir. (Wood, 2010).

Toplumsallaşma ve Karşı Toplumsallaşma: Her toplumun kendine ait kültürel değerleri vardır. Bu değerleri devam ettirebilmek için, genç nesillere bu değerler kazandırılmak istenir. Yeni yetişen nesillere bu değerleri kazandırma sürecine toplumsallaşma denir. İnsanlar, tarih boyunca topluluk içinde yaşamışlardır. İnsanların bir arada yaşamaları, birbirleriyle etkileşim kurmalarını ve böylece birtakım ortak değerlerin oluşmasını sağlamıştır. Bu da, zamanla her toplumun kendine özgü bir hayat anlayışı ve yaşam tarzının ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Toplumlar, varlığını sürdürebilmek için, sahip olduğu kültürel değerleri kuşaktan kuşağa aktarmak zorunda kalmıştır. Bu da, bireylerin örgütlenmiş topluluk hayatının kabul ve onay gördüğü biçim ve usullere uymasıyla gerçekleşmiştir (Çoştu, 2009).

İnsan Deneyimlerinin Bütünlüğü: Olaylar gerçekleşirken diğer olaylardan bağımsız değildir. Gerek sosyal olayların birbiri ile bağlantılı olması, gerekse sosyal problemlerin siyasal, ekonomik vb. bakımlardan birbirinden ayrılmaması, sosyal problemlere belirli bir disiplin açısından çözüm yolları aramayı zorlaştırmaktadır. Bunun sonucu olarak, sosyal bilimlerde disiplinler arası çalışmalar giderek önem kazanmaktadır.

Bilimsel Düşünme Yöntemi: Sosyal Bilgilerin amaçlarından biri etkili demokratik vatandaşlar yetiştirmektir. Etkili vatandaşların sadece insan ve toplumla ilgili bilgileri anlaması yeterli değildir. Çağımızdaki bilimsel gelişmeleri takip edip anlaması da gereklidir.

Zaman (Geçmiş- Bugün- Gelecek) Boyutu: Sosyal Bilgiler, insanları içinde yaşadığı toplumu anlamayı amaçlar. Bugünkü yaşamı anlayabilmek için geçmiş yaşamları da bilmek gereklidir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde öğrenme alanı, kazanım, beceri, değer ve anahtar yetkinlikler gibi boyutlara yer verildiği görülmektedir.

3.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KAZANDIRILMASI AMAÇLANAN ANAHTAR YETKİNLİKLER

Yetkinlik; bilgi, beceri, yetenek, motivasyon, inanç, değer ve ilgilerin bir araya gelmesidir (Sağır, 2006). Çalışanların kişisel düzeyde sonuçlar elde etmek için kurumsal inanç ve değerler sistemi ile uyumlu olarak sahip oldukları ya da geliştirdikleri bilgi, beceri ve tutumlarla gerçekleştirdikleri eylemlerdir (Barutçugil, 2004).

Eğitim sistemimiz bilgi, beceri ve davranışlara sahip yetkinliklerde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin ulusal ve uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ çerçevesinde belirlenen anahtar yetkinlikler; Anadilde İletişim, Yabancı Dillerde İletişim, Matematiksel Yetkinlik, Bilim/Teknolojide Temel Yeterlilikler, Dijital yeterlilik, Öğrenmeyi Öğrenme, Sosyal ve Yurttaşlık Yeterliliği, İnisiyatif alma ve

Girişimcilik, Kültürel Farkındalık ve İfade olmak üzere sekiz tanedir (MEB, 2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda kazandırılması anahtar yetkinlikler Tablo 2'de gösterilmiştir:

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki Anahtar Yetkinlikler

Anadilde İletişim
Yabancı dillerde iletişim
Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler
Dijital yetkinlik
Öğrenmeyi öğrenme
Sosyal ve yurttaşlık yetkinliği
İnisiyatif alma ve girişimcilik
Kültürel farkındalık ve ifade

Tablo 2 'de da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki Anahtar Yetkinliklerin duygu ve düşüncelerin paylaşımı için anadilde ve yabancı dilde iletişim, sosyal yaşam için sosyal ve yurttaşlık, kültürel farkındalık ve ifade, teknolojiyi kullanma açısından matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik olarak ifade edilmektedir.

3.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KAZANDIRILMASI AMAÇLANAN BECERİLER

İnsan doğumundan ölümüne kadar çevresiyle etkileşim halindedir. Her birey çevresiyle etkileşim kurmak durumundadır. Toplumda bir arada yaşayan bireylerin yaşamlarını sağlıklı bir şekilde sürdürmeleri doğru ilişkiler kurmalarına bağlıdır. Kurulan doğru ilişkiler aynı zamanda toplumun birliğini, huzurunu ve devamını sağlamada da önemlidir. Bireyler arasında kurulacak olan sağlıklı ilişkilerin temelini sosyal beceriler oluşturmaktadır (Samancı ve Uçan, 2017). Sosyal beceriler, toplumsal ilişkilerde bireyin kendisinin ve toplumdaki diğer bireylerin duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını anlayabilmesi ve bu anlayış doğrultusunda davranış sergileyebilmesidir (Çubukçu ve Gültekin, 2006). Eğitim süreci ile kazanılan beceriler, bireyin yaşam kalitesini geliştirdiği gibi ülkelerin küresel rekabet kapasitelerini ve demokratik gelişimlerini de geliştirir (MEB, 2017). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda kazandırılması amaçlanan beceriler Tablo 3'te gösterilmiştir:

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki Beceriler

Araştırma	Kanıt kullanma
Çevre okuryazarlığı	Karar verme

Değişim ve sürekliliği algılama	Konum analizi
Dijital okuryazarlık	Medya okuryazarlığı
Eleştirel düşünme	Mekânı algılama
Empati	Öz denetim
Finansal okuryazarlık	Politik okuryazarlık
Girişimcilik	Problem çözme
Gözlem	Sosyal katılım
Harita okuryazarlığı	Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama
İletişim	Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme	Yenilikçi düşünme
İş birliği	Zaman ve kronolojiyi algılama

Kaynak: MEB, 2018.

Tablo 3’te görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler dersinde kazandırılması amaçlanan beceriler incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersinin doğrudan ilişkilendirildiği pek çok disiplinle uyumlu becerilere yer verildiği söylenebilir. Tüm disiplinlerle ilişkilendirilebilecek ortak becerilerin; araştırma, dijital okur yazarlık, eleştirel düşünme, empati, girişimcilik, gözlem, iletişim, işbirliği, kanıt kullanma, karar verme, medya okuryazarlığı, öz denetim, problem çözme, tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, yenilikçi düşünme olduğu; tarih disiplini ile ilişkilendirilebilecek becerilerin (değişim ve sürekliliği algılama, zaman ve kronolojiyi algılama) olduğu; coğrafya disiplini ile ilişkilendirilebilecek becerilerin; (çevre okuryazarlığı, harita okuryazarlığı, konum analizi, mekânı algılama); hukuk disiplini ile ilişkilendirilebilecek becerilerin; (hukuk okuryazarlığı, politik okuryazarlık); ekonomi disiplini ile ilişkilendirilebilecek becerilerin; (finansal okuryazarlık) olduğu söylenebilir.

3.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİ’NDE KAZANDIRILMASI AMAÇLANAN DEĞERLER

Değerler bireyleri kötü davranışlardan alıkoyan, zihin içerikleri ve inanışlarıdır (Bolay, 2003). Etkili bir eğitim ve öğretim sonucunda bireylerden beklenen iyi davranışların gerçekleşmesidir, değerler yapısı itibariyle bunu gerçekleştirdiğinden eğitim ve öğretimde önemli bir yer tutmaktadır. Değerler üzerine yoğunlaşmış bir öğretim süreci sonunda iyi diye nitelendiren davranışların yaygınlaştığını görmek olası bir durumdur (Demirel Balık, 2016).

Eğitim işlevleri toplumların amaçlarına göre toplumun amacına göre belirlenir. Toplumdaki farklı amaçlara göre eğitimin işlevi de değişiklik gösterir

(Şahin, 2006). Bir toplum değerleriyle hayat bulur. Toplumda var olmak isteyen bir birey için toplumdaki değerleri özümsemek ve bunları hayatında etkili bir şekilde kullanmak onun öncelikli hedeflerinden biri olmalıdır. Eğitim de bireyin etkili bir şekilde topluma uyumunu gerçekleştirmek amacına ulaşmayı hedeflediğinden değerleri de kapsamlı kazandıracak şekilde düzenlenmeli, programlara yansıtılmalıdır (Demirel Balık, 2016).

Günümüz demokratik toplumlarında, akademik başarı kadar, insan ilişkilerinin daha iyi olmasını amaçlayan değerler vardır. Bu değerler milli, manevi ve evrensel olabilir. Değerlerin bireylere kazandırılmasında aile, toplum, medyanın yanı sıra öğretim programlarının da önemli bir etkisi bulunmaktadır. Öğretim programlarında derslerin doğasına uygun olarak kazanımlar yer alan değerler kazanımlarla birlikte öğrencilere kazandırılmaya çalışılır (MEB, 2017). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda kazandırılması amaçlanan değerler Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki Değerler

Adalet	Estetik
Aile birliğine önem verme	Eşitlik
Bağımsızlık	Özgürlük
Barış	Saygı
Bilimsellik	Sevgi
Çalışkanlık	Sorumluluk
Dayanışma	Tasarruf
Duyarlılık	Vatanseverlik
Dürüstlük	Yardımseverlik

Kaynak: MEB, 2018.

Tablo 4'te de görüldüğü gibi 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda 18 değere yer verildiği görülmektedir. Bu değerlerin ulusal ve evrensel bağlamda olduğu söylenebilir.

4. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YARARLANILABİLECEK KAYNAKLAR

Sosyal Bilgiler sınıf ortamıyla sınırlandırıldığında öğrenciler toplumu tanıma ve gözlemlerle olanağı bulamazlar. Çok çeşitli ortamlarla, kaynaklarla ve materyallerle oluşturulan öğrenme çevreleri öğrencilere anlamlı deneyimler elde etme olanağı

sunar. Böyle bir ortamın sağlayacağı yararlar şöyle sıralanabilir (Seefeldt, 1989, Akt: Çengelci, 2013):

Öğrenci;

- Çok çeşitli kaynakları inceleyerek bireysel ilgi, gereksinim ve yeteneklerini keşfeder.
- Farklı kaynaklardaki bilgileri, kavramları ve düşünceleri karşılaştırır.
- Kaynaklardan yararlanarak gerçek yaşam problemlerini çözmeye çalışır.
- Çeşitli kaynaklardaki bilgileri düzenleyerek, değerlendirerek öğrenmeyi öğrenir.

Öğretmenin anlattığı derslerin ezberlenmesi yerine dersin kalıcı ve yaşama uygulanabilir olması gereklidir. Bunu sağlamak amacıyla oyun oynama, grafik çizme, harita üzerinde inceleme yapma gibi farklı uygulamalardan yararlanma yoluna gitmeli; öğrencilere de yazılı kaynaklar, resimler, fotoğraflar gibi dokümanlar kullanma olanağı verilmelidir (Cooper, 1996). Günümüzde çağdaş teknolojinin olanaklarından yararlanılarak öğretmen ve ders kitabının yanı sıra farklı türde kaynaklar öğretimin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle sınıf içinde farklı türde kaynaklara ne kadar çok yer verilirse, öğrencilerin güdülenme düzeyleri o kadar çok artacaktır (Demirel, 1999). Toplumsal yaşamı oluşturan her bir öge bu ders için bir kaynak niteliğindedir. Bu bağlamda kaynak kişiler, sınıf dışı mekânlar, kitle iletişim araçları ve medya, edebi ürünler ve kültürel etkinlikler Sosyal Bilgiler dersi ile ilişkilendirilebilir. Öğrenciler toplumsal yaşamı ve Sosyal Bilgiler dersini toplumsal ve kültürel kaynaklarla daha anlamlı ve kalıcı biçimde öğrenebilirler (Çengelci, 2013). Sosyal Bilgiler dersinde yararlanılabilecek kaynaklar: gazete ve güncel olaylar, tarihsel kanıtlar, sınıf dışı ortamlar, sözlü tarih çalışmaları, teknoloji ve edebi ürünler biçiminde sıralanabilir.

4.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GAZETE VE GÜNCEL OLAYLARDAN YARARLANMA

Okulu ve dersleri günlük yaşamdan koparmamak, bazı önemli güncel olayları derse taşımak, eğitim ve öğretimde etkili sonuçlar elde edilmesini sağlayabilir. Güncel konularla en fazla iç içe olan derslerden biri, Sosyal Bilgiler dersidir. Çocukların güncel olaylardan haberdar olmanın gerekliliğini anlaması, Sosyal

Bilgiler dersinin amaçları doğrultusunda bilinçli bir vatandaş olarak yetiştirilmeleri için önemlidir (Gedik, 2008).

Sosyal Bilgiler ünitelerini islerken güncel olaylardan yararlanılmalıdır. Böyle bir uygulama, eğitim ve öğretimde “gerçeklerden hareket etmek” ya da “güncellik” ilkesinin bir gereğidir. Çünkü güncel olaylar, gerçek olaylardır. Her gün radyo, televizyon ve gazetelerde çeşitli görünüşleriyle yer almaktadır. İnsanlar bu olaylardan çeşitli duyu organları ile farklı düzeylerde etkilenir. Eğitim ve öğretim, bu bilgilerin bilimsel bir nitelik kazanmasına yardım eder. Doğru ve yanlış olan bilgiler ayırt edilir. Böyle bir etkinlik, olaylardaki neden-sonuç ilişkilerinin araştırılmasını gerekli kılar; çocuğa araştırma zevki verir, onu düşünmeye yöneltir. Bu yolla kişi, zamanla, bilimsel düşünebilir bir hale gelir (Binbaşıoğlu, 2004: 14).

Gazete, dergi, televizyon, internet ve radyo gibi kitle iletişim araçları ile insanlara duyurulan haberler güncel olaylardır. İçinde yaşadığımız yakın çevrede, ülkede ve dünyada meydana gelen, toplum ve insanlık için önemli etkileri olan, yeni meydana gelmiş ya da etkileri devam etmekte olan olaylar günceldir. Unutulan ve etkisi hissedilmeyen olaylar artık güncelliğini kaybetmiş demektir. Bir süre önce meydana gelmiş olup, insanları etkilemeye devam eden ve her an yeniden tekrarlanma ihtimali olan olaylar da güncel olaylardır. Deprem, buna iyi bir örnek olabilir. Ülkemizde ve dünyanın çeşitli bölgelerinde deprem olayının belirli aralıklarla meydana gelme ihtimalinin yüksek olduğunun, konunun uzmanları tarafından sık sık dile getirilerek bu konunun sürekli gündemde tutulması gereklidir. Çünkü bu tür afetlerin gündemden düştüğü zaman meydana gelmesi, canlı–cansız varlıkların daha fazla zarar görmesine yol açacaktır (Gedik, 2008).

Gazeteler güncel bilgiyi edinmede en kolay ulaşılabilir kaynaklardan biri olması sebebiyle öğrenme-öğretme amaçlı kullanılabilir. Gazeteler içerdikleri farklı konulardaki (şehir, dünya, ülke, ekonomi, sağlık, bilişim, kültür-sanat, spor, eğitim vb.) haberler, engin görsel unsurlar (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb.) ve her düzeyde (okul öncesinden yükseköğretime) içerdikleri bilgilerle her derste kullanılacak bir kaynaktır. Derste öğrenilenleri günlük yaşama aktarma ve öğrencileri motive etme bağlamında gazeteler (Deveci, 2005):

- Öğrencinin kelime bilgisini geliştirir
- Öğretim faaliyetlerini daha canlı ve görsel ağırlıklı bir hale getirir

- Temel beceriler ve yaşam becerileri için birincil ve destek kaynak olarak kullanılabilir
- Değerler eğitimi programlarında önemli ve gerekli bir kaynaktır
- Ders ve kaynak kitaplardan daha ucuzdur
- Ders kitaplarından farklı olarak kesilebilir, yapıştırılabilir, katlanabilir ve işaretlenebilir niteliktedir
- Öğrencilerin öğrendiklerini dünyada olup bitenlerle ilişkilendirmelerine yardım ederek, sınıfta kuram ve gerçek arasında bağlantı kurulmasına katkı sağlar
- Öğrencilerin derslerine anlam katarak, her öğrencinin ilgi duyabileceği oranda ve geniş ölçüde konu çeşitliliğine olanak verir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2008-2009 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya koyduğu "İlköğretim 4-8. Sınıf Öğretim Programlarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerinde Gazete Kupürlerinden Yararlanma" bir öğretim aracı olarak gazetelerin derslerde yer alması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Gazeteler, güncel bilgiye ulaşılabilecek en kolay kaynaklardan biri olması açısından öğrenme-öğretme amaçlı kullanılabilir. Gazeteler, ders ve ders kitaplarından edinilen bilginin pekiştirilmesinde ve hedeflenen becerilerin kazanılmasında, günlük yayınlanması açısından "her gün yenilenen bir kitap" işlevi görmektedir. Böylece gazete kupürleri, ders kitabından daha ucuz; kesilebilmesi, yapıştırabilmesi, katlanabilmesi açısından da etkili bir kaynaktır. Gazete kupürlerinin bir eğitim materyali olarak kullanılmasıyla öğrencilerde şu becerilerin gelişeceği belirtilmiştir (MEB, 2010, Akt: Konak, 2017):

- Okul içi ve okul dışı yaşam; geçmiş ve gelecek arasında bağ kurabilir.
- Derste edindiği bilgiyi, güncel bilgi ile harmanlarken; okuma, konuşma, yazma, anlama, dinleme, iletişim, kendini ifade etme, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirir.
- Elde ettiği bilgileri farklı kaynaklarla karşılaştırırken, eleştirel bir bakış açısı edinerek; medya okuryazarlığı konusunda bilinç kazanabilir. Gerçek ve kurgu arasındaki farkı ayırt edebilir.

- Gazetelerdeki güncel konuları yaşadığı yerden, Türkiye’den ve dünyadan örneklerle incelerken, kendisinin de toplumun bir parçası olduğunun farkına varabilir.”
- Ders işlenişinde kullanılacak gazete kupürleri ile toplumsal olaylara karşı duyarlı, sorumlu; içinde yaşadığı toplumu ve dünyayı tanıyan birey olma şansını kazanır.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olay ve gazetelerden yararlanmayla ilgili alanyazına baktığımızda birçok araştırmaya (Deveci, 2007; Arın, 2006; Binbaşoğlu, 2004; Kabapınar ve Baysal, 2004; Demirkaya Gedik, 2008; Konak, 2017) rastlanmıştır. Araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre gazetelerin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılabileceği görülmektedir.

4.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TARİHSEL KANITTAN YARARLANMA

Tarih geçmişte yaşanmış olayları ele alır ve inceler. Geçmişte yaşanmış olayları incelemek ise ancak o dönemdeki fiziki malzemeleri bilerek, fotoğrafları görerek, dokümansal kalıntıları okuyarak olanaklı hale gelir. Sosyal Bilgiler dersi tarih konularının öğretiminde kullanılacak kanıt öğrencinin ilgisini canlı tutarak, onda merak duygusunu geliştirir ve öğrencinin kanıtı analiz ederek yorum yapabilme ve eleştirel düşünebilme becerisi kazanmasını sağlar (Tangülü ve Çıdacı, 2016).

Geçmiş yaşanmış olduğundan önceki zamanlardaki insanların tecrübelerine geride bıraktıkları hatıralara dayanarak yapılan analizler, fiziksel malzeme ve dokümansal kalıntılara dayalıdır. Bu yüzden tarihsel kanıtı başvurmadan tarih anlayışı edinilemez (Akbaba, 2005). Bilimsel işlevsellik açısından kaçınılmaz olan ortada geçmişin bir zamanını gün yüzünde tutan her türlü eşyadır. Adına kalıntı, buluntu dediğimiz tüm kaynaklar, insanların geçmişteki yaşamları hakkında bilgi verir (Tosh,1997: 31, Akt: Tangülü ve Çıdacı, 2016). Tarihsel kanıt ise geçmişten gelen kalıntı ve izlerin tarihsel bilgi çerçevesinde sorgulanması yoluyla elde edilen tarihsel anlamının gerçekleşmesine yardımcı olan kaynaklar olarak tanımlanabilir (Doğan, 2007). Geçmiş yaşantılar ile ilgili birçok kalıntı her yerde karşımıza çıkabilir. Bunlar arkeolojik yerler, harabeler, kalıntılar, eski binalar, kitaplar, dokümanlar, arşivler ile hepimizin sahip olduğu kültürel miraslar olabilir. Bunların hepsi tarihinin bire kaynağı olabilir. Geçmişle ilgili olarak bu kalıntıları

sorgulamaya başladığımız andan itibaren onlar artık tarihsel kanıt olarak değerlendirilebilir (Husbands, 2000).

Kanıt, geçip gitmiş tarihi olayın somut bir göstergesidir. Bu yönüyle kanıt, tarih öğretiminde bir laboratuvar gibidir. Tarihi gerçekliğin gelip geçici olmayan bir ürününü bugüne ve sınıfa taşıyarak gözlem olanağı sunar (Safran ve Köksal, 1998). Birçok farklı disiplinin bir araya gelmesi sonucunda oluşan Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının öğretiminde kanıt kullanılması öğrencilerin olay veya olgulara karşı daha güvenli bir şekilde bakmalarına olanak sağlayacaktır (Topkaya ve Akdağ, 2016). Tarihsel kanıt elde etmenin bir diğer yoluda öğretimi sınıf dışına taşıyarak mümkün olabilir.

4.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE SINIF DIŞI ORTAMLARDAN YARARLANMA

Okul dışı öğrenme genişletme, içerik ve öğretim yöntemleri olmak üzere üç boyutta ele alınabilir. Genişletme boyutu: Toplumun, doğal çevrenin ve çalışılan konunun yapılandırılmış öğrenme etkinlikleriyle okul dışına taşınmasıdır. İçerik boyutu: Doğal çevre ve onun ilişkileri hakkındaki bilgileri, okul dışında kullanılacak özel becerileri ya da insanın çevreyle ilişkisini, birey ve toplum olarak insanın çevre üzerindeki etkisini içerebilir. Son boyut olarak okul dışı öğretim, çeşitli konulardaki kavramları anlama becerilerini geliştirmek için etkinlikleri kullanan; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar arasındaki bağlantıları sağlayan bir yöntemdir. Çocuğun gelişiminde ders dışı etkinlikler, ders içi faaliyetler kadar önemlidir (Selanik Ay ve Erbasan, 2016). Sosyalleşmeyi amaç edinmiş olan Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde işbirliği içinde çalışılan ortamlar çok önemlidir. Sosyal Bilgiler dersinde empati, yaratıcılık ve özel olarak da konunun içeriğine yönelik yapılacak yaratıcı drama etkinlikleri önemlidir. Ancak bunun için sınıf ortamlarının yeterliliği tartışılmaktadır. Bu etkinliklerin yapılması için özel ortamlara ihtiyaç vardır. (Bertiz, 2011). Programın çizdiği çerçevede dikkate alındığında öğretmenler Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde sınıf dışı okul ortamlarını da kullanabilirler. Üstelik Sosyal Bilgiler gibi disiplinler arası bir dersin dört duvardan oluşan sabit sınıf ve öğrenme ortamlarıyla sınırlı kalmaması gerekir. Ayrıca sınıf içinde olduğu gibi sınıf dışında da derslerin amaçlarını gerçekleştirmeye uygun ortamlar bulunmaktadır. Dolayısıyla Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarını gerçekleştirmek için okulun zenginliği olarak

görülebilecek çok amaçlı salon, okul bahçesi, kütüphane, eğitsel kol odası, spor salonu, sergi alanı, koridor gibi ortamlar etkili bir biçimde kullanılabilir. Ancak okullarda yeni yaklaşımların desteklediği etkinliklerin gerçekleştirileceği öğrenme ortamlarının kullanımı bazen önemli sorun olarak algılanmaktadır. Bu sorun var olan ortamlara dersin uyarlanması ya da Sosyal Bilgiler öğrenimine uygun hale getirilmesiyle çözülebilir (Kaya, 2012: 109). Sosyal Bilgiler dersinde kullanılacak sınıf dışı ortamlar tarihi mekanlar, müzeler, coğrafi alanlar, sosyal kuruluşlar ve kamu kurumları, kütüphane, belediye, okul bahçesi olarak sıralanabilir (Malkoç ve Kaya, 2015; Kaya, 2012; Egüz, 2011).

Sınıf dışı mekânlar Sosyal Bilgiler için önemli öğrenme ortamlarıdır. Sosyal Bilgiler dersinde öğrenciye gerçek ortamlarda yaşayarak öğrenme olanağı sunulması önemlidir. Bu kapsamda coğrafi ve doğal özelliklerin ele alındığı bir Sosyal Bilgiler dersinde doğada inceleme yapılması, tarih konuları ile ilgili tarihi mekânların ve müzelerin ziyaret edilmesi bu dersin gereklilikleri arasındadır (Altın ve Demirtaş, 2009). Sosyal Bilgiler dersinin sınıf ortamı dışında taşınması öğrencilerin görerek, yaparak yaşayarak öğrenmelerine katkı sağlar (Çengelci, 2013). Müzeler Sosyal bilgiler öğretiminde yararlanılabilecek öğrenme ortamlarından biridir.

4.3.1. Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihi Mekan ve Müzelerden Yararlanma

Müzelerle ilgili yapılan tanımlamaların büyük bölümü müzelerin eğitimdeki rolüne vurgu yapmaktadır (Singh, 2004: 71, Akt, Egüz, 2011). Müze; tarih, kültür ve doğa varlıkları ile ilgili taşınır, taşınmaz bütün bilimsel, sanatsal belge, eşya, anıt ve kalıntıların korunduğu, saklandığı, sergilendiği, yorumlandığı yerler (Artut, 2004: 95); gözlem, mantık, yaratıcılık, hayal gücü ve beğeni duygusunun oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunabilecek başlıca yaygın eğitim kurumları (Atagök, 1999: 137); eğitimde önemli yere sahip olan kültürel materyallerin toplandığı ve hizmete sunulduğu yerler (Talboys, 2010, Akt, Selanik Ay ve Kurtdede Fidan, 2014) olarak tanımlanmaktadır.

Eğitim, sınıf ve okul içi etkinliklerle olduğu kadar sınıf dışı etkinlikler yoluyla da gerçekleşmektedir. Sınıf dışı eğitim, eğitim programını zenginleştiren kaynakların kullanılmasına yönelik bir yöntemdir. Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde de sınıf dışı eğitimde etkin olarak kullanılabilecek en önemli ortamlardan biri müzelerdir (Altın ve Demirtaş, 2009: 509). Geçmişin anlamının,

tarihe saygı duymanın ve artık kaybolan kültürel değerlere önem vermenin eğitimciler için önemli olduğu bir gerçektir. Gelecek nesil bu işlevi müzeler aracılığıyla daha sağlıklı bir şekilde yerine getirebilecektir. (Şahan, 2005: 490). Müzeler hem fen hem de sosyal bilim alanlarına ait derslerde kullanılacak somut materyalleri ve tarihi eserleri bünyelerinde barındırmaları nedeniyle özellikle sosyal bilimler alanında uygulama laboratuvarı işlevine sahiptirler (Erdoğan, 2013). Sosyal Bilimler dersi öğretim programında yer alan bazı kazanımların açıklamalar kısmında yer alan "müze ile tabiat ve kültür varlıklarının gezilmesi, incelenmesi ve buralarda etkinlik yapılması" ifadeleriyle müze, tabiat ve kültür varlıkları ile eğitim içerikleri arasında bilgi transferinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Dolayısıyla müze ile eğitimin amacı müze, tabiat ve kültür varlıklarıyla eğitim ilişkisini, işlevini ve öğrenme sürecinde bireye katkısını ortaya çıkarmak, her ders için verimli şekilde kullanılacak uygulama alanları olduğunu ortaya koymaktır (Egüz, 2011). Müzeler kurulduğu yıllardan itibaren eğitim amacını taşımışlardır. Ancak müzelerde eğitim toplum yaşamına, eğitim ve müzecilik teorilerine göre farklı dönemlerde farklı anlam ve roller üstlenmiştir. Müze eğitimi, 19. ve 20. yüzyılın ilk yarısı boyunca izleyiciye bilgi aktarımı ve öğrenenin olabildiğince çok bilgiyi alması olarak görülmüştür. Fakat 20. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak müzelerde eğitimin anlamı tamamen değişmiştir. Bu dönemde müze eğitiminde bilimsel yaklaşım önem kazanmıştır. 20. yüzyılda müze eğitimine yaşanan diğer önemli bir gelişme, 1950'lere kadar daha çok okul gruplarına yönelik çalışmalara ağırlık verilirken, 1950 sonrasında yetişkinlere izleyiciye yönelik çalışmalara da önem verilmeye başlanmasıdır. Günümüzde eğitim, müzelerin temel işlevleri arasında kabul edilmekte; müze eğitimi insanların var olan bilgi, yetenek ve kişisel ilgilerine göre müze koleksiyonlarından deneyim kazanmalarını, kendi anlamlarını çıkarmalarını sağlama ve yaşam boyu eğitimlerine katkıda bulunma anlamını taşımaktadır. Pek çok müzede eğitim bölümü diğer bölümlerden ayrı bir birim olarak yer almakta, farklı izleyici türlerinin ilgi ve ihtiyaçlarına göre formal ve informal eğitime katkıda bulunan çeşitli eğitim etkinlikleri sunulmakta, değerlendirilmekte ve geliştirilmektedir (Tezcan ve Ödekan, 2006).

Müzelerde somut nesnelere esinlenerek drama, hikâye anlatma ve sanatsal çalışmalar yapılabilir. Geçmişte yaşamış önemli kişiler ve yaşanmış olaylar canlandırılarak öğrencilerin tarihsel empati kurma ve kanıt kullanma becerileri

geliştirilebilir. Bu sayede öğrencilerde zamanı ve mekânı daha iyi algılama becerisi geliştirilebilir (Erdoğan, 2013). Müzeler zengin tarihi kanıtlarıyla tarih bilinci geliştirir. Vatandaş yetiştirmede önemli bir yere sahiptir. Aynı şekilde kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütlerinden yararlanmakta etkili vatandaş yetiştirme amacına sahip Sosyal Bilgiler dersi için gerekliliktir.

4.3.2. Sosyal Bilgiler Dersinde Kurum, Kuruluş ve Sivil Örgütlerden Yararlanma

Sivil toplum kuruluşları toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilmek için eğitim, sağlık, çevre, yardımlaşma ve dayanışma, ilk yardım ve arama kurtarma gibi alanlarda çalışmalar yapar (www.vitaminegitim.com). Sivil toplum kuruluşlarının eğitim hizmetlerini destekleyen çeşitli rolleri vardır. Bazı sivil toplum örgütleri eğitimle ilgili sorumluluklarını yerine getirmek için, eğitime katkı sağlamak için hükümetlerle birlikte hareket ederler (Rose, 2009).

Sivil toplum kuruluşları demokratik ve şeffaf bir toplumun yaratılması, farklı çıkar gruplarının görüşlerini uzlaştırmak, yeni teknolojiler ve küreselleşme baskılarıyla karşılaşan toplumun değişime ayak uydurmasını sağlamak açısından önem kazanmıştır. Son yıllarda sivil toplum kuruluşları, tüm dünyada demokratik yaşamın sürdürülmesi ve gerçekleştirilmesinde önemli bir konuma sahip olmaktadır (Gözübüyük, 2002). Sivil toplum kuruluşları toplumdaki bireyleri bilinçlendirerek vatandaşlık bilincinin gelişimine doğrudan katkı sağlayan kuruluşlar olma özelliğine sahiptirler (Boydak, Özan, Polat ve Şener, 2015). Sınıf dışı öğrenme ortamlarından olan resmi/özel kurumlar ve sivil toplum kuruluşları gibi informal ortamlarda farklı etkinliklerle yapılacak eğitimin, öğrencinin başarısını olumlu yönde etkilediği bir gerçektir. Öğrencinin dikkatini çekmek ve farklı ortamda eğitime devam etmek için resmi/özel kurumlar ve sivil toplum kuruluşları gerek Sosyal Bilgiler, gerekse diğer derslerde kullanılabilir. (Bozdoğan ve Yalçın, 2006; Çengelci, 2013; Gözübüyük, 2002).

4.3.3. Sosyal Bilgiler Dersinde Kaynak Kişilerden Yararlanma

Öğrencilerin yaşadığı toplumdaki kaynak kişiler Sosyal Bilgiler dersi için toplumsal kaynaklardan biridir. Kaynak kişiler okul dışından öğrencilerle birtakım bilgi ve becerileri paylaşmak için davet edilen kişilerdir. Topluma hizmet eden her kesimden meslek sahipleri örneğin polis memurları, itfaiyeciler, çiftçiler, fırıncılar,

gazeteciler, doktorlar sınıfa davet edilebilir. Kaynak kişiler öğrencilerin çeşitli konularda bilgi ve becerilerinin artmasına katkı sağladığı gibi önyargılarının ortadan kalkmasına da yardımcı olur. Kaynak kişilerden yararlanılmasında dikkat edilmesi gereken nokta öğrencilerin pasif biçimde dinleyici olmaktan öte etkin biçimde paylaşımına katılmasıdır (Maxim, 2006, Akt: Çengelci, 2013). Kaynak kişiler sınıfa davet edilebileceği gibi sınıf dışında kendi ortamlarında da ziyaret edilebilir (Altın ve Demirtaş, 2009).

4.3.4. Sosyal Bilgiler Dersinde Aile Katılım Çalışmalarından Yararlanma

Aile katılımı, aileleri destekleme, onlara eğitim verme ve eğitimlere katılımlarını sağlamada sistematik bir yaklaşım olup çocukların deneyimlerini, ev ve okul arasında sürekli artan iletişim yolu ile artırmaya yarayan bir ilişki kurma işlemidir (Zembat ve Unutkan, 1999: 151)

Aile katılımı anlayışının temel felsefesi aile yaşamını güçlendirmek yoluyla çocuğun gelişimine katkıda bulunmaktır. Aile katılımı okul ve aile arasında kurulan sistematik bir bağıdır. Bu bağ okul-aile birliğini güçlendirmeyi, çocukların okul öğrenmelerini pekiştirmelerini, ailelerin eğitim-öğretim konusunda bilgilenmesini ve bu konuda duyarlılık düzeylerinin artmasını sağlamaktadır (Gürşimşek, 2002: 30). Aile katılımı ile aileler okulda problem çözme, okulun düzenlenmesine yardım etme, yeniden yapılanma stratejilerini ve reformlarını değerlendirme ve uygulama görevlerini yerine getiren ortaklar olarak görev yapmaktadır. Okul merkezli aile programları evde öğrenmeye cesaretlendirme; daha yüksek akademik başarı beklentisi oluşturma; daha yüksek notlar; daha yüksek düzeyde katılım sağlama; daha fazla mezuniyet oranları elde etmeye yönelik olarak geliştirilmektedir (Lawson, 2003, Akt, Selanik Ay ve Aydoğdu, 2016).

Aileler çocukların eğitimlerinde doğumundan itibaren yaşam boyu etkilidir. Aile katılım etkinlikleri, çocuğun gelişimine ve akademik başarısına katkı sağlamaktadır. Aile katılım etkinlerinin çocuğun yanı sıra ailenin okul ortamında çocuğunu görmesi, tanınması açısından, aileye de katkı sağladığı söylenebilir. (Çamlıbel Çakmak, 2010; Gürşimşek, 2002; Ekinci Vural ve Kocabaş, 2016).

Ailenin eğitime katılımı, ebeveynlerin çocuk eğitimi konusundaki bilgi ve becerilerini arttırmalarına, çocuklarının eğitimlerinde rollerinin ne kadar önemli

olduğunun farkına varmalarına katkı sağlayacaktır. Okul-aile işbirliği ve iletişiminin sağlanması ve eğitime ailenin aktif olarak katılması, çocukların kendilerini daha iyi tanımalarına, kendilik algıları ve benlik saygılarının gelişimine destek olacaktır. Böylece çocuğun hem sosyal becerilerinde, hem de akademik başarısında olumlu gelişmeler sağlanabilir (Özcan ve Aydoğan, 2014).

Aile katılım etkinlikleri çocuğun bilişsel gelişimine, davranış kontrolü sağlanmasına, ev ile okul arasında ilişki kurulmasına katkı sağlamaktadır. Aile katılımı okul öncesinden başlayıp ilkokuldaki tüm derslerde devam edebilir. Aile katılımında Sosyal Bilgiler dersinde de yararlanılabilir.

2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının da 4. Sınıf Birey ve Toplum öğrenme alanındaki “Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar” kazanımında, Kültür ve Miras öğrenme alanında “Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır” kazanımında, üretim, Tüketim, dağıtım öğrenme alanında “Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanıır” kazanımında aile katılımı kullanılabilir.

4.3.5. Sosyal Bilgiler Dersinde Doğa Eğitiminden Yararlanma

“Doğa, canlı ve cansız unsurlar bakımından, büyük bir renklilik ve çeşitlilik gösteren; etkilenen ve etkileyen, değişebilen ve değiştiren, yenilenebilme ve oluşturabilme özelliklerine sahip olan; insan etkisi dışında oluşmuş ve insansız da var olabilen; kendi mekanizmaları ve kanunları olan; çok farklı unsur, olgu, varlık, ilişkiler, etkileşimler ve süreçleri kapsayan; sınırları kesinlik taşımayan açık bir sistem olarak da tanımlanabilir” (Atasoy, 2009: 69).

“Doğa eğitimi, organizmanın daha da ötesi genel anlamda doğanın bir bütün olarak anlamlandırılması anlamına gelmektedir” (Erdoğan, 2011). “Doğa eğitimi, alan gezileri ve bu gezilerde gerçekleştirilen uygulamalı etkinlikleri ile bilginin gerçek yaşamdaki karşılığını sunar” (Erentay ve Erdoğan, 2012: 3). Anadolu birçok güzelliğin bir arada görüldüğü nadir coğrafyalardandır. Bu durumun doğa eğitimi yapılması için öğretmenlere ya da uygulayıcılara kolaylık sağlayacağını düşündürmektedir (Çağlar Karapınar, 2017). Öğrencilerin yaşantısında yaparak yaşarak yapılan öğretimin daha kalıcı olduğu söylenebilir. Özellikle doğa eğitimi yaparak ve yaşayarak öğrenme ye uygun bir yöntemdir. Bu özelliği bakımından doğa

eğitimi Sosyal Bilgiler dersinde kullanılabilir. 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının da İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında “Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur”, “Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder.”, “Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.” kazanımlarında doğa eğitiminden yararlanılabilir. Doğanın yanı sıra bizzat içinde yakın çevrede yaşayan insanlar da tarihin yaşayan unsurlarıdır. Bu nedenle yapılacak sözlü tarih çalışmalarının Sosyal Bilgiler öğretiminde önemli bir yeri vardır.

4.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMALARINDAN YARARLANMA

Sözlü tarih, belli bir konu etrafında, o konuyla ilgili yapılan ve kaydedilen uzun söyleşiler sonucu ortaya çıkan bilgileri belirli bir sistem içerisinde değerlendirme, inceleme işidir (Öztürkmen, 2006). Belli döneme ait tanıklık eden kişilerin yaşantılarının belleğin derinliklerinden çıkarılıp değerlendirilmesi yoluyla toplumların tarihlerine inşasına katkıda bulunan bir araştırma yöntemidir (Danacıoğlu, 2007: 138).

Sözlü tarih, insanların hayat hikâyelerini kaydederek onları tarihin öznesi haline getirir. Başta tarih bilimi olmak üzere birçok alanda veri toplama aracı olarak kullanılan sözlü tarih, Amerika ve İngiltere gibi ülkelerde uzun bir geçmişe sahiptir. Buna karşın Türkiye’de 1990’lı yıllardan itibaren tanınmaya başlamıştır. Ayrıca dünyada eğitim alanında yoğun bir şekilde kullanılmasına rağmen Türkiye’de 2005 yılında öğretim programlarının yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenmesinden sonra adı geçmeye başlamıştır (Dere, 2017). Sözlü tarih çalışması ile öğrenciler, birer tarihçi olurlar ve eleştirel düşünce kapasitelerini geliştirirler. Sözlü tarih ile öğrenciler, bilgilere ulaşır ve onları düzenler, analiz ettiği bilgiyi yorumlar. Sözlü tarih, öğrencilerin geçmişten hareketle bugünü daha iyi anlaması ve geleceği yönlendirmesi sürecinde bir araçtır (Kaya, 2013).

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda öğrencilerin çeşitli becerileri kazanmasını ve öğretimin hayatla ilişkilendirilmesini amaçlayan yeni etkinlikler ve önerilere yer verilmiştir. Önerilen yöntemlerden biri de ortaokul öğrencilerinin yaparak yaşayarak öğrenmelerine fırsat sağlayan bir öğrenme ve öğretme yöntemi olan sözlü tarihtir. Yöntem, programda özellikle tarih ve kültür konularının öğretimi için önerilmektedir (Dere, 2017).

2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda sözlü tarih çalışması 4. sınıf programında Kültür ve Miras öğrenme alanında yer alan Geçmişimi Öğreniyorum ünitesinde “Sözlü tarih yöntemi kullanarak ve nesnelere dayanarak aile tarihi oluşturur.” şeklinde bir kazanıma yer verilmiştir. 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda sözlü tarih çalışması, 4. Sınıf Kültür ve Miras öğrenme alanı içinde yer alan ikinci kazanımla; “Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir” Yakın çevresinde yer alan bir müze, cami, türbe, köprü, medrese, kervansaray gibi tarihî bir mekân gezisi ya da sözlü tarih veya yerel tarih çalışmaları yapılır; şeklinde ifade edilmiştir.

4.5. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TEKNOLOJİDEN YARARLANMA

Teknoloji, insanları kendi etrafındaki çevre koşullarını aşmaya yönlendiren ve bu sayede gereksinimlerini karşılamak üzere onların yaratıcılıklarını harekete geçiren önemli bir araçtır (Afshari ve diğ., 2009). Teknoloji, örgüt çalışanlarının sahip oldukları ve üretim sürecinde kullandıkları teknik, malzeme, yol ve yöntemlerdir. Teknolojinin çok boyutlu bir kavram olması sebebiyle, teknoloji kavramı ile ilgili bilimsel, sosyolojik, siyasal ve ekonomik bakış açısı bağlamında farklı tanımlar yapılabilir. Hangi boyutundan ele alırsanız alın teknoloji; ekonomik, sosyal, siyasal, endüstri ve eğitim alanlarında ciddi değişikliklerin meydana gelmesini sağlayan önemli bir araç, yöntemdir (Şad ve Arıbaş, 2010).

Sağlıktan eğitime, tarımdan sanayiye hayatın her alanında teknolojiye yaşanan gelişmelerin somut izlerini görmek mümkündür. Gelişmiş toplumlar düzeyine çıkabilmek için çaba gösteren ülkeler kendi mevcut durumlarını incelemekte, teknolojiadaki hızlı gelişmelere ayak uydurmak amacıyla çeşitli planlar yapmakta ve dünyadaki genel eğilimlere bakarak çeşitli stratejiler geliştirmektedirler (Akıncı ve Seferoğlu, 2010). Son yıllarda bilgisayar ve internet alanındaki gelişmeler, hayatın tüm alanlarında olduğu gibi eğitimde de köklü değişimlerin yaşanmasına sebep olmuştur. Teknolojik araçlar eğitim sisteminin planlanması ve işletilmesinde yaygın olarak kullanılmakla birlikte daha çok öğretim yöntemleri üzerinde etkili olmuştur. (Winn ve Snyder, 1996). Uzun yıllar öğretmen, ders kitabı ve yazı tahtası eksenli olarak verilen dersler, günümüzde pek çok ülkede yerlerini bilgisayar, LCD projektör ve İnternetli sınıflarda, çok çeşitli yöntemlerin aynı anda uygulandığı derslere bırakmıştır (Demirci, Taş ve Özel, 2007).

Günümüzde eğitimde teknoloji deyince akla ilk olarak bilgisayarlar gelse de bilgisayar bu teknolojilerden sadece bir tanesidir. Kara tahta da, harita, televizyon da bir teknolojidir. Ancak etkileşimli uygulamalar, geliştirilebilir yazılımlar vb. sebeplerden bilgisayarlar eğitimde kullanılan en popüler teknoloji olmuştur (Aksoy, 2005). Teknolojinin eğitimdeki rolü teknolojinin kullanımı ve yapılan yeni keşiflerle her geçen gün artarak devam etmektedir. Yeniliklerin eğitime uyarlanmasında teknoloji kullanımı önemli bir yere sahiptir. Uygun teknoloji kullanımı öğrencileri aktif öğrenmeye yönlterek onlara gereksinim duydukları işbirliği olanağı ve iletişim becerisini sağlar. Şüphesiz bu durumu sağlayan teknolojinin kendisi değil, eğitimde teknoloji liderliği anlayışıdır. Bu anlayış öğretim programını destekleyen öğrenci öğrenmelerini zenginleştiren ve onları teknolojik bir geleceğe hazırlayan en işlevsel araçtır (Afshari ve diğ. 2009, Akt: Hayytov, 2013). Kalıcı bir öğretim için teknolojiye ihtiyacımız vardır (Şimşek, 2002: 9). Eğitim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde öğrenci, merkezi konumdadır. Bilgiler her bir öğrenciye ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına göre sunulur. Bu yaklaşımda süreçten çok ürün önemlidir. Bu süreçte öğretmen rehber konumunda, öğrenci ise etkin konumdadır (Sönmez, 1996: 72). Mevcut kanıtlar, öğretme ve öğrenme sürecinde teknolojinin kullanılmasının, sınıfta öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırdığını göstermektedir (Keengwe 2007; Tondeur, Braak, Ertmer, Leftwich, 2016).

Çağımızın önemli gerçeklerinden biri olan teknoloji eğitim alanında önemli değişimlere neden olmaktadır. Günümüz öğretmenleri teknolojinin eğitimde kullanılması konusunda olumlu bir tutum içerisinde olmalıdır. Teknolojiyi etkin bir biçimde kullanmalıdırlar (Doğanay, 2004: 37). Son yıllarda birçok ülke devlet bütçelerinden önemli bir miktarını, eğitimde kullanılan teknolojik araçlara; bilgisayar, etkileşimli tahta, ağ bağlantısı ve yazılım gibi bilgi ve iletişim araçlarına harcamıştır ve harcamaya devam etmektedir (Haelermans ve De Witte, 2012).

Sosyal Bilgiler dersinde teknolojiden yararlanırken: web 2.0, kodlama ve robotik, yazılımlar, sanal alan gezileri kullanılabilir.

4.5.1. Web 2.0

Anlık mesajlaşmalar, internet kullanıcıları arasında çevrimiçi-gerçek zamanlı olarak birebir veya grup şeklinde yapılmaktadır. Web 2.0 mesajlaşma uygulamaları, yazılı mesajlaşmanın yanı sıra sesli ve görüntülü olarak mesajlaşmayı da sağlar.

Google Hangouts, Viber, Skype, ooVoo bu uygulamalardan bazılarıdır. Bu uygulamalar hem ücretsiz hem de kullanımı kolaydır (Gün, 2015).

4.5.2. Kodlama ve Robotik

Kodlama; karar verme aşamasında doğru karar verilmesine yardımcı olan ve yüksek yaşam standartlarına ulaşılmasını sağlayan bir araçtır (Aytekin, Sönmez Çakır, Yücel ve Kulaözü, 2018). Kodlama eğitimi, 21. yüzyıl becerileri ile donatılmış, problem çözme ve ürün geliştirme yeteneklerine sahip, teknolojiyi etkin kullanabilen bireylerin eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Kodlama, bilişim teknolojileriyle bireylerin iletişim kurması için kullanılan bir dildir. Bilgisayarlara, adım adım verilen talimatları izlemelerinin ve onların tam olarak ne yapmaları gerektiğinin söylenmesidir (Gültepe, 2018).

Kodlama eğitimi, dijital birçok ürünü bilinçli bir şekilde tüketmek aynı zamanda faydalı ürünler üretebilmek için gereklidir (Ceylan ve Gündoğdu, 2018). Hangi yaşta olursa olsun kodlama öğrenmek ya da kodlama mantığına sahip olabilmek geleceğe hazırlanmak adına büyük bir yatırım olacaktır (Aytekin, Sönmez Çakır, Yücel ve Kulaözü, 2018). Erken yaşlardaki “Kodlama ve Robotik” eğitimi ile kodlamaya dayalı robotik çalışmalar pek çok yeteneği erken yaşlardaki çocuklara aşılacak için eğitim sistemleri şekillenmektedir. Ezberleyen, sorgulamayan, eleştiremeyen nesillerden farklı olarak 21. yüzyıl yetenekleri ile donatılmış yeni bireylerin yetişebilmesi için erken yaşlarda kodlama eğitimi ile bu beceriler aşılarmaya çalışılmaktadır. Kodlama yalnızca bilgisayar birimleri ile sınırlı kalmayıp, disiplinler arası etkileşimler açısından da çok önemlidir. Çocuklara erken yaşlarda algoritmik düşünce yetenekleri kazandırılarak, çeşitli alanlarda da problemler ile karşılaşma durumlarında yaratıcı düşünmeyi ve problem çözmelerini daha kolay hale getirecektir (Göksoy ve Yılmaz, 2018).

Kodlama eğitiminin faydalarını şu şekilde sıralayabiliriz: Aytekin, Sönmez Çakır, Yücel ve Kulaözü, 2018; Gültepe, 2018; Göksoy ve Yılmaz, 2018).

- Algoritmik becerileri geliştirir,
- Öğrencilerin hayal güçlerini geliştirir,
- Teknolojik gelişmelerin takibini kolaylaştırır,
- Problem çözmeyi geliştirir,

- Çok yönlü düşünme becerilerini geliştirir,
- Olaylar arasındaki ilişkileri görebilme becerisi kazandırır,
- Derse yönelik motivasyonlarını artırır,
- Girişimcilik ruhlarını besleme,
- Özgüvenlerini geliştirme,
- İletişim becerilerini geliştirme

Pek çok gelişmiş ülkede eğitimin önemli bir parçası haline gelmiş olan kodlama eğitiminin çok küçük yaşlarda başlaması gerektiği düşünülmektedir (Aytekin, Sönmez Çakır, Yücel ve Kulaöz, 2018). Ülkemizde de ilkokullardan itibaren kademeli olarak kodlama eğitimi verilmesi adına müfredatlar üzerinde çalışmalar yapılmaktadır (Göksoy ve Yılmaz, 2018).

4.5.3. Yazılımlar

“Bir bilgisayarda donanıma hayat veren ve bilgi işlemde kullanılan programlar,yordamlar, programlama dilleri ve belgelemelerin tümüne” yazılım denir (<http://www.tdk.gov.tr>). Bilgisayar üzerinde işlem yapılmasını sağlayan program ya da bilgiye yazılım denir. Yazılımlar işletim sistemleri, programlama dilleri ve uygulama programlarından oluşur (Cin, 2004: 346- 347).

Bilgisayar destekli öğretimde, öğrenmenin gerçekleşmesi veya nasıl gerçekleşmesi gerektiği sorularını cevaplayan öge yazılımdır. Dolayısıyla yazılımın kullanılması ile öğrenme ve öğretimin gerçekleşmesinin mümkün olduğu söylenebilir. Öğretim düzeyinin yüksekliği ile kullanılan yazılımın kalitesi arasında doğru orantı vardır. Bu doğrultuda şu söylenebilir ki kaliteli bir yazılım öğrenci başarı ve motivasyonunun yükselmesine katkıda bulunurken, başarısız bir yazılım ise öğrenciyi olumsuz yönde etkileyecek ve bir zaman kaybının oluşmasına neden olacaktır (Genel, 1998). Eğitim yazılımları öğrencilere öğrenme hızlarına göre bireysel öğrenme fırsatı sunar. Bu yazılımlarda öğrenmeyi kolaylaştırıcı görseller daha fazla yer alır (Demir, 2017).

Uşun (2004: 126- 127), eğitim- öğretimde kullanılacak yazılımlarda bulunması gereken bazı temel özellikleri şöyle sıralamıştır:

- Dersin amaçlanan hedefleriyle uyumlu olmalıdır,
- Öğrencilerin kapasiteleri ile uyumlu olmalıdır,

- Öğrenciyi işin içine katmalı, etkileşimi artırmalıdır,
- Bireyselleştirilmiş eğitimi desteklemelidir,
- Öğrencinin derse karşı motivasyonunu sağlanmalıdır,
- Öğrenciye geri bildirim sağlamalıdır,
- Öğretmeni destekleyici olmalıdır,
- Öğrencinin aktivitelerini zamanında ve doğru değerlendirebilmelidir,
- Öğretim tasarımı ilkelerine uygun yapıda olmalıdır.

Sosyal bilgiler dersi öğretmenleri, eğitim yazılımlarını etkin biçimde kullanmalıdırlar. Derslerde eğitim yazılımlarının etkin bir şekilde kullanılmasında en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Çünkü bilgisayar teknolojilerini etkin olarak kullanan öğretmenlerin olmadığı bir yerde eğitim yazılımlarının ve bilgisayar donanımlarının olması eğitime katkı sağlamaz (Yeşiltaş, 2013: 128). Öğretmenlerimiz derslerde eğitim yazılımı kullanılmasının eğitimin kalitesini artıracığına inanmalıdır ve derslerinde daha fazla eğitim yazılımlarına yer vermelidirler. Ayrıca öğretmenlerimiz eğitim yazılımlarını daha iyi kullanabilmek için kendilerini geliştirmelidirler (Demir, 2017).

4.6. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EDEBİ ÜRÜNLERDEN YARARLANMA

Edebiyat aracılığıyla yüzyıllardır insanoğlunun duyuş, düşünüş ve yaptıklarının en zengin ve etkili bir biçimde sanatsal olarak ortaya konulması amaçlanır. Bu anlamda edebi eserlerin büyük bölümü insanları eğiterek onlara bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırmak için hazırlanırlar (Kaymakçı, 2013). Sosyal Bilgiler-Edebiyat ilişkisi güncel olmakla birlikte, alan yazında çok eskiden beri var olan bir konudur. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde öğretimde çeşitli edebi ürünlerden yararlanılabileceği anlaşılmaktadır (Kaya ve Ekici, 2015).

Şimşek ve Gündüz'e göre, kitap seçimi çocuğun ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda devam ettiği sınıf düzeyine göre yapılmaktadır. Bu sınıflandırmada da genel bir eğilim olarak çocuğun düzeyine ve buna göre edebî türler, bazı kitap içeriklerinin esas alındığı görülmektedir:

- 1. ve 2. sınıflarda basit masallar, hayvan fabl öyküleri, büyük boyda bol resimli az yazılı kitaplar, boyanacak resimli kitaplar, albümler, oyun kitapları vb.

- 3. sınıfta efsaneler, masallar, gerçeğe yakın öyküler, başvuru kitapları, çocuk dergileri, vb.
- 4. ve 5. sınıflarda çocuk romanları, tarih öyküleri, gezi yazıları, biyografiler, anılar, büyükler için yazılmış ünlü eserlerin çocukların yaşına göre uyarlanmış baskıları, şiir kitapları, piyesler, vb.
- 6. sınıfta şiir, öykü, anı (hatıra), masal, fabl, deneme, tiyatro, mektup,
- 7. sınıfta şiir, öykü, anı, makale, roman, deneme, söyleşi (sohbet), gezi yazısı, biyografi,
- 8. sınıfta şiir, öykü, anı, makale, roman, deneme, söyleşi, eleştiri, destan türlerinde metinler (Çiftçi, 2013).

Edebi ürünler edebiyat temelli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inin birinci ve en önemli ögesi durumundadır. Hikâyeler, romanlar, şiirler, masallar, bilmeceler, mektuplar, fıkralar efsaneler, destanlar, atasözleri v.d. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde kullanılabilecek edebi ürünlerdir. Bu edebi ürünleri mutlaka Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim sürecinde kullanılacak yazılı ve sözlü materyallerin taşınması gereken niteliklere sahip olmalıdır. Ayrıca bu edebi ürünlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim sürecinin hangi aşamasında nerede ve niçin kullanılacağıın öğretimin programında belirtilmiş olması gerekmektedir (Demir ve Akengin, 2014: 3).

Sosyal Bilgilerin edebiyatla birleştirilmesini gerektiren son neden, Sosyal Bilgilerin temel amacı olan vatandaşlık eğitimidir. Öğrenciler bilgili ve etkin vatandaşlar olarak görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmek için öğrenciler eleştirel olarak okuma ve düşünme becerisine gereksinim duyarlar. Buna karşın liseyi bitiren gençlerin çoğunluğunun etkili sosyal kararlar verebilmesi için gerekli üst düzey düşünme ve okuma becerilerinden yoksun olduklarını göstermektedir. Sonuç olarak, öğrenciler bir adayın görüşlerinin özetlendiği gazeteleri okuyarak, kime oy vereceğine karar verme gibi vatandaşlık görevlerini yerine getirmede güçlüklerle karşılaşmaktadır (Doğanay, 1989).

Edebi ürünler yazılı ve sözlü olmak üzere iki gruba ayrılabilir. Günümüz dünyasında yaşanan hızlı teknolojik gelişmeler ve bilgi paylaşımı dikkate alındığında sözlü edebi ürünlerin de yazılı hale dönüştüğünü söylemek mümkündür. (Öztürk ve Otluoğlu, 2003: 101-102). Şekil 2’de Sosyal Bilgiler dersinde yararlanılabilecek edebi eserler görülmektedir:

Şekil 2. Sosyal Bilgiler Dersinde Yararlanılabilecek Edebi Eserler

Şekil 2’de görüldüğü gibi gerek yazılı gerekse sözlü olarak üzere birçok edebî eser türünden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanılabileceği söylenebilir.

4.6.1. Destanlar

İnan’a göre destanlar, eski görenekleri, gelenekleri, geçmiş ataların dünya görüşlerini, tıpkı ayna gibi aksettiren," ulusların yazı öncesi çağlarında oluşmuş, gelişmiş yapıtlarıdır. O çağlarda hem yaradılış ve dönüşümlere, tanrılara ve çeşitli olağanüstü varlıklara, hem de toplumun geçmişine yani tarih ile ilişkin bilgi verirler (Akkuş, 2006).

Destanların Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i için eğitsel bir değerinin olduğu kabul gören bir görüş olmasına rağmen, bunlar programın neresine konulmalı? Dersi zenginleştirme amacıyla mı kullanılmalı, yoksa ünitenin temelini mi oluşturmalıdır? Bu öğretim materyalleri nasıl etkili bir şekilde kullanılmalıdır? gibi soruların yanıtlarının bulunması son derece önemlidir. Destanlar, belirlenen hedef davranışlar doğrultusunda öğretilen becerilerin geliştirilmesi için konuyu pekiştirme ve zenginleştirme amacıyla kullanılabilir. Örneğin, Göktürkleri anlatan bir öğretmen, öğrencilerin Ergenekon denilen yere hayali bir gezide bulunmasını, o yerin coğrafi özelliklerini, orada yaşayan insanların yaşam tarzları, giyimleri, geçim kaynakları vs.

ile kendi yaşadığı çevrenin özellikleri ve insanlarını resmetmesini isteyip benzerlikler ve ayrılıkları saptamalarını isteyebilir (Akkuş, 2006).

4.6.2. Masallar

Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür (TDK, 2017). Pilancı'ya göre, Masallar genellikle, okulöncesi çocuklarına yönelik bir edebi ürün olarak düşünülür. Okulöncesi eğitim çağındaki çocukların hoşça vakit geçirmelerini sağlayacak, olağanüstü olaylarla süslenmiş, hayali, sözlü edebiyat ürünleri olarak kabul edilirler. Oysa eğitim tarihinde masal okuma ve dinlemenin çocuk, genç ve halk eğitimindeki önemi daha 1400'lü yıllardan fark edilmiştir (Yeşiltaş, 2016).

Masallar bugün çocuk edebiyatının içinde değerlendirilmekte, yetişkinler tarafından da sevilerek okunmaktadır. Bu nedenle de yukarda değindiğimiz gibi eğitimin her aşamasında kullanılabilen bir özelliğe sahiptirler. Masallar sayesinde çocuk, küçücük yaşta bazı değerleri öğrenip, bunları korumayı ve yaşatmayı kendisine hedef edinebilir. Çocuktaki çevre bilincinin geliştirilmesinde masalların öneminin farkında olan Türk çocuk edebiyatı yazarları bu nedenle masal türünde bir sürü eser vermiş ve vermeye devam etmektedir (Kuzu, 2008).

4.6.3. Bilmeceler

Bir şeyin adını anmadan niteliklerini üstü kapalı söyleyerek o şeyin ne olduğunu bulmayı dinleyene veya okuyana bırakan oyun, muamma (TDK, 2017).

Bilmecelerin fonksiyonu üzerine yapılan araştırmalardan, bunların genellikle insan psikolojisi ile ilgili olduğu, kişiliği geliştirmeye ve güçlendirmeye yaradığı sonucu çıkarılmıştır. Çeşitli yarışmalarda soruyu soran veya cevabı çözeri kişi, karışık şeyleri anlayabildiğini, başkalarının farkında olmadığı benzerlikleri bildiğini hissederek tatmin olur. Bazı kültürlerde bilmecenin geçmişte bazı büyüselsel ya da törensel görevleri de vardı. Zamansız bilmece söylemek bazı doğaüstü ruhları kızdırabilirdi. Bunların yanı sıra bilmecelerin, değişik toplumlarda, daha az rastlanan bazı temel ya da yardımcı fonksiyonları da olabilir (Şual, 1974).

4.6.4. Atasözleri ve Deyimler

Dili meydana getiren ise o dile ait söz dağarcığıdır. Bir dilde kullanılan sözlerin bütünü, kelime hazinesi o dilin söz dağarcığını oluşturur. Atasözleri ve deyimler dile ait söz dağarcığının en önemli zenginlik kaynağıdır. Dillerin zenginliği kullanılan kelime sayısının fazlalığından ziyade kelimelerin zaman içerisinde kazandıkları yeni anlamlar ile ölçülür. Kelimeler, kendiliğinden anlam nüanslarına kavuşmaz. İnsan topluluklarının başından geçen olaylar ve bu olayları adlandırma ya da ifade etme biçimleri kelimelere dayanır ve kelimeler yeni anlam nüanslarıyla yörgülük olarak gelişip zenginleşirler. Bu da dilin zenginleşmesi anlamına gelir (Ünal, 2013).

Edebi ürünler içerisinde özel bir yeri olan atasözü ve deyimlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde kullanımı dersin birçok amacının gerçekleşmesine hizmet edecektir. Düşünme becerilerini geliştirme, demokratik bir vatandaşın sahip olması gereken nitelikleri gerçekleştirme, yaşadığı çevreyi, toplumu yani kültürü tanıyabilmeleri için atasözü ve deyimlerin öğrencilere etkili bir öğretim materyali olarak verilmesi, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i açısından büyük bir kazanım olarak görülebilir (Mindivanlı, 2012).

4.6.5. Hikâyeler (Öyküler)

McGowan'a göre Sosyal Bilgiler derslerinde hikâyelerden yararlanmak, çocuklara nitelikli vatandaş olma için bir model sunar. Hikâye, insanlar ve birbirleri arasındaki ilişkiler hakkında bilgi verir. Hikâyedeki karakterler, üzerinde uzlaşma sağlanmış değerleri meydana çıkarır, kişilerin birbirleri ile olan ilişkilerinden ortaya çıkan davranışlardaki geleneğin etkisini gösterirler (Şimşek, 2006).

Hikâyelerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde kullanılması (Savage ve Savage, 1993). Öğrencilerin, kültürel farklılıkları anlamalarına yardım eder. Öğrencilere hikâyede yer alan karakterler kadar, yerler hakkında da düşünme gücü sunar. "Sonra" ve "şimdi" kavramları kadar, "değişim" ve "süreklilik" kavramlarını da geliştirir. Bütün insanların çeşitli ihtiyaç ve isteklere sahip olduğu kadar, kıtlık, sel deprem, v.b. gibi problemlerle de karşılaşabileceklerinin farkına vardırıır (Demir ve Akengin, 2014: 5).

4.6.6. Şiirler

Destanlar, masallar, ninniler, türküler ve şiirler kültürü yansıtan önemli parçalardır. Bu edebi ürünlerin doğuşuna, yaşanılan mekân ve yaşanan olaylar kaynaklık etmektedir. Özellikle şiir, duygu ve düşüncelerin mısralarda bulunduğu anlamdır ve duyguların dışı vurumudur. Sosyal Bilgiler dersinin duyuşsal alanına vurgu yapmanın ve bu alanı öğrencide güçlendirmenin bir yolu olarak Sosyal Bilgiler dersinde şiir kullanımının yer alması önemlidir (Bircan ve Arıdil, 2010).

4.6.7. Biyografiler

Biyografi ya da yaşam öyküsü, bir insanın yaşamındaki olayların belirli bir sıraya göre anlatıldığı edebiyat türüdür (TDK, 2017).

Toplum tarafından kabul görmüş, büyük ve önemli insanların yaşam hikâyelerinin, Sosyal Bilgiler dersinde bir öğretim aracı olarak kullanılması bu dersin; içerik olarak zenginleşmesi ve amaçlarına ulaşması noktasında büyük bir önem teşkil etmektedir. Diğer bir bakış açısıyla biyografiler, geleceklerini kurgulama evresindeki körpe dimağlara, karakter eğitimi verme ve değerler öğretimini gerçekleştirme amacıyla da kullanılabilir. Biyografiler, özellikle tarih ve Sosyal Bilgiler dersinde yerinde ve zamanında kullanıldığında öğrenciler üzerinde önemli etki bırakabilecek nitelikte bir öğretim materyali ve aynı zamanda tarihsel empati, değişim ve sürekliliği algılama becerilerinin gelişimine de katkıda bulunabilecek bir araç olarak kabul edilebilir (Er ve Şahin, 2012).

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde diğer edebi türlerde olduğu gibi biyografinin etkin olarak kullanılmaya başlanmasının 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programıyla meydana geldiği ileri sürülmektedir. Doğal olarak bu durum konuya ilişkin yapılan çalışmaları da etkilemiştir. İlgili alanyazın tarandığında ülkemizde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde biyografinin kullanımına ilişkin yapılan çalışmaların azlığı dikkati çekmektedir. Bu bağlamda mevcut çalışmalarda konunun kuramsal ve uygulama olarak iki boyutta ele alındığı görülmektedir (Er ve Kaymakçı, 2013).

4.6.8. Efsaneler

Eski çağlardan beri söylenegele, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî hikâye, söylenece. Tanrıların, insanların, kahramanların ve evrenin yaratılışının

yanı sıra ilk günâhı, ilk ölümü, tufanı, tanrıların insanları nasıl cezalandırdıklarını, ikinci planda ise avcılığın ve hayvancılığın başlangıcını, bitkilerden nasıl yararlandığını, ateşin ilk kez elde edilmesini, cinsel hayatın başlangıcını; ilk ailenin, törelerin ve toplumsal kurumların ortaya çıkışını konu edinen; bunları destansı ve şiirli bir dille anlatan, çoğu zaman kutsal sayılan öyküler (<http://www.tdk.gov.tr>).

Sosyal bilimler alanlarında disiplinler arası çalışmaların yaygınlaşmasından sonra Sosyal Bilgilerde de etkili öğretim gerçekleştirmek amacıyla birçok alandan yararlanılmaya başlanmıştır. Bu alanların başında da edebiyat gelmektedir. Sözlü ve yazılı edebi ürünler kullanılarak hem daha eğlenceli hem de yaşayarak öğrenme gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Özellikle sözlü edebi ürünlerden efsaneler bu anlamda öğretimin önemli bir parçası haline gelmişlerdir. Bu bağlamda efsaneleri tanımının yararlı olacağı düşünülmektedir (Tangülü, 2016: 58).

Efsanelerin bir takım kişiler ve olaylar etrafında anlatılanları, milli kimlik kazandırma yolunda önemli bir işleve sahiptir. Bir takım olağanüstü unsurlarla süslenerek anlatılan bu tür efsaneler, bir takım önemli şahsiyetlerinin ve önemli olayların da unutulmamasına, milli hafızaya kazınmasına sebep olurlar. Özellikle ilköğretimin ikinci kademesinde ve orta öğretimde kimlik kazanma mücadelesi veren öğrencilerin bu türlü anlatımlara ilgi duydukları, model arayışında oldukları, geçmişe ilgi duydukları dikkate alınırse efsanelerin bu dönemde de eğitimde önemli bir araç olabileceğini söylemek mümkündür (Yılar, 2005).

4.6.9. Gezi yazıları (Seyhatname)

Seyahat kelimesi seyh kökünden türetilen “yürüme, gitme”, anlamlarına gelmektedir. Seyahatin türetildiği seyh kelimesi; “suyun yeryüzünde sürekli akması” anlamını taşımaktadır. Dolayısı ile suyun yeryüzünde aktığı gibi gezip dolaşan ve yolculuk edenlere de saih veya seyyah denilir. Sefer, seyir ve rihle gibi kelimeler seyahat ile yakın anlamlı kelimelerdir (Çağrı, 2009: 7). Seyahatname; çeşitli amaçlarla yapılan seyahatler dolayısı ile kaleme alınan eserlere verilen isimdir. Kelimenin Arapça aslı; “siyâhat”tır. Arapça gezi anlamındaki seyahat ile Farsça risale veya mektup anlamındaki name kelimelerinin birleşiminden oluşan seyahatname, “gezi mektubu” veya “gezi eseri” manasına gelir. Arap edebiyatında seyahatnamenin karşılığı “rihle” Fars edebiyatında ise “sefername” dir (Yazıcı, 2009: 9).

Gezi yazısı, bir kişinin, bir grubun kendi ülkesinde veya yabancı ülkelere değişik amaçlarla yaptıkları gezilerde gezip görülen yerlerle ilgili gözlemlerini, sahip oldukları bilgileri, duygu ve düşüncelerini anlattıkları yazılardır (Aytekin, 2016: 195). Seyahatnameler sayesinde insanlar bilmedikleri yurt ve dünya köşelerini öğrenme; tanımadıkları millet ve uygarlıkları tanıma şansı bulur. Ülkeler, şehirler, köyler, denizler, doğal yerler, yollar, farklı şekillerdeki medeniyetler gezi yazarının bakışı ile okuyucunun gözünde canlanır (Asiltürk, 2011). Örnek vermek gerekirse Evliya Çelebi tarafından yazılmış olan Seyahatname çok ünlü bir gezi kitabıdır (Yıldırım, 2017).

Yazıldıkları dönemin toplumsal ve siyasi olaylarına şahitlik eden seyahatnameler hem tarihi kaynak olarak birinci elden kaynak olma özelliğine hem de edebi bir tür olma özelliğine sahiptir (Yakar, 2013). Seyyahlar gezdikleri yerlerdeki toplumların günlük hayatı ve gelenekleri ile ilgili önemli bilgiler vermişlerdir. Bu bilgiler siyasi yapının oluşum biçimi, devlet törenleri, âdet ve gelenekler, dini inanış gibi çok çeşitli yelpazedeki değerli bilgilerdir. Seyyahların çoğunun eserlerinde hayal mahsulü veya gerçeğe dayalı hikâyelerden oluşan bir anlatım şekli de mevcuttur (Yazıcı, 2009: 10). Sosyal Bilgilere ilişkin çeşitli bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasında bir edebi tür olan gezi yazılarından da yararlanılabileceği düşünülmektedir (Kaya ve Ekici, 2015).

4.7. ALAN GEZİLERİ

Foulque (1994: 170) alan gezisini, öğrencilerin bilgisini genişletip tamamlamak, birbirleri ile ve öğretmenleri ile ilişkilerini genişletip iyileştirmek amacıyla, bir sınıfın, öğretmenlerin yönetimi altında yaptığı yolculuk olarak tanımlamıştır (Korkmaz, 2006: 40). Alan gezileri, öğrencilerin, öğrenilenlerle ilgili, mekânlarla ilgili yaptıkları inceleme gezileridir. Geziler, doğal çevrede, müzede, kent içindeki kurumlarda olabilir. Ancak, gezilerin amaçlara hizmet etmesi için, gezi öncesinde nelere dikkat edileceği, gezi sırasında gezideki gözlemlerin kayıt edilmesi ve gezi sonunda toplanan bilgilerin sınıflanması gibi etkinliklere yer verilmelidir (Daşcan ve Yetkin, 2008: 618).

Alanda yapılacak bir araştırma öncesi bir takım hazırlıkların yapılması (araçlar, çeşitli malzemeler vb.) gereklidir. Alan gezilerinin en iyi ve verimli şekilde

yapılabilmesi için önceden bir takım hazırlıkların tamamlanması ve geziye gidilecek bölgelerin her çeşit şartlarına uygun malzeme ile yola çıkılması gerekli ve faydalı olur. Bu hazırlıklar şöyle özetlenebilir (Koca, 2014):

- Gezi yapılacak bölge için önceden hazırlanmış bilgilerin toplanması ve derlenmesi
- Gerekli yasal izinlerin alınması
- Araştırma sırasında kullanılacak çeşitli harita ve planların sağlanması, gerekirse bunların sahaya götürülmesi
- Gezi yapılacak yerlerin doğal şartları ve konaklama durumlarının önceden öğrenilmesi, gezi zamanı ve bulundurulacak malzemelerin bu bilgiler dikkate alınarak düzenlenmesi
- Gezi yapılacak bölgenin özelliklerine göre giyim eşyası ve yiyecek maddesi alınması
- Bölgenin şartlarına göre sağlık tedbirleri alınması
- Gezi sahasında bulunamayacak araştırma araçlarının temin edilmesi ve araştırma sahasına götürülmesi

Alan gezileri yer ve çevre bilimlerinin bilimsel araştırma yöntemlerini pedagojik açıdan değerlendirmek amacıyla olayların gerçek dünyadaki şekliyle incelenmesi, gözlenmesi açısından önemlidir (Tuna, 2013: 221). Alan gezileri, öğrencilerin gerçek dünyayı görmelerini sağlayarak gerçek olay ve varlıkları doğal ortamlarında gözlem yoluyla planlı ve amaçlı araştırma-inceleme yapmasına olanak sağlar (Bilen, 1999: 214). Alan gezilerinin eğitim ve öğretim alanına olan belli başlı katkıları şu şekilde sıralanabilir (Koca, 2014):

- Araştırma-inceleme becerisini ve bilimsellik düşüncesini geliştirebilir.
- Gözlem becerilerini geliştirebilir.
- Analitik (çözümleme) becerileri geliştirebilir.
- Aktif öğrenmenin ve öğrenci merkezli öğrenmenin gereklerini yerine getirmeyi sağlayabilir.
- Öğrenciyi kendi öğrenmesi üzerinde sorumluluk almaya, kendi çabasıyla keşfetme ve öğrenmeye yönlendirebilir.
- Derse olumlu tutum ve ilgi geliştirmede önemli role sahiptir.

- Deneysel öğrenmeyi ve öğretim programındaki teorik bilgilerin gerçek hayata aktarılmasını sağlayabilir.
- Öğrencilerin çevreye uyum sağlamasında ve çevreye karşı duyarlılık kazanmasında etkilidir.
- Olaylara yaklaşımda farklı bakış açıları kullanmayı sağlayabilir.
- Öğrenci ve öğretmen arasında sosyal bağı kuvvetlendirmeye yardımcı olur.
- Arazi çalışmalarında kazanılan becerileri diğer problemlerin çözümüne uyarlayabilmenin alt yapısını oluşturur.
- Zamanı yönetebilme ve planlama becerisi kazandırır.
- Harita, tablo ve grafik kullanma ile ilgili becerileri kazandırır.
- Rapor yazabilme, dili kullanma becerisi kazandırır.
- Vatan ve millet sevgisinin oluşturulmasında arazi çalışmaları kullanılabilir.

4.8. SANAL ALAN GEZİLERİ

Gitme olanağı bulunmayan yerlerin bilgisayar ve internet aracılığıyla yapılan sanal alan gezilerinde, istenen bilgiler web siteleri aracılığıyla sağlanır. McMorrow (2005: 228)'a göre sanal alan gezilerinin amaçları:

- Öğrencilerin, çeşitli doğal ve beşeri çevre hakkında fikir sahibi olmalarını sağlama
- Öğrencilerin alanda karşılaşılabilecekleri konu bilgisine giriş yapma ya da mevcut bilgilerini pekiştirme
- Öğrencilerin gidemeyecekleri yerleri görmelerini ve araştırma yapmalarını sağlama biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretmenler sanal alan gezilerini bir konu hakkında ön bilgi vermek veya öğrencilerin ders içinde öğrendikleri bilgilerini arttırmak amacıyla kullanabileceği gibi gerçek alan gezilerin hazırlık aşamasındaki öğrenci görevlerinin yerine getirilmesi amacıyla da kullanabilirler (Spicer ve Stratford, 2001: 351).

5. GEZİ SİTELERİ

Gezilir görülen yerleri, özelliklerini, oralandaki insanların yaşantılarını, geleneklerini anlatan yazılara gezi yazıları denmektedir (sozluk.gov.tr/). Gelişen teknolojiyle birlikte sanal ortamda da gezi yazıları yazmak mümkün olmaktadır. Sanal ortamda gezi yazısı yazmak için web siteleri oluşturulmaktadır. İnsanların yakın çevresinde ve dünyanın farklı yerlerinde edindikleri deneyimleri ve öğrendiklerini paylaştıkları bu web sitelerine gezi siteleri denmektedir.

Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel bir araç olarak gezi siteleri kullanılabilir. Sosyal Bilgiler ders öğrenme alanı ve kazanımları (ülkeler, şehirleri farklı kültürler vb.), beceri ve değerler bağlamında gezi sitelerinden yararlanılabilir. Gezi sitelerindeki görsellerden yararlanarak farklı yerlerin ve farklı kültürlerin tanıtımı yapılabilir. Görsel ve işitsel bir araç olduğundan dolayı gezi sitelerinin derslerde kullanımı dikkat çekici olabilir. Dersi eğlenceli hale getirebilir.

Gezi siteleri incelenirken temel başlıklar altında ele alınabilir. Örneğin içerik zenginliği bağlamında bilgilendirici ve eğlendirici içeriğe yer verilebilir. Bunun yanı sıra görsel tasarım, kullanım kolaylığı, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya kullanımı bakımından incelemeler yapılabilir. Gezi siteleri belirtilen başlıklar açısından ele alındığında hem derslerde bilgi edinmeyi hem de dersi ilgi çekici hale getirmeyi sağlayabilir. Gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde etkili ve verimli biçimde yararlanabilmek için genel amaçlar, beceriler, değerler, öğrenme alanları ve anahtar yetkinlikler bakımında gezi sitelerinden ne şekilde yararlanılabileceğinin; ne şekilde ilişkilendirilebileceğinin belirlenmesi gerekir.

6. GEZİ SİTELERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Öğretim programlarında “birey” olmanın aynı zamanda çok daha geniş bir “dünya ailesi”ne ait olmak olduğunun bilincine varacak, yaşadığı topluma ve ülkesine, toprağına samimi bir hisle bağlanacak, bilim ve teknolojiyi etkin şekilde kullanarak gerekli teknik bilgi, birikim, beceri ve yeterliliklere sahip kuşaklar yetiştirmek hedeflenmiştir (MEB, 2017: 4). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde de öğrenciye kazandırılması hedeflenen becerilerin, değerlerin,

yetkinliklerin, amaçların olduğu görülmektedir. Bu amaç, değer, beceri, yetkinliklerin öğrenciye kazandırılmasında farklı eğitsel araçlar kullanılabilir. Bunlardan biride gezi siteleridir. Gezi sitelerinin bu alanlarda ilişkilendirilmesi aşağıdaki gibi yapılabilir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında bağlamında gezi siteleri incelenirken Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının genel amaçları, anahtar yetkinlikler, beceriler, değerler, öğrenme alanı ve kazanımlar açısından ele alınabilir.

6.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın genel amaçları 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak belirlenmiştir. 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda toplam 18 genel amaç bulunmaktadır. Bu amaçların kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılması katkı sağlayabilir. Tablo 5'te Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı genel amaçları gezi sitelerinden ne şekilde yararlanılabileceği açısından incelenmiş ve tablolaştırılmıştır:

Tablo 5. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Genel Amaçları Bağlamında Gezi Siteleri

Genel Amaçlar	Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Katkı Sağlayacağı Boyutlar
1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,	Millî bilince sahip vatandaş olmanın ön koşulu içinde yaşanılan ülkeyi tanımaktır. Bu bağlamda özellikle somut kültürel miras varlıklarının tanınması ve korunmasının önemi büyüktür. Gezi siteleri bu anlamda somut kültürel miras öğelerini tanıtmada katkı sağlayabilir.
2. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,	Kültürel ve ekonomik etkinlikleri anlamlandırmada ülkenin sahip olduğu koşulların, diğer ülkelerle olarak ilişkilerinin, komşularının ele alınması önemli bir boyuttur. Bunun yanı sıra Atatürk ilke inkılaplarının Türk vatandaşlarına sağladığı haklar başka ülkelerle ilgili araştırmalar yapılarak bu haklara sahip olamayan ülkelerle karşılaştırılabilir.
3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,	Evrensel hukuk ile gidilmesi planlanan yerlerin hukuk kuralları hakkında bilgi sahibi olunması sağlıklı bir gezi için önemli bir boyuttur. Bunun yanı sıra farklı ülkelerde gözlemler yapmak eşitlik, adalet gibi kavram ve değerlerin yerleşmesinde önemli rol oynar

4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,	Kültürel mirasın korunup nesiller boyunca aktarımının sağlanması ve bu bağlamda tarih bilincinin gelişerek tarihi mekânların zarar görmeden, gelecek nesillere aktarılması önem taşımaktadır.
5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,	İnsan-çevre etkileşimini açıklamada doğal çevre gözlemleri önem taşımaktadır. Bu gözlem de geziler ile gerçekleştirilebilir. Gezilerin yapılmadığı durumlarda da gezi siteleri işe koşulabilir.
6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,	Dünyada hızla artan nüfus ve bilinçsiz tüketimin çoğalması bireyleri bu konuda eğitmekten geçmektedir. Eğitilmiş bireyler çevreyi koruma ve sürdürülebilir bir çevre anlayışını kazanmaları dünyamız ve gelecek nesiller için son derece önemlidir. Kaynakların sınırlılığı sebebiyle sıkıntı yaşayan ülkeler hakkında araştırmalar yaparken gezi sitelerinden yararlanılabilir.
7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,	Tek bir kaynaktan beslenmeden farklı kaynaklarla bilgi edinebilen ve edindiği bilginin doğruluğunu araştırarak test eden bireyleri yetiştirmek çok önemlidir. Bu bağlamda farklı boyutlarıyla içinde yaşanılan ülke ve farklı ülkeler ile ilgili araştırmalar yapılırken gezi sitelerinden bilgilerin doğruluğu denetlenebilir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,	Düzenlenen gezilerle o bölgeye ait gelir kaynaklarının yaşanılan bölgeye uyarlanması ve bununla ilgili çalışmaları yapıp milli ekonomiye katkı sağlanabilir. Gezi düzenlenemeyen durumlarda gezi siteleri kullanılabilir.
9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,	Gezi siteleri aracılığıyla farklı bölge ya da ülkelerde ön plana çıkan mesleklere ilişkin araştırmalar yürütülebilir.
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,	Farklı dönemlere ait bilgi ve ışık tutacak tarihi eserlerin incelenerek, sorgulama, benzerlik ve farklılıkları belirleme ve günümüze entegrasyonunu sağlama süreçleri önemli birer boyuttur. Gezi sitelerine farklı kullanıcılar tarafından farklı tarihlerde eklenen fotoğraflar karşılaştırılarak o yere ilişkin değişim ve süreklilik boyutu üzerinde durulabilir.
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,	Gezi siteleri günlük yaşamda, tatil planlamada ya da araştırma yaparken kullanılabilir. Böylece iletişim teknolojilerinin bilinçli kullanımına hizmet edilmiş olur.
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlaki gözetmeleri,	Bilimsel düşünme becerisine sahip bir birey olarak bilgiye ulaşma, kullanma ve yeni bilgiler üretme önemli boyutlardır. Günümüzde farklı yöntemlerle bilgiye ulaşmak mümkündür. Gezi sitelerini kullanarak birçok farklı yer ve kültür hakkında

	bilgiye ulaşılabilir.
13.Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,	İletişim becerilerini etkili kullanma ile iletişim kanallarının açık olması toplumsal ilişkilerin düzenlenmesi ve sağlıklı yürütülebilmesi için son derece önemlidir. Farklı bir ülkeye gidildiğinde nasıl iletişim kurmak gerektiği konusunda gezi siteleri kullanılabilir. Gezi sitelerinde dikkat edilmesi gerekenler, mutlaka görülmesi gereken yerler, katılınması önerilen etkinlikler gibi pek çok boyut bu bağlamda kullanılabilir.
14.Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşleri sürmeleri,	İçinde yaşanılan toplumda farklı sorunlarla karşılaşabilmektedir. Birey olarak yaşanılan toplumsal sorunlara kayıtsız kalınmamalı bireyler üzerlerine düşen görevleri yapmalıdır. Bunun için fikir belirtmek ve toplumsal sorunların çözümünde katılım önemlidir. İçinde yaşanılan çevre dışındaki toplumsal sorunların farkına varmak için gezi sitelerinden yararlanılabilir.
15.İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,	İçinde yaşanılan ülkenin tarihsel bağlamda ele alınmasında yurt içinde yapılan gezilerin önemi büyüktür. İlk elden bilgi elde etmek sahip olunan hakların farkına varılmasını kolaylaştıracaktır. Bu bağlamda gezi sitelerinde yer alan bilgilerden yararlanılabilir.
16. Millî, manevi değerleri temel alarak ve evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,	Her kültürün kendine ait millî ve manevi değerleri vardır. Ulusal değerlere saygı duyarak yola çıkıp evrensel değerlere saygı duyarak benimsemek insani değerlerin gelişimi açısından önemlidir. Gezi sitelerinde içinde yaşanılan ülkenin yanı sıra farklı ülkelerin de günlük yaşamlarına ve geleneklerine ait bilgiler bulmak mümkündür. Bu bağlamda bu tür araştırmalarda gezi sitelerinden yararlanılabilir.
17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,	Gezi siteleri içinde yaşanılan ülke hakkında ve diğer ülkeler hakkında güncellenmiş pek çok bilgiye sahiptir. Örneğin yerel kurtuluş günleri, festivaller, bayramlar gibi sosyal etkinliklerin yanı sıra o ülkelere ait haberlere de gezi sitelerinde rastlanmak mümkündür. Bu bağlamda gerek ülkesine gerekse dünyadaki diğer ülkelere karşı duyarlılık kazandırmada gezi sitelerinden yararlanılabilir.
18. Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması	Her bireyin farklı istek ve ihtiyaçları vardır. Bunlardan biride seyahat etmektir. Bireyler seyahat edecekleri yerlere gitmekte özgürdürler. Seyahat edecekleri yerler hakkında bilgi edinme açısından gezi siteleri kolaylık sağlayacaktır. Bunun yanı sıra kendi ilgi ve yeteneklerine uygun faaliyetleri araştırarak gittikleri yerlerde bu tür faaliyetler içinde bulunmalarında gezi sitelerinden yararlanılabilir.

Tablo 5’te de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı genel amaçlarının kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanmak mümkündür. 18 genel amacının tümünün doğrudan ya da dolaylı olarak gezi sitelerinden yararlanılarak gerçekleştirilebileceği görülmektedir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan anahtar yetkinlikler bağlamında da gezi siteleri şu şekilde ele alınabilir:

6.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ANAHTAR YETKİNLİKLER KAZANDIRMA BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde karşımıza 8 anahtar yetkinlik çıkmaktadır. Bu anahtar yetkinliklerin öğrenciye kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanabiliriz. Tablo 6’da Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan anahtar yetkinlikler bağlamında gezi sitelerinden yararlanmanın katkı sağlayacağı boyutlar görülmektedir.

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Anahtar Yetkinlikler Bağlamında Gezi Siteleri

Anahtar Yetkinlikler	Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Katkı Sağlayacağı Boyutlar
Anadilde İletişim	Anadilde iletişim her toplum için önemlidir. İlk iletişim kurduğumuz ailemizden başlayarak yakın çevremizde anadilde iletişim kurulur. Yurdumuzun neresine gidersek gidelim anadilde iletişim önemlidir. Yurt içinde gidilen tüm gezilerde sosyal ortamlarda bulunulacağı için ana dilde iletişim yetkinliği doğrudan devreye girmektedir. Özellikle forum gibi etkileşimli alanlarda gezi sitelerinde pek çok kullanıcı tarafından anadilde iletişim kurmaktadır. Bu bağlamda gezi siteleri ana dilde iletişime olanak tanır.
Yabancı Dillerde İletişim	Yabancı ülkelerin tanıtımında, bu ülkelere gidildiğinde iletişim kurmak için yabancı dilin öneminin vurgulanması açısından gezi siteleri fayda sağlar. Gezi sitelerinde önerilen otellerle rezervasyon için yazılı iletişim kurarken gezi sitelerinin verdiği bilgilerden hareket edilebilir. Rezervasyon işlemlerinde de yabancı dilde iletişim yetkinlik alanı doğrudan devreye girmektedir.
Matematiksel Yetkinlik Bilim/Teknolojide Temel Yeterlilikler	Bilim ve teknolojide yeni gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmeler tüm dünyayı etkilemektedir. Bilim ve teknolojinin ülkeleri ve insanları nasıl etkilediği konusunda gezi sitelerinden yararlanılabilir. Teknolojiyi en iyi kullanan ülkelerdeki farklı uygulamalara ulaşmak için gezi sitelerindeki görsellerden yararlanılabilir. Gezi sitelerinde ayrıca farklı ülkelerde bulunan bilim müzeleri vb. mekanlara

	ait fotoğraf ve bilgiler de yer almaktadır. Bu bağlamda bu yetkinlik alanında gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Dijital yeterlilik	Dijital alanda aramak istenilen bilgilere doğru yollardan ulaşmak önemlidir. Dijital ortamda gezi sitelerinden yararlanarak bilinmeyen ya da gitme olanağı bulunamayan birçok yerle ilgili bilgi edinilebilir
Öğrenmeyi Öğrenmek	Gezi sitelerinden yararlanarak yeni yerler hakkında bilgi edinip, hazırlıklar yapılabilir. Gezi siteleri birçok yerle ilgili metro ağları, oteller, ulaşım rehberi, tarihi ve turistik yerler, mutfak kültürü gibi pek çok boyutta bilgi sağlamaktadır. Bu bağlamda ilk elden bilgi edinerek öğrenme konusunda bireylere geniş kaynaklar sağlamaktadır.
Sosyal ve Yurttaşlık Yeterliliği	Vatandaşlık artık küresel boyutta değer kazanmış bir kavramdır. Bu bağlamda dünyanın farklı yerlerinde insanların vatandaşlık bağlamında sergiledikleri hareketlerin ve günlük yaşamların gözlemlenebilmesi sosyal ve yurttaşlık yeterliliği yetkinlik alanına doğrudan katkı sağlayan bir boyut olarak görülebilir. Bu süreçte de gezi siteleri bir öğrenme aracı olarak hizmet görebilir. Çünkü gezi sitelerinde forumlar ya da bloglara verilen bağlantılar aracılığıyla gezginler deneyimlerini paylaşmaktadırlar.
İnisiyatif alma ve Girişimcilik	Bilinçli bir birey olmanın en önemli özelliklerinden birisi de karar alma becerisine sahip olmasıdır. Bu sebeple girişimlerde bulunmak ve bulunulan girişimlerle ilgili inisiyatif alabilmek önemli bir boyuttur. Bir geziye karar vermek, gidilecek mekanları belirlemek, katılınacak sosyal etkinliklere karar vermek, en uygun ve konforlu ulaşım ve konaklama seçeneklerini bulmak, bu yerlerle iletişime geçerek geziyi planlamak baştan sona girişimcilik ve inisiyatif alma ile ilgilidir. Gezi siteleri bu bağlamda pek çok seçeneğe olanak sağlamaktadır.
Kültürel Farkındalık ve İfade	Gezi siteleri pek çok tarihi sanat içerikli müze vb mekânlar ve festivaller ile ilgili bilgilere yer vermektedir. Bu bağlamda kültürel farkındalık için gezi siteleri etkili olabilir. endi kültürümüzün farkına varmak ve farklı kültürleri tanımak için gezi sitelerinden yararlanılabilir. Gezi planlama ya da gidilemeyecek yerler ilgili bilgi edinmede gezi siteleri etkili birer öğrenme aracı olarak hizmet edebilir.

Tablo 6’da da görüldüğü gibi 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan 8 anahtar yetkinlik alanının tümünün gezi siteleriyle ilişkilendirebileceği söylenebilir. Bazı yetkinlik alanlarında gezinin planlama aşamasında bazı yetkinlik alanlarında ise gezi yapılamayacak yerlerle ilgili bilgi edinme aracı olarak gezi sitelerinin işe koşulabileceği söylenebilir. Sosyal Bilgiler

dersi öğretim programında yer alan beceriler bağlamında gezi sitelerinin incelenmesine ilişkin elde edilen bulgular ise şu şekildedir:

6.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN BECERİLER BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ

Bireyin kendini geliştirmesi ve hayatına daha iyi devam edebilmesi için çeşitli becerilere sahip olması gereklidir. Bu becerilerin bir kısmı ailede verilmeye başlanırken okul hayatı başladığı andan itibaren okulda verilip geliştirilmelidir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde kazandırılması gereken beceriler olduğu görülmektedir. Bu becerilerin kazandırılmasında gezi sitelerinden de yararlanılabilir. Tablo 7’de Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan beceriler bağlamında gezi sitelerinden yararlanmanın katkı sağlayacağı boyutlar görülmektedir.

Tablo 7. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Beceriler Bağlamında Gezi Siteleri

Beceriler	Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Katkı Sağlayacağı Boyutlar
Araştırma	Herhangi bir yer ile ilgili coğrafi özellikler, kültürel değerler, tarihi ve turistik yerler hakkında araştırma yaparken gezi sitelerinden yararlanmaları istenebilir. Öğrenme alanlarının tümünde farklı boyutları ile araştırma becerisi kazandırabilmek için gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Çevre okuryazarlığı	Bireylerin çevre konusunda duyarlılığının artırılması ve dolayısıyla etrafındaki çevre ile ilgili sorunlara duyarlı olması ve çözümler üretebilmesi önemli bir boyuttur. Bu boyutun kazandırılmasında gezi sitelerinde çevre ve çevresel sorunlar ile ilgili görseller kolaylık sağlayacaktır.
Değişim ve sürekliliği algılama	Bilginin hızla yayıldığı günümüzde mevcut bilgilerimizdeki değişim ve bu değişimden kaynaklı yeni bilgi öğreniminin sürekliliği önemlidir. Gezi sitelerinden bu konuda yararlanılabilir. Anlatılmak istenen yerlerin zaman içindeki değişimleri görsellerle desteklenebilir.
Dijital okuryazarlık	Gelişen teknoloji ile birlikte hayatımızda önemli bir yer almaya başlayan dijital okuryazarlık bireylerin kendilerini geliştirebilmesi ve teknolojiyi amacına uygun bir şekilde kullanabilmesi için önemli bir boyuttur. Gezi planlamamızda ya da gitme olanağı olmayan yerlerin araştırılıp, bu yerler ile ilgili bilgi edinmede gezi sitelerinden dijital olarak yararlanılabilir.
Eleştirel düşünme	Eleştirel düşünme becerisi bireylerde var olması gereken önemli bir boyuttur. Eleştirel düşünme becerisine sahip olan bireylerin daha iyisine ulaşmak için daima bir çaba içinde olacaklardır. Gezi siteleri aracılığıyla farklı şehir ve ülkelerdeki yaşamların görülmesi, eleştirel düşünmenin kazandırılmasında yararlı olabilir.

Empati	Farklı yaşam ve kültürleri anlamak için empati önemli bir beceridir. Kendi yaşam alanımız dışında da yaşantılar olduğunu ve bu yaşantılar görmek ve anlamak için gezi siteleri kullanılabilir.
Finansal okuryazarlık	Hayatımızın önemli bir parçası haline gelen finansal faaliyetler ve bu faaliyetlerin içeriği geziler için önemli bir boyuttur. En ekonomik ve konforlu geziyi planlamada farklı gezi siteleri uçuş ve konaklama önerileri karşılaştırılarak karar verilebilir.
Girişimcilik	Kendi bulunduğumuz çevre dışında girişimcilik faaliyetleri bulunmaktadır. Farklı girişimcilik örnekleri görmek açısından gezi sitelerinden faydalanmak önemlidir. Bunun yanı sıra bir gezi planlamak için gezi sitelerindeki önerileri dikkate almak bir girişimcilik örneğidir.
Gözlem	Her geçen gün çevremizde birçok değişiklik yaşanmaktadır. Bu değişikliklerin farkına varmak için gözlem yetisinin geliştirilmesi önemlidir. Gittiğimiz bir yerde neleri gözlemlememiz gerektiği konusunda gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Harita okuryazarlığı	Düzenlenen alan gezilerinde varılmak istenen noktaya gidilebilmesi için bireylerdeki harita okuryazarlığının geliştirilmesi önemli bir boyuttur. Gezi siteleri üzerindeki haritalarda gitmek istediğimiz yerler bulunarak bu beceri kazandırılabilir.
Hukuk Okuryazarlığı	Gidilmesi planlan ve gidilen mekânların bulunduğu bölgedeki kuralları bilmek, bu kurallara göre hareket edebilmek ve olumsuz bir hukuksal durumla karşılaşmamak için hukuk okuryazarlığı önemlidir. Gezi sitelerindeki vize, pasaport vb. kısımlar incelenerek hukuk kuralları hakkında bilgi edinilebilir.
İletişim	İnsanlar sosyal birer varlık oldukları sürekli iletişim içindedirler. Bireylerin toplum içinde sağlıklı bir iletişim kurabilmeleri önemli bir boyuttur. Farklı yerlere gittiğimizde gerek anadilde gerekse yabancı dilde iletişim kurmanın önemi kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılabilir.
İş birliği	Toplum içinde yaşayan bireylerin bir biriyle iş birliği içinde olması önemli bir boyuttur. Hangi toplumsal olaylarda işbirliği gerektiği, işbirliğinin insanlar için önemi konusunda gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme	Mevcut bilgilerin gelişen bilim, araştırma ve teknoloji ile zamanla değişebildiği bu nedenle bireylerdeki kalıp bilgi ve önyargıların değişebileceğini fark etmesi önemli bir boyuttur. Farklı şehir, ülkeler ve buralardaki yaşam ile ilgili çevremizden duyduğumuz önyargısal bilgiler olabilir. Bu durumda gezi siteleri aracılığıyla bu bilgilerin önyargısal olup olmadığını farkına varabiliriz.
Kanıt Kullanma	Bilimsel çalışmalar kanıta dayalı olmak zorundadır. Bu nedenle yeni edilen bilgilerin kesinliğe kavuşması için kanıtlara dayandırmak önemlidir. Bilmediğimiz bir yer hakkında gezi siteleri bize kanıt sunmuş olur.
Karar verme	Bireyler karşılaştıkları durumlar karşısında karar verme becerisine sahip olmaları önemlidir. Gezilecek yerler hakkında, yapılması gerekenler konusunda, karar vermede gezi sitelerinden yararlanılabilir.

Konum analizi	Bireylerin gidilecek yerlere yakın olan görülebilecek yerler, o yerin yaşadığımız yere uzaklığı gibi bilgilere gezi siteleri aracılığıyla ulaşılabilir.
Medya okuryazarlığı	Planlanacak gezilerle ilgili bilgi elde etmenin bir yolu da medyadır. Ancak medyadan yararlanmak için medya okuryazarlık becerisine sahip olmak gerekir. Gezi sitelerindeki yorumları, gezi notlarını, dergi röportajlarını okumak medya okuryazarlığı becerisinin kazandırılmasına destek olabilir.
Mekânı algılama	İçinde bulunulan mekânı tanımak ve anlamak önemli bir boyuttur. Bulduğumuz yer ve seyahat edeceğimiz yerlerdeki doğal ve beşeri unsurlara ilişkin gezilecek yerlere ilişkin bilgiler gezi siteleri aracılığıyla edinilebilir.
Öz denetim	Özdenetim becerisi belirli zaman dilimi içinde gerçekleştireceği faaliyetlere, bu faaliyetleri ne kadar süre içinde tamamlaması gerektiğine ve bu faaliyetlerin içeriklerine karar verme ve bu planlamalara uyabilme gibi boyutları kapsamaktadır. Bireylerin bu planlamaları yaparken kendi kendilerine karar vermeleri, önem sırasına koymaları, hem süreçte hem de sonuç olarak ulaşılan durumu değerlendirmeleri beklenmektedir. Bir geziyi planlarken detayları teker teker belirlemek de özdenetim becerisi kazanmaya katkı sağlar. Bu bağlamda gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Politik okuryazarlık	Uluslararası ilişkiler bağlamında ülkeler arası ilişkiler hakkında doğrudan bilgi edinmek, sivil toplum kuruluşları ve çalışma alanları, kanunlar ve farklı ülkelerdeki işleyişe ilişkin deneyim kazanmak politik okuryazarlık bağlamında önemli boyutlardır. Bir geziye katılarak bu tür gözlemleri yapmak katkı sağlayacağı gibi gidilemeyecek yerlerle ilgili gezi sitelerinden bilgi edinmek de bu bağlamda katkı sağlayabilir.
Problem çözme	Yeni bir durum yada ortamla karşılaştığımızda, farklı problemlerle karşılaşabiliriz. Bu problemler yeni bir yere gezi düzenleme esnasında karşımıza çıkabilir. Karşılaşılabilecek problemlerle ilgili daha önce oraya seyahat etmiş kişilerin deneyimlerinden yararlanılabilir.
Sosyal katılım	İnsan sosyal bir varlıktır. Sosyal ve toplumsal olaylara kayıtsız kalmamalıdır. Etrafımızda göremediğimiz sosyal sorunların farkına varıp, çözümünde rol almak açısından sosyal katılım becerisinin gelişmesi önemlidir. Gezi siteleri aracılığıyla farklı yerlerdeki farklı sorunların ve sosyal katılımların farkına varılabilir.
Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama	Gezi sitelerini kullanırken karşımıza birçok tablo, grafik çıkmaktadır. Bunları okuyup anlamaya çalışırken tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama becerilerinde gelişme görülmektedir.
Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma	Gezi sitelerinde yer alan forumlar ve bloglarla iletişime geçme ve tanışma vb. bir çok boyutta gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Yenilikçi düşünme	Kendi yaşadığımız toplumda ve dünyanın diğer ülkelerinde her geçen gün yenilikler yaşanmaktadır. Değişen dünya koşullarına ayak uydurabilmek için yenilikçi düşünme becerisi önemlidir. Gezi siteleri aracılığıyla dünyada olup biten yeniliklerin farkına varılabilir.
Zaman ve kronolojiyi	İnsanın kendi kişisel ve toplumsal geçmişini bilmeleri gelecek için

algılama	önemlidir. Bu bağlamda gezi sitelerinden yaşadığımız ülke ya da farklı yerlerin gelişimi ile ilgili fotoğraflardan yararlanılabilir.

Tablo 7’de de görüldüğü gibi sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan becerilerin tümünün gezi siteleriyle ilişkilendirebileceği söylenebilir. Gezi sitelerinin Sosyal Bilgiler dersi işlenişi sırasında gezi sitelerinin kullanımı becerilerin kazandırılmasında kolaylık sağlayabilir.

6.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde birçok değere rastlanmaktadır. Bu değerlerin öğrencilere kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılabilir. Tablo 8’de Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerler bağlamında gezi siteleri üzerinde durulmuştur.

Tablo 8. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerler Bağlamında Gezi Siteleri

Değerler	Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Katkı Sağlayacağı Boyutlar ya da etkinlik önerileri
Adalet	İnsanların rahat ve huzur içinde yaşamaları için çeşitli kurallar vardır. Bu kurallardan biri de hukuk kurallarıdır. Hukuk kuralları ile adalet sağlanmaktadır. Haklı haksız ayırt edilmekte, eşitlik sağlanmaktadır. Gezi siteleri aracılığıyla dünya üzerindeki farklı ülkelerin hukuk kuralları ve günlük yaşamlarına ilişkin gezi siteleri aracılığıyla bilgi edinilebilir.
Aile birliğine önem verme	Aile bir toplum için en önemli kavramdır. İlk paylaşımların, ilk deneyimlerin, sevginin öğrenildiği yerdir. Aile bağları güçlü olan bireyler daha mutlu ve huzurlu olur. Ailecek yapılan her etkinlik özeldir. Geziler ailece gerçekleştirilebilecek en eğlenceli etkinlikler içinde sayılabilir. Gezilerin planlanmasında gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Bağımsızlık	Bir toplumun varlığını gösteren en önemli değerlerden biridir. Bağımsızlığı ifade eden sembollerden biri de bayraktır. Gezi sitelerinden bağımsız ülkelerin ve bayraklarının tanıtılmasında yararlanılabilir.
Barış	Barışın olmadığı bir ortamda rahat ve huzurlu bir yaşamın olması mümkün değildir. Kendi yaşam çevremizden başlayarak, yurdumuzda ve dünyada da barışın olması önemlidir. Gezi sitelerindeki görsellerden yararlanılarak barış içinde yaşamın önemi vurgulanabilir.
Bilimsellik	Bilimsel düşünme ve bilimsel bilgiye ulaşmak için farklı yöntemler kullanılabilir. Gezi siteleri bilimsel bilgi için kullanılabilir. Ayrıca gezi sitelerinde yer alan ülkeler bilimsel gelişim açısından incelenebilir. Farklı gezi sitelerinden ulaşılan bilgilerin karşılaştırılması da bilimsellik değerinin kazandırılmasında etkili olabilir.
Çalışkanlık	Öğrencilere çalışkanlık değeri kazandırılmaya çalışılırken gezi sitelerinden yararlanarak gerçekleştirebilecekleri belli bir zaman diliminde tamamlamaları

	gereken projeler verilebilir. En kapsamlı ve ilgi çekici biçimde projesini tamamlayan gruba çalışkanlık belgesi verilebilir.
Dayanışma	Gezi siteleri aracılığıyla açlık, susuzluk ve her türlü yardıma gereksinim duyan ülkeler hakkında araştırmalar yapılabilir. Sonraki aşamada bu yerlerden biri seçilerek sivil toplum kuruluşları ile dayanışma içinde bu ülkelerdeki akralarına yardım götürmeye yönelik etkinlikler tasarlanabilir.
Duyarlılık	Gezi sitelerinde ülkeler ve kültürlerle ilgili birçok bilgiye ya da oralarda yaşanan sorunlara ilişkin bilgilere ulaşılabilir. Gezi siteleri aracılığıyla farklı kültürel değerlere ilişkin ya da sorunlara ilişkin duyarlılık kazanılabilir.
Dürüstlük	Gezi sitelerinin yönlendirdiği farklı uygulamalar aracılığıyla bir ülke ve bir şehir belirlenerek konaklamaya ilişkin fiyat araştırması yapılabilir. Erişilen fiyatlar karşılaştırılarak en uygun seçeneği belirleme ve ticarete dürüstlük üzerinde dolaylı olarak durulabilir.
Estetik	Estetik daha çok sanatsal bir kavramdır. Yakın çevremizde ve dünya üzerindeki ülkelerde birçok sanat eseri vardır. Sanat eserleri, ülkelerin sembolü haline gelen yapılar, farklı ve de sık rastlanılması mümkün olmayan yer şekillerine sahip ülkeler ya da şehirler gezi siteleri aracılığıyla incelenip, estetik değerinin kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Eşitlik	İnsan doğduğu andan itibaren temel yaşam hakları bakımından diğer insanlarla eşittir. Zaman içindeki yaşamı içinde de çevresindeki ya da dünyanın diğer yerlerinde yaşayan insanlarla eşit haklara sahiptir. Gezi siteleri aracılığıyla insanların eşit şartlarda yaşayıp yaşamadığı incelenerek eşitlik değeri kazandırılmaya çalışılabilir.
Özgürlük	Özgür olmak başkalarına zarar vermeden isteklerimizi yapabilmektir. İmkan dahilinde istediğimiz yere gezi düzenlemek, gitme olanağı bulamadığımız yerler hakkında dijital ortamda gezi siteleri aracılığıyla bilgi almak için özgürce hareket edilebilir.
Saygı	Çevremizde bizden farklı düşünen insanlar bulunduğu gibi, dünya üzerinde kültürümüzden farklı kültürler vardır. Bizden farklı düşünen insanlara ve farklı kültürel öğelere saygı göstermek gereklidir. bu bağlamda saygı konusunu gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Sevgi	Gezginlerin deneyimleri aracılığıyla en sevilen yerler, etkinlikler vb. bilgilerine ulaşılabilir. Gezi siteleri aracılığıyla canlı cansız varlıkların sevilmesi gerektiği vurgulanabilir. Sevgi ile davranıldığında nasıl sonuçlar alabileceğimiz anlatılabilir.
Sorumluluk	Öğrencilerle okulca gidilecek bir seyahat sorumluluğu verilebilir. Bu kapsamda farklı gezi sitelerinden yararlanılabilir.
Tasarruf	Yemek, ulaşım, sosyal etkinlik ve daha pek çok boyutu ile gezileri en konforlu ve en ekonomik biçimde planlamada gezi sitelerinden yararlanılarak tasarruf değerinin kazanılmasına katkıda bulunulabilir.
Vatanseverlik	Geçmişten bugüne kültürel, milli birçok unsur vardır. Milli mücadele dönemi ile doğrudan ilişkili olan şehirler ve tarihi mekânlar bağlamında incelemeler yapılırken gezi sitelerindeki görsellerden ve bilgilerden yararlanılabilir
Yardıms severlik	Öğrencilerimizin kendi ülkemiz ya da yaşadığımız şehir dışında yardıma ihtiyaç duyan insanların farkına varabilmeleri için gezi sitelerinden yararlanılabilir.

Tablo 8’de görüldüğü gibi sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlerin tümünün gezi siteleriyle ilişkilendirilmesi mümkündür. Gerek kendi kültürel değerlerinde gerekse evrensel değerlerin kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılabilir.

6.5. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ÖĞRENME ALANLARI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİ

Öğrenme alanı, birbiri ile ilişkili bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden disiplinler arası bir yapıdır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı 7 öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır (MEB, 2017)

- Birey ve Toplum
- Kültür ve Miras
- İnsanlar, Yerler ve Çevreler
- Üretim, Dağıtım ve Tüketim
- Bilim, Teknoloji ve Toplum
- Etkin Vatandaşlık
- Küresel Bağlantılar

Tablo 9’da öğrenme alanları ve öğrenme alanlarına ait süre, kazanım ve ders saatleri görülmektedir.

Tablo 9. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Öğrenme Alanları, Kazanım ve Süreleri

Sınıflar	4. Sınıf			5. Sınıf			6. Sınıf			7. Sınıf		
	Kazanım	Süre Oranı (%)	Ders Saati	Kazanım	Süre Oranı (%)	Ders Saati	Kazanım	Süre Oranı (%)	Ders Saati	Kazanım	Süre Oranı (%)	Ders Saati
Birey ve Toplum	5	11,1	12	4	13	14	5	11,1	12	4	11,1	12
Kültür ve Miras	4	13	14	5	16,6	18	5	20,4	22	5	27,8	30
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	6	18,5	20	5	16,6	18	4	13	14	4	13,9	15
Bilim, Teknoloji ve Toplum	5	14,8	16	5	13	14	4	11,1	12	4	11,1	12
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	5	16,6	18	6	16,6	18	6	16,6	18	6	13,9	15
Etkin Vatandaşlık	4	13	14	4	11,1	12	6	14,8	16	4	11,1	12
Küresel Bağlantılar	4	13	14	4	13	14	4	13	14	4	11,1	12
Toplam	33	100	108	33	100	108	34	100	108	31	100	108

Kaynak: MEB; 2018.

Tablo 9’da görüldüğü gibi 4.,5.,6. ve 7. sınıflarda 7 öğrenme alanı vardır. Bu öğrenme alanlarında yer alan kazanımların ve sürelerin sınıf düzeyine göre dağılım gösterdiği söylenebilir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’ndaki öğrenme alanlarındaki konu ve kazanımların verilmesinde farklı yöntem ve teknikler kullanılabilir. Bu alandaki konu ve kazanımların verilmesinde gezi sitelerindende yararlanılabilir. Gezi sitelerinden yararlanmak gerek öğrenciye gerekse öğretmene katkı sağlayacaktır. Tablo 10’da öğrenme alanları bağlamında Gezi Sitelerinden Yararlanma üzerinde durulmuştur.

Tablo 10. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Öğrenme Alanları Bağlamında Gezi Sitelerinden Yararlanma

Öğrenme Alanları	Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Katkı Sağlayacağı Boyutlar
Birey ve Toplum	Öğrenme alanının temel özellikleri sosyal bilgiler dersi öğretim programında şu şekilde açıklanmıştır: “Temel olarak “ben” ve “biz” olma süreçlerini içeren bu öğrenme alanında sosyal bilimlerden psikoloji, sosyoloji ve sosyal psikolojiye odaklanılmakla birlikte disiplinler arası bir yaklaşım da benimsenmiştir. Buna göre öğrenciler, “ben” ve “biz” olma süreçlerini etkileyen mekânsal, tarihî ve kültürel faktörleri de değerlendirme imkânı bulacaklardır (MEB, 2017: 14). Katılacağı sosyal etkinliklere karar verme ve öğrenme alanlarında farklı yerlerde katılınabilecek etkinliklerin araştırılmasında yararlanılabilir.
Kültür ve Miras	Temelde tarih odaklı olan bu öğrenme alanı kültür ve kültürel mirası ön plana çıkaran bir yapıya sahiptir. Türk kültürünü oluşturan temel öğelerden hareketle kültürün korunması ve geliştirilmesini sağlayacak bir millî bilincin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Böylece öğrenciler kültürel öğelerin, bir toplumu diğer toplumlardan ayıran özellikler olduğunu kavrayacaktır. Bunun yanında kültürümüzün dünya kültürel mirasının renklenmesi ve zenginleşmesine katkı sağladığı kavratılır (MEB, 2017: 14). Açıklamada da görüldüğü gibi Türk kültürünü oluşturan unsurlar, Türk kültürünü oluşturan öğelerin diğer kültürlerden farkları anlatılırken, ya da halk oyunları, yemek kültürü, festivaller gibi kültürü oluşturan boyutlardan söz edilirken gezi sitelerinde yer alan fotoğraflar ve bilgilerden yararlanılabilir.

İnsanlar, Yerler ve Çevreler	İnsan yaşamı için gerekli mekânsal temel bilgi, beceri ve değerleri öğrencilere kazandırmayı amaçlayan bu öğrenme alanı, temelde coğrafya odaklıdır. “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ile insanın çevresi ve etkileşimini tanımak, bu konuda çeşitli beceri ve değerleri kullanarak bu etkileşimin neden ve sonuçlarını anlamak ve geleceğe yönelik bireysel ya da toplumsal bakış açısı kazandırabilmek amaçlanmaktadır. İnsan, yer ve çevre etkileşimi, geniş ve renkli bir yelpaze oluşturur. Günümüzün teknolojik gelişmeleri sonucunda insanlar tüm dünya ile iletişim kurabilmekte, bu sayede etkilemekte ve etkilenmektedirler. Sosyal Bilgiler dersi ile ilköğretim boyunca “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı sayesinde bu eksikliğin giderilmesine çalışacaktır. Öğrenciler bu alana, basitten karmaşığa, yakından uzağa ve bulunduğu yerden çevreye doğru açılan ve gittikçe karmaşık bir hâl alan bir yaklaşım ile dâhil edileceklerdir (MEB, 2017: 14). Yaşadığımız çevre dışında gerek yurt içi gerekse yurt dışındaki yerler, coğrafi özellikler, beşeri ve doğal unsurlar tanıtılırken gezi sitelerindeki görseller ve bilgiler kullanılabilir.
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Bu öğrenme alanında öğrencilerden; yenilikçi, eleştirel ve bilimsel düşüncenin bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin temeli olduğunu; bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi edinmeleri beklenmektedir. Öte yandan, teknolojilerin günlük hayatla ne derecede ilişkili olduğunu öğrenirken bazı teknolojik ürünlerin doğaya verdiği zararları tartışır. Bilimsel eserlerin yasalarla korunduğunu fark ederek akademik dürüstlük ilkelerini dikkate alır (MEB, 2017: 14-15). Dünyada her geçen gün bilimsel ve teknolojik ilerlemeler olmaktadır. Hiç kuşkusuz ki bu ilerlemeleri takip etmenin en çok kullanılan yolu da internettir. Dünyadaki gelişmeleri takip etmek için gezi sitelerinden yararlanılabilir. Ya da sosyal medya aracılığıyla farklı gezginlerin gezi sitelerinden elde edilen bilgiler kullanılabilir.
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Bu öğrenme alanının temelini öğrencilerin girişimci ve bilinçli tüketici becerilerinin geliştirilmesi oluşturur. Ülke ekonomisinde kaynakların sınırlı olduğunu kavramaları, mevcut kaynakları korumak gereğinin önemine inanmaları, kendi ekonomik yaşantısını diğerlerinininkiyle karşılaştırarak farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymaları, yaşadığı yerin ekonomik koşullarını inceleyip bu koşulları geliştirmek için çaba göstermeleri beklenmektedir. “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, ekonomiyle ilgili konuların tipik temasıdır. Öğrenciler üretim, dağıtım ve tüketim ile ilgili temel kavramları öğrenir. Öğrencilerin meslekleri tanıyarak ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği özellikleri bilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2017: 15). Yaşadığımız çevre dünya üzerinde çok az bir yer kaplamaktadır. Kendi yaşadığımız çevre de birçok ekonomik faaliyet olmaktadır. Fakat yaşadığımız çevre dışındaki üretim ve ekonomik faaliyetleri tanımak için gezi siteleri kullanılabilir. Bunun yanı sıra gezi sitelerindeki forumlar, gezi yazıları ve görseller aracılığı ile fırsatları fark etme, girişimcilik, risk alma boyutlarında ülkelerdeki farklı türden işletmelere ilişkin bilgiler edinilebilir.
Etkin Vatandaşlık	Bu öğrenme alanı sosyoloji ve siyaset bilimi çerçevesinde etkin vatandaşlık kavramına odaklanmaktadır. Öğrencilerin, grup, kurum ve sosyal örgütlerin nasıl oluştuğunu; onları etkileyen ve kontrol eden mekanizmaları; bunların bireyleri ve kültürü nasıl etkileyip kontrol ettiklerini ve varlıklarını nasıl sürdürüp değiştirdiklerini bilmesi önemlidir. Bu konuda elde edilen bilgiler ışığında, öğrenciler

	“Toplumumuzda ve diğer toplumlarda grupların, kurumların ve sosyal örgütlerin rolü nedir? Grup, kurum ve sosyal örgütlerden ben nasıl etkileniyorum? Grup, kurum ve sosyal örgütler nasıl değişir? Bu değişikliklerde benim rolüm nedir?” sorularına cevap verebilmelidir. Toplum yaşamında doğacak sorunların en önemli güvencesi olarak örgütlü bir devlet gücünün varlığını kavrarlar. Toplumsal sorunların nasıl çözüldüğünü ve düzenin nasıl sağlandığını anlayarak egemenliğin kaynağının millete dayandığı yönetimlerde, birey haklarının ve toplum düzeninin nasıl korunduğunu fark ederler. Toplumsal hizmetlere ve değişik resmî etkinliklere katılma yollarını öğrenerek yönetimi etkilemek için hangi demokratik yolların olduğunu kavrarlar (MEB, 2017: 15). Gerek kendi toplumumuzda gerekse Dünya üzerindeki diğer toplumlarda farklı sorunlar yaşanmaktadır. İnsani bir özellik olarak, gördüğümüz soruna kayıtsız kalmayıp, çözüm için duyarlı olmalıyız. Gezi siteleri toplumsal sorunları görmek ve çözüm yolu oluşturmak açısından kullanılabilir. Gezi sitelerindeki farklı bilgi ve görseller de etkin vatandaşlık bağlamında ilham kaynağı olabilir. (Salıncaklı ya da kütüphaneli otobüs durakları uygulamaları... vb)
Küresel Bağlantılar	Günümüzde inançlar, fikirler, insanlar, sermaye, bilgi, teknoloji, kültürel ve siyasi sınırları aşarak küresel boyutta hareket hâlinindedir. Böyle bir dönemde devletler de kendisi dışındakilerle bir yandan iş birliği yaparken diğer taraftan rekabet etmektedirler. Öğrencilerin bu ilişkileri kavrama ve değerlendirme konusunda bilinçli olmaları gerekmektedir. Küresel bağlantılar öğrenme alanı ile gelişen dünyanın gündemini takip eden, karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilen etkin ve sorumlu Türk vatandaşları yetiştirmek amaçlanmaktadır (MEB, 2017: 15). Yaşamımız boyunca yurt içinde farklı yerler ve yaşamlar görme olanağı ile karşılaşılabilen, fakat bazı imkansızlıklardan dolayı yurt dışındaki yeni yerler ve yaşamlar görme olanağı bulunulamamaktadır. Bu durumda yeni yerler ve yaşamlar hakkında bilgi sahibi olmak için gezi siteleri kullanılabilir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanları ve kazanımların işlenişinde gezi sitelerinden yararlanılabilir.

7. KONUYLA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

7.1. YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Alanyazın incelendiğinde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı bağlamında gezi sitelerinin incelenmesi adlı herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Aynı şekilde yapılan alanyazın taraması sonucunda gezi sitelerinden farklı disiplinler bağlamında yararlanmasına ilişkin de herhangi bir araştırma yoktur. Bu bağlamda araştırmanın, ilgili araştırmalar bölümünde alan gezilerinden yararlanma ve sanal alan gezilerinden yararlanmayla ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Bunun yanı sıra teknolojinin işe koşulmasıyla ilgili google earth ya da CBS gibi farklı teknolojik araçların bir öğretim aracı olarak kullanılmasına yönelik araştırmalara da yer verilmiştir.

7.1.1.Yurt İçinde Alan Gezileri ve Sanal Alan Gezileriyle İlgili Yapılan Araştırmalar

Kaleli (2018) “Onuncu Sınıf Yerleşme Konularının Öğretiminde Arazi Çalışmalarının Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerine Etkileri” adlı araştırmasında, yerleşme coğrafyası öğretiminde arazi çalışmalarının öğrencilerin akademik başarılarını nasıl etkileyeceğini ve sınıf içinde işlenen konular ile arasında akademik olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını öğrenmeyi amaçlanmıştır. Araştırmada ön test – son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma esnasında Vezirköprü Oymaağaç Köyü’nde yer alan Nerik antik kenti çevresine gezi düzenlenmiştir. Araştırma sonucunda arazi gezisi yapan deney grubu öğrencileriyle kontrol grubu öğrencilerinin son test sonuçları karşılaştırıldığında deney grubu lehine akademik başarıda anlamlı fark bulunmuştur.

Ay (2015) “Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesinde Vakıflar Konusunun İşlenmesinde Öğrenci Başarı ve Tutumları Üzerine Etkisi” adlı araştırmasında, yarı deneysel yöntem kullanmıştır. Araştırma sonunda gezi yöntemi ile ders işlenen deney grubun test sonuçlarında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuş ve gezi gözlem

ve inceleme yönteminin öğrencilerin başarıları ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarına olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bozdoğan, Okur ve Kasap (2015) “Planlı Bir Alan Gezisi İçin Örnek Uygulama: Bir Fabrikası Gezisi” adlı araştırmalarında, öğretmenlerin okul dışı çevrelerde bir geziyi nasıl planlayacaklarını göstermek ve bu uygulamanın öğrencilerin öğrenmelerine etkisini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırma kapsamında yapılan gezide öğrenciler eğlendiklerini ve yeni bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yaparak yaşayarak edindikleri bilgilerin kalıcılığının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Atayeter ve Tozkoparan (2015) “ Sosyal Bilgiler Öğretmenleri İle 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğrencilerinin Gezi Gözlem Yöntemi Üzerine Düşünceleri” adlı araştırmalarında, Burdur ili merkez ilçesinde bulunan ilköğretim okullarında, sosyal bilgiler programının içerisinde yer alan bazı konuların öğretiminde gezi gözlem yönteminin uygulanma durumlarını, öğretmen ve öğrenci anketleri uygulayarak tespit etmek ve gezi gözlem yönteminin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i açısından önemini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin gezi gözlem yöntemini yeteri kadar kullanmadıkları belirtilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu ise gezi gözlem uygulamalarına katılmak istediğini belirtmişlerdir.

Aytaç (2014) “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eğitimlerinde Gezi-Gözlem Metodunun Yeri ve Önemi” adlı araştırmasında, İstanbul Üniversitesinde öğrenim görmekte olan Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin şimdiye kadar olan öğrenim hayatları boyunca, gezi-gözlem çalışmalarında faaliyet gösterip göstermedikleri diğer bir deyişle, gezi gözlem çalışmalarına katılıp katılmadıkları, bunu eğitimlerinin hangi aşamasında, yaptıkları, gezi-gözlem metodunu uygulamanın kendilerine kazandırdıkları ve bu zamana, kadar ki öğrenim hayatları boyunca gezi gözlem metodunun eğitimlerindeki yeri, konusunda bilgi sahibi olmak ve edinilen bilgiler (fikirler) doğrultusunda ülkemizde, ilköğretim ve yüksek öğretimde Sosyal Bilgileri ilgilendiren derslerden, coğrafya derslerinde gezi gözlem metodunun gerekli olup olmadığı konularında bazı, çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan ve gezi gözlem metodu uygulanan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından coğrafya derslerinde başarılı

olanlarının sayısı gezi gözlem metodu uygulanmayan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına göre fazla bulunmuştur. Araştırmadaki anket sonuçlarına göre gezi-gözlem metodu sosyal bilgiler dersleri içerisinde yer alan coğrafya konularını anlamayı ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır sonucuna ulaşılmıştır.

Koca (2014) “Arazi Çalışması Temelli Öğretim Etkinliklerinin Sosyal Bilgiler Dersine Uygulanabilirliği” adlı araştırmasında, arazi çalışmaları ve onun alternatifini olarak fotoğraflar ve sanal alan gezilerinin öğrencilerin başarı ve derse olan tutumları üzerindeki etkisini belirleyerek ve öğrenci görüşlerinden elde edilen bilgilerden faydalanarak, Sosyal Bilgiler dersine uygulanabilirliğini ve söz konusu alternatiflerin arazi çalışmalarının temel özelliklerini karşılayabilme düzeyini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler sanal alan gezisi olarak hazırlanan etkinliklerin Sosyal Bilgiler dersinde önceden uygulanan etkinliklere göre günlük yaşantılarıyla daha ilgili olduğunu ve sanal alan gezisi etkinlikleri kullanarak öğrendikleri bilgi ve becerileri sonraki yaşamlarında da kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin test sonuçları karşılaştırıldığında sanal alan gezisi etkinliklerini ve geleneksel öğretim yöntemini uygulamanın öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine olan tutum düzeyini arttırmada farklı etkiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tortop ve Özek (2013) “Proje Tabanlı Öğrenmede Anlamlı Alan Gezisi; Güneş Enerjisi ve Kullanım Alanları Konusu” adlı araştırmalarında, yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış alan gezisi ile desteklenmiş proje tabanlı öğrenme modelinin, fizik dersinde güneş enerjisi ve kullanım alanları konusuna uygulanması sonucunda öğrencilerin başarılarındaki, çevreye ve konuya ilişkin tutumlarındaki farklılaşmanın araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada, nicel ve nitel araştırma deseni bir arada kullanılmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerin alan gezisi ile ilgili “öğrenmeye katkı sağlayıcı, hoş ve eğlenceli bir öğrenme ortam oluşturucu, günlük hayatla bağlantıyı kurdurucu oluşu” şeklinde görüşleri olduğu bulgusuna varılmıştır. Araştırmada “alan gezisindeki 5E modeli tasarımın, PTÖ modeli içerisinde belirtilen süreçlere de katkısıyla, güneş enerjisi ve uygulamaları konusunda PTÖ modelinin, öğrencilerde akademik başarı, konu ve derse karşı geliştirilen olumlu tutumda artış yaptığı görülmüştür.” sonucuna varılmıştır.

Açar (2010) “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi” adlı araştırmasında, ilköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde gözlem gezisi uygulamasının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine ve çevre duyarlılıklarına etkisinin olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda gözlem gezisine katılan öğrencilerin, eleştirel düşünme becerilerini ve çevre duyarlılıklarını arttırdığı söylenebilir.

Özür (2010) “Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Dışı Etkinliklerin Öğrenci Başarısına Etkisi” adlı araştırmasında gezi-gözlem ve arazi çalışmalarının da yer aldığı etkinlikleri ders dışı etkinlikler olarak değinmiştir. Araştırma sonunda Sosyal Bilgiler Dersinde sınıf dışı etkinliklerin uygulanmasının öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir.

Gökkaya ve Yeşilbursa (2009) “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi” adlı araştırmalarında ilköğretim sosyal bilgiler dersindeki tarih konularını öğretirken Tarihî yerleri kullanmanın akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi geleneksel yöntemle (anlatım yöntemi) karşılaştırarak araştırmak amaçlanmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmada deney grubu öğrencileri Söğüt, Bilecek ve Bursa’ya, “Osmanlı Devleti’nin Kuruluşu” ünitesinde adı geçen tarihî yerlere geziye götürülmüştür. Araştırma sonucunda, Tarihi yerlere gezi düzenleyerek işlenen derslerin sonunda akademik başarının arttığı, tarih derlerinin daha eğlenceli geçtiği, görme, işitme ve dokunma duyularına hitap ettiğinden kalıcılığın arttığı belirlenmiştir.

7.1.2.Yurt İçinde Teknoloji Kullanımıyla İlgili Yapılan Araştırmalar

Ayas, Kaya, Taştan ve Özder (2015) “Google Earth Görüntülerinin ve Qgis Açık Kaynak Kodlu Cbs Yazılımının Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kullanılması” adlı araştırmalarında, ilgili kazanım için açık kaynak kodlu CBS yazılımlarından QGIS ve Google Earth görüntülerini kullanarak Sosyal Bilgiler dersi için örnek bir uygulama geliştirmeyi amaçlanmıştır. Araştırmada Google Earth görüntüsü açılarak yaşanan yer ile ilgili alan, arama ile tespit edilmiş daha sonra bu alan üzerine yer kontrol noktaları eklenerek koordinatları alınmış ve görüntü kaydedilmiştir. Kaydedilen bu görüntü QGIS ara yüzüne çağrılmış ve iki farklı yöntemle yer

referansı eklenmiştir. Yer referansı eklendikten sonra görüntü üzerinde yer, yön bulma, konum belirleme ve uzaklık hesaplamaları yapılmıştır. Yer, yön ve konum belirleme, haritaları yorumlayabilme 6. Sınıf Sosyal Bilgiler müfredatında bulunan kazanımların işlendiği derslerde Google Earth ve açık kaynak kodlu CBS yazılımı kullanılmasının mümkün olduğu belirtilmiştir.

Kilis, Rapp ve Gülbahar (2015) “Eğitimde Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Yükseköğretim Düzeyindeki Eğitimcilerin Algısı: Türkiye-Almanya Örnekleme” adlı araştırmalarında, B FP7 Era.Net Rusya işbirliği kapsamında TÜBİTAK desteği ile yürütülen Ülkeler Arası Öğrenme için Katalizör olarak Sosyal Medya (SoMeCat)5 adlı araştırma projesi kapsamında, Türkiye ve Almanya’da yükseköğretim düzeyindeki eğitimcilerin sosyal medyaya karşı algısını belirleyerek iki ülke arasındaki kültürel farklılıkları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırma durum çalışması olarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda eğitimcilerin sosyal medyanın eğitim odaklı potansiyelinin farkında olduklarının fakat yeterli seviyede bilinçli olmadıkları ifade edilmiştir. Türkler’in, mevcut altyapının yetersizliği ve eğitsel rehberlik edici kılavuzların eksikliğinden kaynaklanan sorunlar olduğu görüşünde oldukları, Almanların çoğunun pozitif görüşe sahip oldukları ifade edilmiştir.

Sarsar, Başbay ve Başbay (2015) “Öğrenme-Öğretme Sürecinde Sosyal Medya Kullanımı” adlı araştırmalarında, öğrenenlerin öğretme-öğrenme sürecinde sosyal medya kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma tek desenli durum çalışması niteliğindedir. Araştırma sonucunda öğrenenlerin tamamının dersle ilgili beklentilerinin karşılandığı; ders etkinlikleri için Facebook kullanımının öğrenenlerin tamamı tarafından olumlu olarak değerlendirildiği; ger kullanımının ise öğrenenlerin yarısı tarafından olumlu bulunduğu ifade edilmiştir.

Acar ve Yenmiş (2014) “Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Facebook Örneği” adlı araştırmalarında eğitimde sosyal ağların kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda eğitimde sosyal ağların (Facebook) kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinin iletişim, işbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilikler açısından pozitif yönde olduğu, Facebook üzerinde öğrenciler arasında yardımlaşmanın ve paylaşımın gerçekleştiği; öğrenci-öğretmen

etkileşimi ile ilgili olarak öğrencilerin Facebook üzerinden kurdukları etkileşimleri olumlu buldukları, öğrencilerin Facebook üzerinden kaynak ve bilgi paylaşımında buldukları ve birbirlerinin paylaşımlarından yararlandıkları ifade edilmiştir.

Demirci (2013) “Türkiye’de Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Google Earth’ten Yararlanma: Mevcut Kullanım Durumu ve Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmasında Türkiye’de Google Earth’ün (GE) ortaöğretim coğrafya derslerinde ne ölçüde, ne amaçla ve hangi yöntemle kullanıldığını ve öğretmenlerin GE’ye karşı bakış açılarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmada coğrafya öğretmenlerine yönelik bir anket kullanılmıştır. Öğretmenler GE’yi kullanabilmeleri için okullardaki gerekli altyapı eksikleri olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmada öğretmenlerin coğrafya derslerinde GE’den yararlanma seviyelerinin düşük olduğu ancak GE’ye ve GE’nin coğrafya derslerinde kullanımına karşı olumlu bakış açılarına sahip oldukları görülmüştür.

Akgündüz ve Akınoğlu (2013) “Fen Eğitiminde Harmanlanmış Öğrenme ve Sosyal Medya Destekli Öğrenmenin Öğrencilerin Başarı, Motivasyon, Tutum ve Kendi Kendine Öğrenme Becerilerine Etkisi” adlı araştırmasında, fen eğitiminde harmanlanmış öğrenme ve sosyal medya destekli öğrenmenin akademik başarıya, motivasyona, tutuma ve kendi kendine öğrenme becerilerine etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sosyal medya destekli öğrenmenin başarı, motivasyon, tutum ve kendi kendine öğrenme becerilerine olumlu bir şekilde etki ettiği ancak yüz yüze öğrenmeye göre anlamlı bir fark yaratmadığı ifade edilmiştir.

Kaya (2012) “İlköğretim Öğrencilerinin Küresel Konumlandırma Becerileriyle Medyadan Yararlanma Durumları ve Sosyal Bilgiler Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişki” adlı araştırmasında, öğrencilerin küresel konumlandırma becerileriyle medyadan yararlanma durumları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %29.16’i Google Map, % 42.5’i Google Earth, % 4.58’i Google Panoramio programını o ülke konumlarını bulurken kullandığını belirtmiştir. Araştırma sonucunda Google Map, Earth ve Panoramio gibi programlardan yararlanılması ve ayrılan sürenin Küresel Konumlandırma Becerileri ile ilişkili bulunması, medyanın amaçlı olarak kullanıldığında, bu becerinin gelişimine katkı getirdiği belirtilmiştir.

Tuna ve Ateş (2012) Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Derslerinde ve Günlük Hayatlarında Çeşitli Teknolojileri Kullanımları” adlı araştırmalarında lise türlerine göre teknoloji kullanımı karşılaştırılmıştır. Teknoloji kullanımı konusunda CBS kullanımı, Google Earth ve Google Map tende bahsedilmiştir. Meslek liselerinde CBS kullanım ortalaması Google Earth ve Google Map’ten fazla iken, Anadolu liselerinde video CD ve ofis programları kullanımı internet kullanımının önüne geçtiği ifade edilmiştir.

Demirci ve Karaburun (2011) “Cbs, Gps ve Google Earth Teknolojilerinin Coğrafya Derslerinde Kullanımı” adlı araştırmalarında CBS, GPS ve Google Earth teknolojilerinin birlikte kullanıldığı bir etkinliğin ortaöğretim coğrafya derslerindeki uygulanabilirliğinin test edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler daha önce CBS, GPS ve Google Earth teknolojilerinin birlikte kullanıldığı bir etkinliği derslerinde kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada öğretmenler CBS, GPS ve Google Earth teknolojilerinin derslerde kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda CBS, GPS ve Google Earth gibi her geçen gün toplumsal hayatta daha fazla yer edinen teknolojilerin coğrafya derslerinde etkin bir öğretim aracı olarak kullanılabilecekleri ortaya çıkmıştır.

7.2. YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Pascual (2019) “Seyahat blogları ile İngilizce Öğrenmek” adlı araştırmasında İngilizceyi yabancı dil sınıflarında daha etkili öğretebilmek için, seyahat ları gibi dijital bir türe dayanan iletişimsel ve dijital becerilerinin nasıl geliştirileceği üzerine bir öğretim önerisi sunmayı amaçlanmıştır. Araştırma sonunda bilgisayar ortamında İngilizce hazırlanmış seyahat sitelerinin kullanımının dijital becerileri ve dil becerilerinin geliştirdiği ifade edilmiştir.

Watson, Greene, Holmes, Erickson, ve Beck (2019) “Değişen Tutumlar ve Eylemler: Çoklu Sanat Alan Gezilerinin Sosyal-Duygusal Etkileri” adlı araştırmalarında sanatla ilgili saha gezisinin, ilkokul öğrencileri için etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda sanatla ilgili alan gezilerinin öğrencilerin sosyal duygusallarında anlamlı değişiklikler ortaya çıkardığı ifade edilmiştir.

Gutierrez ve Bursztyn (2019) “Buzun Öyküsü: Yosemite Ulusal Parkı ile Sanal ve Artırılmış Gerçeklik Alan Gezisi Tasarımı” adlı araştırmasında yer bilimleri derslerinde sanal alan gezilerinin kullanımını faydalarını araştırmayı amaçlamıştır. Araştırma sonucunda sanal alan gezilerinin geleneksel yöntemlere göre öğrencilerin ilgisini daha çok çektiği ve öğrenmenin kalıcılığını arttırdığı ifade edilmiştir.

Putz, Treiblmaier ve Pfoser (2018) alan gezilerinin öğrencilerin bilgi, tutum ve davranışlar üzerine etkilerini inceledikleri araştırmaları sonucunda; alan gezilerinin, bilgi edinme için daha etkili olduğunu, öğrencilerin uygulama fırsatı buldukları için edinilen bilginin daha kalıcı olduğunu, ifade etmişlerdir.

Kenna ve Potter (2018) “Dünyayı Sınıfın İçinden Yaşamak: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim ini Geliştirmek İçin Sanal Alan Gezileri Kullanma” adlı araştırmalarında sosyal bilgiler öğretmenlerinin sanal alan gezileri kullanma durumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda sanal alan gezilerinin öğrencileri sınıf duvarlarının dışına çıkardığı, tarih, coğrafya, ekonomi ve vatandaşlık konularının daha iyi anlaşılmasında yardımcı olduğu ifade edilmiştir.

Manca ve Ranieri (2016) Facebook ve diğer sosyal medya araçlarının yüksek öğretimde öğretmenlik için faydaları ve engellerinin araştırıldığı araştırmaları sonucunda, katılımcıların % 38,6 sosyal medyanın öğretim amacıyla faydalı olduğunu düşündükleri ifade edilmiştir.

Ballatore ve Adams (2015) seyahat bloglarıyla ilgili araştırmalarında seyahat sitelerinin mekanların coğrafi konumları, oradaki sosyal yaşamla ilgili bilgiler içermesinden söz etmektedir. Seyahat yazılarında kıtalar, ülkeler, şehirler ve gezilen yerlerin kültürel özelliklerinden, tarihi yerlerinden bahsedildiğini ifade etmektedir. Araştırma sonucunda fiziksel alan gezilerinin mümkün olmadığı durumlarda seyahat ları aracılığıyla sanal alan gezilerinin kullanılabilceği, öğrencilerin küresel anlamda ziyaret edemeyeceği yerler hakkında bilgi edinebileceği ifade edilmiştir.

Norris, Shelton, Dunsmuir, Williams ve Stamatakis (2015) “Fiziksel Aktivite Derslerinde Çocuklar İçin Sanal Alan Gezileri: Pilot Çalışma” adlı araştırmalarında İlkokul çocuklarında sanal alan gezilerinin kullanılmasının fiziksel etkinlik ve öğrenme üzerindeki etkilerinin değerlendirmesi amaçlanmaktadır. Olimpiyat temeli sanal alan gezileri yapılmıştır. Öğretmenler sanal alan gezilerinin kullanılmasının

dersi daha hareketli geçirdiğini, öğrenciler derste daha fazla eğlendiklerinin ifade etmişlerdir.

Chung ve Koo (2015) “Sosyal Medyanın Seyahat Bilgi Aramalarında Kullanılması” adlı araştırmalarında sosyal medyanın seyahat için bilgi edinme amacıyla kullanıldığı, seyahatlerin belirlenmesinde etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca araştırma sonucunda sosyal medyanın, turizm sektörü, acentalar ve pazarlamacıların değerlerini arttırabileceği ifade edilmiştir.

Kavoura ve Stavrianea (2015) “Sosyal Medyada Çevrimiçi Bir Seyahat Topluluğunun Üyesi Olmak, Paylaşılan Özellikler ve Cinsiyet Farklılıkları” adlı araştırmalarında turizm bağlamında bir çevrimiçi topluluğa üye olmak ve takip duygusu oluşturan sosyal medyanın özelliklerini ve cinsiyet farklılığını incelemişlerdir. Erkekler ile kadınları karşılaştırmış ve erkeklerin bir seyahat sitesi üyesi olmada daha yüksek olduğu, kadınların ise çevrimiçi sitelerden alışveriş yapılmasının yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca seyahat destinasyonu ile ilgili kişisel paylaşımın diğer üyelerle bağlılık hissettirdiği, diğer insanların yorumlarının dikkate alındığını ifade etmişlerdir.

Manca ve Ranieri (2015) “Sosyal Ağ Sitelerinin Öğretme ve Öğrenme İçin Etkileri. Neredeyiz ve Nereye Gitmek İstiyoruz” adlı araştırmalarında sosyal ağ uygulamalarının öğretim ve akademik uygulamalara dahil edilmesini, öğretmenlerin mesleki eğitimi ve gelişimi için sosyal ağların kullanılmasının pedagojik ve teknolojik açıdan zorluklarını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda sosyal medyanın öğretme ve öğrenme için olumlu etkileri olduğunu ifade etmişlerdir.

Rodríguez-Hoyos, Salmon ve Diaz (2015) “SNS ve Eğitim Araştırması: Sanatın Durumu ve Zorlukları” adlı araştırmalarında farklı eğitim seviyelerinde ve ortamlarda Sosyal Ağ Sitelerinin (SNS) kullanımını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda yükseköğretimde sosyal medyanın öğretme ve öğrenme için olumlu etkileri olduğunu ifade etmişlerdir.

Medzini, Tal ve Sneh (2014) “Coğrafya Gezileri İçin Mobil Teknolojilerin Destek Aracı Olarak Kullanılması” adlı araştırmalarında cep telefonu ve tabletleri sınıf dışı öğrenme ortamları için kullanılan teknolojik araçlar olduğundan bahsedilmiştir. Öğretmenlerin bu araçları kullandıklarında dersi daha eğlenceli ve

ilgi çekici hale getirdiklerini, alan gezilerinde tablet ve cep telefonları kullanıldığında öğrenmenin kalıcı olduğu ifade edilmiştir.

Stoddard (2009) “Sosyal Bilgiler İçin Sanal Alan Gezisi Modeli” adlı araştırmasında, okullardaki düzenlenen alan gezilerinde müfredattan ve maddi kaynaklı yaşanan bazı sıkıntılardan dolayı öğretmenlerin tarihi mekanlar için sanal alan gezilerine yöneldiğinden bahsedilmiştir. Sanal alan gezisi sağlayıcı programların tarihsel yerlerin öğretiminde kullanılması gerektiği, bu programların öğretmenlere öğretilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Farmer, Knapp ve Benton (2007) “İlkokul Çevre Eğitimi Alan Gezisi: Ekolojik ve Çevresel Bilgi ve Tutum Gelişimine Uzun Dönemli Etkileri” adlı araştırmalarında alan gezilerine katılan öğrencilerin bilgilerinin kalıcılığını ve çevre tutumlarını incelemiştir. Araştırmada Büyük Smoky Dağları Milli Parkı'na alan gezisi yapılmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerin alan gezisi sırasında öğrendikleri bilgileri bir yıl sonra hatırladığını ve çevresel olumlu bir tutum geliştirdikleri ifade edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, katılımcılar, verilerin toplandığı örneklem ve örneklem alma yöntemleri, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, bu araçların geliştirilmesinde takip edilen yol ve yöntemler, verilerin toplanması süreci ve toplanan veriler üzerinde yürütülen analiz süreçlerine dair bilgiler sunulmuştur.

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada genellikle Sosyal Bilimlerle ilgili yapılan çalışmalarda tercih edilen Nitel Araştırma Yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, disiplinler arası öznel bir bakış açısı benimsenerek, yorumlayıcı bir yaklaşımla araştırma problemini incelemeyi amaçlayan bir yöntemdir. Nitel çalışmalarda genel olarak görüşme (soru sorma), gözlem (gözlemleme) ve doküman analizi (okuma) şeklinde üç çeşit veri toplama yöntemi kullanılır. Nitel araştırmalarda, araştırma problemiyle ilgili yazılı ve görsel malzemeler araştırmada kullanılabilir (Aydınbaş, 2018). Araştırmanın birinci boyutunda Alexa (internet sitelerinin sahip olduğu kullanıcı sayılarına göre istatistiksel olarak sıralandığı web sitesi) verilerine göre Türkiye'nin en çok kullanıcı sayısına sahip beş gezi sitesi (çevrimiçi bilgi kaynağı olarak) birer doküman olarak ele alınmış ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir. (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 89). Shirazi (2018)'ye göre doküman incelemesinde şu aşamalar izlenmelidir;

1. Konu ile ilgili kaynak araştırması yapılmalı,

2. Kaynaklar taranmalı,
3. Araştırmaya uygun olan bölümler seçilmeli,
5. Sınıf için uygun etkinlikler ve sınıf içi uygulamalar bulunmalı,
6. Yazıya aktarılmalıdır.

Araştırmanın ikinci boyutunda ise 13 açık uçlu sorudan oluşan açık uçlu anket aracılığıyla veriler toplanmıştır. Açık uçlu sorular, katılımcılardan serbestçe cevap vermelerinin istenmesi durumunda tercih edilir. Yapılandırılmamış sorular olarak da bilinen açık uçlu sorularda cevaplayıcı, soruya serbestçe cevap verir. Bu tür soruların katkısı, araştırmacının beklemediği veya planlamadığı cevapları da alabilmesi ve böylece konu hakkında daha geniş ve ayrıntılı bilgiye sahip olunabilmesidir (Büyüköztürk vd., 2014: 127).

2. KATILIMCILAR

Araştırmanın katılımcıları 2018-2019 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar ili merkez ilçesinde (alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan altı ilkokulda) görev yapan 110 sınıf öğretmenidir. Örneklemin belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırma kapsamına dâhil olacak katılımcıların belirlenmesinde çalışmakta oldukları okulun bulunduğu sosyo-ekonomik düzeyi (alt-orta-üst) ,cinsiyetleri, mesleki kıdemleri ve öğrenim durumları dikkate alınmıştır. Tablo 11’de katılımcıların belirlenmesinde dikkate alınan özellikler verilmiştir:

Tablo 11. Katılımcıların Özellikleri

Görev yapılan okulun bulunduğu sosyo ekonomik düzey (SED)	Alt SED	40
	Orta SED	35
	Üst SED	35
Cinsiyet	Kadın	60
	Erkek	50
Mesleki kıdem	1-5 yıl	10
	6-10 yıl	50
	11-15 yıl	40
	16- + yıl	10
Öğrenim Durumu	Lisans	105
	Yüksek Lisans	5

Tablo 11’de de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin sosyo ekonomik düzeylere göre dağılımında birbirine yakın sayıda öğretmene ulaşılmaya çalışıldığı aynı şekilde cinsiyet dağılımına da dikkat edildiği görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri bağlamında özellikleri incelendiğinde 1-5 yıl ve 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerinin sayısının az olduğu; bunun yanı sıra 6-10 yıl ve 11-15 yıl arasında mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Gezi sitelerinin belirlenmesinde en fazla kullanıcı ve ziyaretçi sayısına sahip olan web sitelerini belirleyen Alexa (internet sitelerinin sahip olduğu kullanıcı sayılarına göre istatistiksel olarak sıralandığı web sitesi) verileri dikkate alınmıştır. Alexa verilerine göre en fazla kullanıcı ve ziyaretçi sayısına sahip gezi siteleri: “Gezimanya”, “Yoldaolmak”, “Gezipgördüm”, “Keşfetsene” ve “Bizevdeyokuz” olarak belirlenmiştir.

3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada veriler doküman incelemesi ve açık uçlu sorulardan oluşan anket yoluyla elde edilmiştir. Doküman incelemesinde Alexa (internet sitelerinin sahip olduğu kullanıcı sayılarına göre istatistiksel olarak sıralandığı web sitesi) verilerine göre en çok kullanıcıya sahip sitelerden beş tanesi (“Gezimanya”, “Yoldaolmak”, “Bizevdeyokuz”, “Keşfetsene”, “Gezipgördüm”) incelenmiştir. Dokümanlar; gerçek, kolay ulaşılabilir veri sağlamak ve araştırmacıların sorunlara çözüm üretebilmelerine olanak tanımaktadır. Doküman sözcüğü bir şemsiye kavram olarak, görsel ve fiziksel materyallere karşılık gelmektedir. Bu sözcük en geniş anlamda iletişim materyallerini içermektedir. Örneğin gazeteler, romanlar, anekdotlar, anılar ve günlükler bu kapsamda ele alınmaktadır (Merriam 1998: 112). Gezi sitelerinin incelenmesinde tüm gezilerinde ortak olan başlıkların yanı sıra sosyal bilgiler dersi öğretim programının yapısı (genel amaçlar, öğrenme alanları, kazanımlar, anahtar yetkinlikler, beceriler ve değerler) doküman analizinde dikkate alınmıştır. İlgili sitelerden araştırmada kod isim kullanmadan söz edilebilmesi için gerekli izinler e-posta yoluyla alınmış EK 3’te verilmiştir. Böylelikle doküman analizi bu siteler üzerinde araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan açık uçlu sorulardan oluşan anket araştırmacı tarafından taslak olarak

hazırlanmıştır. Hazırlanan anket taslağı üzerinde geçerlilik çalışması için alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuş ve gerekli değişiklik ve düzeltmeler yapılarak anketin son biçimi verilmiştir. Açık uçlu sorulardan oluşan ankette 13 soru bulunmaktadır. Açık uçlu anketler araştırmacı ve alandan iki uzman ile incelenerek “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” olan maddeler belirlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman (1994)’ın belirttiği formül (Güvenirlilik = Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) uygulanmış; sonuçta bulunan 0.89 değeri ile araştırmanın güvenilir olduğu belirlenmiştir. Güvenirlilik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir.

4. VERİLERİN ANALİZİ

Gezi siteleri birer doküman olarak ele alınmış, doküman analizi ile incelenmiştir. Sitelerin incelenmesinde öncelikli olarak kullanım kolaylığı, görsel tasarım, güncellik, özgünlük, interaktivite ve sosyal medya bağlantısı verme dikkate alınmıştır. Sonrasında belirtilen gezi siteleri sosyal bilgiler dersi öğretim programının temel boyutları bağlamında ele alınmıştır. Öğrenme alanları, kazanımlar, beceriler, değerler, anahtar yetkinlikler bağlamında çözümlenmiştir. Öğrenme alanları, kazanımlar, beceriler, değerler, anahtar yetkinlikler bağlamında kullanılabilecek görseller ve doğrudan alıntılar bulgular ve yorumlar kısmında verilmiştir.

Açık uçlu sorulardan oluşan anket Afyon ili merkezinde yer alan alt, orta ve üst sosyo ekonomik düzeyde yer alan okullarda görev yapmakta olan 110 sınıf öğretmene uygulanmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde veri çözümleme yaklaşımlarından betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Analiz süreci dört aşamadan oluşmuştur bunlar çerçeve oluşturma, tematik olarak verilerin işlenmesi, bulguları tanımlama ve yorumlama aşamalarıdır (Şahin, 2013). Elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

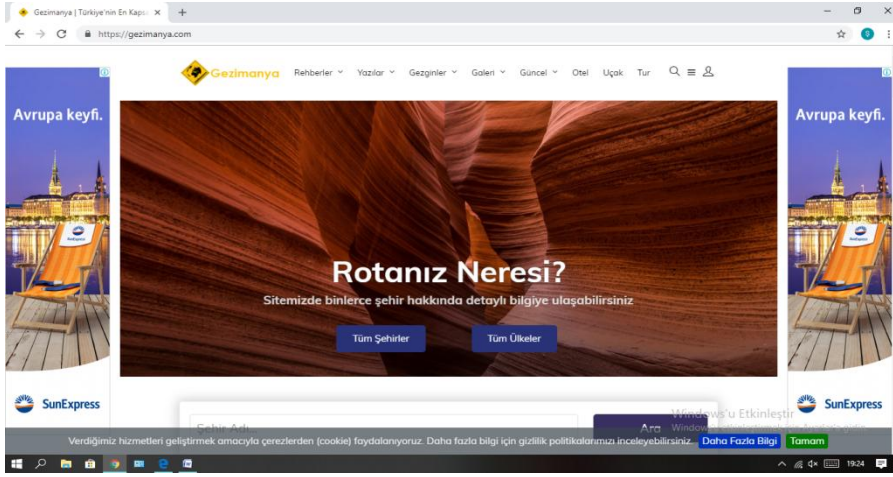
Araştırma iki temel başlık altında ele alınmış ilk başlıkta Alexa (internet sitelerinin sahip olduğu kullanıcı sayılarına göre istatistiksel olarak sıralandığı web sitesi) verilerine göre en çok kullanıcıya sahip sitelerden beş tanesi (“Gezimanya”, “Yoldaolmak”, “Bizevdeyokuz”, “Keşfetsene”, “Gezipgördüm”) doküman analizi yoluyla incelenerek 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı bağlamında hangi boyutlarıyla gezi sitelerinden yararlanılabileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır. İkinci temel başlıkta ise sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersi bağlamında yararlanmaya yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda ele alınan siteler sırasıyla “Gezimanya”, “Yoldaolmak”, “Bizevdeyokuz”, “Keşfetsene”, “Gezipgördüm” siteleridir. Gezi sitelerine ilişkin analiz sonuçları başlıklar halinde şu şekilde sunulmuştur:

- “Gezimanya” Sitesinin Genel Görünümü Ve İçeriği
- “Bizevdeyokuz” Sitesinin Genel Görünümü Ve İçeriği
- “Yoldaolmak” Sitesinin Genel Görünümü Ve İçeriği
- “Keşfetsene” Sitesinin Genel Görünümü Ve İçeriği
- “Gezipgördüm” Sitesinin Genel Görünümü Ve İçeriği
- Gezi Sitelerinin İçeriğinde Yer Alan Başlıkların Sosyal Bilgiler Öğretim Programıyla İlişkilendirilmesi
- Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi Sitelerinden Yararlanmaya İlişkin Görüşleri

1. GEZİMANYA SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ

Siteye <https://www.gezimanya.com/> adresinden erişilmektedir. Site açıldığında ana sayfa görüntüsünde, şehir ve tüm ülkeler isimli iki farklı seçenek bulunmaktadır. Şehir seçildiğinde 39 şehir ismi ve fotoğrafı ve alfabetik sıraya göre oluşturulan listede 590 şehre yer verilmiştir. Ana sayfanın altına doğru inildikçe gezi yazıları görülmektedir. Ana sayfanın alt tarafında sosyal medya kullanımıyla ilgili bilgiler yer almaktadır. Sosyal medya kullanımı bağlamında incelendiğinde “Gezimanya” sitesinin sosyal medya aracılığıyla da takip edilebileceği söylenebilir. Şekil 3’te “Gezimanya” sitesinin genel görünümünün görseli yer almaktadır.

Şekil 3. “Gezimanya” Sitesinin Genel Görünüşü

Sitede rehberler, yazılar, gezginler, galeri, güncel, otel, uçak bileti ve tur adlı 8 ana başlığa rastlanmaktadır. Ana başlıkların sağ tarafında arama sekmesi, ana başlık menüsü ve üye giriş sekmeleri bulunmaktadır. Ana sayfadaki sekmeler ve ana başlıklar incelendiğinde kolay kullanıma uygun biçimde tasarlandığı görülmektedir.

Rehberler ana başlığının altında kıtalar, ülkeler, şehirler, interaktif harita, ne zaman nereye, seyahat planlayıcı başlıklarına rastlanmaktadır. Bu bağlamda bir seyahat planlaması yapılırken gerekli olan pek çok becerinin kazandırılmasında “Gezimanya” sitesinden yararlanılabileceği söylenebilir. Örneğin interaktif harita sekmesi ile harita okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasına katkı sağlayabilir. Seyahat planlayıcı başlığı ile en konforlu ve en ucuz seyahatin ne şekilde planlanabileceğine ilişkin fiyat karşılaştırmalı uygulamalar kullanılarak finansal okuryazarlık becerisi ya da tasarruf değeri gibi pek çok boyut öğrencilere

doğrudan kazandırılabilir. Kıtalar, ülkeler ve şehirler sekmesi ile “İnsanlar, Yerler Ve Çevreler” öğrenme alanı ya da “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanına ait pek çok kazanım için araştırmalar yapılmasında “Gezimanya” sitesi öğrencilere pek çok olanak sağlayabilir. Kıtalar, ülkeler ve şehirler sekmeleri ile bağımsızlık, barış, çalışkanlık, özgürlük değerleri öğrencilere kazandırılabilir. Ayrıca bu başlık altında insanların yaşayış ve kültürel değerlerine ait görseller aracılığıyla sevgi, saygı, eşitlik değerleri ve empati, eleştirel düşünme gözlem, sosyal katılım becerileri de öğrencilere kazandırılabilir.

Yazılar ana başlığının altında gezi notları, özel yazılar, en çok okunanlar, bunları biliyor musunuz başlıklarına rastlanmaktadır. Gezinler ana başlığının altında söyleşiler, yazarlar, forum, seyahat blogları, ben de gittim, başlıklarına rastlanmaktadır. Yazılar ve gezinler başlıkları önemli başlıklardandır. Çünkü içinde gezi notlarını, gezileri yapan kişilerin deneyimlerini, forumları barındırmaktadır. Aynı şekilde en çok okunanlar ve bunları biliyor musunuz başlıkları altında gezi yapılan yerlerle ilgili ilginç, önemli ve eğlenceli içeriklere yer verilmektedir. O yerlere gitmeyen insanların teknoloji yoluyla ayrıntılı bilgi edinmesini sağlayan bir başlıktır. Bunun yanı sıra gezi notları gezi yapılan yerlerdeki günlük yaşam, gelenekler, yemek kültürü gibi pek çok konuda ipuçları verir. Bu bağlamda gezi notları Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan pek çok kazanım, değer ve becerinin kazandırılmasında doğrudan rol oynayabilir.

Galeri başlığının altında listeler, fotoğraflar, videolar başlıklarına rastlanmaktadır. Farklı yer şekilleri, mimari yapılar, tarihi alanlar ve eserler gibi pek çok konuda sosyal bilgiler dersinde kaynaklara gereksinim duyulmaktadır. Galer başlığı altındaki dokümanlar bu bağlamda Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i için kaynak oluşturur. Bu bağlamda “Gezimanya” sitesi görsel tasarımı ve içeriğinde yer verdiği görseller bakımından incelendiğinde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i için etkili kaynaklar sunduğu görülmektedir. Sitedeki fotoğraflar ve videoların site için hazırlandığı göz önüne alınarak görsellerin özgün olduğu söylenebilir.

Güncel başlığının altında haberler, etkinlikler başlıklarına rastlanmaktadır. Bu başlıklar sitelerin güncelliğini ortaya koyan başlıklardır. Önemli olaylar, hava durumu gibi pek çok boyutun yer aldığı bu başlık hem gezi planlamalarında hem de

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde güncel olayların ne şekilde işe koşulacağı bağlamında önemli bir başlık olarak görülmelidir.

Otel, uçak ve tur başlıkları ana başlık biçimde verilmiş diğer başlıklardır. Bu başlıkların her biri gezilerin finansal planlamasında birer dönüm noktasıdır. Finansal okuryazarlık becerisi kazandırmada, gezilecek yerlere yakın otel bulma gibi boyutlar göz önüne alındığında mekânı algılama ya da harita okuryazarlığı becerisi gibi becerileri kazandırmada etkili birer başlık oldukları ifade edilebilir.

Kıtalar alt başlığının altında Tüm Kıtalar adında başlık bulunmaktadır. Bu başlığın altında kıtalar ile ilgili önemli coğrafik özelliğe sahip yerler kısaca açıklanmıştır. Bu bağlamda insanlar, yereler ve çevreler öğrenme alanı ve kazanımlarının işleyişinde bu başlıktan yararlanılabilir. Ayrıca konum analizi, mekânı algılama becerilerinin kazandırılmasında bu başlıktan yararlanılabilir.

Ülkeler başlığının altında toplam 228 ülke tanıtılmıştır. Ülkeler tanıtılırken hangi kıtada olduğu da belirtilmiştir. Ülkeler hakkında tanıtım yapılırken aşağıdaki başlıklar kullanılmıştır.

- Temel Bilgiler
- Başkenti, Şehirleri ve Bölgeleri
- Nerededir?
- Konuşulan Dilleri
- Din ve İnanç
- Kısa Tarihi
- Ne Zaman Gidilir?
- Nasıl Gidilir?
- İklim ve Hava Durumu
- Ekonomisi
- Kültürü
- Mutfağı
- Festivalleri
- Alınacak Hediyelik Eşyalar
- Bulunan Türkiye Dış Temsilcilikleri
- Tatiller, Bayramlar, Önemli Günler
- Vize

Küresel bağlantılar öğrenme alanı ve kazanımlarının, sevgi saygı, estetik, sorumluluk, yardımseverlik değerlerinin, mekânı algılama, konum analizi, empati becerilerinin, yabancı dilde iletişim, dijital yetkinlik, kültürel farkındalık ve ifade anahtar yetkinliklerinin kazandırılmasında bu başlıklardan faydalanılabilir.

Şehirler başlığının altında popüler 39 şehir tanıtılmıştır. Ayrıca arama motoru aracılığıyla 590 şehir tanıtılmıştır. Şehirler başlığı açıldığında, o şehirde saatin kaç olduğunu, hava durumunu ve sıcaklığı gösteren ekran karşımıza çıkmaktadır. Şehirler hakkında tanıtım yapılırken aşağıdaki başlıklar kullanılmıştır.

- Şehir hakkında bilinmesi gerekenler
- Nerededir?
- Ne zaman gidilir?
- Nasıl gidilir?
- Nerede kalınır?
- Şehir içi ulaşım
- Gezilecek yerler
- Mutfağı
- Gece hayatı
- Alışveriş
- Festivaller
- Resmi tatiller
- Faydalı bilgiler

Yabancı şehir tanıtımında;

- Para birimi
- Resmi dil
- Saat farkı
- Türkiye dış temsilcilikleri başlıkları bulunmaktadır.

Şehirler sekmesinin altındaki şehirlerin tanıtımında kullanılan başlıklar incelendiğinde bu başlıkların sosyal bilgiler dersi işlenişi için kullanılabileceği görülmektedir. Örneğin “Nerededir? Nasıl gidilir?” başlıkları küresel bağlantılar öğrenme alanı ve kazanımlarının işlenişinde doğrudan kullanılabilir. Mutfağı, festivaller, şehir hakkında bilinmesi gerekenler başlıkları ile içinde yaşanılan ülkeye kültürden farklı kültürlerin olduğunu fark ettirmede; saygı, sevgi, bağımsızlık değerlerinin; empati, gözlem, araştırma, kalıp yargı ve önyargıyı fark etme becerilerinin doğrudan verilmesinde kullanılabilir.

İnteraktif harita başlığının altında uydu haritası yer almaktadır. Ne zaman nereye başlığının altında 590 şehre hangi aylarda gidileceğine dair bilgiler tablo halinde verilmiştir. Uydu haritası sekmesinde bulunan uydu haritaları aracılığıyla dijital okuryazarlık, harita okuryazarlığı, konum analizi, mekânı algılama becerilerinin kazandırılması sağlanabilir. Tablodan yararlanılarak tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama becerisi doğrudan kazandırılabilir.

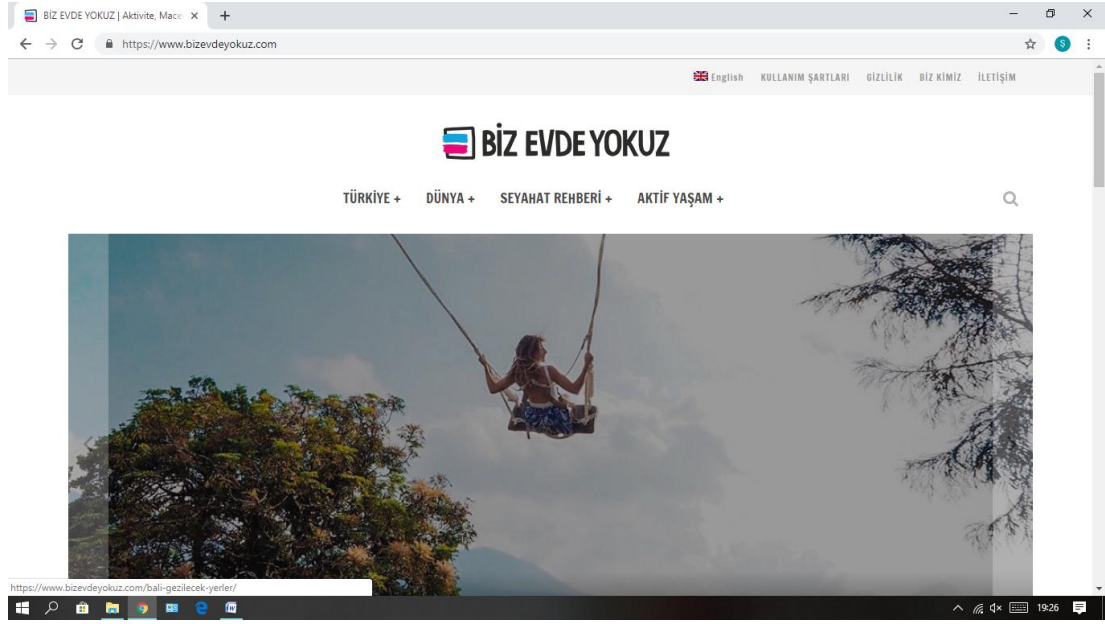
İnteraktivite bağlamında “Gezimanya” sitesinde iletişim bilgileri bölümünde doğrudan görüş, soru ve önerilerin iletilebileceği e-posta adresi, telefon numarası, posta adresi, sosyal medya medya hesapları gibi iletişime yönelik her türden seçeneğin sunulduğu görülmektedir. “Gezimanya” sitesi üyelerine yönelik interaktiviteyi artırmak için şu şekilde bir uygulama yapmaktadır. Kendi gezi yazılarını “Gezimanya” aracılığıyla paylaşan yazarlar son 12 ayda 15 yazı yazdıysa bronz yazar, 30 yazı yazdıysa gold yazar statüsü kazanmakta hem site tarafından çeşitli hediyeler kazanmakta hem de sosyal medyada daha görünürlük kazanmaları açısından site tarafından desteklenmektedir. Örneğin bu uygulama interaktiviteyi artıran güzel bir uygulamadır.

Gezi siteleri ve sitelerinin incelenmesinden elde edilen boyutlar bağlamında “Gezimanya” sitesinin, görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında incelenmesi sonucunda genel olarak üst düzeyde olduğu söylenebilir.

2. BİZEVDEYOKUZ SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ

Siteye <https://www.”Bizevdeyokuz”.com/> adresinden erişilmektedir. Site açıldığında, Bali’de gezilecek yerler ve bununla ilgili görsel ile karşılaşmaktadır. Ana sayfanın altına doğru inildikçe gezi yazıları, sol tarafta site kurucularıyla ilgili bilgi verilmiştir. Bu bilginin altında sitenin sosyal medya kullanımıyla ilgili bilgiler verilmiştir. Sosyal medya kullanımı bağlamında incelendiğinde sitenin sosyal medya aracılığıyla da takip edilebileceği söylenebilir. Şekil 4’te “Bizevdeyokuz” sitesinin genel görünüşünün görseli yer almaktadır.

Şekil 4. “Bizevdeyokuz” Sitesinin Genel Görünüşü

Site açıldığında “Bizevdeyokuz” başlığı ve altında Türkiye, dünya, seyahat rehberi ve aktif yaşam adında 4 ana başlığa rastlanmaktadır. Başlıkların sağ tarafında arama sekmesi karşımıza çıkmaktadır. Sağ üst köşede İngilizce çeviri, kullanım şartları, gizlilik, biz kimiz iletişim sekmeleri bulunmaktadır. Ana sayfadaki sekmeler ve ana başlıklar incelendiğinde “Bizevdeyokuz” sitesinin kolay kullanıma uygun olduğu görülmektedir.

Türkiye başlığının altında Akdeniz, Anadolu, Ege, Karadeniz, Marmara alt başlığı olarak beş bölgeye rastlanmaktadır. Akdeniz Bölgesi’nde dört şehir, Anadolu Bölgesi’nde altı şehir, Ege Bölgesi’nde üç şehir, Karadeniz Bölgesi’nde sekiz şehir, Marmara Bölgesi’nde sekiz şehir hakkında bilgi verilmiştir. Şehirlerin yemekleri, gezilecek yerleri, şehre ait alınabilecek ürünler, doğal güzellikleri hakkında bilgilere rastlanmaktadır. “Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığı Sosyal Bilgiler dersi öğrenme alanları ve kazanımlarının işlenişinde kullanılabilir. Özellikle, ülkemizin tanıtımı, kültürel değerlerini içeren kültür ve miras öğrenme alanı ve kazanımlarının işleniş sırasında “Bizevdeyokuz” sitesinden yararlanılabilir. Ayrıca birey ve toplum, insanlar, yerler ve çevreler, etkin vatandaşlık, üretim dağıtım ve tüketim öğrenme alanı ve kazanımlarının işlenişinde de bu başlıktan faydalanılabilir. Türkiye başlığı ile vatanseverlik, bağımsızlık, özgürlük, aile birliğine önem verme, dayanışma değerleri ile Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, çevre okuryazarlığı, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım gibi becerileri kazandırılabilir. Anadilde

iletişim, sosyal ve yurttaşlık yetkinliği kültürel farkındalık ve ifade anahtar yetkinliklerinin kazandırılmasında da Türkiye başlığı kullanılabilir.

Dünya ana başlığının altında Avrupa, Asya ve Amerika alt başlıklarına rastlanmaktadır. Avrupa başlığının altında 11 ülke, Asya başlığının altında 6 ülke, Amerika başlığının altında iki ülke tanıtılmıştır. Ükelere ait bazı şehirlerin tanıtımına yer verilmiştir. Şehirler tanıtılırken, gezilecek yerler, gece hayatı, o yöreye ait yemekler, dini inanışla hakkında bilgi verilmiştir. Bu başlık ile dünyanın farklı kıta ve ülkelerindeki yaşamlara, farklı kültürlere, dini inanışlara dikkat çekilerek özgürlük, saygı, sevgi, değerleri ile araştırma, gözlem, eleştirel düşünme, kalıp yargı ve önyargıyı fark etme gibi becerilerin kazandırılması sağlanabilir.

Türkiye ve dünya başlıkları altında tanıtımı yapılan şehirlerin yöresel ürünleri, alınması gerekenler, bağlamında finansal okuryazarlık becerileri ile girişimcilik, çalışkanlık, bilimsellik değerleri öğrencilere kazandırılabilir. Bu başlıklar altındaki tanıtım yazıları incelendiğinde yazıların site için yazıldığı görülmektedir. Bu bağlamda “Bizevdeyokuz” sitesin özgün olduğu söylenebilir. Başlıklardaki görseller incelendiğinde tanıtılan yerler ile ilgili görsellerin sayısının az olduğu görülmektedir. Bu bağlamda görsel tasarımın yetersiz olduğu söylenebilir.

Seyahat rehberi ana başlığının altında seyahat önerileri, interrail, pasaport, vize, ulaşım, evcil hayvan alt başlıklarına rastlanmaktadır. Seyahat önerileri başlığının içinde seyahat için gerekli bilgi yazıları, pasaport, vize, ulaşım bilgileri yer almaktadır. Seyahat önerileri sayesinde yurt içi veya yurt dışı seyahat hazırlıkları hakkında bilgi edinmiş olunmaktadır. Bu bağlamda araştırma, dijital okuryazarlık, özdenetim, becerileri kazandırılabilir. İnerrail ve ulaşım başlıkları altında ucuz ve güvenli ulaşım imkânları hakkında bilgi verilmektedir. Bu bağlamda başlıklar tasarruf değeri, harita okuryazarlığı, konum analizi, mekanı algılama becerileri ile doğrudan ilişkilendirilebilir. İnterrail, pasaport, vize ve ulaşım başlıkları incelendiğinde verilen bilgilerin güncel olduğu görülmektedir. Bu bağlamda “Bizevdeyokuz” sitesinin güncel olduğu söylenebilir.

Aktif yaşam ana başlığının altında bisiklet, doğada dört teker, havada gönüllülük, kamp, kış, koşu, motosiklet, şehirde, suda alt başlıklarına rastlanmaktadır. Aktif yaşam içinde doğa sporları ve bununla ilgili açıklayıcı görseller ve yazılar bulunmaktadır. Doğa sporlarına ilgi bireysel özelliklere göre

değişiklik gösterebilmektedir. Bu bağlamda sosyal bilgiler dersi birey ve toplum öğrenme alanı ve kazanımlarının verilmesinde kullanılabilir.

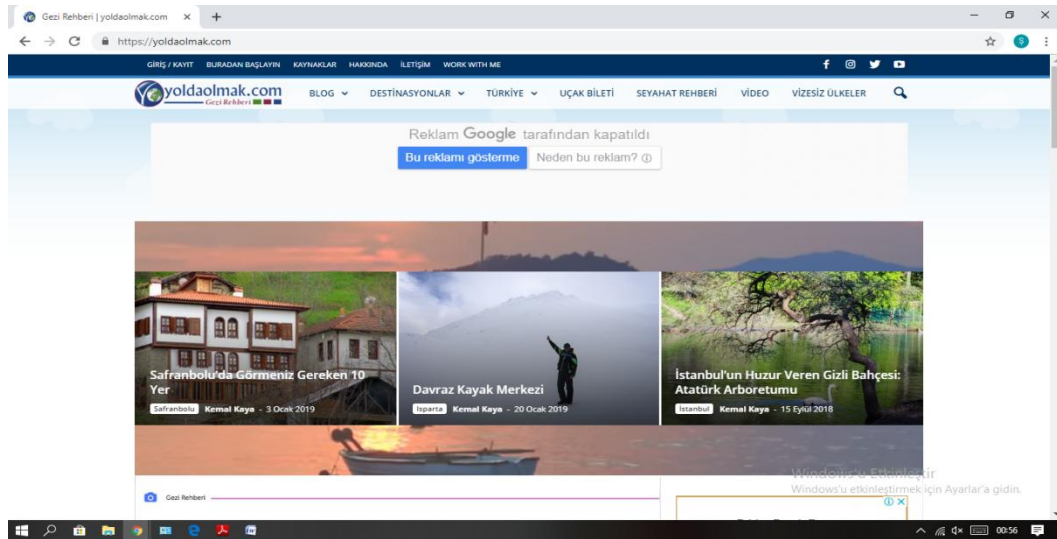
İnteraktivite bağlamında “Bizevdeyokuz” sitesinde iletişim bilgileri bölümünde doğrudan görüş, soru ve önerilerin iletilebileceği e-posta adresi verilmiş ve görüş ve önerilerin yazılabileceğiyle ilgili açıklama yapılmıştır. Ayrıca gezi yazılarının altına yorum yazılabilecek yorum bölümü eklenmiştir. Bu uygulamalar itnteraktiviteyi arttırmaktadır.

Gezi siteleri ve gezi sitelerinin incelenmesinden elde edilen boyutlar bağlamında “Bizevdeyokuz” sitesi, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında incelenmiş ve genel olarak üst düzeyde olduğu söylenebilir. Görsel tasarım bağlamında ise yetersiz olduğu söylenebilir.

3. “YOLDAOLMAK” SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ

Siteye <https://www.yoldaolmak.com/> adresinden erişilmektedir. Ana ekran açıldığında Safranbolu’da görmeniz gereken 10 yer, Davraz Kayak Merkezi ve İstanbul’da bulunan Atatürk Arberetumu görselleriyle karşılaşılmaktadır. Şekil 5’te “Yoldaolmak” sitesinin genel görünüşünün görseli yer almaktadır.

Şekil 5. “Yoldaolmak” Sitesinin Genel Görünüşü

Sayfanın üst kısmında giriş, buradan başlayın, kaynaklar, hakkında, iletişim, work with me sekmeleri karşımıza çıkmaktadır. Kaynaklar sekmesinin altında takip edilebilecek Türkçe ve yabancı farklı gezi sitelerinin ve sitelerinin isimleri verilmiştir. Bu bağlamda saygı değerinin ve anadilde iletişim, yabancı dilde iletişim anahtar yetkinliklerinin kazandırılmasında doğrudan kullanılabilir. Bu sekmelerin sağ tarafında sosyal medya bağlantılarına yer verilmiştir. Bu bağlamda “Yoldaolmak” sitesinin sosyal medya aracılığıyla da takip edilebileceği söylenebilir. Sayfanın altında yabancı ülkelerin ve Türkiye’ye ait görseller yer almaktadır. Ana sayfadaki bu görseller incelendiğinde yakın tarihli görseller ve gezi yazıları olduğu görülmektedir. Bu bağlamda sitenin güncel tutulduğu söylenebilir.

Sitede, destinasyonlar, Türkiye, uçak bileti, seyahat rehberi, videolar, vizesiz ülkeler olmak üzere yedi ana başlığa rastlanmaktadır. Ana başlıkların sağ tarafında arama sekmesi karşımıza çıkmaktadır. Buradan hareketle “Yoldaolmak” sitesinin kolay kullanıma uygun olduğu görülmektedir.

Blog ana başlığının altında buradan başlayın, neredeydim, medya, rotalar, hakkında, iletişim alt başlıklarına rastlanmaktadır. Başlık altında gezgin hakkında bilgi, dünya üzerinde hangi ülkeleri gezdiği, ülkeleri hangi rotayı takip ederek gezdiği, konusunda bilgiler verilmektedir. Gezilen ülkeler dünya haritası üzerinde gösterilmiştir. Haritalar ile başlıkla dijital okuryazarlık, harita okuryazarlığı, konum analizi, karar verme, mekanı algılama becerileri, farklı ülkelere rahatça gezi düzenlenmiş olma ile bağlantı kurularak bağımsızlık, barış, eşitlik, özgürlük değerleri doğrudan kazandırılabilir.

Destinasyonlar ana başlığının altında Afrika, Asya, Avrupa, Okyanusya, Ortadoğu alt başlıklarına rastlanmaktadır. Afrika başlığının altında dört ülke, Asya başlığının altında 12 ülke, Avrupa başlığının altında 16 ülke, Okyanusya başlığının altında dört ülke, Ortadoğu başlığının altında dört ülke tanıtılmıştır. Bu başlıklar, Sosyal Bilgiler dersi küresel bağlantılar öğrenme alanı ve kazanımlarının işlenişinde kullanılabilir. Ülkeler tanıtılırken doğal güzelliklerine ve yeryüzü şekillerine yer verilmiştir. Bu bağlamda çevresel sorunlara dikkat çekilerek çevre okuryazarlığı, gözlem becerileri; estetik, sorumluluk, duyarlılık, saygı değerleri doğrudan verilebilir. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ve kazanımlarının verilmesinde de doğrudan siteden yararlanılabilir. Ülke tanıtımlarında yiyeceklere,

yapılan aktivitelere de yer verilmiştir. Bu bilgiler bağlamında insanların farklı yaşamlarından ve farklı kültürlerinden bahsedilerek sevgi, saygı, özgürlük değerleri; araştırma, eleştirel düşünme, empati, kalıp yargı ve önyargıyı fark etme becerileri doğrudan verilebilir.

Türkiye ana başlığının altında, Akdeniz, Ege, Orta Anadolu, Karadeniz alt başlıklarına rastlanmaktadır. Bölgelerde bazı şehirlerin tanıtımı yapılmıştır. Şehirlere nasıl gidileceği hakkında bilgi verilmiş ve şehirler haritada gösterilmiştir. Bu bağlamda harita okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, konum analizi, mekanı algılama, becerileri doğrudan kazandırılabilir. Şehirlerde yer alan turistik yerler ve tarihi yerler hakkında bilgi verilmiştir. Önemli tarihi mekanlar incelenirken ülkemizin tarihi geçmişinin önemi üzerinde durulabilir. Bu başlıkla kültür ve miras öğrenme alanı ve kazanımları öğrencilere kazandırılabilir. Ayrıca vatanseverlik, özgürlük, barış değerleri de doğrudan verilebilir.

Uçak bileti, seyahat rehberi, videolar, vizesiz ülkeler ana başlıklarının altında alt başlığa rastlanılmamaktadır. Seyahat rehberi başlığı altında seyahat için yapılması gerekenler, ulaşım, telefon kullanımı, konaklama ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu başlıkla karar verme, özdenetim, problem çözme, iletişim, araştırma becerileri kazandırılabilir. Ucuz uçak bileti bulma, konaklama fiyat bilgilendirmeleri ve uyarılar ile araştırma, finansal okuryazarlık, karar verme, dijital okuryazarlık becerileri ile tasarruf değeri doğrudan kazandırılabilir. Videolar incelendiğinde site için hazırlandığı görülmektedir. Bu bağlamda sitenin özgün olduğu söylenebilir. Ayrıca videoların güncel gezilerle ait olduğu görülmektedir. Videolar sitenin görsel tasarım içeriğini arttırmaktadır. Vizesiz ülkeler başlığındaki liste incelendiğinde, 2019 yılına ait vize uygulamayan güncel ülkelerin sitesi karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda sitenin güncel olduğu söylenebilir. Ayrıca tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama, politik okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasında kullanılabilir.

Sitede yer alan gezi yazıları ile ilgili okuyucu yorumlarının ya da daha önce orada bulunmuş kişilerin deneyimlerinin paylaşılacağı bölüm bulunmaktadır. İletişim bölümünde soru görüş veya yorum yazılabilecek e posta adresi verilmiştir. Bu uygulamalar interaktiviteyi arttıran uygulamalardır. Ayrıca sitede takip edilebilecek sosyal medya hesapları verilmiştir. Sosyal medya hesapları

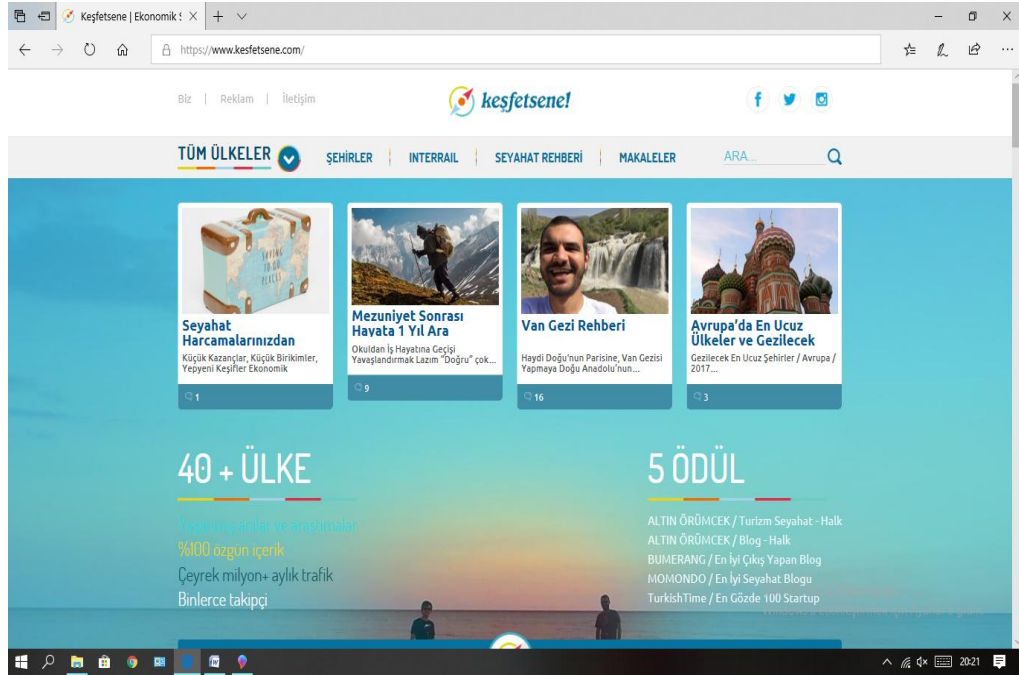
interaktiviteyi arttırmakta ve sitenin sosyal medya aracılığıyla takip edilebileceğini göstermektedir.

Gezi siteleri ve sitelerinin incelenmesinden elde edilen boyutlar bağlamında “Yoldaolmak” sitesi, görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında incelenmiş ve genel olarak üst düzeyde olduğu söylenebilir.

4. “KEŞFETSENE” SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ

Siteye <https://www.kesfetsene.com/> adresinden erişilmektedir. Sayfa açıldığında üst tarafta ana başlıklar karşımıza çıkmaktadır. Ana başlıkların sağ tarafında arama sekmesi yer almaktadır. Ana sayfanın sağ üst tarafında sosyal medya hesaplarına yer verilmiştir. Bu bağlamda sitenin sosyal medya aracılığıyla kullanımının olduğu söylenebilir. Şekil 6’da “Keşfetsene” sitesinin genel görünümünün görseli yer almaktadır.

Şekil 6. “Keşfetsene” Sitesinin Genel Görünüşü

Sitede tüm ülkeler, şehirler, interrail, seyahat rehberi, makaleler adlı 5 ana başlığa rastlanmaktadır. Ana başlıklar ve ana başlığın sağ tarafında ki arama sekmesiyle sitenin, kolay kullanıma uygun olduğu söylenebilir. Tüm ülkeler ana

başlığının altında 38 ülke ismine rastlanmaktadır. Ülkeler altında 79 şehir tanıtılmıştır. Ülke ve şehir tanıtımlarında gezilecek tarihi ve doğal yerler, yemekler, alışveriş olanakları, gece hayatı, eğlence ve ulaşım hakkında bilgi verilmektedir. Farklı ülkelerde farklı kültürlerin olduğu vurgulanarak kültürel farkındalık ve ifade anahtar yetkinliğinin kazandırılmasında; sevgi, saygı, değerlerinin kazandırılmasında; gözlem araştırma, empati becerilerinin kazandırılmasında “Keşfetsene” sitesinden yararlanılabilir.

Diğer ana başlıkların altında alt başlığa rastlanmamıştır. Türkiye ana başlığı sekmesi açıldığında Türkiye’deki şehirler, turistik yerler ile ilgili tanıtımlar karşımıza çıkmaktadır. Türkiye şehirleri tanıtılırken doğal güzelliklerden bahsedilmiştir. Doğal güzellikler görselleri ile “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımlarının verilmesinde de doğrudan siteden yararlanılabilir. Doğal güzellikler anlatımıyla çevre okuryazarlığı, değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme becerileri; duyarlılık, sorumluluk saygı değerleri doğrudan verilebilir. Ayrıca tarihi yerlerin anlatımından yararlanarak kültür ve miras öğrenme alanı ve kazanımları öğrencilere kazandırılabilir. Vatanseverlik, özgürlük, eşitlik, bağımsızlık, barış değerleri doğrudan verilebilir. Bölgesel şehir tanıtımlarında yetişen ürünler ve alışveriş olanaklarında bahsedilmiştir. Bu bağlamda Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişki kurularak siteden yararlanılabilir. Yemek yenecek yerler, konaklama hakkında bilgi verilip ortalama fiyatlar verilmiştir. Bu bağlamda finansal okuryazarlık, girişimcilik becerileri; çalışkanlık, tasarruf değerleri doğrudan kazandırılabilir.

İnterrail başlığında Avrupa’da ucuz tren yolculuğu nasıl yapılır; seyahat rehberi başlığında ekonomik gezi, yurt dışı ulaşım, yurt dışı konaklama, yurt dışı yeme-içme, pasaport nasıl alınır, vize ile ilgili sık sorulan sorular; makaleler başlığında araba kiralama, en güzel yerler, en ucuz yerler, gidilmesi gereken yerler vb, konularla ilgili yazılar bulunmaktadır. Bu başlıklar aracılığıyla ucuz bilet ve konaklama ile tasarruf, finansal okuryazarlık, girişimcilik, karar verme, özdenetim becerileri öğrencilere doğrudan kazandırılabilir.

Sitedeki gezi yazılarına bakıldığında bu yazıların güncel olmadığı fakat gezi yazılarının altındaki yorumların güncel tarihlerde de yapılmış olduğu görülmektedir. Bu bağlamda “Keşfetsene” sitesi güncel değildir denebilir. Sitedeki görseller ve

yazılar incelendiğinde site için hazırlandığı görülmektedir. Bu bağlamda ise site özgündür denilebilir.

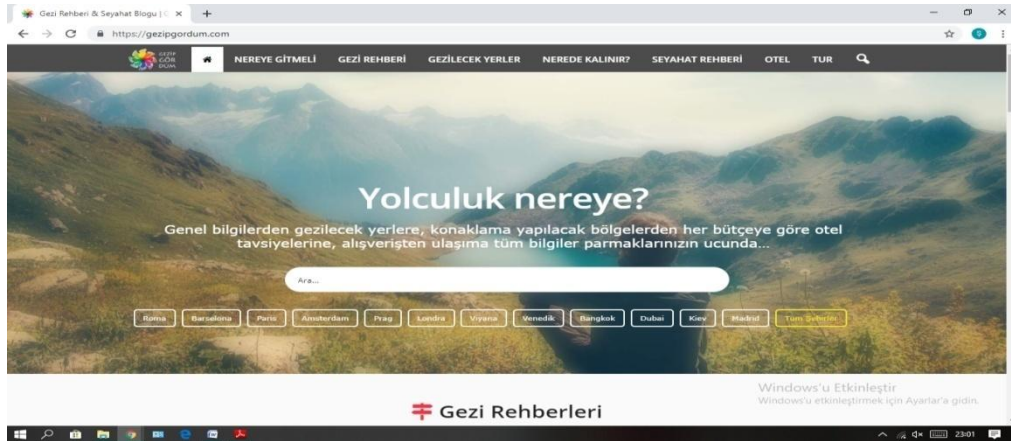
Site interaktivite bağlamında incelendiğinde, yorum yapılabilen bölümlerin olduğu, okurların sorularına gezginin cevap verdiği görülmektedir. Ayrıca gezgine ulaşılacak e posta adresinin mevcut olduğu görülmektedir. Bu uygulamalarla “Keşfetsene” sitesinin interaktivite bağlamında üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Gezi siteleri ve sitelerinin incelenmesinden elde edilen boyutlar bağlamında “Keşfetsene” sitesi, görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında incelenmiş ve güncellik hariç genel olarak üst düzeyde olduğu söylenebilir.

5. GEZİPGÖRDÜM SİTESİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE İÇERİĞİ

Siteye <https://www.”Gezipgördüm”.com/> adresinden erişilmektedir. Sayfa açıldığında üst tarafta ana başlıklara rastlanmaktadır. Ana başlıkların sağ tarafına arama sekmesi yer almaktadır. Alta doğru inildikçe ülke ve şehir tanıtımlarının yer aldığı görsellerle başlıklar karşımıza çıkmaktadır. Şekil 7’de “Gezipgördüm” sitesinin genel görünüşünün görseli yer almaktadır.

Şekil 7. “Gezipgördüm” Sitesinin Genel Görünüşü

Ana sayfada arama sekmesi çıkmaktadır. Ana sayfada arama sekmesinin olması kullanımı kolaylaştırmaktadır. Ana sayfanın altına doğru inildikçe karşılaşılan gezi yazılarının güncel olduğu görülmektedir. Bu bağlamda “Gezipgördüm” sitesinin güncel olduğu söylenebilir. Sayfanın en altında sosyal medya hesapları verilmiştir.

Bu bağlamda sitenin sosyal medya aracılığıyla da takip edilmesinin, mümkün olduğu görülmektedir.

Sitede nereye gitmeli, gezi rehberi, gezilecek yerler, nerede kalınır, seyahat rehberi, otel ve tur olmak üzere yedi ana başlığa rastlanmaktadır. Ülkeler ana başlığının altında 75 ülke tanıtılmıştır. Şehirler ana başlığında 27 TR, 180 yurt dışı olmak üzere toplam 207 şehir tanıtılmıştır. Ülkeler hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Ülkelerdeki bazı şehirler, “Nerede Kalınır?”, “ Gezilecek yerler” başlığı altında tanıtılmıştır.

“Gezipgördüm” sitesindeki görseller ve gezi yazıları site için hazırlanmıştır. Bu bağlamda site özgündür denilebilir. Sitede anlatılan yerler görsellerle desteklenmiştir. Anlatılan yerler ile ilgili görsel çeşitlilik (yemek, doğal yerler, tarihi yerler vb.) vardır. Bu bağlamda “Gezipgördüm” sitesi görsel tasarım açısından üst düzeydedir denilebilir. Görsellerin ve gezi yazılarının altında okuyucu yorumlarına yer verilmiştir. Okuyucu yorumlarının güncel tarihli olduğu da görülmektedir. Okuyucuların soru sormaları için mail adresi verilmiş ve her türlü soru sorulabileceği ile ilgili bir açıklama yapılmıştır. Bu bağlamda “Gezipgördüm” sitesi interaktivite bağlamında da üst düzeydedir denilebilir.

Gezi siteleri ve sitelerinin incelenmesinden elde edilen boyutlar bağlamında “Gezipgördüm” sitesi, görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında incelenmiş ve genel olarak üst düzeyde olduğu söylenebilir.

6. GEZİ SİTELERİNİN İÇERİĞİNDE YER ALAN BAŞLIKLARIN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMIYLA İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Gezi sitelerinde yer alan başlıklar incelendiğinde bu sitelerde birçok alana ait bilgi ile karşılaşılmaktadır. Bu bilgilerin kıtalar, ülkeler, şehirler, Türkiye, görseller (haritalar, fotoğraflar, videolar), gezi notları/makaleler, seyahat rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama), sıkça sorulan sorular ve iletişim/hakkımızda başlıkları altında toplanmasının mümkün olduğu görülmektedir. Bu başlıklar incelendiğinde, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan öğrenme alanı, kazanım, değer ve beceri açısından ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan başlıklar Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki öğrenme alanları ve kazanımlar ile ilişkilendirilebilir. Tablo 12’de 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan başlıkların hangi öğrenme alanları ve kazanımlar ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Tablo 12. Gezi Sitelerindeki Başlıkların 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Öğrenme Alanları ve Kazanımlar ile İlişkilendirilmesi

İçerikte Yer Alan Başlık	Başlığın İlişkilendirileceği Öğrenme Alanı	Başlığın İlişkilendirileceği Kazanım
Kıtalar	3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler 7. Küresel Bağlantılar	SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.7.1. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıtır.
Ülkeler	3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler 4. Bilim, Teknoloji ve Toplum 5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim 7. Küresel Bağlantılar	SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır. SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar. SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar. SB.4.7.1. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıtır. SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. SB.4.7.4. Farklı kültürlere saygı gösterir.
Şehirler	3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler 4. Bilim, Teknoloji ve Toplum 7. Küresel Bağlantılar	SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.3.2. Günlük yaşamında kullandığı mekânların krokisini çizer. SB.4.3.3. Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder. SB.4.3.5. Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır. SB.4.7.4. Farklı kültürlere saygı gösterir..
Türkiye	2. Kültür ve Miras 3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler 4. Bilim, Teknoloji ve Toplum 5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim 7. Küresel Bağlantılar	SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir. SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele’nin önemini kavrar. SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.3.3. Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder. SB.4.3.5. Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır. SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar. SB.4.5.2. Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanıtır.

		SB.4.7.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Tü Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar. SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlar ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır
Görseller (Haritalar, Fotoğraflar/ Videolar)	1. Birey ve Toplum 2. Kültür ve Miras 3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler 4. Bilim, Teknoloji ve Toplum 5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim 7. Küresel Bağlantılar	SB.4.1.3. Bireysel ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanıır. SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir. SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.3.3. Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder. SB.4.3.5. Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır. SB.4.4.3. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımını karşılaştırır. SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar. SB.4.5.2. Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanıır. SB.4.7.1. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıtır. SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. SB.4.7.4. Farklı kültürlerle saygı gösterir.
Gezi Notları/ Makaleler	2. Kültür ve Miras 3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler 5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim	SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir. SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur. SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar.
Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama)	1. Birey ve Toplum 5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim	SB.4.1.1. Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar.
Sıkça Sorulan Sorular	5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim	SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar.

Tablo 12’de görüldüğü gibi 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki “Birey ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları, kıtalar, ülkeler, şehirleri Türkiye, görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) ve seyahat rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama); “Kültür ve Miras” öğrenme alanı ve kazanımları, şehirler, Türkiye, görseller ve gezi notları/makaleler; “İnsanlar, Yerler

ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları, kıtalar, ülkeler, şehirleri Türkiye, haritalar, görseller, gezi notları/makaleler, seyahat rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama); “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları, ülkeler, Türkiye ve görseller; “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları, ülkeler, şehirleri Türkiye, görseller, gezi notları/makaleler, seyahat rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) ve sıkça sorulan sorular; “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları, kıtalar, ülkeler, şehirleri Türkiye ve görseller başlıkları ile ilişkilendirilebilir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan öğrenme alanlarıyla gezi sitelerindeki başlıkların ilişkilendirilebileceği, gezi sitelerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Gezimanya” sitesindeki kıtalar başlığından, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Avrupa kıtası; Afrika'nın kuzeyinde, Asya'nın batısında ve Atlantik Okyanusu'nun doğusunda bulunmaktadır. Avrupa batıda Atlas Okyanusu, kuzeyde Kuzey Buz Denizi ve Atlas Okyanusu, güneyde Akdeniz ve doğuda Asya Kıtası ile çevrilidir.”

Şekil 8'de “Gezimanya” sitesinde Avrupa kıtasının konumuna ilişkin görsel yer almaktadır.

Şekil 8. Avrupa Kıtasının Haritası

Sanayileşmiş ülkelerin yer aldığı Avrupa kıtası, dünyada ihracat ve ithalatta en önde yer almaktadır. Çeşitli uluslara mensup insanların yaşadığı Avrupa'da 20'den fazla devlet vardır. Komşu ülkeler arasında dil, ekonomik ve kültürel açıdan önemli farklar bulunur.

“Gezimanya” sitesindeki kıtalar başlığından, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Avrupa'da son bin beş yüz yıldır en çok mensubu olan din Hıristiyanlıktır. Güneydoğu Avrupa'da Türkiye, Bosna-Hersek ve Arnavutluk gibi bazı ülkelerde halkın büyük çoğunluğu İslam inancına mensuptur.”

“Gezimanya” sitesinde kıtalar başlığında “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Gezimanya” sitesindeki ülkeler başlığından, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Batı Avrupa’da yer alan Belçika Krallığı’nın sınırları kuzeybatıda Atlas Okyanusu’yla, kuzeydoğuda Hollanda’yla, doğuda Almanya’yla, Güneybatıda Fransa’yla ve Güneyde Lüksemburg ile çizilmiştir.”

Şekil 9’da “Gezimanya” sitesinde ülkeler başlığında yer alan Belçika’nın konumuna ilişkin verilen görsel yer almaktadır:

Şekil 9. Belçika’nın Konumu

Batı Avrupa’da yer alan Belçika Krallığı’nın sınırları kuzey batıda Atlas Okyanusu’yla, kuzeydoğuda Hollanda’yla, doğuda Almanya’yla, güneybatıda Fransa’yla ve güneyde Lüksemburg ile çizilmiştir.

“Gezimanya” sitesindeki ülkeler başlığından, “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Belçika’nın kuvvetle küreselleşmiş ekonomisi ve ulaşım altyapısı Avrupa’nın geri kalanı ile entegre edilmiştir. Ülkenin ileri derecede endüstrileşen bölgenin kalbindeki konumu 2007’de dünyanın en büyük 15. Ticaret ülkesi olmasına yardımcı olmuştur. Belçika 19. Yüzyılda Endüstri Devrimi’ne katılan ilk Avrupa devletidir.”

Şekil 10’da “Gezimanya” sitesindeki ülkeler başlığında yer alan Almanya’ya ait, “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 10. Almanya Ekonomisi (<https://gezimanya.com/avrupa/almanyainin-ekonomisi> adresinden 05/04/2019 tarihinde alınmıştır.)

Almanya'nın Ekonomisi

Almanya önemli bir ekonomik güçtür ve kişi başına gayrisafi yurt içi hasılası itibarıyla dünyanın dördüncü büyük ekonomisidir. Pek çok sınıai alanda ve yüksek teknolojiili sanayide küresel bir lider olan Almanya, dünyanın üçüncü en büyük ithalatçısı ve ihracatçısıdır.

“Gezimanya” sitesindeki ülkeler başlığından, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Belçika mutfağı denildiğinde akla gelen ilk şeyler mayonez ve birçok sosla servis edilen patates kızartmaları, çikolatalar, waffeler gelmektedir.”

Şekil 11’de “Gezimanya” sitesinde ülkeler başlığında yer alan Belçika’nın “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 11. Waffel/Belçike

“Gezimanya” sitesindeki şehirler başlığından, “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Roma’da bütün Avrupa şehirleri gibi oldukça kullanışlı ve turistlere kolaylık sağlayabilecek metro hatları mevcuttur. Bunun dışında otobüs, tren hatları da mevcuttur. Bunun dışında otobüs, tren hatları da mevcuttur.”

Şekil 12’de “Gezimanya” sitesinde şehirler başlığında yer alan Paris’e ait, “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 12. Paris Ulaşım

Paris Şehir İçi Ulaşım

Paris'in toplu taşıma ağını RATP sağlamaktadır. Ucuz ve verimli bir hizmet anlayışına sahip bu kurum; otobüs, yer altı (metro) ve raylı sistem (RER) olmak üzere üç birimden oluşur. Biletler hepsinde geçerlidir. İstasyonlardan ve kulübelere satın alınabilir. Birden

“Gezimanya” sitesindeki şehirler başlığının, “Küresel Bağlantılar“ öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Roma’da resmi dil İtalyancadır. Halkın çoğu İngilizce bilmektedir”

“Gezimanya” sitesindeki şehirler başlığında hava koşulları ve sıcaklık değerleri ilgili bilgiler verilmektedir. Bu bilgiler “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir. Ayrıca Şekil 13’te “Gezimanya” sitesinde şehirler başlığında yer alan Valencia’da (İspanya) yapılan Domates Festivali’ne ait, “Küresel Bağlantılar“ öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 13. Domates Festivali/ Valencia

Valencia:

Şekil 14'te "Gezimanya" sitesinde şehirler başlığında yer alan Paris'e ait, "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 14. Paris

Yıllık Ortalama Sıcaklık		
XOca 5°C	XŞub 5.6°C	XMar 8.8°C
XNis 11.5°C	✓May 15.3°C	✓Haz 18.3°C
✓Tem 20.5°C	✓Ağu 20.4°C	✓Eyl 16.9°C
✓Eki 13°C	XKas 8.3°C	XAra 5.5°C

Kısa Kısa...
Ülke: Fransa / Nüfus: 2.2 Milyon / Dil: Fransızca / Para Birimi: Euro / İdari Bölüm: İnanç / Big Mac Index: 4.49 \$ (Türkiye 3.87 \$)

Paris her mevsimde ayrı güzeldir. Dolayısıyla yılın on iki ayı ziyaretçilerine kapıları açıktır. Genellikle yaz aylarında ve Noel zamanı her zamankinden daha fazla ilgi görür. Paris'in

"Gezimanya" sitesindeki Türkiye başlığının, "Kültür ve Miras" öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

"Çanakkale tarihi geçmişi ve tabii varlıkları ile dikkat çekmiş olan bölge, Şehitler Abidesi ile birlikte "Milli Park" ilan edilmiştir. Park içinde 250 binden fazla Avustralya, Yeni Zelanda, İngiliz ve Fransız askerinin ve 60 bibi aşan Türk askerinin savaş mezarları ve anıtları yer almaktadır."

Şekil 15'te "Gezimanya" sitesinde Türkiye başlığında yer alan Çanakkale'ye ait, "Kültür ve Miras" öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır;

Şekil 15. Çanakkale

“Gezimanya” sitesindeki Türkiye başlığının, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Kazdağları dünya üzerinde muazzam öneme sahip bir ormanlık alandır. Alpler’den sonra dünyada en fazla oksijen üreten bölgedir.”

Şekil 16’da “Gezimanya” sitesinde Türkiye başlığında yer alan Kazdağları’na ait, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 16. Kazdağları

Kaz Dağları

“Gezimanya” sitesindeki Türkiye başlığının, “Bilim, Teknoloji ve Toplum”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Türkiye’nin güçlü bir otomobil sanayisi vardır. Türkiye gemi yapımında da büyük pazarlar olan Malta, Norveç Birleşik Krallık ile rekabet halindedir. Tuzla, Yalova ve İzmit gemi inşa sektöründe başlıca merkezlerdir”

Şekil 17’de “Gezimanya” sitesinde Türkiye başlığında yer alan sanayiye ait, “Bilim, Teknoloji ve Toplum”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 17. Türkiye’de Ekonomik Faaliyet

Türkiye’nin Ekonomisi

“Gezimanya” sitesindeki Türkiye başlığının, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

“İnsanlık tarihinin en kozmopolit imparatorluklarından biri olan Osmanlı İmparatorluğu döneminde farklı kültürlerin etkileşimleri sonucunda oluşna Türk mutfağı dünyanın en zengin mutfaklarından biridir. Türk mutfağının Yunan, Arap ve Ermeni mutfağı ile pek çok ortak yemeği ve özelliği vardır.”

Şekil 18’de “Gezimanya” sitesinde Türkiye başlığında yer alan, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 18. Türk Yemekleri

Türkiye Mutfağı

“Gezimanya” sitesinden pasaport başlığında “Birey ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Pasaport kendi ülkeniz dışında bir ülkeye yapacağınız seyahatlerinizde mutlaka olmanız gereken belgenizdir.”

Şekil 19’da “Gezimanya” sitesindeki gezi notları/makaleler başlığı diğer başlıklar altındaki bilgileri kapsamaktadır. “Gezimanya” sitesinde pasaport başlığında yer alan, “Birey ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 19. Pasaport 1

Pasaport nedir?

“Gezimanya” sitesinden vize başlığında “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Danimarka’da; umuma mahsus pasaport hamilleri ülkeye yapacakları seyahatlerinde vize istenmektedir.“

Şekil 20’de “Gezimanya” sitesinde vize başlığında yer alan, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 20. Vize 1

“Gezimanya” sitesinden ulaşım başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Türkiye’den Danimarka’ya direkt uçuşlar bulunmaktadır. Uçuşlar ülkenin başkentin Bratislava’da bulunan en büyük havalimanı Copenhagen Airpot’a, ikinci büyük havalimanı Billund Airpot’a ve üçüncü büyük havalimanı Aalborg Airpot’a gerçekleşmektedir. Otobüs, tren, İstanbul’dan deniz yoluyla gitme şansında bulunmaktadır. Daha ekonomik olmasına rağmen uzun sürmektedir.”

“Gezimanya” sitesinden ulaşım başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği görsele rastlanmamıştır.

“Gezimanya” sitesinden konaklama başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Roma dünyanın en fazla turist çeken şehirlerinden biridir ve buna bağlı olarak birçok farklı konseptte otel misafirlerine hizmet vermektedir. Yoğun bir talep olduğu için oteller de buna paralel olarak hizmet kalitesinde birbirleriyle yarışmaktadırlar. Fiyatlarda haliyle çok yüksek değildir.”

“Gezimanya” sitesinden konaklama başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebileceği görsele rastlanmamıştır.

“Bizevdeyokuz” sitesindeki kıtalar başlığında bir açıklamaya rastlanmamıştır. Kıtalar açıldığında direkt olarak ülke tanıtımlarının olduğu görülmektedir.

“Bizevdeyokuz” sitesindeki ülkeler başlığından, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Hindistan’ın yüz ölçümü: 3.287 milyon km² (aşağı yukarı Türkiye’nin 4-5 katı), 7. en büyük ülke

Hindistan’ın Nüfusu: 1.3 milyar (2016 Dünya Bankası verileri). Dünyanın en kalabalık 2. ülkesi, 2030’da Çin’den 1.liği alması bekleniyor.

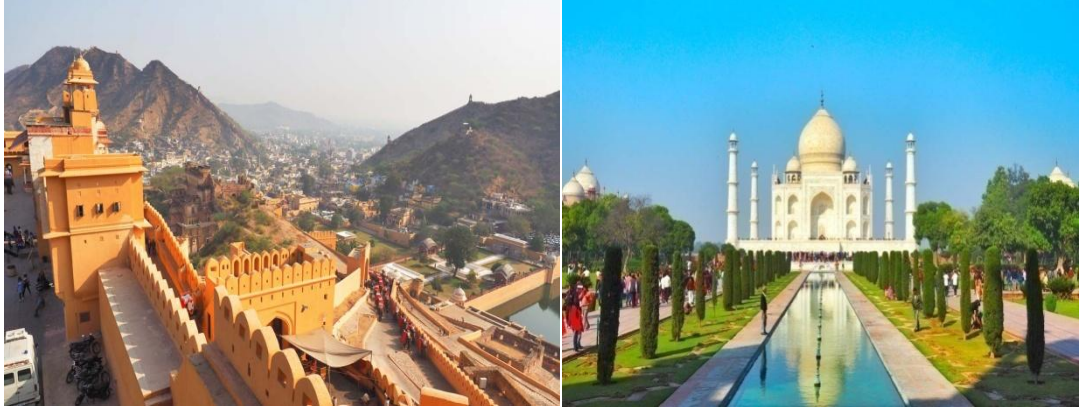
Başkenti: Delhi

Diğer önemli şehirlerden bazıları: Mumbai (Bombay), Bangalore, Haydarabad, Varanasi, Goa, Jaipur vs...

Para Birimi: Rupee (Rupi)”

Şekil 21’de “Bizevdeyokuz” sitesindeki ülkeler başlığında yer alan Hindistan’a ait, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 21. Amber Kalesi ve Tac Mahal/Hindistan

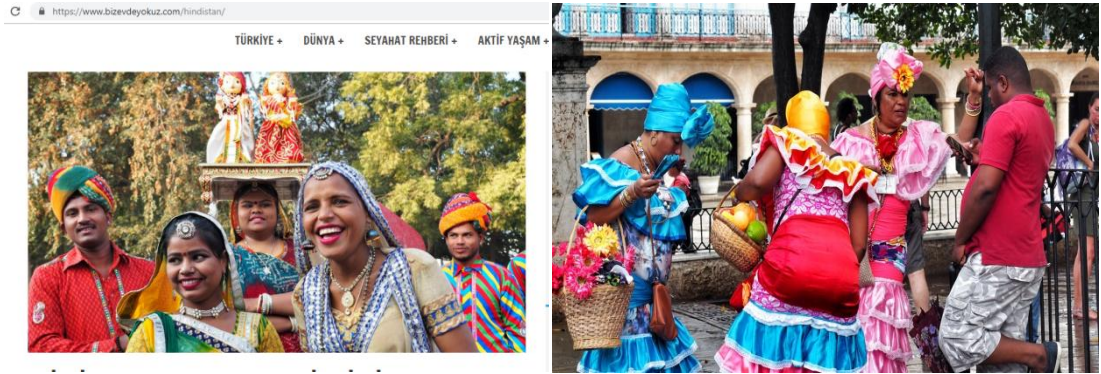

“Bizevdeyokuz” sitesindeki ülkeler başlığından, “Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Küba Büyükelçiliği ve Küba Kültür belirli günler ve haftalarda kapalı olacağından vize başvurusu yaparken aşağıdaki tarihlere denk getirmemeye dikkat etmelisiniz.
1 – 2 Ocak: Küba Milli Günü (Küba Devrimi’nin Yıldönümü)
1 Mayıs: İşçi Bayramı
25-27 Temmuz: Ulusal Direniş Günü
10 Ekim: Bağımsızlık Günü
25 Aralık: Noel
31 Aralık: Yeni Yıl”

Şekil 22’de “Bizevdeyokuz” sitesindeki ülkeler başlığında yer alan, “Birey ve Toplum” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 22. Hindistan ve Kübadan Kıyafet Örnekleri

“Bizevdeyokuz” sitesindeki ülkeler başlığından, “Üretim, Tüketim ve Dağıtım” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Dünyanın en büyük çiçek üreticisi olan ülke kilometrelerce uzanan çiçek tarlalarına sahip ve bu dönemde bütün tarlalar birden rengarenk çiçek açıyor! Tabii ki Hollanda’nın simgesi haline gelen laleler başrolde ama fulya ve sümbüller gibi bir sürü çeşit çiçek de görmek de mümkün.”

Şekil 23’te “Bizevdeyokuz” sitesindeki ülkeler başlığında yer alan, “Üretim, Tüketim ve Dağıtım” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 23. Lale Bahçesi/Hollanda

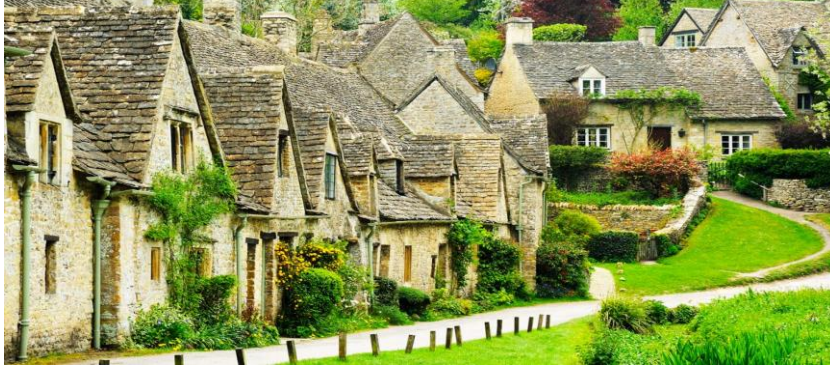
“Bizevdeyokuz” sitesindeki şehirler başlığından, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Cotswolds (Londra), İngiltere’nin orta kesiminde, çayırlarında kuzuların otladığı, altın rengi Cotswold taşından yapılmış taş işçiliği evlerin bulunduğu küçük tarihi köyleriyle ünlü bölgesi. Londra merkezden arabayla 2 saat 88 kilometre, trenle ve sonrasında 10 dakikalık bir yürüyüşle ise 1 saat 50 dakika sürüyor.”

Şekil 24’te “Bizevdeyokuz” sitesindeki şehirler başlığında yer alan, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 24. Londra'dan Cotswolds

“Bizevdeyokuz” sitesindeki şehirler başlığından, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Keza İran’da vitrin mankenlerinin başörtüsüz olması bile yasak. Evet, kanunlarca belirlenmiş bazı katı tesettür kuralları var ama biz gördük ki bu kurallar uygulamada daha yumuşak. Özellikle Tahran, Şiraz gibi daha liberal eğilimli şehirlerde çok daha esnekler. Öte yandan, Meşhed ve Yezd gibi şehirler turistik olmalarına rağmen çok daha sıkılar. Bununla birlikte ister Tahran’da, ister Meşhed’de olsun, ülkenin her yerinde turistlere ayrı bir esneklik söz konusu.”

Şekil 25’te “Bizevdeyokuz” sitesindeki şehirler başlığında yer alan, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsel yer almaktadır:

Şekil 25. Tahran/İran

“Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından, “Kültür ve Miras” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Hierapolis Antik Kenti Denizli merkezin 18 km. kuzeyinde, Pamukkale Travertenleri’nin hemen arka tarafında bulunan antik bir Frigya kenti. Tam kuruluş tarihi belirsiz olsa da MÖ 2. yüzyılda Bergama Krallığı zamanında 2. Eumenes tarafından kurulduğu, ismininse Yunan Mitolojisi’ne göre Bergama’nın kurucusu sayılan Telephos’un karısı Amazonlar Kraliçesi Hiera’dan geldiği tahmin ediliyor.”

Şekil 26’da “Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Kültür ve Miras” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 26. Hierapolis Antik Kenti/ Denizli

“Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Nevşehir, Kırşehir, Niğde, Aksaray ve Kayseri’yi içine alan ve genel olarak Kapadokya denilen bölge, bundan yaklaşık 60 milyon yıl önce, Erciyes Dağı, Güllü Dağı ve Hasan Dağı’nın yarattığı volkanik arazinin küllü ve yumuşak tabakasının, milyonlarca yıl boyunca rüzgar ve yağmur suları ile aşınması ile şekillenmiş, oldukça karakteristik bir bölge. Her ne kadar bu bölgenin temelini doğal koşullar oluştursa da burada insan eliyle oyulmuş peri bacaları içinde yaşanan hayatlar, Kapadokya’nın asıl büyüğü yanını oluşturuyor.”

Şekil 27’de ki “Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 27. Kapadokya

“Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Çini sanatı, kökleri Anadolu Beylikleri ve Selçuklular’a uzanan ama altın çağını Osmanlı ile yaşayan bir el sanatı. Temelde toprağın fırına girmeden önce şekillendirilip renklendirildiği, sonrasında da en çok mimari yapılarda duvar kaplaması ve dekor malzemesi olarak veya kap, tabak, vazo, sürahi gibi günlük kullanıma dayalı eşyaların kaplanması için kullanılan, çeşitli tekniklerin bir araya gelmesinden oluşan bir sanat.”

Şekil 28’deki “Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir;

Şekil 28. Çini Yapımı

“Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından, “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Balonun en güvenli hava aracı olduğu söylenir. İstatistikler, balon kazalarının çok çok ender gerçekleşen vakalar olduğunu gösteriyor. Bir kere bunu bir kenara koyalım. Pilotaj konusuna kafanız takılırsa, o konuda da balon pilotlarının Sivil Havacılık tarafından verilen profesyonel eğitimlere tabi tutulan kişiler olduğunu ve özel sertifikasyonlara sahip olmak zorunda olduklarını belirtelim.”

Şekil 29’daki “Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 29. Kapadokya

“Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Gaziantep mutfağının baştacı pul biber ama özellikle de ipek pul biber olarak geçen sadece kanat kısmından elde edileni pek makbul. Biz de bir kurutmaliğe gidip olayı yeri inceledik. Mutlaka dönerken bir iki paket çantanıza atın ama tavsiyemiz paketleri birkaç kat iç içe tutmanız çünkü taze kurutulmuş biber oldukça kötü bir koku yayıyor bizden söylemesi.”

Şekil 30’daki “Bizevdeyokuz” sitesindeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 30. Gaziantep

“Bizevdeyokuz” sitesindeki gezi notları/makaleler başlığı diğer başlıklar altındaki bilgileri kapsamaktadır.

“Bizevdeyokuz” sitesindeki pasaport başlığından, “Birey ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Türkiye’de 4 çeşit pasaport türü mevcut.

1. Bordo pasaport (Umumi Pasaport)
2. Yeşil Pasaport (Hususi Pasaport)
3. Gri pasaport (Görev Pasaportu / Hizmet Pasaportu)
4. Siyah pasaport (Diplomatik Pasaport)”

“Bordo Pasaport çıkartmak için, tüm belgeleriniz hazır olduğunda epasaport.gov.tr adresinden, size uygun konumdaki il nüfus ve ilçe emniyet müdürlüklerinin birinden, sistemdeki boş gün ve saatlerden birini seçerek online randevu almanız gerekiyor. İlla ikamet ettiğiniz bölgeden almanız gerekmiyor.”

“Bizevdeyokuz” sitesindeki pasaport başlığı ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Bizevdeyokuz” sitesindeki vize başlığından, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Umumi (bordo) pasaport sahibi Türkiye Vatandaşları, Küba’ya girebilmek için mutlaka Küba vizesi almak durumundalar. Diplomatik (siyah), hizmet (gri) ve hususi (yeşil) pasaport sahipleri ise 180 gün içerisinde 90 günü geçmemek şartıyla Küba’ya vizesiz gidebiliyor.”

“Bizevdeyokuz” sitesindeki vize başlığı ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Bizevdeyokuz” sitesindeki ulaşım başlığından, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ile ve kazanımları ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

Şekil 31’deki “Bizevdeyokuz” sitesindeki ulaşım başlığından alınan aşağıdaki görsel “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 31. Havaalanı

“Bizevdeyokuz” sitesindeki konaklama başlığından, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Otel rezervasyonlarınızı Artıway kullanarak yaparsanız, %4’e kadar karlı çıkarsınız. Artıway internet alışverişlerinizde para iadesi sağlayan bir site. Artıway seyahat alanında Booking.com (Hala yurtdışı rezervasyonları için çalışıyor), Hotels.com & Agoda.com gibi bir çok konaklama satan websitesi ile çalışıyor. Eğer siz de bu sitelerden herhangi birinden Artıway üzerinden geçerek rezervasyon yaparsanız paranızın %2,5 – %4 arası bir kısmını geri alıyorsunuz.”

En ucuz otel nasıl bulunur?

Bizim önerimiz şu şekilde: Artıway sistemi üzerinde olan sitelerden istediğiniz oteli en iyi fiyata veren siteyi bulun. Ama rezervasyonu o siteden değil direkt Artıway üzerinden geçerek yapın ki ödediğiniz paranın bir bölümünü geri alabilesiniz.”

“Bizevdeyokuz” sitesindeki konaklama başlığı ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Yoldaolmak” sitesindeki kıtalar başlığında bir açıklamaya rastlanmamıştır. Kıtalar açıldığında direkt olarak ülke tanıtımlarının olduğu görülmektedir.

“Yoldaolmak” sitesindeki ülkeler başlığından, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Fuji: Hokusai’nin ünlü resimlerinden tanıdığımız Fuji Dağı, Japonya’nın doğasındaki en güzel figürlerden biri. Etrafındaki pek çok göl kenarı ziyaret edilebilen, popüler trekking rotalarına ev sahipliği yapan bu dağı görme planını Fuji-Q Highland eğlence parkıyla birleştirebilirsiniz. Bu dağın meraklılarına, özel bir trekking aktivitesi planlayıp, günün tamamını dağın eteklerinde geçirmelerini öneririm”

Şekil 32’deki ülkeler başlığından alınan aşağıdaki görsel “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir:

Şekil 32. Kamakura/Japonya

“Yoldaolmak” sitesindeki ülkeler başlığından, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Kızıldeniz’e hayran olduğumu ve hatta aşık olduğumu her fırsatta dile getiriyorum. Kızıldeniz, bugün Mısır’ın Piramitlerden çok ziyaret alan ve gelir getiren bir hazinesi. Sadece Mısır değil elbet, Ürdün, İsrail de bu doğa harikası güzellikten sonuna kadar faydalanıyor.

Bugün Mısır’ın Şarm El Şeyh, Hurgada, Marsa Alem şehirleri; İsrail’in Elliat şehri ve Ürdün’ün Akabe şehri, sadece ülkelerinin değil, sınırları aşan bir üne sahipler. Bundaki en büyük sebep de Kızıldeniz elbette.”

Şekil 33'deki "Yoldaolmak" sitesindeki ülkeler başlığından alınan aşağıdaki görsel "Bilim, Teknoloji ve Toplum", "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" ve "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 33. Kızıldeniz

"Yoldaolmak" sitesindeki ülkeler başlığından, "Bilim, Teknoloji ve Toplum", "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" ve "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

"Şarm El Şeyh'te, Kızıldeniz'in su altı zenginliğini keşfetmek için çok özel turlar yapılıyor. Alta kısmı denizaltı şeklinde tasarlanmış olan tekneler ile, ıslanmadan Kızıldeniz'in altına inmek mümkün. Tabi bu yarı-denizaltı ile Kızıldeniz'in altına tekrar inme fırsatı kaçırmadım.

Denizaltılı tekne ile 1:30 saat süren bu aktivitenin ücreti ise 50\$. 68 yolcu alabilen, klimalı denizaltının, Kızıldeniz'deki renkli yaşamı izlemek için oldukça geniş pencereleri var. Pencereler önünde sıralanmış oturma yerlerinde yerinizi alıp, keyifle seyre dalıyorsunuz. Nefis!

Mercanlar, rengarenk balıklar, kocaman balıklar, minicik balıklar, mürenler, dev tuna balıkları ve dahası... Bunları görmek için ıslanmanıza, scuba dalış veya şnorkelle dalmanıza gerek yok üstelik. Özellikle aileler, çocuklar için kaçırılmayacak bir aktivite. Pencereden balıklar kadar, onları izleyen ve heyecanlanan çocukları izlemek de benim için o kadar keyifliydi. Yaşlılar, yüzme bilmeyenler, denize girmek için engeli olanlar, böylece bu güzellikleri görebilme şansını yakalamış oluyor.

Şekil 34'teki sitedeki ülkeler başlığından alınan aşağıdaki görseller "Bilim, Teknoloji ve Toplum", "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" ve "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 34. Kızıldeniz'deki Denizaltı ve Kızıldeniz Su Altı

“Yoldaolmak” sitesindeki ülkeler başlığından, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

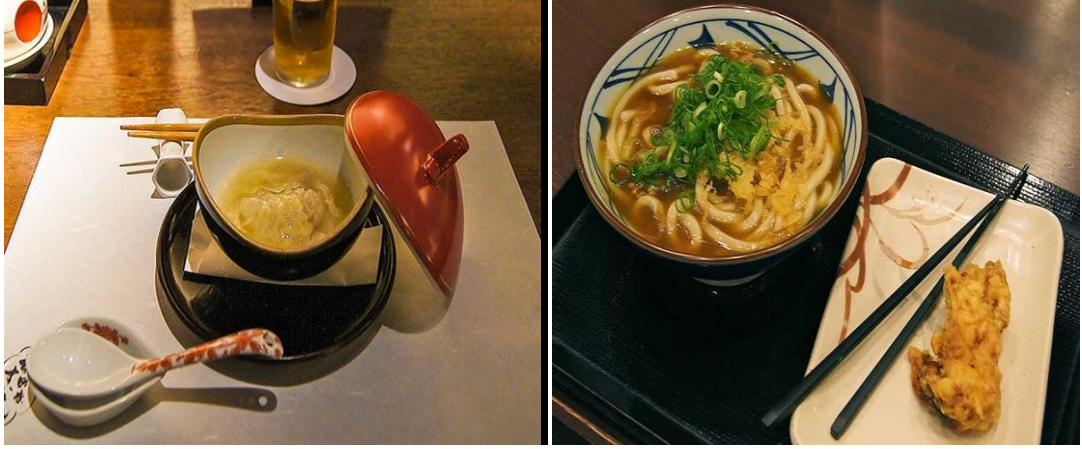
“Deniz ürünleri, pirinç ve kırmızı eti seviyorsanız Japonya’da yemek konusunda endişelenmenize hiç gerek yok. Açıkçası gitmeden Japonların bize çok tuhaf gelecek yemekler yedikleriyle ilgili çok önyargılı fikirler duydum, fakat bunlar doğru değil; Japonlar sırf böcek yemiyorlar!

Diğer Asya ülkelerini bilmiyorum ama Japonya’da yemeye çekinecek şeylere hiç denk gelmedim. Yemek kültürü çok zengin olan bu ülkede her damak tadına göre yemek bulmak mümkün.

Japonya’da yemek yemek için araç ve gereçleriniz yalnızca çubuklar ve sıvı yemekler içinse porselen kaşıklar. Ben Japon kültürüne olan ilgim sayesinde yıllardır çubuklarla yemek yemek konusunda usta sayılırım, fakat Japonların yeme hızıyla yarışacak düzeyde değilim. Ramen gibi yiyeceklerin içindeki noodle ve tüm yiyecekleri mutlaka çubuklarla yiyorlar, sıvı kısmını kaseyi kafalarına dikip içiyorlar, dileyen de kaşık kullanıyor.”

Şekil 35’teki sitedeki ülkeler başlığından alınan aşağıdaki görseller “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 35. Japon Yemekleri

“Yoldaolmak” sitesindeki şehirler başlığından, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Paris’in iklimi yarı okyanusal ve yarı kıtasal iklim arasında bir iklim ile karakterize. Paris’in Kuzeyi kışları soğuk ve yazları yağmurlu. Güney’e doğru gidildiğinde Akdeniz iklimi kendini hissettirmeye başlar ve kışlar ılıman yazlarda sıcak ve kurak geçer.

İlman iklimi nedeniyle mevsimlik kıyafetler tercih edilmeli. Olası yağmur yağışlarına karşı şemsiyeye ihtiyacınız olabilir. Kış aylarında sıcaklıkların düşmesi nedeni ile daha kalın kıyafetlerin kullanımı öncelikli.”

Şekil 36’daki “Yoldaolmak” sitesindeki şehirler başlığından alınan aşağıdaki görsel “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 36. Marsilya/Fransa

“Yoldaolmak” sitesindeki şehirler başlığından, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir;

“Fransa turizminin kalbini oluşturan Paris, 2012 yılında 83 milyon yabancı turisti ağırlayarak dünyanın en çok turist çeken şehri ünvanını elinde tutuyor. Paris’e gelen turistlerin en çok ziyaret ettiği yerlerin başında Disneyland gelirken, Paris’in sembolü Eyfel Kulesi ise, Paris’te en çok ziyaret edilen yerler sırasında beşinci sırada.”

Şekil 37’deki “Yoldaolmak” sitesindeki ülkeler başlığından alınan aşağıdaki görsel “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 37. Biarritz/Fransa

“Yoldaolmak” sitesindeki şehirler başlığından, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Berlin iyi hoş, ama çok nitelikli ya da farklı bir mutfağı olduğunu söyleyemeyeceğim. Tabi ki deneyecek çeşitli tatlar mevcut. Fakat Berlin’de yiyip içebileceğiniz şeylerin %98’i Türkiye’de de bulabilirsiniz. Güzel restoranlardan birinde yemek istiyorsanız rezervasyon şart. Bence gitmeden önce tatilinizi planlayıp ona göre rezervasyon yapmak en mantıklısı. Deneyebileceğiniz birkaç lezzeti sıralamak gerekirse: Currywurst; Oraya özgü kabul edilen şeylerden biri “Currywurst”. Bakmayın adının alengirli durduğuna, bildiğimiz baharatlı sosis. Lezzetli olmadığını söylersem yalan olur, ancak sosis işte, ne olacak ki? Sağda solda her yerde bunlardan satıldığını görebilirsiniz.”

Şekil 38’deki sitedeki şehirler başlığından alınan aşağıdaki görsel “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 38. Berlin Yemeği/Currywurst

“Yoldaolmak” sitesindeki Türkiye başlığından “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Antalya’nın doğa harikası Düden Şelalesi, kent merkezine 10 km uzaklıkta, Kepez ilçesi sınırlarında bulunuyor. Şehrin en gözde mesire yerlerinden olan şelalenin kaynağı Yukarı Düden Şelalesi’nin 20 km kuzeyinde olan Kırkgöz Mevki. Antalya’nın doğal güzelliklerini görmek istiyorsanız uğramanız gereken ilk yerlerden biri olarak tavsiyem. Akdeniz’e döküldüğü Aşağı Düden Şelalesi’ne kadar yeryüzü ve yeraltından bir görünüp bir kaybolan, kenti kuzeyden güneye kat eden Düden Çayı, ilerlediği rota boyunca hayat kaynağı oluyor. Antalya’nın en çok ziyaret edilen doğal güzelliklerinden Düden Şelalesi’ni her yıl 100 binden fazla kişi ziyaret ediyor.”

Şekil 39’daki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 39. Düden Şelalesi/Antalya

“Yoldaolmak” sitesindeki Türkiye başlığından “Kültür ve Miras” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Kemeraltı, dünyanın en eski şehirlerinden İzmir’de, dünyanın en eski pazar yerlerinden birisi. Birçok tarihi mekânı kucaklayan İzmir’in 2 bin 400 yıllık Kemeraltı Çarşısı, Helenistik dönemden beri kentin alışveriş merkezi. İstanbul Kapalıçarşı’dan 1.500 sene daha eski. İpek Yolu’nun bir ucundan getirilen Doğu’nun egzotik malları buradaki hanlara indirilir, Ceneviz tüccarları aracılığı ile de limandan gemilere yüklenerek ihraç edilirdi.

İzmir’in sosyal, kültürel ve ticaret hayatına yön veren, şehrin gelişimine ivme kazandıran önemli bir yer. Zamana inat, aktarları, bakırcıları, ayakkabıcılarıyla Saat Kulesi’nin ardından Agora’ya uzayan bölgede misafirlerine eğlenceli alışveriş keyfi yaşıyor. Yaklaşık 2 bine yakın tarihi tescilli bina var. Aynı zamanda içinde kiliseleri, camileri sinagogları ile 3 dinin de ahenk içinde uzun yıllar yaşadığı bir bölge.”

Şekil 40’taki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Kültür ve Miras” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 40. Kemeraltı/İzmir

“Yoldaolmak” sitesindeki Türkiye başlığından “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Tarihin en eski dönemlerinden beri pek çok uygarlığa ev sahipliği yapan Kayseri, her köşesinde ayrı kalıntıların birbiriyle kucaklaştığı Anadolu’nun en köklü ve en eski yerleşimlerinden biri. Bu sayede zengin bir mutfak kültürüne sahip olan kent, ağırlıklı olarak unlu ve etli besinlerden oluşan mutfağıyla tam bir gurme cenneti.”

Şekil 41'deki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 41. Tepsi Mantısı/Kayseri

“Yoldaolmak” sitesindeki gezi notları/makaleler başlığı diğer başlıklar altındaki bilgileri kapsamaktadır.

“Yoldaolmak” sitesindeki pasaport başlığından “Birey ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Pasaport, yurtdışına çıkarken sınır kapılarındaki polis makamlarına ibraz etmeye mecbur olduğumuz bir evrak. İlk düzenlemenin yürürlüğe girdiği 1867'den bu yana yurtdışına çıkmak veya Türkiye'ye girmek için pasaport almak zorundayız. Diplomatik pasaport, Hususi damgalı pasaportlar, Hizmet damgalı pasaport ve Um'uma mahsus pasaportlar olmak üzere de pasaport çeşitleri var.”

Yabancı ülke vatandaşları Türkiye'ye yapacakları ziyaretlerinde sağlanacak vize uygulamaları ülkeye ve pasaport çeşidine göre farklılık gösteriyor. 117 ülkeden Türkiye vize istemiyor veya e-vize alabiliyor. Türkiye 83 ülkeye vize uyguluyor ve bu ülke vatandaşları seyahatleri öncesinde Türkiye'nin diplomatik temsilciliklerinden veya internetten vize almak zorunda.

Şekil 42'deki sitedeki pasaport başlığından alınan aşağıdaki görsel “Birey ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 42. Pasaport 2

“Yoldaolmak” sitesindeki vize başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Bazı ülkeler turistik seyahatlerinde vizeden muaf, bazıları ise Türkiye turist vizesini elektronik ortamda alabiliyor. Vize süresinin bitiminden itibaren en az 60 gün pasaport geçerlilik süresi olması gerektiğini aklınızda bulundurun. Türkiye’nin vize uygulamadığı ülkeler ve kaç gün vize uygulanmadığına dair bilgileri aşağıda görebilirsiniz.”

Şekil 43’teki sitedeki vize başlığından alınan aşağıdaki görsel “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 43. Vize 2

“Yoldaolmak” sitesindeki ulaşım başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Görmek istediğiniz pahalı bir şehir, pahalı bir uçak bileti olarak uçağınıza, nereye kampanya ve ucuz bilet varsa oraya uçun (Bunu 10 defa daha yazabilirim). Havayolu firmalarının kampanyalarını sürekli ama sürekli takip edin ve ucuz uçak bileti sunan bir kampanya yakaladığımızda bileti kapın ve seyahatinizi o tarihe göre planlayın.

Bu tür kampanyaların bazısı 24 saat sürüyor. Korkmadan alın biletinizi. Geri kalan planlamalarınızı (Otel, ulaşım, gezilecek yerler) sonra yaparsınız. Kimimiz bu kadar esnek olmayabilir, ama eminim esnek olanlarımız mutlaka vardır. Schengen vizesi veya yeşil pasaportunuz varsa karar vermek daha da kolay. Yoksa da vizenizi alırsınız nasılsa.”

“Yoldaolmak” sitesindeki ulaşım başlığında öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Yoldaolmak” sitesindeki konaklama başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Kapadokya benim ülkemizdeki en gözde 10 yerim arasında yer alıyor. İster köy evinde kalayım ister yüzlerce yıllık bir mağara otelde, fark etmez; her zaman memnun olacağım bir yer. Ancak hem konaklarken hem de en nefis manzaraya

karşı kahvemi yudumlayayım diyorsan seçeceğin konaklama tercihlerinden biri Taşkonaklar Cave Otel olsun.”

Şekil 44'teki sitedeki konaklama başlığından alınan aşağıdaki görsel “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 44. Taşkonaklar Cave Otel/Kapadokya

“Keşfetsene” sitesindeki ülkeler başlığından “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Gürcistan halkları, tüm alt kimlikleriyle zamanında bölgesinde yerleşik bir nüfus oluşturabilmiş. Değişken iklim yapısı bir yandan Karadeniz'in verimliliğini ve sahil etkisini, bir yandan da geniş dağlık arazilerin besin zenginliğini Gürcü mutfağını etkilemiş. Bizce Gürcistan turu sırasında genel yemek beklentiniz kısıtlı olsun. Ne yazık ki Gürcistan mutfağı zenginlik açısından biraz zayıf (en azından turistlerin erişebileceği seviyede) komşuluğumuza rağmen, temel lezzetleri şaşırtıcı şekilde bizlere uzak. Ya hadi açık açık yazalım: Kötüye yakın! En meşhur Gürcü yemekleri bildiğiniz gibi mantı, pide ve et yemekleri.”

Şekil 45'teki “Keşfetsene” sitesindeki ülkeler başlığından alınan aşağıdaki görsel “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 45. Chashushuli: Gürcistan Yemeği ve Batum Kalesi

“Keşfetsene” sitesinde ülkeler başlığında “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” ve “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanları ile ilgili bilgiye ve görsele rastlanmamıştır.

“Keşfetsene” sitesindeki şehirler başlığından “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Venedik’in dokusunu oluşturan bir sürü güzel kanal ve köprüler Venedik turunun da önemli unsurları.”

Şekil 46’daki sitedeki şehirler başlığından alınan aşağıdaki görsel “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanının ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 46. Venedik

“Keşfetsene” sitesindeki şehirler başlığından “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Yunanistan’a hiç gitmeseniz de mutfağına aşinasınız, yemek kültürünü zaten biliyorsunuz ve neresine giderseniz gidin saf zeytinyağı eşliğinde bonkör bir masa bizi bekliyor... Fonda güzel Ege müziği eşliğinde okursanız yazarken aldığımız keyfi alabilirsiniz.”

Şekil 47’deki sitedeki şehirler başlığından alınan aşağıdaki görsel “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 47. Yunanistan Yemekleri

“Keşfetsene” sitesindeki şehirler başlığından “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alan ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Selanik: Şehirde metro ağı bulunmuyor. Toplu taşıma otobüslerle yapılıyor. Bir yön bilet 0,80 €, otobüsün içinden alırsanız 0,90 €. 24 saatlik bilet 4 €. Otobüslerde bilet kontrol edilmiyor ve birçok insan da biletsiz biniyor ama devletin parası suyunu çektiği için kontrolleri sıkılaştırmaya başlamış, risk almaya gerek yok. Basından hatırlayacağınız üzere ağustos 2013’te biletsiz yakalanan işsiz bir genç kaçmak için otobüsten atlamış ve hayatını kaybetmişti, olay ülkede büyük tartışmalara yol açmıştı.

Selanik Havaalanından şehir merkezine otobüs: 78 nolu hatla sağlanıyor.

Selanik Otobüs terminalinden şehir merkezine otobüsler: 8, 12, 31 numaralı hatlar.

Selanik Tren istasyonundan şehir merkezine otobüsler: 2, 3, 10, 14

Bizden selam söyleyin karşı kıyının güzel insanlarına, iyi dileklerinizi ve ebedi barış dileklerinizi üfleyin rüzgara. Zaten ya oradan buraya esecek, ya buradan oraya.”

“Keşfetsene” sitesindeki şehirler başlığından “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alan ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Keşfetsene” sitesindeki Türkiye başlığından “Kültür ve Miras”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” ve “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Eşine az rastlanır güzellikteki meşhur longoz ormanları, sahili ve geniş plaj, doğayla iç içe, İğneada’da kamp kurma imkanı, motosikletle İstanbul’dan gidilecek en iyi tur rotalarından birini oluşturan, Yıldız Dağları içinden akıp giden yolları, civar yöreler, Trakya’nın köyleri ve köylüleri, İğneada’daki turistik işletmeler ve aktiviteler, su sporları, deniz kum keyfi, tatiliniz sırasında kültürel bir katkı sağlayacak İğneada’nın tarihi mekanları ve doğa harikası diğer noktalar...”

Şekil 48’deki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görseller “Kültür ve Miras”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” ve “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 48. İğneada Sahili ve İğneada Longoz Ormanları

“Keşfetsene” sitesindeki Türkiye başlığında “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alan ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Keşfetsene” sitesindeki Türkiye başlığından “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Adana ev hanımlarının ve benzer kültürlere göre tersi görülerek Adanalı erkeklerin ellerinden çıkan, Adana ev yemeklerinin sadece bir kısmını anlatabileceğimizi düşünüyoruz. Keşke her tatilci Adana’da bir tanıdık bulup ona misafir olsa. Ya da couchsurfing falan yapıp bir Adanalı aile ile tanışsanız ve bu olağanüstü lezzetleri, olağanüstü misafirperverlikle tadabilseydiniz. Biliyoruz bu çok kolay değil görünüyor, ancak bu şansa erişebilecekler için, hem de sıkla bulunan kermes alanlarını yakalayabilecekler için derlemek istedik.”

Şekil 49’deki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görseller “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 49. Fellah Köftesi ve Adana Kebabı

“Keşfetsene” pasaport başlığından “Birey ve Toplum” öğrenme alanı kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Tüm Dünya vatandaşları için kimlikle seyahat edilen ülkeler dışında, ister vize ile olsun, ister vizesiz gidilen ülkelere biri olsun, farklı bir ülkeye seyahat için pasaport gereklidir. Pasaport, kişinin en geçerli uluslararası kimliğidir desek doğru olur.

Pasaport çıkartmak için gerekli işlemler ve pasaport evrakları aslında oldukça kolay bir sürece tabi. Birkaç kez çıkarttığımız (yenilediğimiz) haliyle en hızlı şekilde pasaport almayı anlatalım istedik. Yeter ki yurt dışına çıkmak isteyin, pasaport almak için gerekenler oldukça kolay halledilebilecek türden.”

Şekil 50’deki sitedeki pasaport başlığından alınan aşağıdaki görsel “Birey ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 50. Pasaport 3

“Keşfetsene” vize başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Yakınlığı kadar güzelliği, kültürü ve tarihi sebebiyle Avrupa’ya vizesiz gitme rüyası tüm gezginlerin ve seyahat aşkıyla yananların malum ortak hayali. AB üyesi ülkelere ve Schengen bölgesine ne yazık ki vize ile gidebiliyor olsak da, kıta Avrupa’sında Türkiye’den vizesiz gidilen ülkeler var. Özellikle vizesiz Balkan ülkeleri öncelikli olmak üzere, Türkiye’den vizesiz seyahat edilen Avrupa ülkeleri sayısı da “hadi biraz iyimsen bir bakış açısıyla” fena değil diye nitelendirilebilecek miktarda.

Sadece gümrük kapısında yurt dışı çıkış pulu alıp, pasaportumuzla elimizi kolumuzu sallayarak gittiğimiz vizesiz gidilen Avrupa ülkeleri listesinde yer alan ülkelerin, seyahat açısından popüler kentlerinin ciddi bir kısmını daha önce ziyaret ettik, kalanına zamanla gideriz. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından vize istemeyen Avrupa ülkelerini derlediğimiz listede, tıklanabilir (renkli yazılmış) şehirleri tıklarsanız, oraların gezi rehberlerine de erişebilirsiniz.”

“Keşfetsene” sitesinde vize başlığında öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Keşfetsene” konaklama başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Moskova’da sayısız hostel/otel bulunmakta. Lokasyon olarak Tverskaya ve Arbatskaya ideal noktalar. Uygun fiyatta sayısız hostel bulunmakta. Daha ilginç bir deneyim isterseniz Tokyo’dan çıkma meşhur kapsül otellerden birinde kalabilirsiniz, yorumları çok pozitif ve fiyatlar uygun.

Moskova’da otel dışında konaklama seçeneği olarak ev/daire kiralamak da oldukça yaygın. Airbnb vb. sitelerden birçok seçeneğe ulaşabilirsiniz. Biz daire kiralamıştık ve oldukça memnun kaldık. Gecelik yaklaşık 4000 Ruble / 35 € ödedik.”

“Keşfetsene” sitesinde konaklama başlığında öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Keşfetsene” Türkiye başlığından ulaşım ile ilgili “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Türkiye’nin en çok kullanılan havalimanları beklendiği gibi her sene İstanbul, Antalya, İzmir, Ankara ve Adana şeklinde sıralanıyor. Yolcu ve yük taşımacılığına göre yapılan listeler her dönem, güncel olarak World Aviation / Dünya Havacılık Birliği tarafından derleniyor ve dönemsel olarak açıklanıyor. Yıllık bazlı Türkiye’nin en kalabalık havalimanları listesi ise bu kuruma aktarılan verilerle Dünya’ya duyuruluyor, veri aktarımı yapan kurum ise Devlet Hava Meydanları İşletmesi ve Devlet İstatistik Kurumu.

Türkiye’nin en kalabalık havalimanlarından ilk sıralarda yer alan Atatürk Havalimanı, Sabih Gökçen Havalimanı ve Antalya Havalimanı genelde Avrupa’nın en kalabalık havalimanları sıralamasında da ilk 20’de oluyor.”

Şekil 51’deki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel, “Bilim Teknoloji ve Toplum” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 51. Havaalanı

“Gezipgördüm” kıtalar başlığından “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Yeryüzünün en yüksek noktası Everest’in ve en alçak yeri olan Lut Gölü’nün bulunduğu Asya, pek çok sıra dışı özelliğiyle tatilcileri kendisine çekiyor. Mistik havası, kültürel çeşitliliği ve ekonomik gelişimiyle beraber son yılların gözde tatil rotası haline gelen Asya’nın birçok ülkesine ülkemizden direkt veya aktarmalı uçak seferleriyle ulaşmak mümkün. Kıtanın Moskova, Seul, Abu Dabi gibi gelişmiş yerleşim bölgeleri başta olmak üzere büyük şehirlerinin çoğunda konaklama imkânları ve ulaşım son derece gelişmiş durumda. Dünyanın en büyük kıtasının kuzeyinde kutup etkisiyle aşırı soğuk hava şartları hüküm sürerken, ortasında karasal iklimin etkileri gözleniyor. Güney ve Güneydoğu Asya’da ise yaşama Muson iklimi şekil verirken, önemli dinlerin doğum yeri olan Orta Doğu’da Akdeniz ve çöl iklimi yaşanıyor.”

“Gezipgördüm” sitesinde kıtalar başlığında öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek görsele rastlanmamıştır.

“Gezipgördüm” ülkeler başlığından “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Nüfus ve Etnisite: 16 milyon nüfuslu Kamboçya’da yaşayan en büyük etnik grup %90 oranla Khmerler’ken, %5 oranında da Çin ve Vietnam kökenli yerli nüfus mevcut.

Coğrafya: Başkenti Phnom Penh olan Kamboçya 182.035 km² yüzölçümüyle Tayland’la Vietnam arasında yer alıyor

İklim: Tipik Güneydoğu Asya iklimine sahip olan Kamboçya tropik ve yağışı bol bir ülke. Yıl boyu 20°C’nin altına düşmeyen bölgeye Kasım-Nisan arası kuru sezonda gitmenizi tavsiye ederim

Din: Resmi dini Theravada Budizmi olan ülkede halkın %95’i Budist.

Dil: Resmi dili Khmerce olan ülkede geçmiş sömürge deneyimleri nedeniyle Fransızca bilen hatırı sayılır insan bulunurken günümüz genç nüfusunun İngilizce bilme oranı hızla yükseliyor. Saat Farkı: Kamboçya Türkiye’den yaz saat dilimine göre 4 saat ileridedir.”

Şekil 52’deki “Gezipgördüm” sitesindeki ülkeler başlığından alınan aşağıdaki görseller, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 52. Kamboçya'nın Harita Üzerindeki Yeri ve Pashupatinath Tapınağı/Nepal

“Gezipgördüm” ülkeler başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Ülkedeki milli parkların en büyüğü olan Chitwan Kathmandu ile Pokhara arasında ve Kathmandu'dan otobüsle 6 saatlik bir mesafede.

Milli parkta, geyik, timsah, fil gibi pek çok sıra dışı veya vahşi hayvanın yanı sıra soyu tükenmekte olan Bengal Kaplanlarını da görebilirsiniz. Jeep safarisinin yanında gölde kano gezintisi ise bir başka alternatifiniz.

Milli Parka giriş ücreti \$15 ve Kathmandu'dan otobüsle ulaşım ise yaklaşık \$6-7 civarında. İsterseniz Nepal'e ulaştıktan sonra bir tur şirketiyle paket tur satın alarak da bu eşsiz deneyimi yaşayabilirsiniz.”

Şekil 53'teki “Gezipgördüm” sitesindeki ülkeler başlığından alınan aşağıdaki görsel, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 53. Chitwan Milli Parkı/Nepal

“Gezipgördüm” sitesinde ülkeler başlığında “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile görsele rastlanmamıştır.

“Gezipgördüm” şehirler başlığından “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Akdeniz ikliminin etkisindeki Barselona’da hava sıcaklıklarının Mayıs’tan Kasım’a kadarki süreçte ortalamasının üzerinde seyretmesi, kente seyahat etmek isteyen gezginlerin işlerini bir hayli kolaylaştırıyor. Yılın geriye kalan dönemlerinde ise güneş ve açık hava yerini belirli aralıklarla düşen yağmura bırakıyor. Yazın sıcaklıklar 40°C civarında seyrederken, yılın ilk aylarında 8°C’nin altına nadiren düşüyor.

Özellikle kıyı şeridini kaplayan plajlarında su sporlarıyla uğraşmak ve kumsalda huzurla güneşlenmek isteyenler için Mayıs-Eylül ayları arasındaki dönem oldukça ideal.”

Şekil 54’teki Ayrıca sitedeki şehirler başlığından alınan aşağıdaki görseller, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 54. Sagrada Familia/Barcelona ve Nou Camp Stadyumu/Barcelon

“Gezipgördüm” şehirler başlığından “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Bir Akdeniz ülkesi olmasının da etkisiyle yemek kültürü Türk Mutfağı’na yakın şehirlerden birisi Tunus. Baharat ve acı da çok kullanılıyor. Sadece Tunus şehrinde değil, tüm ülkedeki en önemli yerel yemek ise bir çeşit bulgur salatası olan Kuskus. Meşhur Harissa sosu ile tatlandırılan bulgur yemeği et, tavuk, patates veya havuç gibi yan ürünlerle servis ediliyor. Ojja ise harissa, yumurta, domates, zeytinyağı ve sarımsak ile tatlandırılan bir güveçte et yemeği. Bazı restaurantlarda deniz ürünleri veya vejeteryanlar için sebzelerle hazırlanan Ojja bulmak da mümkün.”

Şekil 55’teki sitedeki şehirler başlığından alınan aşağıdaki görseller, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 55. Tunus Yemekleri

“Gezipgördüm” şehirler başlığından “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Dünyanın en gelişmiş ve en geniş ağına sahip olan Seul metrosunu öğrenmek, başta size okuma-yazmayı yeniden öğrenmek kadar zor gelebilir, ama aslında çok basit bir sistem. Seul şehir metrosu 18 hat üzerinde hizmet veriyor. Her hattın kendine atanan renkleri var. Bu hatlar ve aktarma noktaları ile birlikte gitmek istediğiniz yere ulaşıyorsunuz. Sisteme alıştıktan 1-2 gün sonra dünyanın en kolay ve rahat metro sistemi olduğunu anlayacaksınız.”

Şekil 56’daki sitedeki şehirler başlığından alınan aşağıdaki görsel, “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 56. Seul Metrosu/Güney Kore

“Gezipgördüm” Türkiye başlığından “Kültür ve Miras” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Tarihi Yarımada’nın en görkemli yapısı sayılan Ayasofya, Osmanlı’nın kudretli zamanlarında alınan önemli kararlara şahitlik eden Topkapı Sarayı, imparatorluğun son dönemlerine ait Dolmabahçe ve Beylerbeyi Sarayları mimarilerinin yanı sıra barındırdıkları zenginliklerle kentin ne kadar zengin bir geçmişe sahip olduğunu kanıtı niteliğindedir.

Kapalıçarşı ve Mısır Çarşısı alışveriş yapacakların yüzlerce yıldır kentte uğradıkları ilk adreslerken, Soğukçeşme Sokağı birbirinden güzel evleri ile sivil mimariye meraklı gezginlerin vazgeçilmezi konumunda. Bunlar dışında İstanbul gezilecek yerler listemizdeki diğer önemli tarihi yapılara Yerebatan Sarnıcı, Yıldız Sarayı, Galata Kulesi, Kız Kulesi, Rumeli Hisarı'nı ekleyebiliriz.”

Şekil 57'deki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görseller, “Kültür ve Miras” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 57. Sultanahmet Camii/İstanbul ve Topkapı Sarayı/İstanbul

“Gezipgördüm” Türkiye başlığından “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Muğla'nın güzel koyları ve plajları ile ünlü ilçesi Marmaris gezilecek yerler açısından ziyaretçilerine göz kamaştırıcı seçenekler sunuyor. Denizden ve karadan rahatlıkla ulaşılabilen Marmaris'in ormanlarla çevrelenmiş koyları berrak suları, temiz sahilleri ve tarihi kalıntıları ile birlikte ziyaretçilerini bekliyor.”

Şekil 58'deki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görseller, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 58. Marmaris/Muğla

“Gezipgördüm” Türkiye başlığından “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Kentin simge mekânları arasında sayılan Gençlik Parkı, 275 bin m²'lik alanı içerisinde hem eğlenebileceğiniz hem de dinlenebileceğiniz olanakları barındırıyor. Ulus'ta sizlere önerdiğim yerleri gezdikten sonra vakit geçirmek için gidebileceğiniz park, şu anki alanının bir kısmını kaplayan bataklıkların kurutulduğu, 1936-1943 arasındaki çalışmalarla kente kazandırılmış

Planlandığı ilk günden itibaren Ankaralılar'ın her tür kültürel ihtiyacını karşılaması düşünülen parkın içerisinde kentin en büyük tiyatro salonlarından birisi bulunuyor.2009 yılındaki son yenileme çalışmasıyla lunapark bölümüne eklenen 150 metrelik dönme dolap ve 45 metrelik asansör ile kentin büyük bir bölümünü kuş bakışı görebilirsiniz.”

Şekil 59'daki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 59. Gençlik Parkı/Ankara

“Gezipgördüm” Türkiye başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Hayvancılığın hala en büyük geçim kaynağı olduğu Kars'ta çeşit çeşit peynir yapılıyor. Başta kaşar ve gravyer peyniri gelse de Çeçil, Otlu Peynir de en çok tüketilenler arasından. Kars Çarşısı içerisinde o kadar çok peynirci göreceksiniz ki, anlatamam. Bu biraz damak tadınıza kalmış bir tercih. Ama en meşhurunu soracak olursanız Halit Paşa Caddesi üzerindeki Büyük Zavotlar. Yalnızca peynir değil, çeşit çeşit yöresel balı hem petekli hem de süzme olarak bulabilirsiniz, dilerseniz polen de alabilirsiniz.”

Şekil 60'taki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 60. Kaşar Peyniri/Kars

“Gezipgördüm” Türkiye başlığından “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Kars yemeklerinden soğan ve salça bulunmuyor, yemeğe lezzetini mis gibi kokan, sapsarı zerdeçal veriyor. Hörre (un), Ayranaşı, Isırgan ve Evelik çorbalarını mutlaka denemenizi tavsiye edeceğim çorbalar. Kars sofrasının sultanları ise, tandırda pişen, suyuna bulgur pilavı yapılan Kaz; içerisinde et bulunmayan, incecik yufkaların kesilip sonra haşlandığı, üzerine tereyağ ve kavrulmuş soğan konularak yenen Hangel; haşlanan bulgurun üzerine sarımsaklı yoğurt ve tereyağ dökülen Haşıl.”

Şekil 61’deki sitedeki Türkiye başlığından alınan aşağıdaki görsel “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 61. Kars Yemekleri, Haşıl, Kaz Eti ve Bulgur Pilavı

“Gezipgördüm” sitesindeki gezi notları/makaleler başlığı diğer başlıklar altındaki bilgileri kapsamaktadır.

“Gezipgördüm” vize ve pasaport başlığından “Birey ve Toplum” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek

“Eğer İsveç vatandaşıysanız seyahat etme özgürlüğünüz oldukça iyi düzeydedir. Birçok ülkeye vizesiz girebilirsiniz. Bu durum, bazı ülkelerin vatandaşları için seyahat etmeyi daha kolay ve ucuz hale getirmektedir. Örneğin; Afganistan vatandaşları sadece 24 ülkeye vizesiz seyahat edebilirken Hollanda vatandaşları 155 ülkeye vizesi gidebilmektedir. Avrupa Birliği ülkesi vatandaşları diğer ülke vatandaşları ile karşılaştırıldığında daha kolay seyahat edebiliyor. Vizesiz ülkelere seyahat etme konusunda yapılan sıralamaya göre Türkiye 193 ülke arasında 55. sırada yer alıyor. Buna göre eğer bordo Türkiye pasaportuna sahipseniz 108 ülkeye vizesiz girebilirsiniz Dünyanın en güçlü pasaportları konusunda araştırma yapılırken vize konusunda en çok sıkıntı yaşayan, en güçsüz pasaportlar da belirlenmiştir. Vize konusunda en güçsüz ülkeler şunlardır: Afganistan, Pakistan, Kuzey Kore, Myanmar, Suriye, Lübnan, Irak, Güney Sudan, Libya, Kongo, Bangladeş, Nepal, Filistin, Kosova, Burundi, Eritre ve Sri Lanka’dır.”

“Gezipgördüm” sitesinde pasaport ve vize başlığında öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek bilgi ve görsele rastlanmamıştır.

“Gezipgördüm” ulaşım başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Ulaşım, gezginlere sunulan seçeneklerin fazlalığı göz önünde bulundurulduğunda Amsterdam gezi rehberi içerisinde en rahat edeceğiniz konulardan bir diğeri.

Havaalanı-Şehir Merkezi Özel Ulaşım: Havaalanından şehir merkezine dilerseniz özel turlara katılarak da ulaşabilirsiniz, tıklayın: Amsterdam Schiphol Havaalanı Özel Transfer (Süre: 30 Dakika, Başlangıç fiyatı 76,5 Euro) Havaalanından kent merkezine veya merkezden kentin dış yerleşimlerine otobüs, metro, taksi, tren gibi seçeneklerin yanı sıra tramvay seferlerini kullanarak ulaşabilirsiniz. Hatta doğa dostu bir seçenek olarak bisiklet kiralarak şehir turu atabilirsiniz.”

Şekil 62’deki “Gezipgördüm” sitesinde ulaşım başlığından alınan aşağıdaki görsel “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 62. Amsterdam’da Ulaşım

“Gezipgördüm” konaklama başlığından “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı ve kazanımları ile ilişkilendirilebilecek doğrudan alıntı şu şekildedir:

“Moskova’nın tam merkezinde, Lesnaya Caddesi’ndeki restoranlarla çevrili bir konumda yer alan 4 yıldızlı Holiday Inn Moscow Lesnaya, şehirde konaklama yapabileceğiniz en popüler otellerden bir tanesi.

Booking.com’da yaklaşık 5000 ziyaretçi değerlendirmesi sonucunda 10 üzerinden 8,5 puan alan tesis Belorusskaya Metro İstasyonu’na 5 dakikalık yürüme mesafesinde yer alıyor. Otel ayrıca şehrin en popüler noktası olan Kızıl Meydan’a 3 km uzaklıkta yer alıyor.”

Şekil 63’teki sitedeki konaklama başlığından alınan aşağıdaki görsel “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

Şekil 63. 4 Yıldızlı Holiday Inn Moscow Lesnaya, Moskova

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan ülkeler başlığı ve ülkelere ait görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki değerler ile ilişkilendirilebilir. Şekil 64 ‘te ülkeler başlığının ve görseller başlığında yer alan görsellerin hangi değer ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 64. Ülkeler ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Değerler

Şekil 64'te de görüldüğü gibi ülkeler başlığı ve görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) başlığından alınan ülkelere ait görseller sevgi, saygı, barış, eşitlik, aile birliğine önem verme, adalet ve dürüstlük değerleri ile ilişkilendirilebilir.

Saygı ve sevgi değerine “Ülkeler” başlığı altında “Yoldaolmak” gezi sitesinde şu şekilde yer verilmiştir:

“Güneydoğu Asya’da birçok komşu ülkesi gibi, Vietnam insanı da samimi, güler yüzlü ve sıcakkanlı. Göz göze geldiğinizde yüzlerinde bir gülümseme beliriyor, oldukça zarif ve tatlılar. Alışveriş mekânlarında ve pazarlarda insanın yakasını çekiştiren, bir şeyler satmaya çalışan kimseyle karşılaşmadım. Hanoi’nin esnaflarının sıralandığı tarihi bölgesinde dolaşırken de aynı hava hâkim. Herkes sanatı icra etmek ve içeri giren müşterilerle ilgilenmekle meşgul.”

Barış değerine “Ülkeler” başlığı altında “Gezipgördüm” gezi sitesinde şu şekilde yer verilmiştir:

“5,3 milyonluk Barselona nüfusunun üçte ikisi bölgenin yerli halkı Katalanlar’dan oluşuyor. %24’lük kısmı ise İspanya’nın diğer bölgelerinden buraya göç edenler temsil ediyor. Kentte ayrıca Araplar’ın yanı sıra İtalya, Çin, Ekvador, Bolivya gibi ülkelerden gelen yabancı uyruklu bireylerde bulunuyor.”

Aile birliğine önem verme değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Eğer çocuklarınız ile seyahat ediyorsanız onları mutlaka heykel bölümüne götürün çünkü nesli tükenmiş olan dinazorları gördüklerine fazlasıyla memnun olacaklardır. Tüm dinazorlar gerçek boyutlarına sadık kalınarak yapılmış olduğundan oldukça ilgi çekici. Kirstenbosch aynı zamanda bir heykel bahçesine de sahip ve burada Dylan Lewis tarafından yapılan taş ve bronzdan hayvan heykellerini görebilirsiniz. Çocukların hoşlarına gidebilecek bir başka yer de

Centenary Tree Canopy Yolu ya da diğerk bilinen adı ile Boomslang. 130 metre yüksekliğindeki çelik ve ahşaptan yapılan köprü ağaçların arasında yılan gibi kıvrılarak ilerliyor ve muhteşem bir manzara sunuyor.”

Şekil 65’teki aile birliğine önem verme değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 65. Centenary Tree Canopy Yolu/Güney Afrika

Adalet değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Vietnam, isteyene süper lüks seyahat konforu, isteyene çok düşük bütçe ile seyahat etme imkânı sunuyor. Sokakta tezgâhta 1 Dolar’a karın doyurmak mümkün, isteyen gidip süper lüks restoranların zengin menülerinden faydalanabilir, bu tür mekânlarda bile fiyatlar makul.”

Eşitlik değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Bizevdeyokuz” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Karadağ’da genellikle hayat standartı her yerde aynı. Kafeler, dükkanlar, oteller genellikle temiz, bakımlı ama ambiyans olarak çok ortalama yerler.

Dürüstlük değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;”

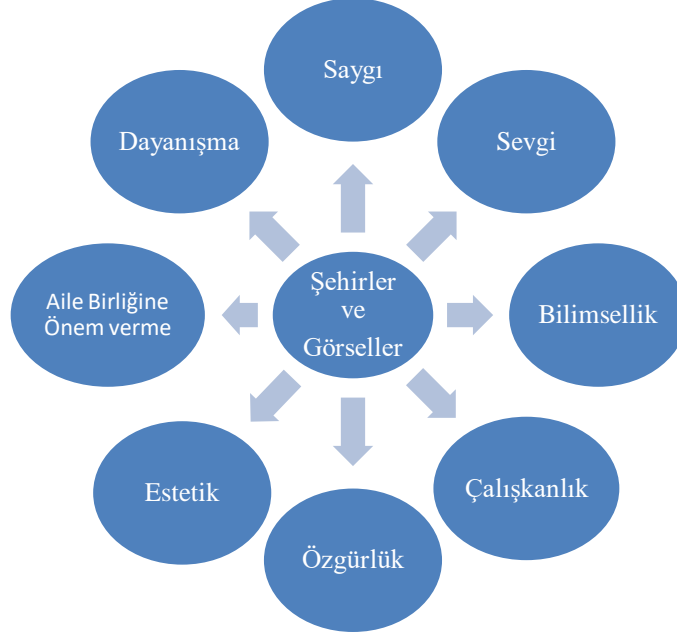
“Arjantin: Merkezi bölgelerde her 3 blok başına çok kapsamlı bir polis varlığı, bir memur, mağaza güvenliği ve yardımcı devriyeler bulunmaktadır. Boune Aires gibi büyük şehirlerde ki bazı mahalleler tehlikeli olabilmektedir. Hırsızlıklar genel olarak şiddet içermemektedir. Orijinal pasaport yerine fotokopisini taşımakta fayda vardır.

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan şehirler başlığı ve şehirlere ait görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki

değerler ile ilişkilendirilebilir. Şekil 66’da şehirler başlığının ve şehirler başlığında yer alan görsellerin hangi değer ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 66. Şehirler ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Değerler

Şekil 66’da da görüldüğü gibi şehirler başlığı ve görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) başlığından alınan şehirlere ait görseller sevgi, saygı, bilimsellik, çalışkanlık, özgürlük, estetik, aile birliğine önem verme ve dayanışma değerleri ile ilişkilendirilebilir.

Sevgi ve saygı değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

“Ayvalık ve Cunda hayvan dostu yerlerden. Eğer kedi, köpek vb hassasiyetiniz varsa bilginiz olsun restoranlarda yemek yerken yakınınızda kedi vb gezebilir. Eğer korkunuz varsa ya da balık dışında bir şeyler yemek isterseniz Uno Restaurant’ı tercih edebilirsiniz.”

Özgürlük değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Bizevdeyokuz” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Lima; 1800’lerin başında Latin Amerika’da İspanyol yönetimine karşı bağımsızlık savaşı başlıyor. Önce Arjantin, daha sonra Şili ve son olarak 1820’de Peru’ya gelen General José de San Martín önderliğindeki özgürlük orduları Lima’yı denizden kuşatıyor. 1821’de İspanyollar Lima’dan çekilip, dağlara geriliyorlar. 1824’te Peru bağımsızlık kazandıktan sonra Lima, Peru Cumhuriyeti’nin başkenti oluyor.”

Estetik değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Keşfetsene” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Helsinki; ilk görüşte pek estetik değil, kentin çoğunluğu komünist mimariyi andıran blok blok evlerle dolu, turistik yapıları pek yok ama kentin içine karışınca insanın modu değişiyor. İkinci el dükkanları, tasarım butikleri, eğlenceli barları bolca kaykay yapan, marjinal halkıyla İskandinav huzuru çeşitlilikle hareket kazanıyor. Helsinki’ye gelerseniz turistik gezilecek yerler rotasının dışına çıkın ve bir tasarım ülkesi olan Finlandiya’nın geri planındaki estetiğin peşine düşün.”

Şekil 67’ deki görsel estetik değerin kazandırılmasında kullanılabilir;

Şekil 67. Helsinki

Çalışkanlık ve dayanışma değerlerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Mix Kayseri’de yer alan Çemen’s Gurme, Kayseri’de yaygın olan geleneksel mağazaların dışına çıkarak, tamamen doğal, kimyasal katkısız et ve et ürünleri, tüm Türkiye ve dünyadan getirilen peynir çeşitleri, şeker ilavesiz ve katkısız 25 çeşit reçel ve marmelatı, doğal bal, zeytin ve zeytinyağı; Kayseri’nin ünlü lezzetleri sucuk, pastırma ve çemen; köy yoğurdu, kaymak ve köy tereyağı gibi ürünleri Kayserililerle buluşturan sıra dışı bir doğal ürün yelpazesine sahip. Kayseri alışverişi için en ideal yer. Çemen’s Gurme’de ayrıca, ev kadınlarının maharetli elleriyle hazırladıkları, içli köfte, mantı, yaprak sarma, çorbalık, erişte gibi daha onlarca yöresel tarifi pişirilmeye hazır bir şekilde, üstelik ambalajlı olarak alabiliyorsunuz.”

Bilimsellik değerin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Batım ekonomisinin büyük kısmı turizm etrafında dönüyor ancak kent önemli bir deniz limanıdır ve gemi inşaatı, gıda işleme ve hafif üretim gibi endüstrileri kapsamaktadır.”

Şekil 68'deki bilimsellik değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 68. Batum Limanları

Bilimsellik değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Kenti koruduğuna inanılan Namsan Dağı'nın zirvesinde yer alan N Seul Kulesi, televizyon ve radyo yayınlarının geniş kitlelere ulaştırılabilmesi amacıyla 1969 yılında inşa edilmiş.”

Şekil 69'daki bilimsellik değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 69. N Seul Kulesi/Güney Kore

Aile birliğine önem verme değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Çocuklarla seyahat zor olduğu kadar eğlencelidir de. Siz de çocuklarınızla gezmeyi sevenlerdenseniz BATum'a gitmek için çok düşünmeyin. Şehir mink misafirlerin karşısına Dolphinarium adında bir yunus parkıyla çıkmaktadır. Burada çocuklarınızla birlikte yunus gösterileri izleyebilirsiniz.”

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan Türkiye başlığı ve Türkiye'ye ait görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki

değerler ile ilişkilendirilebilir. Şekil 70’te Türkiye başlığının ve Türkiye başlığında yer alan görsellerin hangi değer ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 70. Türkiye ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Değerler

Şekil 70’te de görüldüğü gibi Türkiye başlığı ve görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) başlığından alınan Türkiye’ye ait görseller sevgi, saygı, aile birliğine önem verme, barış, bilimsellik, vatansızlık, özgürlük ve bağımsızlık değerleri ile ilişkilendirilebilir.

Sevgi ve saygı değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Şanlıurfa çok çeşitli halkların (Kürt, Türk, Arap, Zaza çok az olarak da Çerkez, Acem, Afgan ve Ermeni kökenli vatandaşlarımız) yaşadığı kentte mimari doku biraz yozlaşmış olsa da sokak aralarında yer yer çarpıcı güzelliğe sahip bu eski yapıları görebilirsiniz.”

Bilimsellik değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Uşak Kent Tarihi Müzesi, şehrin kültürel miras binalarından birinde yer alıyor. Ülkemizde sokakların aydınlatılması amacıyla elektriğin ilk kullanıldığı şehir olan Uşak’ta, kullanılan elektrik müzenin yer aldığı binada üretilmiş. Burası eski TEK Binası (Türk Elektrik Kurumu).”

Şekil 71’deki “Yoldaolmak” sitesinden alınan görsel bilimsellik değerinin kazandırılmasında kullanılabilir.

Şekil 71. Uşak Kent Müzesi

Vatanseverlik, bağımsızlık ve özgürlük değerlerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Keşfetsene” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“İstiklal Savaşımız ve Kuvayı Milliye döneminde, bölgedeki tüm beldelerin aksine Ankara'nın yanında destekçi konumu ile belde, o günden bugüne Cumhuriyet'in önemli savunucularından. Üstelik tarihi bununla sınırlı değil; 700 küsur yıllık bir Ahilik geleneği Mudurnu'da hakim. Birazdan detaylarından bahsedeceğimiz, Nejdet Abi ile tanışmamız uzun süredir başımıza gelen en güzel gezi deneyimlerinden biri olabilir. Umarız siz de denk geldiğinizde aynı vakti ayırabilir ve uzun uzun Kurtuluş Savaşı'mızla ilgili hikayeleri kendisinden dinleyebilirsiniz.”

Barış değerlerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Çanakkale: Şehrin toprakları Osmanlı İmparatorluğu ile İtilaf Devletleri arasında gerçekleşen ve Türk tarihinde büyük bir önem sahip olan Çanakkale Savaşı'na sahne olmuştur. 1915-1916 yılları arasında, Gelibolu Yarımadasında deniz ve karada yapılan büyük mücadeleler sonunda İtilaf Devletleri Türkler karşısında yenik düşmüş ve bu zafer Türk tarihinde önemli bir yer edinmiştir.”

Vatanseverlik, bağımsızlık değerlerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Bizevdeyokuz” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Bayburt – Of yolu: Bu yol 1916 yılında Ruslar tarafından işgal sırasında şehirlerarası yol olarak yapılmış. Hatta resmi adı da D – 915! Burada yaşayan köylülerin söylediklerine göre yolu Ruslar açmış fakat kendileri değil, esir aldıkları Türk askerlerine yaptırmışlar. Sadece kazma kürek kullanılarak açılmış. Soğuk, açlık ve zor çalışma şartlarına dayanamayan askerlerin çoğunun yol açılması sırasında şehit olduğu söyleniyor. Rusların amacı Trabzon – Bayburt arası mühimmat sevkiyatı yapmakmış, ancak bildiği üzere Bolşevik İhtilali'nin çıkması ile Rusya savaştan ve topraklarımızdan geri çekilmiş.”

Vatanseverlik, bağımsızlık, dayanışma, özgürlük ve barış değerlerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Eskişehir, Türk tarihi açısından Kurtuluş Savaşı’nda da önemli bir role sahiptir. Eskişehir tarihi, Kurtuluş Savaşı döneminde yapılan beş önemli meydan muharebesinin üçüne şahit olmuştur. 20 Temmuz 1921’de Yunanlılar tarafından işgal edilen ve bir müddet Yunan karargahı olan Eskişehir, 30 Ağustos 1922’deki Büyük Taarruzla düşmanı şehirden çıkarmaya başlamış ve 2 Eylül 1922 tarihinde düşman işgalinden tamamen kurtulmuştur.”

Şekil 72’deki vatanseverlik, bağımsızlık, dayanışma, özgürlük ve barış değerlerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 72. Tablo

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) başlığı 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki değerler ile ilişkilendirilebilir. Şekil 73’te Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) başlığının hangi değerler ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 73. Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) Başlığının İlişkilendirilebileceği Değerler

Şekil 73’te de görüldüğü gibi Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) başlığı tasarruf ve sorumluluk değerleri ile ilişkilendirilebilir.

Tasarruf değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar Şu Şekildedir;

“Ucuz uçak bileti bulma, uçak bileti kampanyalarını yakalama yeteneği sık seyahat eden gezginlerin uzmanlık alanlarından birisi. Çünkü seyahat etmeyi seviyoruz ve bunun için bir servet ödemeyi istemiyoruz. Bugün uçak bileti ücretleri seyahatimizin büyük bir bölümünü kapsıyor. Uygun uçak bileti bulma yeteneğimizi geliştirirsek eğer, seyahat bütçesini hafifletip, tatil, eğlence ve aktiviteye daha çok bütçe ayırabiliriz.”

Tasarruf değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, bizevde yokuz sitesinden yapılan doğrudan alıntılar Şu Şekildedir;

“İstanbul’dan Berlin’e Pegasus, THY, Onur Air ile aktarmasız uçuşlar var. Yolculuk yaklaşık 3 saat sürüyor. Şehir içi ulaşım için metro ağı oldukça gelişmiş. Haftalık pass almanız daha ekonomik olacaktır.”

Tasarruf değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar Şu Şekildedir; “

“Vize ücreti her ülkeye göre ve kur değerlerine göre değişir. İlgili sayfalara bakın, gerekirse o ülkenin konsolosluğundan veya web üzerinde güncel vize ücretini kontrol edin.”

Sorumluluk değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar Şu Şekildedir;

“Pasaport için sizin yurtdişında ki kimliğiniz desek hiç de yanlış olmaz. Kendi ülkenizde nasıl nüfus cüzdanınızı yanınızdan ayırmıyorsanız, pasaportunuzu da seyahatinizin her saniyesinde yanınızda tutmalı ve kaybetmemeye dikkat etmelisiniz.”

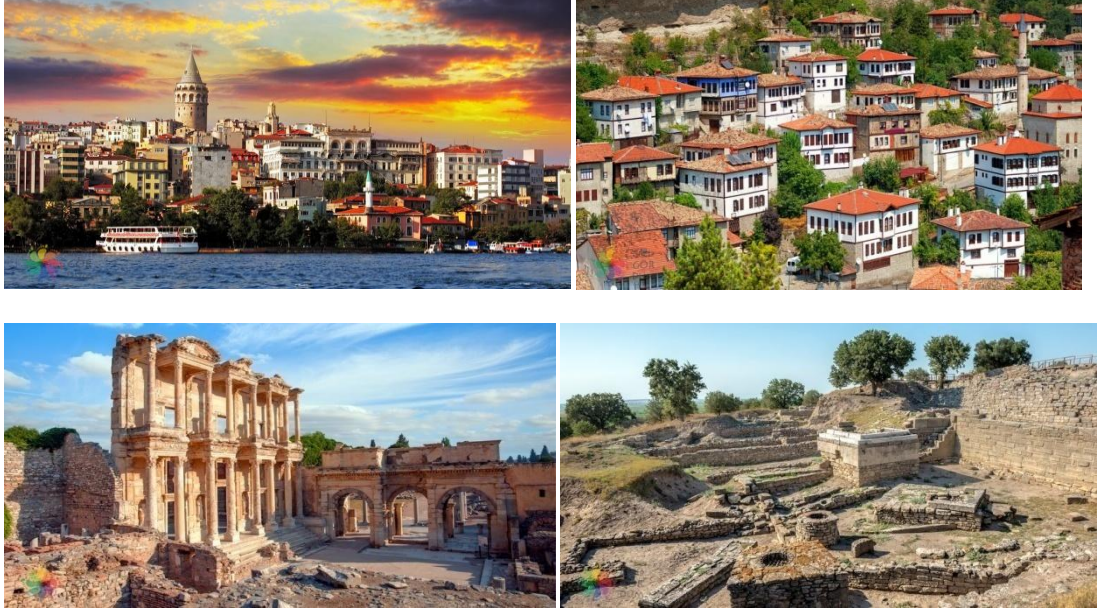
Sorumluluk değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar Şu Şekildedir;

“UNESCO Dünya Miras Listesi, “Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşme” kapsamında bazı kriterler doğrultusunda oluşturulmaktadır. Bu listeyi oluşturmanın amacı evrensel değerlere sahip çıkıp tanıtmak ve yaşatmaktır.

Uzman değerlendirmesi sonucunda dünya mirası listesinde 1073 kültürel ve doğal varlık vardır. Bu varlıklardan 17 tanesi ülkemizde bulunmaktadır. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü bünyesinde korunan bu varlıklar Şunlardır:”

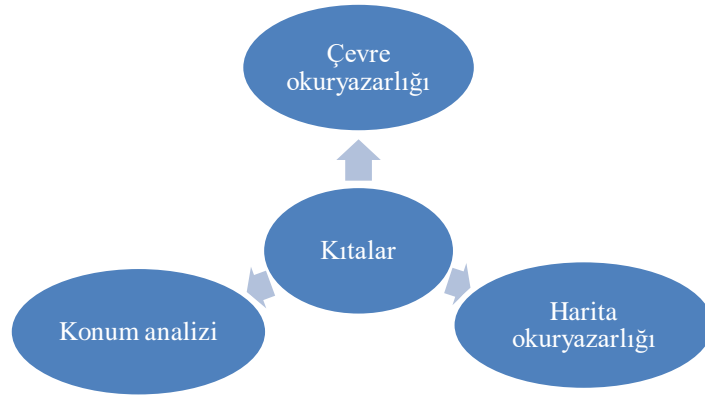
Şekil 74’teki sorumluluk değerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, UNESCO Dünya Miras Listesi’nde yer alan ve “Gezipgördüm” sitesinden alınan görseller Şu Şekildedir;

Şekil 74. Türkiye’de UNESCO Dünya Miras Listesinde Yer Alan Yerler(İstanbul, Safranbolu Evleri.Efes Antik Kenti ve Troya Antik Kenti)

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan kıtalar başlığı ve kıtalara ait görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki beceriler ile ilişkilendirilebilir. Şekil 75’te kıtalar başlığının ve kıtalar başlığında yer alan görsellerin hangi beceri ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 75. Kıtalar ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler

Şekil 75’te de görüldüğü gibi kıtalar başlığı ve görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) başlığından alınan kıtalara ait görseller çevre okuryazarlığı, harita okuryazarlığı ve konum analizi becerileri ile ilişkilendirilebilir.

Çevre okuryazarlığı becerisine kıtalar başlığı altında “Gezipgördüm” gezi sitesinde şu şekilde yer verilmiştir:

“Asya kıtası doğal özellikleri ile oldukça zengin bir coğrafyadır. Eğer seyahatinizin doğa temalı olmasını istiyorsanız bu kıtada mutlaka size göre bir şeyler vardır. Kısa bir doğa tırmanışı, büyük mağaralar, devasa şelaleler, görkemli dağ ve tepeler, gökkuşağı manzarası ya da Himalaya'nın tadını mı çıkarmak istiyorsunuz? O zaman bunlardan birini mutlaka görün:”

Şekil 76'da harita okuryazarlığı ve konum analizi becerilerine kıtalar başlığı altında “Gezimanya” gezi sitesinde şu görselle yer verilmiştir:

Şekil 76. Amerika Kıtası

Kıtalar başlığında “Bizevdeyokuz”, “Keşfetsene” ve “Gezipgördüm” sitelerinde herhangi bir yazıya rastlanmamıştır.

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan ülkeler başlığı ve ülkelere ait görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki beceriler ile ilişkilendirilebilir. Şekil 77'de ülkeler başlığının ve ülkeler başlığında yer alan görsellerin hangi beceriler ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir

Şekil 77. Ülkeler ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler

Şekil 77’de de görüldüğü gibi ülkeler başlığı ve görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) başlığından alınan ülkelere ait görseller çevre okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme, empati, mekanı algılama, konum analizi, iletişim harita okuryazarlığı, karar verme ve Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerileri ile ilişkilendirilebilir.

Çevre okuryazarlığı ve konum analizi becerisine “Ülkeler” başlığı altında “Gezipgördüm” gezi sitesinde şu şekilde yer verilmiştir:

“Himalayalar’da 17.000 feet yüksekte olan bu göller ile su ve bulutların buluştuğu noktayı görebilirsiniz. Ayrıca komşusu olan Everest ile eşsiz bir manzaraya sahiptir. Everest’in tepe noktasına ulaşmaya alternatif olarak bu yükseklikteki göllere ulaşmak görülür. Devasa Ngozumpa buzulu tarafından beslenen altı tane göl, dünyanın en yüksek noktasında bulunan su kaynağıdır. Buraya ulaşmak için Lukla’ya kısa bir uçuşla vardıktan sonra Katmandu’da bulunan bir tur şirketi ile yolculuğunuza devam edebilirsiniz.”

Şekil 78’de ki “Gezipgördüm” sitesinden alınan görsel çevre okuryazarlığı ve konum analizi becerisinin kazandırılmasında kullanılabilir.

Şekil 78. Gokyo Gölleri, Nepal

Dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme, empati, mekanı algılama ve konum analizi becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Cebimde Arnavut parası LEK ve Dolar var. Karadağ, Avrupa Birliğine henüz dahil olmamış olmasına rağmen Avro kullanıyor. Cebimde biraz Avro var sanıyordum yanılmışım. Yine de önümü kesen bir taksi sürücüsüne kaç lira olduğunu da sormadan edemedim. 6 Avro dedi, sırtımı döndüğünde 5 Avro dedi, ve ben yürümeye devam ederken arkamdan konuşmaya devam ediyordu, anlayamadım.

Gideceğim adresi Safari Google Map adresinden dün işaretlemiştim, ama mesafeye bakmamıştım. Akılsız başın derdini ayaklar çeker demişler.

Yürüdüm, yürüdüm ve yine yürüdüm...”

Harita okuryazarlığı ve konum analizi becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Amerika kıtasına bağlı ülkelerden biri Bahamalar, ABD’nin Florida eyaletinin güneydoğu kıyısı açıklarında Küba ve Hispaniola’nın(Haiti ve Dominik Cumhuriyeti) kuzeyinde yer alır.”

Şekil 79’da harita okuryazarlığı ve konum analizi becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 79. Bahamalar

Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Keşfetsene” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Nepal’e kendi kendinize yapacağınız tur için temel tüm bilgileri Türkçe derlemiştir olduk, tur şirketleriyle yapılacak Nepal seyahati’ne de katkı sağlayacağı bilgilerin olduğunu düşünüyor, Nepal seyahati notlarımızı içeren sayfalarımıza mutlaka yorumlarınızı bekliyoruz.”

İletişim becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Vietnam: Tarihi yerleri ve tapınakları gezerken herkes saygı içerisinde ve gürültü etmeden kurallara riayet ediyorlar. Hemen her yerde dilediğiniz ile rahatlıkla sohbet başlayabiliyorsunuz. Mekong Deltası çevresinde yaşayan çiftçiler ise gerek üretkenlikleri, gerek çalışkanlıkları ile oldukça etkileyiciler. El sanatları ve enstrüman çalmada da şaşırtıcılar.”

Karar verme becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, bizevde yokuz sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Kırgızistan’a geldiğinizde 4 farklı konaklama opsiyonunuz olacak: Yurtlarda kalmak, Kırgız evlerine misafir olmak, otellerde kalmak veya kamp yapmak. Bizim önerimiz kendinizi otellerle sınırlandırmayıp, bizim gibi bir Kırgız ailesinin yanına konuk olmak ya da otağda kalmak (boz üy deniyor Kırgızca) gibi farklı şeyleri deneyimlemeniz olur.”

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan şehirler başlığı ve şehirlere ait görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki beceriler ile ilişkilendirilebilir. Şekil 80’de şehirler başlığının ve şehirler başlığında yer alan görsellerin hangi beceri ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 80. Şehirler ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler

Şekil 80’de de görüldüğü gibi şehirler başlığı ve görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) başlığından alınan şehirlere ait görseller değişim ve sürekliliği algılama, dijital okuryazarlık, konum analizi, yenilikçi düşünme, harita okuryazarlığı, çevre okuryazarlığı, karar verme ve kanıt kullanma becerileri ile ilişkilendirilebilir.

Değişim ve sürekliliği algılama becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Saraybosna, Bosna-Hersek’in en büyük şehri ve başkenti. Dinar Alpleri’yle çevrili bir vadi içerisindeki Miljacka Nehrinin çevresinde kurulan şehir esas gelişmesini 1463’te bölgeye hâkim olan Osmanlı’ya borçlu. Yakın tarihin bu hüznü toprakları şimdi huzur ve sükunet hakim. Batı ve Doğu medeniyetlerini aynı anda bünyesinde barındıran ve ülkenin başkenti olan Saraybosna, bu özelliği ile Balkanlar’da görülmesi gereken yerlerin başında geliyor.”

Dijital okuryazarlık, konum analizi ve yenilikçi düşünme algılama becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Keşfetsene” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Van gezisi için bizim de kullandığımız rota bilgilerini Google Maps kaydı olarak tuttuk. Zaten Van’da doğru dürüst tabela olmadığı için navigasyon kullanmak zorunda kalacağız, yandex, google maps ve I phone maps’in tümünde çalışan rotalarımız şöyle:

Rota 1: Güneye, Vanadokya Yönüne: Van Ferit Melen Havalimanı’ndan başlayıp, birçok turistik noktayı görerek Vanadokya’ya giden sonra da aynı yol üzerinden dönen hatta, açıkçası Hoşap Kalesi’nden sonra geri dönmenizi öneririz. <https://goo.gl/4MAfSf> (Git – gel 4,5 saat)

Harita okuryazarlığı ve konum analizi becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“İtalya’nın Ligurya bölgesinde yer almak alan Cinque Terre, İtalyancada ‘beş toprak’ anlamını taşımaktadır. Haritaya baktığınızda ‘cinque terre’ diye bulamazsınız çünkü haritada köylerin adları yer almaktadır. Köyler kuzeyden güneye doğru, Monterosso al Mare, Vernazza, Corniglia, Manarola ve Riomaggiore. Günümüzde Ulusal Park olan bu bölge 1997 yılında UNESCO tarafından Dünya Kültür Miras listesine eklenmiştir.”

Şekil 81’de harita okuryazarlığı ve konum analizi becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 81. Cinque Terre

Çevre okuryazarlığı ve karar verme becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, bizevde yokuz sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Burası dünyanın en derin kanyonlarından biri olan Küre Dağları’ndaki Valla Kanyonu. Valla’da kanyon geçişi yapmak istiyorduk ama teknik olarak bizi aşan bir kanyon olduğunu öğrenince seyir terasından bakmakla yetindik. Tehlikeli bir geçiş olduğu için sadece izin alarak, profesyonel rehberle ve özel ekipmanlarla geçiş yapabiliyorsunuz. Bunun için de belirli bir tecrübeye ihtiyaç duyuluyor. Belki bir gün gerekli tecrübeyi edince yolumuz buraya tekrar düşer.”

Şekil 82’de çevre okuryazarlığı ve karar verme becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, bizevde yokuz sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 82. Valla Kanyonu, Kastamonu

Kanıt kullanma becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Şanlıurfa insanlık tarihinde önemli bir yer tutar. Konik Harran evleri ve islamiyetin ilk camilerinden olan Ulu Camii de buradadır. Şanlıurfa’nın Nuh Tufanı’ndan sonra kurulan ilk şehir olduğu söylenir. Dünyanın en eski heykeli v tapınağı Göbeklitepe’de bulunmuştur. Urfa en çok arkeolojik kazı yapılan şehirlerden olup şehir merkezi ve iki ilçe merkezi kentsel sit alanı ilen edilmiştir. Bu nedenle “müze şehir” olarak da adlandırılır.

Şekil 83’te kanıt kullanma becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 83. Göbeklitepe/Şanlıurfa

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan Türkiye başlığı ve Türkiye’ye ait görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki

beceriler ile ilişkilendirilebilir. Şekil 84'te Türkiye başlığının ve Türkiye başlığında yer alan görsellerin hangi beceri ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 84. Türkiye ve Görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler

Şekil 84'te de görüldüğü gibi Türkiye başlığı ve görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) başlığından alınan Türkiye'ye ait görseller girişimcilik, hukuk okuryazarlığı, politik okuryazarlık, zamanı ve kronolojiyi algılama becerileri, değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme, finansal okuryazarlık ve dijital okuryazarlık ile ilişkilendirilebilir.

Girişimcilik becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Bildiğiniz gibi Uşak halılarıyla da meşhur. Bu gezimde ilk defa el dokuması bir halı da satın aldım.” “Türkiye'nin ilk şeker fabrikası 1926'da Uşak'ta açılmış.”

Hukuk okuryazarlığı ve politik okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Keşfetsene” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Türkiye'nin kara sınır kapıları komşumuz 8 ülke ile bulunmaktadır. Siyasi sebeplerle Ermenistan'la kara sınır kapılarımız kapalı olup, diğerleri bölgemizin güvenlik sorunları ve siyasi tercihlere bağlı olarak hizmet vermektedir.

Türkiye'deki birçok sivil ve askeri havalimanı uluslararası havalimanı statüsündedir. Sivil ve askeri (aktif ve hizmet dışı) toplam 50 hava yolu hudut kapımız vardır.

Bölgesinde tarihi bir köprü konumunda olan Türkiye'nin komşu ülkelerle devam eden tren yolları üzerinde elbette sınır kapıları bulunmaktadır. 7 farklı demiryolu hudur kapımız yer alıyor.”

Şekil 85'te Hukuk okuryazarlığı ve politik okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Keşfetsene” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 85. Türkiye Sınır Kapıları

Zamanı ve kronolojiyi algılama becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“1924 yılında gerçekleşen mübadele sonrasında Cunda Adası nüfusunun büyük çoğunluğu Girit ve Midilli Adası'ndan göçen Türklere oluşuyor.

Ayvalık'tan ilk olarak Lale Adası'na 1817 yılında denizin doldurulması ile oluşturulan yol ile ulaşılabilir buradan da 1964 yılında inşa edilen Türkiye'nin ilk boğaz köprüsü ile Cunda Adası'na ulaşabilirsiniz.”

Zamanı ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Bizevdeyokuz” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Bizce Cumalıkızık Bursa'nın en atlanmaması gereken yeri. Zamanında Moğollar'dan kaçıp Osmanlı İmparatorluğu'na sığınan Kızıklar'ın kurmuş olduğu köy, otantikliğini hiç kaybetmeden bugünlere kadar gelebilmeyi başarmış tek yerleşim. Zaten bu nedenle UNESCO tarafından da koruma altında. Anlayacağımız Türkiye'deki en özel yerlerden. 1,5 – 2 saat köyü turlamaya ve bir de kahve molası vermeye yeter.”

Şekil 86’da zamanı ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Bizevdeyokuz” sitesinden alınan görsel şu şekildedir;

Şekil 86. Cumalıkızık/ Bursa

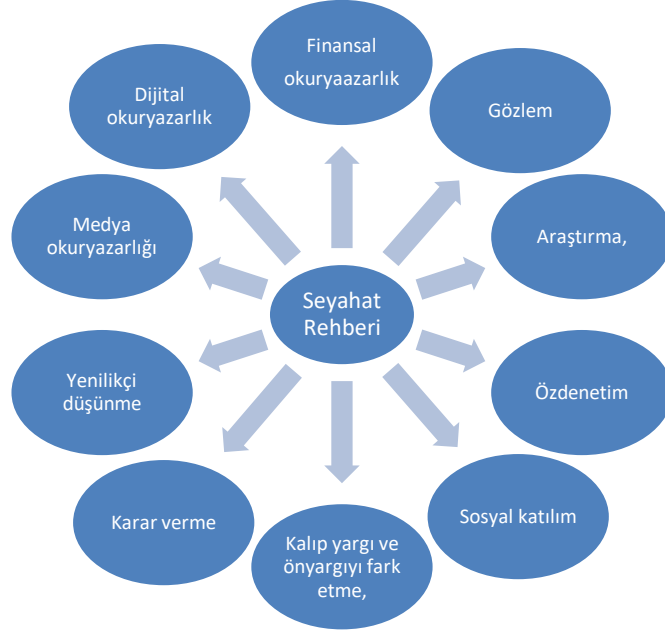
Finansal okuryazarlık, dijital okuryazarlık ve hukuk okuryazarlığı becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“2019 yılında yurt dışından getirilen cep telefonlarından 1-80 Euro arasında bandrol karşılığı ücret alınacak. Bilgisayar, tablet, televizyon, radyo ve uydu alıcıları da ücret alınacak cihazlar arasında. Peki yurt dışından getirdiğimiz telefonu Türkiye’de nasıl kullanabiliyoruz?”

Bunun için önce e devlet üzerinden sisteme kaydetmemiz gerekli. Bu işlem için cep telefonu harcı ödeyerek kendi pasaportunuza ya da bir başka pasaport üzerine kayıt işlemini gerçekleştirebiliyorsunuz.”

Gezi sitelerinin içeriğinde yer alan Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) başlığı 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki beceriler ile ilişkilendirilebilir. Aşağıdaki Şekil 87’de Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) başlığının hangi beceriler ile ilişkilendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 87. Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) Başlığının İlişkilendirilebileceği Beceriler

Şekil 87’de de görüldüğü gibi Seyahat Rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama) başlığı finansal okuryazarlık, gözlem, araştırma, özdenetim, sosyal katılım, kalıp ön yargıyı fark etme, karar verme, yenilikçi düşünme, medya okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık becerileri ile ilişkilendirilebilir.

Finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Dil mi sorun diye düşünüyorsunuz? İngilizce bilmeden nasıl gezebilirim, insanlarla anlaşabilirim diye mi endişeleniyorsunuz. Daha geçen ay bir gezi undan tanıştığımız ve beni Kamboçya’nın Kep Kasabası’nda yakalayan Tayfun abimize soralım bunu! Kendisi 50+ yaşlarında ve emekli. Yılın 6 ayını Asya’da geçiriyor. Biletlerini 1 yıl öncesinden alıyor, belki inanmazsınız ama 20 TL’ye uçak bileti aldığını söyledi! Kendisi İngilizce bilmiyor ama Asya’nın altını üstüne getirdi.”

Finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Keşfetsene” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Planlı rezervasyonlar, dikkat edilen uygulamalar, avantajların ve bonusların lehimize kullanılması gibi; küçük ama sayısız yolla zaten yaptığımız harcamalardan daha fazla kazanmak ve en azından bir sonraki seyahati indirimli yapmak mümkün.”

Gözlem, araştırma, öz denetim, sosyal katılım, kalıp yargı ve önyargıyı fark etme, karar verme becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Yoldaolmak” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Ben severim. Seyahat etmek kendimizi ve yaşadığımız dünyayı daha iyi tanımamızı sağlar. Gördüğümüz her yeni yer, dokunduğumuz her farklı kültür bizi geliştirir, öğretir. Seyahat etmek sadece yeni yerler görmek ve eğlenmek değildir elbet. Modern dünyanın rutin çemberini kırıp diğer kültürlerle iç içe yeni şeyler deneyimlemek ve önyargılardan sıyrılıp farklı bir bakış açısıyla dünyayı ve kendimi anlamaktır. Size nereye gitmeniz gerektiğinden çok, neden ve nasıl gitmeniz konularında bilgi sunmaya çalışıyorum. Amacım sadece gezip gördüğüm yerleri aktarmak değil. Seyahat etmenin en temel ihtiyaçlardan biri olduğunu düşünüyorum ve bu konuda henüz deneyimi olmayanlara seyahat etmenin yollarını göstermeyi amaçlıyorum.”

Dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı ve yenilikçi düşünme becerilerinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezipgördüm” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Baştan sona harika bir seyahat tecrübesine sahip olmanızı istiyoruz. Gelişen teknoloji ile her alanda farklı uygulamalar yapılmaktadır ve bu uygulamalar işinizi kolaylaştıracak ve seyahatinizin tadını çıkaracaksınız.

Uygulamalar seyyahlara en iyi uçuş zamanından yabancı dildeki bir menüyü kameraya kaydedip tecrübe etmeye kadar birçok konuda yardımcı olur. İki milyon kadar uygulama vardır, çoğu iTunes ve Google Play’den ücretsiz indirilebilir. Hopper – Uçuş planlama ve kaydetme için Agoda – Otel aramak için. ”

Karar verme becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Bizevdeyokuz” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Öncelikle biz daha çok tur yerine bireysel gezmeyi seven insanlarız. Turları da Hindistan’ı tren ile geçmek, Antartika’ya gitmek gibi özel bir deneyimin parçası olduğumuz zaman tercih ediyoruz. Bunun dışındaki turlar çok çok tercihimiz değil açıkçası. Fakat tur ile gidip gitmemek tamamen kişisel bir tercih. Hepsinin kendisine göre avantajları ve dezavantajları var. Bize bu konu ile ilgili çok soru geldiği için de tüm detayları tek tek ele aldık.”

Finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında yararlanılabilecek, “Gezimanya” sitesinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir;

“Gelelim ekonomik uçak biletlerine... Bir seyahat tutkunuyusanız bu konuda kendinizi mutlaka geliştirmelisiniz. Nitekim ucuz uçak bileti almak öyle farklı yöntemler, öyle farklı siteler var ki bunları takip edip de pahalıya bilet almanız olası bile değil.”

7. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE GEZİ SİTELERİNDEN YARARLANMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Bu başlık altında sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde gezi sitelerinden yararlanmaya ilişkin görüşleri verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinden açık uçlu anket yoluyla toplanan veriler 13 ana tema altında toplanmıştır. Elde edilen temalar şu şekildedir:

Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Sitelerinden Yararlanmaya İlişkin Görüşlerinden Elde Edilen Temalar

Sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında bilgi edinme tercihleri
Sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında yer verdikleri boyutlar
Sınıf öğretmenlerinin takip ettiği gezi siteleri
Sınıf öğretmenlerinin sosyal medyada takip ettikleri gezginler
Sınıf öğretmenlerinin sosyal medyada takip ettikleri gezginleri takip etme gerekçeleri
Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden sosyal bilgiler dersinde yararlanma durumları ve gerekçeleri
Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlandıkları konu/kazanımlar
Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi bağlamında gezi sitelerinden hangi değerler kapsamında yararlandıkları
Sınıf Öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanarak kazandırmayı planladıkları beceriler
Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarına ilişkin görüşleri
Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmanın öğretmene katkılarına ilişkin görüşleri
Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşleri
Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin görüşleri
Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde gezi sitelerinden etkili yararlanabilme bağlamındaki önerileri

Tablo 13'te de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde gezi sitelerinden yararlanmaya ilişkin görüşleri toplam 13 tema altında toplanmıştır. Bu temalardan ilki olan “Sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında bilgi edinme tercihleri” Tablo 14'te verilmiştir:

Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Seyahat Planlamalarında Bilgi Edinme Tercihleri

Teknolojiden yararlanma	İnternet yoluyla araştırma yapma
	Gezi (Youtube) videoları yoluyla araştırma yapma
	Gezi siteleri yoluyla araştırma yapma
	Televizyon yoluyla bilgi edinme
	Sosyal medya yoluyla araştırma yapma
	Dijital haritalar yoluyla araştırma yapma
	Tatil siteleri yoluyla araştırma yapma
	Gezi sitelerindeki yorumlar aracılığıyla bilgi edinme
	Google Maps yoluyla araştırma yapma
	Forum sitelerindeki yorumlar aracılığıyla bilgi edinme
	Gezi dergilerinden araştırma yapma
Kurum ve acentelerin gezi broşürleri yoluyla bilgi edinme	
Kurum, kuruluş ve kişilerden yararlanma	Seyahat edilecek yere daha önce gitmiş kişilerden doğrudan bilgi edinme

	Seyahat acenteleri aracılığıyla araştırma yapma
	Gidilecek bölgenin Turizm Müdürlüğü Wep sayfası yoluyla araştırma yapma
	Tur rehberleri aracılığıyla bilgi edinme

Tablo 14’te de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarındaki tercihleri incelendiğinde iki alt tema altında toplandığı söylenebilir. Bu temalar teknolojiden yararlanma; kurum, kuruluş ve kişilerden yararlanma biçimindedir. Sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarındaki tercihleri incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin daha çok teknoloji aracılığıyla bilgi edindikleri söylenebilir. Teknolojiden internet, sosyal medya, gezi siteleri, youtube videoları, tatil siteleri, televizyon, forum siteleri, gezi ları, Google maps, dijital haritalar gibi uygulamalar kullandıkları görülmektedir. Kurum, kuruluş ve kişilerden yararlanma alt temasında ise: Kurum ve acentelerin gezi broşürlerinden, seyahat edecekleri yere daha önce giden kişilerden, seyahat acentelerinden, gidilecek bölgenin Turizm Müdürlüğü Wep sayfası yoluyla ve tur rehberlerinden yararlandıkları görülmektedir. Seyahat planlamada en sık başvurulan bilgi edinme aracının internet olduğu çok açıktır. Sınıf öğretmenleri gezi sitelerini de bilgi edindikleri araçlar arasında ifade etmişlerdir. Seyahat planlamalarında hangi kaynaklardan bilgi edindiklerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Ali öğretmen seyahat edilecek yere daha önce gitmiş kişiler yoluyla bilgi edinmeyi tercih ettiğini şu sözlerle açıklamıştır:

“Bir yere seyahat edeceğim zaman öncelikle o yeri daha önce ziyaret eden kişilerden bilgi edinirim”

Ayşe öğretmen gezi siteleri, gezi videoları ve gezi dergileri yoluyla bilgi edinmeyi tercih ettiğini şu sözlerle açıklamıştır:

“Daha önce oraya gidenlerden, internetteki gezi ları ve gezi videoları, gezi dergileri vb. kaynaklardan bilgi edinirim”

Ozan öğretmen Turizm Müdürlüğü’nden ve çeşitli yerlerden edindiği broşürlerden bilgi edinmeyi tercih ettiğini şu sözlerle açıklamıştır:

“İnternette gezi sitelerine bakarak bilgi alırım. Ayrıca o yörenin Turizm Müdürlüğü’nün hazırlamış olduğu kitap ve broşürleri inceleyerek planlama yaparım”

Mehmet öğretmen seyahat planlamasında başvurduğu kaynakları şu sözlerle açıklamıştır.

“Seyahat planlaması yaparken sosyal medya, tatil siteleri, seyahat acentaları, gezi siteleri ve forum sayfalarındaki yorumları okurum. Gideceğim yerin konumunu dijital haritalar (google-mab) dan araştırırım. Diğer hazırlıklarımı yaparım.”

Sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında hangi ayrıntılara yer verdikleri Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Sınıf Öğretmenlerinin Seyahat Planlamalarında Yer Verdikleri Boyutlar

Seyahat öncesi planlamalar	Bütçeyi planlama
	Ulaşım hakkında bilgi toplayıp ulaşım güzergâhını belirleme
	Valiz hazırlığı yapma
	Alışveriş yapma
	Gidilecek tarih aralığındaki hava durumunu araştırma
	Temel ihtiyaçları karşılayacak alanları araştırıp bulma
	Bölgedeki rehberli turları araştırma
	Karar vermede gezi sitelerindeki yorumları dikkate alma
	Konaklama seçeneklerini araştırma
	Restoran seçeneklerini araştırma
	Mutlaka yap etkinliklerini araştırıp planlama yapma
	Planlama yapmadan doğal akışa göre hareket etme
	Seyahat acentelerinin programına göre hareket etme
	Sosyal planlamalar
Gidilecek yerdeki tarihi yerleri araştırma	
Gidilecek yerdeki turistik yerleri araştırma	
Gidilecek yerdeki alışveriş olanaklarını araştırma	

Tablo 15’te de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında yer verdikleri boyutlar incelendiğinde seyahat öncesi planlamalar ve sosyal planlamalar olmak üzere iki alt tema görülmektedir. Seyahat öncesi planlamalar alt temasında: bütçe planlama, alışveriş yapma, ulaşım hakkında bilgi toplayıp ulaşım güzergâhını belirleme, valiz hazırlığı, gidilecek tarih aralığındaki hava durumunu araştırma, restoranları araştırma, konaklama yerlerini araştırma, seyahat acentelerinin ve rehberli turların yanı sıra gezi sitelerinde yapılan yorumlara ve mutlaka yap türü etkinlikleri araştırma gibi hazırlıklar yaptıkları söylenebilir. Sosyal planlamalar alt temasında: popüler mekânlar, tarihi yerler, turistik yerler, alışveriş yapılacak yerleri göz önünde bulundurdıkları görülmektedir. Belirtilen alt temalar bağlamında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Ayşe öğretmen seyahat ayrıntılarını planlama yollarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Kalacak yer ayarlarım, daha sonra valiz hazırlama. Gideceğim ilk yer tarihi mekanlar olur. Ulaşım ağının da güçlü olmasını isterim”

İbrahim öğretmen seyahat ayrıntılarını planlama yollarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Önce maddi imkanlarıma göre otellere bakarım, oteli ayarlayıp gezilecek yerler, yiyecekler hakkında bilgi toplarım”

Naime öğretmen seyahat ayrıntılarını planlama yollarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“İnternette araştırma yaparım. Yemekler hakkında bilgi edinin, gideceğim yerlerde ne yiyeceğime karar veririm. Hava durumunu inceler ona göre, alışveriş yapıp valiz hazırlarım. Gezilecek tarihi ve turistik yerleri araştırırım.”

Kadir öğretmen seyahat ayrıntılarını planlama yollarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Önceden işlerimi planlar biletimi alırım. İhtiyaçlar doğrultusunda alışveriş yapıp valiz hazırlarım. Gidilecek yer hakkında yorumları okuyup, bölgede rehberli tur olup olmadığını öğrenmeye çalışırım. Mutlaka yapılması gereken etkinlikleri ve gidilmesi gereken yerleri, bölgeye had alınacak eşya varsa alışveriş yerlerini araştırırım.”

Yeliz öğretmen seyahat ayrıntılarını planlama yollarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Genelde seyahat acentalarının programına uyarım. Eğer seyahat acentasıyla gitmeyeceksem, gideceğim bölgeye karar verdikten sonra valizimi hazırlar ve yoldaki duruma göre hareket ederim. Fazla plan yapmadan doğal akışa göre hareket ederim.”

Sınıf öğretmenlerine takip ettikleri bir gezi ya da sitesi olup olmadığı sorulmuş 110 sınıf öğretmeninden 84’ü herhangi bir gezi ya da sitesi takip etmediğini belirtmiştir. Bir site ya da takip ettiğini belirten sınıf öğretmenlerinin takip ettiği gezi siteleri Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Sınıf Öğretmenlerinin Takip Ettiği Gezi Siteleri

Özel seyahat acentalarının web sayfaları	yoldaolmak.com
gezimanya.com	geziyorum.com
bizevdeyokuz.com	geziblog.com
durmakeşfet.com	

Tablo 16’da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerinin takip ettiği gezi sitelerinin: Özel seyahat acentalarının web sayfaları “Gezimanya”.com, “Bizevdeyokuz”.com, durmakeşfet.com, geziyorum.com, “Yoldaolmak”.com, geziblog.com olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin takip ettiği gezi sitelerinden “Gezimanya”, “Yodaolmak” ve “Bizevdeyokuz” sitelerinin araştırma kapsamında incelenen sitelerle aynı olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin takip ettikleri gezi siteleriyle ilgili yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Sınıf öğretmenleri gezi sitelerini takip etme gerekçelerini: Gezilecek yerler hakkında bilgi sahibi olmak; ders materyali hazırlarken fotoğraf bulmak için indirimli konaklama yerlerini takip etmek, tatil planında yardımcı olması için olarak ifade etmişlerdir.

Nurdan öğretmen takip ettiği gezi siteleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Durma keşfet blogunu takip ediyorum. Yeni yerler hakkında bilgi sahibi olmak için.”

Engin öğretmen takip ettiği gezi siteleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Gezimanya”.com Gideceğim yerde gezilecek yerleri öğrenmek için”

Yeşim öğretmen takip ettiği gezi siteleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“geziyorum.comu takip ediyorum. Gidilmiş olan yerler hakkında memnuniyet ve şikayet konusunda ön bilgi edinirim.”

Doğan öğretmen takip ettiği gezi siteleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Özel seyahat acentelerinin web sayfaları takip ediyorum. Planlarımızda herhangi bir sorunla karşılaşmamak için.”

Ruşen öğretmen takip ettiği gezi siteleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“İnternet üzerinden tatil.com, özel seyahat acentelerinin web sayfalarını takip ediyorum. Gideceğim yerlerde konaklama sıkıntısı yaşamamak için.”

Ersin öğretmen takip ettiği gezi siteleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Özel seyahat acentelerinin web sayfaları takip ediyorum. Hesaplı ve indirimli otelleri bulmak ve hesaplı tatil yapabilmek için takip ediyorum.”

Hafize öğretmen takip ettiği gezi siteleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Yoldaolmak” sitelerini takip ediyorum. Farklı yerle hakkında bilgi sahibi olmak, farklı yemek ve kültürleri tanımak için takip ediyorum. Gidemediğim yerle hakkında fikir sahibi oluyorum.”

Sınıf öğretmenlerine sosyal medyada takip ettikleri gezgin olup olmadığı sorulmuş 110 sınıf öğretmeninden 90'ı sosyal medyada herhangi bir gezgin takip etmediğini belirtmiştir. Sosyal medyada gezgin takip ettiğini belirten sınıf öğretmenlerinin takip ettiği gezi siteleri Tablo 17’de verilmiştir:

Tablo 17. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Medyada Takip Ettikleri Gezginler

Saffet Emre Tonguç	Rehber
Mehmet Genç	Özlem Tunca Esirgenç
Burak Akkul	Yoldaki Gezgin
Sergül Kota	Gezgin Kadımlar
Neşem Çelikkaya	Gezgin Kereviz
Gurukafa	Ezgi Demiralp
Alize	Serdar Büyükkoyuncu
Okuryazar Gezgin	Doğadaki İnsan

Tablo 17’de de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin sosyal medyada takip ettiği bir gezginler şöyle sıralanabilir: Gurukafa, Alize, Okuryazar gezgin, Doğadaki insan, Saffet Emre Tonguç, Serdar Büyükkoyuncu, Ezgi Demiralp, Gezgin kereviz, Gezgin kadımlar, Yoldaki gezgin, Özlem Tunca Esirgenç, Rehber

Sınıf öğretmenlerinin sosyal medyada takip ettikleri gezginleri takip etme gerekçeleri Tablo 18’de verilmiştir:

Tablo 18. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Medyada Takip Ettikleri Gezginleri Takip Etme Gerekçeleri

Türkiye ile ilgili tanııtma sağladığı katkı sebebiyle
Yurtdışındaki ülkeleri tanııtığı için
Tarihi yerleri anlattığı için
Farklı yemek kültürlerini tanııtığı için
Gidip göremediğim yerler hakkında bilgi sahibi olmak için

Tablo 18’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri gezginleri takip etme gerekçelerini, gitmedikleri yerler hakkında fikir sahibi olmak, ülkemizin bilmediğimiz yerleri hakkında bilgi sahibi olmak, farklı ülkeleri ve yemekleri tanımak için olarak ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin takip ettikleri gezginler ve takip etme nedenleri ile ilgili yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Kağan öğretmen takip ettiği takip ettiği gezginleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Mehmet GENÇ isimli instagram kullanıcısını uzun zamandır takip ediyorum. Farklı ülke ve kültürleri tanıtırken kullandığı resim ve yazılar son derece etkileyici ve bilgilendirici olduğu için takip ediyorum.”

Hanife öğretmen takip ettiği takip ettiği gezginleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Çok gezenti programı, doğadaki insan programı. Gidemediğimiz yerler hakkında bilgi edinmek için takip ediyorum.”

Esmâ öğretmen takip ettiği takip ettiği gezginleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Neşem Çelikkaya’yı takip ediyorum. Gidemediğim yerleri görsel olarak görmek ve bilgi sahibi olmak için takip ediyorum.”

Hidayet öğretmen takip ettiği takip ettiği gezginleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Gezgin kerevizi takip ediyorum. Özellikle İzmir ve çevresini güzel tanıtıyor. Bilmediğim doğa harikaları hakkında bilgi sahibi oluyorum.”

Fazıl öğretmen takip ettiği takip ettiği gezginleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Mehmet Genç, Doğadaki İnsan ve Rehber adlı gezgini takip ediyorum. Yurdumun güzelliklerin farkına varıyorum.”

Hanife öğretmen takip ettiği takip ettiği gezginleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Evet var. Yoldaki Gezgin, Burak Akkul ve Sergül Kota. Kendi gidemeyeceğim yerler hakkında en azından sanal yoldan da olsa bilgi sahibi olmak için takip ediyorum.”

Ramazan öğretmen takip ettiği takip ettiği gezginleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Okuryazar Gezgin, Saffet Emre Tonguç ve Serdar Büyükkoyuncu. Anlatımları güzel. Farklı yerleri tanımak açısından takip ediyorum.”

Zülal öğretmen takip ettiği takip ettiği gezginleri ve nedenlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Özlem Tunca Esirgenç, Ezgi Demiralp ve Gezgin Kadınlar adlı gezginleri takip ediyorum. Kadınların özgürce dolaşıp yeni yerler tanıtmaları hoşuma gidiyor.”

Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumları Tablo 19 ’da verilmiştir.

Tablo 19. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Sosyal Bilgiler Dersinde Yararlanma Durumları

Yararlanma Durumu	Gereçesi
Yararlanmıyorum	Okullarda internet sitelerine girilmiyor
Yararlanıyorum	Farklı ülke tanıtımında
	Farklı şehirlerin tanıtımında
	Öğrencilerin görme olanağı olmayan yerlerin tanıtımında
	Yöresel yiyecek tanıtımında
	Yeryüzü şekilleri anlatımında
	Halk oyunlarının anlatımında
	Sanal müze gezilerini gerçekleştirirken
	Etkinlik örnekleri hazırlarken kaynak olarak
	Gidilecek yerler ile ilgili ön bilgi edinme amacıyla
	Bu site ve lardaki görsellerden yararlanmak amacıyla

Tablo 19’da da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumları incelendiğinde, yararlanmıyorum ve yararlanıyorum olarak iki boyut olduğu görülmektedir. Yararlanmıyorum boyutunda yararlanmama nedeni; okullarda internet sitelerinin açılmadığı olarak belirtilmiştir. Yararlanıyorum boyutunda yararlanma biçimleri; farklı ülke ve farklı şehirlerin tanıtımında, öğrencilerin gitme durumu olmayan yerlerin tanıtımında, yöresel yiyecek tanıtımında, yeryüzü şekilleri anlatımında, oynanan oyunların anlatımında, müzeleri sanal olarak gezilmesi, etkinlik örnekleri hazırlanması, gidilecek yerler ile ilgili ön bilgi edinme açısından yararlanıldığı ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumlarına ilişkin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Adem öğretmen gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumunu şu sözlerle açıklamıştır:

“Anlatılacak konuyla ilgili, yöresel yiyecekler, oyunları anlatırken video izleyerek yararlanıyorum.”

Saniye öğretmen gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumunu şu sözlerle açıklamıştır:

“Evet. Gitme durumu olmayan öğrencilere o yerle ilgili bilgi vermek için görselleri izleyerek.”

Yaşar öğretmen gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumunu şu sözlerle açıklamıştır:

“Evet. Öğrencilerin görme olasılığı olmadığı farklı ülke ve şehirlerin tanıtımında yararlanıyorum. Öğrencilere farklı yerler hakkında ön bilgi sahibi olması açısından yararlı olacağını düşünüyorum.”

Zeliha öğretmen gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumunu şu sözlerle açıklamıştır:

“Bu siteleri kullanmak yeryüzü şekillerinin anlatımında görsel materyal açısından ve etkinlik örneği hazırlamak için kolaylık sağlıyor. Öğrencilerin ilgisini çekiyor. Bu nedenle kullanmaya özen gösteriyorum.”

Rıza öğretmen gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumunu şu sözlerle açıklamıştır:

“Gidilemeyecek yerleri tanıtırken kullanıyorum. Ayrıca sanal müze gezisi için kullanıyorum.”

Öğretmenler yararlanmama durumunu “okullardaki internet erişiminin bu sitelere ulaşımına izin vermiyor” şeklinde açıklamışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlandıkları konu/kazanımlar Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlandıkları Konu/Kazanımlar

Farklı ülkeleri ve kültürleri tanıma
Ülkemizin tanıtımı
Milli mücadele dönemi
Yaşadığımız yer
Küresel bağlantılar
Kıtalar ve ülkeler
Çocuk hakları
Kültür ve miras
Farklı ülke yemeklerinin tanıtımı
Bireysel farklılıklar
Ekonomik faaliyetler
İstek ve ihtiyaçlar
Günlük yaşantı
Kıyafetler

Tablo 20’ de de görüldüğü gibi Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde Gezi sitelerinden; farklı ülkeleri ve kültürleri tanıma, ülkemizin tanıtımı, milli mücadele dönemi, yaşadığımız yer, küresel bağlantılar, kıtalar ve ülkeler, çocuk hakları, kültür ve miras, farklı ülke yemeklerinin tanıtımı, bireysel farklılıklar, ekonomik faaliyetler, istek ve ihtiyaçlar, günlük yaşantı, kıyafetler gibi konu ve kazanımları işlemede yararlandıkları söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin Gezi sitelerinden yararlanarak işledikleri konu/kazanımlara ilişkin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Nail öğretmen gezi sitelerinden yararlandığı konu/kazanımları şu sözlerle açıklamıştır:

“Kurtuluş Savaşı, Çocuk hakları, farklı ülke ve kültürlerin tanıtımı konularında sitelerden faydalanılabilir.”

Serdar öğretmen gezi sitelerinden yararlandığı konu/kazanımları şu sözlerle açıklamıştır:

“Milli Mücadele Dönemi, Kültür ve Miras, bireysel farklılıklar, Çocuk Hakları, ülkeler ve kültürleri konularını anlatırken siteleri kullanmak uygun oluyor.”

Aziz öğretmen gezi sitelerinden yararlandığı konu/kazanımları şu sözlerle açıklamıştır:

“Ülkelerin tanıtımı ve kültürleri, tarihi yerler, günlük yaşantı, yiyecekler, kıyafetler, çocuk hakları, ekonomik faaliyetler, istek ve ihtiyaçlar konularında yararlanıyorum.”

Şebnem öğretmen gezi sitelerinden yararlandığı konu/kazanımları şu sözlerle açıklamıştır:

“Ülkemizin tanıtımında, yaşadığımız yer, küresel bağlantılar, kıtalar ve ülkelerin anlatımında görsel materyal olarak yararlanıyorum.”

Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi kapsamında gezi sitelerinden hangi değerler kapsamında yararlandıkları Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi Bağlamında Gezi Sitelerinden Hangi Değerler Kapsamında Yararlandıkları

Vatanseverlik	Yardımseverlik
Saygı	Bilimsellik
Sevgi	Çalışkanlık
Özgürlük	Estetik
Barış	Tasarruf
Bağımsızlık	Dürüstlük
Sorumluluk	Adalet
Eşitlik	Aile Birliğine Önem Verme
Dayanışma	Duyarlılık

Tablo 21’de de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerini kullanarak; vatanseverlik, saygı, sevgi, özgürlük, barış, bağımsızlık, sorumluluk, eşitlik, dayanışma, duyarlılık, yardımseverlik, bilimsellik, çalışkanlık, estetik, tasarruf, dürüstlük, aile birliğine önem verme, adalet değerlerinin verilebileceğini düşündükleri söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi kapsamında gezi sitelerinden hangi değerler kapsamında yararlandıklarına ilişkin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Aslı öğretmen değerler eğitimi kapsamında gezi sitelerinden hangi değerler kapsamında ne şekilde yararlandığını şu sözlerle açıklamıştır:

“Vatanseverlik, sevgi, saygı, dayanışma, yardımseverlik, özgürlük değerlerinde kullanılabilir. Kurtuluş Savaşı konuları anlatılırken vatanseverlik, dayanışma, özgürlük değerlerini anlatan görseller kullanılabilir.”

Tunç öğretmen değerler eğitimi kapsamında gezi sitelerinden hangi değerler kapsamında ne şekilde yararlandığını şu sözlerle açıklamıştır:

“Sevgi, saygı, çalışkanlık, bilimsellik, eşitlik, değerlerinde kullanılabilir. Bilim ve sanayi yönünden gelişmiş ülke video ve görselleri ile bu değerlerin önemi anlatılabilir.”

Bayram öğretmen değerler eğitimi kapsamında gezi sitelerinden hangi değerler kapsamında ne şekilde yararlandığını şu sözlerle açıklamıştır:

“Barış, bağımsızlık, vatanseverlik, sevgi, saygı, özgürlük, eşitlik. Yurt içinde başka şehirlere ve başka ülkelere rahatça gidebilmemiz özgürlük ve bağımsızlık değerleriyle bağdaştırılabilir. Farklı kültürleri kabul etme saygı ile açıklanabilir.”

Ahu öğretmen değerler eğitimi kapsamında gezi sitelerinden hangi değerler kapsamında ne şekilde yararlandığını şu sözlerle açıklamıştır:

“Eşitlik, tasarruf, sorumluluk, duyarlılık, değerlerinden yararlanılabilir. Farklı ülke ve kültürleri tanıtırken savaş halinde olan ülkelere söz edilebilir. Afrika'daki çocuklardan bahsedilebilir. Buralarda yoklu yaşayan insanlardan yola çıkarak tasarruf anlatılabilir.”

Sınıf öğretmenlerinin Gezi sitelerinden yararlanırken kazandırmayı planladıkları beceriler Tablo 22 'de verilmiştir.

Tablo 22. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanarak Kazandırmayı Planladıkları Becerileri

Araştırma	Mekanı Algılama
Gözlem	Problem Çözme
Karar Verme	Değişim ve Sürekliliği Algılama
Çevre Okuryazarlığı	Sosyal Katılım
Dijital Okuryazarlık	Kalıp Yargı ve Önyargıyı Fark Etme
Medya Okuryazarlığı	Eleştirel Düşünme
Empati	Kanıt Kullanma
İletişim	İşbirliği
Yenilikçi Düşünme	Konum Analizi
Girişimcilik	Harita Okur Yazarlığı

Tablo 20'de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerini kullanarak; araştırma, gözlem, karar verme, çevre okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı, empati, iletişim, yenilikçi düşünme, girişimcilik, mekanı algılama, problem çözme, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım, kalıp yargı ve

önyargıyı fark etme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, işbirliği, empati, konum analizi, harita okur yazarlığı becerilerinin verilebileceğini düşündükleri söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin gezi /sitelerinden hangi beceriler kapsamında yararlandıklarına ilişkin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Yelda öğretmen gezi sitelerinden yararlanırken kazandırmayı planladıkları becerileri ve nasıl kazandırılacaklarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Araştırma, gözlem, medya okuryazarlığı, çevre okuryazarlığı, dijital okuryazarlık becerileri kazandırılabilir. Öğrenci farklı yerleri gördükçe araştırma isteği artabilir. İnternet ortamında dijital araştırma yapmayı, medya kullanmayı öğrenebilir. Farklı yerleri gördükçe çevresine ilgisi artabilir.”

Azra öğretmen gezi sitelerinden yararlanırken kazandırmayı planladıkları becerileri ve nasıl kazandırılacaklarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Araştırma, eleştirel düşünme, empati, girişimcilik, gözlem, iletişim, işbirliği, karar verme, mekanı algılama, problem çözme, sosyal katılım, yenilikçi düşünme becerileri kazandırılabilir. Öğrenci farklı yaşam şekillerini gördüğünde o kişiler gibi düşünüp empati, eleştirel düşünme becerileri geliştirilebilir. Farklı yerlerin farklı kültürleri olabileceği bunları öğrenmek için gözlem, araştırma yapmak gerektiği anlatılabilir.”

Halil öğretmen gezi sitelerinden yararlanırken kazandırmayı planladıkları becerileri ve nasıl kazandırılacaklarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Araştırma, gözlem, değişim, kalıp yargı ve önyargıyı fark etme, kanıt kullanma becerileri kazandırılabilir. İyi gözlemcilerin ayrıntılı inceleme yaptığı söylenip görseller inceletilebilir daha sonra yaşadığımız yerden farklarını anlatmaları istenebilir. Farklı yaşamların ve yerlerin olabileceği bizim düşüncelerimizden farklı olanları da kabul etmemiz gerektiği söylenip kalıp önyargıdan vazgeçmemiz gerektiği anlatılabilir. İnsanların değişim içinde olduğu görsellerle anlatılabilir.”

Ulaş öğretmen gezi sitelerinden yararlanırken kazandırmayı planladıkları becerileri ve nasıl kazandırılacaklarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Araştırma, işbirliği, dijital okuryazarlık, konum analizi, harita okuryazarlığı becerileri kazandırılabilir. Sitelerdeki haritalar açılarak harita kullanımı anlatılabilir. Öğrencilere dijital haritada konum buldurularak beceriler kazandırılabilir.”

Sınıf öğretmenlerinin Gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Öğrenciye Katkılarına İlişkin Görüşleri

Akademik katkı	Gidip göremeyeceği yerler hakkında bilgi edinmesini sağlama
	Ülke zenginliklerini somut olarak algılamasını sağlama
	Kalıcı öğrenmeyi sağlama
	İlişkili kazanım ve konuları kolay öğrenmesini sağlama
	Gelecekte görmek istediği yerler hakkında bilgi edinerek planlama yapmasını sağlama
	Farklı kültürler hakkında bilgi edinme
	Genel kültür bilgilerinin artması
Duyuşsal katkı	Farklılığa saygıyı öğrenme
	Eğlenerek öğrenme
Beceri kazandırma	Görsel ve işitsel algıya hitap ettiği için derse dikkati artırma
	Bilinçli gezi hazırlığı yapmasına katkı sağlama
	Araştırma becerisinin artması
	Dijital ortamda araştırma yapma becerisi kazanma
Küresel vatandaşlık bilinci kazandırma	Çevre bilinci kazanması
	Demokrasi düşüncesinin gelişmesi
	Farklı ülkelere ve o ülkelerde yaşayanlara karşı bakış açısı kazanması

Tablo 23'te de görüldüğü gibi gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarını akademik katkı, duyuşsal katkı, beceri kazandırma ve küresel vatandaşlık bilinci kazandırma olmak üzere dört alt temada incelenebilir. Akademik katkılarının, gidip göremeyeceği yerler hakkında bilgi edinmesini sağlama, ülke zenginliklerini somut olarak algılamasını sağlama, kalıcı öğrenmeyi sağlama, ilişkili kazanım ve konuları kolay öğrenmesini sağlama, gelecekte görmek istediği yerler hakkında bilgi edinerek planlama yapmasını sağlama, farklı kültürler hakkında bilgi edinme, genel kültür bilgilerinin artması olduğu söylenebilir. Gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye sağladığı duyuşsal katkılar; farklılığa saygıyı öğrenme ve eğlenerek öğrenme olarak söylenebilir. Üçüncü alt tema olan beceri kazandırması açısından katkıları: Görsel ve işitsel algıya hitap ettiği için derse dikkati artırma, bilinçli gezi hazırlığı yapmasına katkı sağlama, araştırma becerisinin artması, dijital ortamda araştırma yapma becerisi kazanma olarak söylenebilir. Dördüncü alt tema olan Küresel vatandaşlık bilinci kazandırmaya ilişkin katkıları; çevre bilinci kazanması, demokrasi düşüncesinin gelişmesi, farklı ülkelere ve o ülkelerde yaşayanlara karşı bakış açısı kazanması olarak söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin Gezi /sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarına ilişkin görüşlerine ilişkin yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Nida öğretmen gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Çocukların gezmek için gidebileceği yerler hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar. Öğrencileri değişik yerlere gitmek için güdüler. Ders anlatımında görsel ve işitsel algıya da hitap ettiği için kalıcı öğrenmeye katkı sağlar.”

Timuçin öğretmen gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Görsel materyal kullanıldığı için öğren derse daha iyi motive olur. Farklı ülke ve kültürleri öğrenmiş olur. Farklı kültürlerle karşı olumlu bakış açısı kazanabilir. Demokrasi düşüncesi artar, farklılığa saygıyı öğrenir.”

Demet öğretmen gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Gitme olanağı olmayan yerleri tanımış olur. Gelecekte gitme durumunda planlamada kolaylık sağlar. Genel kültür bilgileri artmış olur.”

Nergis öğretmen gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Öğrencilerin gözlem, araştırma, farklılığa saygı becerilerinde olumlu gelişme olacağına, yurt güzelliklerini gördükçe milli değerlerimiz öne çıkacağına, genel kültürlerinin artacağına, farklı bakış açısı kazanacaklarına, dijital ortamda güvenli araştırma yapacaklarına inanıyorum konu daha anlaşılır hale gelecektir. Ders hem eğlenceli olacak hem de kalıcılık artacaktır. Öğrenciler çevre bilinci kazanacaklardır.”

Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmanın öğretmen açısından katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanmanın Öğretmene Katkılarına İlişkin Görüşleri

Akademik katkılar	Anlatılmak istenen konu daha etkili anlatılmış olması
	Anlatılmak istenen konunun somutlaştırılması
	Öğretmenin yenilikçi fikirleri kullanmasının artması
	Öğretmenin görsel materyal kullanarak öğrencinin dikkatini çekmesinin kolaylaşması.
	Öğretmenin yorum yeteneğinin artması
Kişisel katkılar	Öğretmen konuyla ilgili güncel bilgilerinin artması
	Öğretmenin farkındalığının artması
	Öğretmenin dijital okuryazarlığının artması
	Materyal hazırlamada zaman tasarrufu
	Öğretmenin araştırma becerisinin gelişmesi

Tablo 24’te de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmanın öğretmene kişisel katkı ve akademik katkı olmak üzere iki alt tema görülmektedir. İlk alt tema olan akademik katkılarını; anlatılmak istenen konu daha

etkili anlatılması, somutlaştırarak eğitim verilmesi, yenilikçi fikirlerin sınıf ortamında kullanılması, görsel materyal kullanarak öğrencinin dikkatini daha kolay çekme, öğretmenin yorum yeteneğinin artması olduğu söylenebilir. Gezi sitelerinden yararlanmanın öğretmene kişisel katkıların; konuyla ilgili güncel bilgiler kazanması, dijital okuryazarlığının artması, araştırma becerisinin gelişmesi, yorum yeteneğinin artması olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin gezi /sitelerinden yararlanmanın öğretmen açısından katkılarına ilişkin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Fadime öğretmen gezi sitelerinden yararlanmanın öğretmen açısından katkılarına ilişkin görüşleri şu sözlerle açıklamıştır:

“Öğretmenin konuyla ilgili güncel bilgilerini artırır, öğretmenin farkındalığını, dijital okur yazarlığını artırır. Öğretmenin yorum yeteneği artar.”

Yalçın öğretmen gezi sitelerinden yararlanmanın öğretmen açısından katkılarına ilişkin görüşleri şu sözlerle açıklamıştır:

“Anlatılmak istenen konu için görsel materyal olarak kolaylık sağlar. Böylece anlatılmak istenen konu somutlaştırılmış olur. Somutlaştırıldığı içinde öğrencinin dikkati kolay çekilir ve daha etkili ders anlatımı gerçekleştirilmiş olur.”

Tuba öğretmen gezi sitelerinden yararlanmanın öğretmen açısından katkılarına ilişkin görüşleri şu sözlerle açıklamıştır:

“Öğretmen yenilikçi fikirleri kullanmış olur. Öğretmenin araştırma ve dijital okuryazarlık becerisi gelişir, materyal hazırlamada zaman kazanmış olur.”

Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanmada Karşılaşılabilecek Sorunlara İlişkin Görüşleri

İnternet kaynaklı sorunlar	MEB’in internet erişiminin siteleri açmaması
	Yanlış bilgi içerme durumu
	Uygunsuz içerik olma durumu
	İnternette bilgi kirliliği olması
	Güvenli olmama ihtimali
	Reklam olma durumu
	Görsellerin gerçeği yansıtmaması
	Siteler hakkında yeterince bilgi sahibi olunmaması
Akademik açıdan sorunlar	Öğrenci düzeyine uygun olmama durumu
	Öğrencinin sosyo ekonomik nedenle geziye gidemediği durumlarda psikolojik olarak kendini kötü hissetme durumu
	Gerçek geziler kadar etkili olmaması
	Farklı ülke kültürlerini anlamda zorluk yaşanma durumu

	Öğrencinin dikkatini çekmezse dersin sıkıcı olma durumu

Tablo 25’te de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde internet aşısından oluşabilecek sorunlar ve akademik açıdan oluşabilecek sorunlar olmak üzere iki alt tema olduğu söylenebilir. İnternet alt temasında yaşanabilecek sorunların: MEB’in internet erişiminin siteleri açmaması, sitelerin yanlış bilgi içerme durumu, sitelerde uygunsuz içerik olabileceği, internette bilgi kirliliğine rastlanabileceği, siteler güvenli olmama ihtimali, karşımıza uygunsuz reklam çıkması, görsellerin gerçeği yansıtmaması, siteler hakkında yeterince bilgi sahibi olunmaması olduğu söylenebilir. Akademik açıdan karşılaşılabilecek sorunların: sitedeki bilgi ve görsellerin öğrenci düzeyine uygun olmaması, öğrencinin sosyo ekonomik nedenle geziye gidemediği durumlarda psikolojik olarak kendini kötü hissedebileceği, gerçek geziler kadar etkili olmaması, farklı ülke kültürlerini anlamamaması, öğrencinin dikkatini çekmezse dersin sıkıcı geçeceği olduğu söylenebilir. Bu bağlamdaki sınıf öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Sabri öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşlerine şu sözlerle açıklamıştır:

“Yaparak yaşayarak öğrenme kadar etkili olmadığı için her çocuğa etki etmeyebilir. İnternet ortamı olduğu için bilgi kirliliği fazla olabilir, yanlış bilgiler içerebilir, uygunsuz içerik ve reklamlarla karşılaşabiliriz.”

Naciye öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşlerine şu sözlerle açıklamıştır:

“Okulda kullanılan internet bağlantısının bu siteleri açmaması. Öğrenciler için olumsuzluk oluşturacak içerik olma ihtimali.”

Meltem öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşlerine şu sözlerle açıklamıştır:

“Kullanılacak sitelerle ilgili yeterli bilgi sahibi olunmayabilir. Site güvenli olmayabilir. Sitede kullanılan görseller gerçek dışı olabilir.”

İlkay öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşlerine şu sözlerle açıklamıştır:

“Siteler öğrenci düzeyine hitap etmeyebilir. Öğrenciler farklı kültürleri anlamada zorluk yaşayabilir. Dikkatlerini çekmezse ders sıkıcı hale gelebilir.”

Orhan öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşlerine şu sözlerle açıklamıştır:

“Gerçek geziler kadar etkili olamazlar. Ayrıca bazı öğrenciler kendi yaşam alanları dışına çıkamıyorlar. Bu durumda olan öğrenci sınıfta geziye çıkan öğrencilerin yanında gidemediği için üzülebilir.”

Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin görüşleri Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26. Sınıf Öğretmenlerinin Gezi Sitelerinden Yararlanmada Karşılaşılabilecek Sorunların Çözümüne İlişkin Görüşleri

İnternet kaynaklı çözüm önerileri	MEB’in okullarda sitelere ulaşım için internet erişimini açması
	Siteler eğitim uzmanları tarafından incelenmeli (güvenlik kontrolü yapılmalı)
	Okullarda kullanılması için sitelerin EBA’ya eklenmesi
	Site konularıyla ilgili içerik taraması yapılmalı
Öğretmen kaynaklı çözüm önerileri	Sınıfta kullanılmadan önce mutlaka incelenmeli
	Sitelerde lüks yaşantı içeren kısımların kullanılmaması
	Sitedeki bilgilerin güncelliğinin kontrol edilmesi
	Reklamların olup olmadığının kontrol edilmesi

Tablo 26’da da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin Gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin çözüm önerilerini, internet kaynaklı çözüm önerileri ve öğretmen kaynaklı çözüm önerileri olmak üzere iki alt temada olduğu söylenebilir. İnternet kaynaklı çözüm önerilerinin; MEB tarafından görevlendirilecek eğitim uzmanları tarafından gezi sitelerinin incelenmesi, okullarda kullanılması için sitelerin EBA’ya eklenmesi olduğu söylenebilir. Öğretmen kaynaklı çözüm önerilerinin; öğretmenlerin gezi sitelerini kullanmadan önce içerik taraması yapması, sınıfta kullanmadan önce mutlaka incelenmesi, öğrenciyi olumsuz etkileyecek kısımların kullanılmaması, reklam olup olmadığını incelenmesi, bilgilerin güncelliğinin kontrol edilmesi olduğu söylenebilir. MEB tarafından çözümlenecek boyutundaki görüşlerin; MEB’in okullarda sitelere ulaşım için internet erişimini açması olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Meryem öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Uzmanlar tarafından sitelerin güvenliği incelenmeli ve güvenlik incelemesinin yayınlanması gerekir.”

Özge öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Sınıfta kullanılmadan önce sitelerin içerik analizi yapılmalıdır. Kişisel fikirlerin olduğu bölümler, reklamların olduğu bölümler ve öğrenci seviyesine uygun olmayan bölümler kullanılmamalıdır.”

Çetin öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Okullarda birçok siteye erişim izni verilmemektedir. Güvenliği incelenen gezi siteleri için MEB erişim izni verebilir. Sitelerden elde edilen görüntüleri EBA'ya yükleyebilir.”

Atilla öğretmen gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Öğrencilerin gelişimini olumsuz etkileyecek kısımlar, lüks sayılabilecek bölümler kullanılmamalıdır. Ayrıca bilgilerin güncel olup olmadığı başka sitelerle karşılaştırılarak kontrol edilmelidir.”

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden etkili bir biçimde yararlanabilme bağlamındaki önerileri Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Sitelerinden Etkili Bir Biçimde Yararlanabilme Bağlamındaki Önerileri

MEB’in programa uygun site hazırlaması
MEB’in programlarda site ismi önermesi
Sitelerdeki fotoğrafların ders kitabına eklenmesi
MEB’in ortaklaşa hareket ettiği sitelerin olması
Ülke tanıtımı konularının artırılması
MEB tarafından öğrencilerin gezi deneyimlerini paylaşabilecekleri ların oluşturulması
Gezginlerin web sayfası örneklerinin verilmesi
Bulunulan tarihi ve turistik yerlere zorunlu gezi düzenlemesi eklemesi yapılması
Sosyal Bilgiler eğitimcilerinden seviyeye uygun hazırlamada yardım alınması

Tablo 27’de de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden daha etkili yararlanabilme bağlamındaki önerilerinin: MEB’in programa uygun site hazırlaması, MEB’in programlarda site ismi önermesi, sitelerdeki fotoğrafların ders kitabına eklenmesi, MEB’in ortaklaşa hareket ettiği sitelerin olması, ülke tanıtımı konularının artırılması, MEB tarafından öğrencilerin gezi deneyimlerini paylaşabilecekleri sitelerin oluşturulması, gezginlerin web sayfası örneklerinin verilmesi, bulunulan tarihi ve turistik yerlere zorunlu gezi düzenlenmesinin eklemesi, Sosyal Bilgiler eğitimcilerinden seviyeye uygun hazırlamada yardım alınması şeklinde olduğu görülmektedir. Bu bağlamdaki sınıf öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Süleyman öğretmen sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden etkili yararlanabilme bağlamındaki önerilerini şu sözlerle açıklamıştır:

“MEB gezi sitesi hazırlayabilir. Bu siteler EBA’ya eklenebilir. Gezi sitelerinden alıntı yapılan video yada fotoğrafların olduğu sanal bellekler okullara gönderilebilir. Ders kitaplarına fotoğraflar eklenebilir.”

Selda öğretmen sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden etkili yararlanabilme bağlamındaki önerilerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Ülke tanıtım konularının süreleri uzatılabilir. Gezi site isimleri programa eklenebilir. MEB tarafından destekli program dahilinde il gezisi, bölge gezisi, yurt dışı gezisi yapılabilir.”

Handan öğretmen sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden etkili yararlanabilme bağlamındaki önerilerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Gezi sitelerinin güvenilirliği uzman kişiler tarafından incelenmeli. Seviyeye uygun ve güvenilir site isimleri ve adresleri programa eklenebilir. Sosyal Bilgiler eğitimcileri tarafından seviyeye uygun siteler hazırlanmasında yardım alınabilir.”

Halil öğretmen sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden etkili yararlanabilme bağlamındaki önerilerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Gezinlerin web sayfaları incelenebilir. Buna benze seviyeye uygun öğrencilerin gezmek istedikleri yerlerden oluşan okul ları oluşturulabilir. Öğrencilerin daha önce gezdikleri yerlerle, ilgili deneyimlerini yazabilecekleri lar hazırlanabilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırmadan elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara ilişkin bilgiler sunulmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar iki ana başlık altında ele alınmıştır. İlk olarak incelenen gezi sitelerinin kullanım kolaylığı, görsel tasarım, güncellik, özgünlük, interaktivite ve sosyal medya bağlantısı verme açısından ve aynı sitelerin 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki öğrenme alanları, kazanımlar, beceriler, değerler, anahtar yetkinlikler bağlamında kullanımına ilişkin elde edilen sonuçlar; ikinci olarak da sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde gezi sitelerinden yararlanmaya ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuçlar verilmiş, alanda yapılmış çalışmalarla birlikte tartışılmıştır. Bölüm sonunda öğretmenlere ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

“Gezimana”, “Bizevdeyokuz”, “Yoldaolmak”, “Keşfetsene”, “Gezipgördüm” siteleri görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında incelenmiştir. İnceleme sonucunda “Gezimana” sitesi, görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında genel olarak üst düzeyde; “Bizevdeyokuz” sitesi, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında genel olarak üst düzeyde, görsel tasarım bağlamında ise yetersiz; “Yoldaolmak” sitesi, görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme bağlamında genel olarak üst düzeyde; “Keşfetsene” sitesi, görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme güncellik hariç genel olarak üst düzeyde; “Gezipgördüm” sitesi, görsel tasarım, kolay kullanım, güncellik, interaktivite, özgünlük ve sosyal medya bağlantısı verme genel olarak üst düzeyde olduğu söylenebilir. Cangül ve Ar (2017) da “Seyahat Bloglarında Yer Alan Destinasyon Rehberlerinde Yeme-İçme Önerileri: Turistler Gerçekten Etkileniyor Mu?” adlı çalışmaları sonucunda, gezi larındaki görsel içeriklerin metin içeriklere göre çok daha fazla dikkat çektiğini belirlemişlerdir. Bu araştırmada da incelenen gezi sitelerinin görsel içerik bakımından zengin öğelerle dolu olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda gezi sitelerindeki görsel içeriklerin dersin

dikkat çekme aşamasında kullanılabileceği söylenebilir. Örnek (2010) “Türkiye’deki ve Avrupa’daki Çevrimiçi Seyahat Acentelerine Ait İnternet Sitelerinin Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre site özellikleri boyutunda “iletişim” özelliğinin ilk 10’da yer aldığı ifade edilmiştir. Bu sonuç, bu çalışmada gezi sitelerinde incelenen interaktivite boyutu ile uyum göstermektedir. Gezi sitelerinde yer alan interaktivite boyutunun uzman desteği sağlama ve güncel bilgi edinme bağlamında hem Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde hem de seyahat planlamalarında önemli bir etkisinin olacağı söylenebilir. Pehlivan (2006) sınıf öğretmeni adayları ile yaptığı çalışmada tasarım tekniği ile eğitsel içerikli internet siteleri oluşturmuştur. Araştırma sırasında internet siteleri oluşturulurken, içerik bağlamında basit ve anlaşılır bir dil kullanılmasına, fotoğraf, resimleme, grafik gibi öğelerle zenginleştirilmiş içerik olmasına; tasarım bağlamında sade ve kullanışlı olmasına, site içi gezinti kolaylığı olmasına dikkat edilmiştir. Bu sonuç, bu çalışmada gezi sitelerindeki incelenen kolay kullanım boyutuyla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda gezi sitelerinin eğitsel içerikli sitelerde olması gereken unsurları karşıladığı ve eğitsel bir araç olarak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde kullanılabileceği söylenebilir. Doğan ve Morkoç (2015) “Seyahat Acentelerinin Web Sitelerini Kullanma Düzeyi: “Çanakkale 2015” Teması Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz” adlı çalışmaları sonucunda: Seyahat acentelerinin teknolojik değişime uyumlu; gelişime ve yeniliğe açık, yeni uygulamaları hemen adapte edebilen bir dinamizme sahip olmalarının, rekabet ve müşteri tatmininde önemli unsurlardan biri olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç, bu çalışmada gezi sitelerindeki incelenen güncellik ve özgünlük boyutlarıyla paralellik göstermektedir. Ders kitaplarında yer alan görsel ve bilgilerin güncelliğini sağlamak her zaman mümkün olmayabilir. Bu bağlamda ders kitabı dışında yararlanılan kaynakların güncelliği her disiplin açısından olduğu gibi Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i bağlamında da önem taşımaktadır. Gezi sitelerinin güncellik açısından incelenmesi bu boyutuyla önem taşımaktadır. İncelenen gezi sitelerinden “Gezimanya”, “Bizevdeyokuz”, “Yoldaolmak”, “Gezipgördüm” sitelerinin güncel olduğu; “Keşfetsene” sitesinin ise güncel olmadığı söylenebilir. Güncel olan sitelerin Sosyal bilgiler derslerinde kullanılmasının uygun olduğu söylenebilir.

Gezi siteleri kıtalar, ülkeler, şehirler, Türkiye, görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) ve seyahat rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama), gezi notları/makaleler başlıkları altında incelenmiştir. Bu başlıkların 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki öğrenme alanları ve ilgili kazanımlarla ilişkilendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Yeşiltaş ve Kaymakçı (2014) “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Teknoloji Boyutu” adlı çalışmasında sanal alan gezilerinden bahsedilmiştir. Sanal alan gezilerinin başta ekonomik engeller olmak üzere, çeşitli gerekçelerle gerçekleştirilemeyen gezi – gözlem çalışmalarının teknolojik bir alternatifi olarak kullanılmasının mümkün olduğu ifade edilmiştir. Sosyal Bilgiler 4. sınıf öğretim programı “Geçmişimi Öğreniyorum” ünitesi çerçevesinde yapılabileceği, yeryüzünde hala mevcut ya da geçmişte var olmuş mekânların gerçek görüntüleri ya da birebir 3 boyutlu modellemeleri kullanılarak hazırlanan sanal gezi ortamları çoğu kez sadece internet bağlantısı ve bir web tarayıcısı kullanılarak erişebileceği ifade edilmiştir. Bu sonuç, gezi sitelerinin teknolojik birer araç olmasından dolayı 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki öğrenme alanları ve ilgili kazanımları için kullanımı bu araştırmayla örtüşmektedir.

Gezi siteleri kıtalar, ülkeler, şehirleri Türkiye, görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) ve seyahat rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama), gezi notları/makaleler başlıkların altında incelenmiş ve 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki değerlerle ilişkilendirilebileceği görülmüştür. Değerlerin kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Meydan (2014) “Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme” adlı araştırmasında değerler eğitiminde farklı yaklaşım ve yöntemleri bir arada kullanma, çocuğun hayatını değerlerle çepeçevre kuşatma esasına dayanan bütüncül yaklaşımların kullanılması gerektiği ifade edilmiştir. Yine Berkowitz ve Bier (2004) “Araştırmaya Dayalı Karakter Eğitimi” adlı araştırmasında aynı eğitim ortamı içerisinde birden fazla yaklaşımın farklı yönlerinin kullanılmasının değerler eğitiminin verimliliğini arttırdığı, bütüncül yaklaşımların ve farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasının değerler eğitimindeki verimliliği arttırdığı ifade edilmiştir. Bu sonulardaki farklı yaklaşım ve yöntem bu

araştırmadaki gezi siteleri kullanılarak değerlerin kazandırılabilceği sonucunu desteklemektedir. Gezi sitelerinde sevgi, saygı, adalet, özgürlük, eşitlik gibi birçok değerle karşılaşılabilir. Karşımıza çıkan bu değerleri öğrencilere kazandırmada gezi sitelerinin kullanımının mümkün olduğu söylenebilir.

Gezi siteleri kıtalar, ülkeler, şehirleri Türkiye, görseller (haritalar, fotoğraflar/videolar) ve seyahat rehberi (pasaport, vize, ulaşım, konaklama), gezi notları/makaleler başlıkların altında incelenmiş ve 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki becerileriyle ilişkilendirilebileceği görülmüştür. Becerilerin kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Yeşiltaş ve Kaymakçı (2014) “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Teknoloji Boyutu” adlı araştırmasında Sosyal Bilgiler programında farklı sınıf seviyelerinde birçok ünite “İnternet Araştırması” etkinliği bulunduğunu bu etkinliklerle öğrencilerin bilgisayar ve internet teknolojilerini kullanarak bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma yollarını öğrendikleri ifade edilmiştir. Bu sonuç gezi sitelerinin kullanımının teknoloji boyutuyla ilgisinden dolayı bu araştırmadaki 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki becerilerin (araştırma, dijital okuryazarlık vb.) kazandırılmasında gezi sitelerinden yararlanılabilir sonucuyla paralellik göstermektedir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında öğrencilere kazandırılması gereken becerilerin gezi siteleri aracılığıyla karşımıza çoktığı görülmektedir. Araştırma, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, harita okuryazarlığı gibi birçok becerinin kazandırılmasında gezi sitelerinin kullanımının mümkün olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ikinci bölümünde sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersi öğretiminde gezi sitelerinden yararlanmaya ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında bilgi edinme tercihleri incelendiğinde, en fazla teknoloji (internet, sosyal medya, gezi siteleri, youtube videoları, tatil siteleri, televizyon, forum siteleri, gezi blogları, Google maps, dijital haritalar) aracılığıyla bilgi edindikleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra sınıf öğretmenleri seyahat edilecek yere daha önce gitmiş kişilerden bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Demiral (2018) “Turistik Destinasyon Olarak Kars’ın Tercih Edilmesinde Sosyal Medya Paylaşımının Motivatör Etkisi: Doğu Ekspresi Yolcuları Üzerine Bir Uygulama”

adlı araştırmasında, Kars'ı ziyaret eden Doğu Ekspresi tren yolcuları üzerine yapılan uygulamada; turistlerin sosyal medyaya bakış açısı, sosyal medya araçlarını kullanım düzeyleri ve seyahat planlaması yaparken sosyal medya paylaşımlarından etkilenme düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırması sonucunda internet üzerinden gezi deneyimlerinin paylaşılan Youtuberların hem sayfalarındaki hem de Youtube kanalındaki takipçileriyle aktif iletişim içerisinde olmalarının turizm tüketicilerinin seyahat tercihlerini olumlu yönde etkilediğini belirlemiştir. Bunun yanı sıra Ráthonyi (2013) de “Sosyal Medyanın Turizme Etkisi” adlı araştırmasında veriler anket yoluyla toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların sosyal ağları kullandıkları fakat tatil planlarında sosyal ağlardan daha fazla arkadaşlar ve akrabalarının tavsiyelerini bilgi kaynağı olarak kullandıkları saptanmıştır. İki araştırma sonucunda da elde edilen sonuçlar bu araştırmadaki sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında öncelikli olarak seyahat edilecek yere daha önce gitmiş kişilerden bilgi edindikleri ve teknolojiden yararlandıkları sonucuyla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda gezi sitelerinin günlük yaşamda bilgi edinme, seyahat planlama gibi farklı boyutlarıyla etkili bir araç olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerine seyahat planlamalarında hangi ayrıntılara yer verdikleri sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin seyahat planlamalarında yer verdikleri ayrıntılar seyahat öncesi planlamalar ve sosyal planlamalar olmak üzere iki alt temada değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenleri seyahat öncesi planlamalar alt temasında; bütçe planlama, alışveriş yapma, ulaşım hakkında bilgi toplayıp ulaşım güzergâhını belirleme, valiz hazırlığı, gidilecek tarih aralığındaki hava durumunu araştırma, restoranları araştırma, konaklama yerlerini araştırma, seyahat acentelerinin ve rehberli turların yanı sıra gezi sitelerinde yapılan yorumlara ve mutlaka yap türü etkinlikleri araştırma gibi hazırlıklar yaptıklarını ifade etmişlerdir. Sosyal planlamalar alt temasında: popüler mekânlar, tarihi yerler, turistik yerler, alışveriş yapılacak yerleri göz önünde bulundurduklarını ifade etmişlerdir. Cankül ve Ar (2017) “Seyahat Bloglarında Yer Alan Destinasyon Rehberlerinde Yeme-İçme Önerileri: Turistler Gerçekten Etkileniyor Mu?” adlı araştırmalarında turistlerin seyahat larındaki yeme-içme aktivitelerine ilişkin içeriklerin seyahat planlamasına etki ettiğini, bu etkinin ise bloglarda gidilecek destinasyon ile ilgili sunulan bilgilerden kaynaklandığı ifade edilmiştir. Ayrıca seyahat kullanıcı yorumları,

reklam içerikleri, içerik metnin diğer bloglarla örtüşmesi ve abartılı olup olmaması gibi etkenlerin de belirleyici olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki restoran, sitelerdeki yorumlar gibi yapılan hazırlıklar sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Bunun yanı sıra Sezer ve Kızılırmak (2016) “Türkiye’de Mevcut ve Potansiyel Yerli Turistlerin Seyahat Acentalarının Sosyal Medya Hesaplarından Beklentileri ve Çözüm Önerileri: Nitel Bir Araştırma” adlı araştırmaları sonucunda Seyahat acentelerinin sosyal ağlarına yapılan yorumlarda mevcut ve potansiyel müşterilerin sosyal ağları tur fiyatı, tarihi ve içeriği ile ilgili bilgi alma amacıyla kullandıkları ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki bütçe hazırlama, tarih ve neler yapılabilir gibi yapılan hazırlıklar sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Yine Atayeter ve Tozkoparan (2014) “Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Gözlem Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri” adlı araştırması sonucunda öğrenciler gezi gözlem uygulamalarında ve bu uygulamalara bağlı olarak uzun sürecek seyahatlerde, yanlarına çanta, giysi, defter, kalem, ayakkabı vb. gibi eşyaları alması gerektiği ifade edilmiştir. Bu sonuç araştırmadaki valiz hazırlama, alışveriş yapma gibi gezi öncesi hazırlıklar sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda gidilecek yerlerdeki tarihi ve doğal güzellikler hakkında, yeme içme konusunda bilgi sahibi olmak, okuyucu yorumlarından faydalanmak gibi birçok alanda gezi sitelerinden yararlanarak seyahat hazırlığı yapmanın mümkün olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerine takip ettikleri gezi siteleri sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin 84’ü herhangi bir gezi sitesi takip etmediğini, 26 ‘sı bir site takip ettiğini ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri, ets tur.com, “Gezimanya”.com, tatilsepeti.com, jolly tour.com, tripAdvisor.com, trivago.com, tatilbudur.com, tatil.com.com, “Bizevdeyokuz”.com, coral travel.com, gezi.com, durmakeşfet.com, geziyorum.com, otel-z.com, booking.com, “Yoldaolmak”.com, gezico.com sitelerini takip ettiklerinin ifade etmişlerdir. Araştırma kapsamında “Gezimanya”, “Yoldaolmak” ve “Bizevdeyokuz” sitelerinin de sınıf öğretmenlerinin takip ettiği gezi siteleri içinde olduğu görülmektedir. Şahin, Kazaoğlu ve Sönmez (2017) “Konaklama İşletmelerine Yönelik Seyahat Sitelerinde Yer Alan Şikâyetler Üzerine Bir İnceleme: Bişkek Örneği” adlı araştırmalarında TripAdvisor üzerinden yapılan yorumlar incelenmiştir. Yine Sanay (2017) “Elektronik Turizm Pazarlamasında

Güncel Yaklaşımlar ve Sosyal Medyanın Turistlerin Destinasyon Seçimi Üzerindeki Etkileri ve Analizi” adlı araştırmasında katılımcılardan yüzde 9,4’ünün TripAdvisor’ı kullandıklarını ifade etmiştir. TripAdvisor sitesi bu araştırma katılımcıları tarafından da takip edilen site olmasından dolayı bu araştırmayla paralellik göstermektedir. Bunun yanında Lin ve Huang (2006) “Turizm Pazarlama Aracı Olarak İnternet ları “adlı çalışmasında, Yahoo-Kimo web sitesinin takip edilme gerekçesini araştırmıştır. Yahoo-Kimo web sitesinin Tayvanlı bir mühendis Justin tarafından kurulduğu, sitede Justin Yunanistan tatili sonrası “Kalbim Ege’de Kaldı” başlıklı 124 adet tatil fotoğrafını paylaşıldığı ve paylaşımlar sonrası ilk gün, web sitesini 6000’den fazla kişi ziyaret ettiği ifade edilmiştir. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin takip ettikleri gezi bloğu/siteleri olduğu sonucuyla paralellik göstermektedir. Gezi siteleri takip edilmesi sonucunda gidilecek yer hakkında bilgi edinmenin mümkün olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerine sosyal medyada takip ettikleri gezgin olup olmadığı sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin 90’ı sosyal medyada herhangi bir gezgin takip etmediğini, 20’si takip ettiği gezgin olduğunu ifade etmişlerdir. Takip edilen gezginlerin Gurukafa, Alize, Okuryazar gezgin, Doğadaki insan, Saffet Emre Tonguç, Serdar Büyükkoyuncu, Ezgi Demiralp, Gezgin kereviz, Gezgin kadınlar, Yoldaki gezgin, Özlem Tunca Esirgenç, Rehber olduğu görülmektedir. Demiralp (2018) “Turistik Destinasyon Olarak Kars’ın Tercih Edilmesinde Sosyal Medya Paylaşımlarının Motivatör Etkisi Doğu Ekspresi Yolcuları Üzerine Bir Uygulama” adlı araştırması sonucunda katılımcıların %81’nin seyahat planı yapmadan önce Kars ile ilgili sosyal medyayı, ve forumları takip ettim ifadesine olumlu cevap verdiği ifade edilmiştir. Chung ve Buhalis (2008) ”Uluslararası Sosyal Ağlarda Bilgilendirme Gereksinimleri” adlı araştırmaları sonucunda katılımcıların bilgi edinmek, için online seyahat topluluklarını takip ettikleri ifade edilmiştir. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin sosyal medyada takip ettikleri gezginlerin ifade edilmesiyle paralellik göstermektedir. Bu bağlamda günlük yaşamda sosyal medyada gezginlerin takip edildiğini söylemek mümkündür.

Sınıf öğretmenlerine sosyal medyada takip ettikleri gezginleri takip etme gerekçeleri sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri sosyal medyada takip ettikleri gezginleri takip etme gerekçelerini, gitmedikleri yerler hakkında fikir sahibi olmak, Türkiye’de görmedikleri yerler hakkında bilgi sahibi olmak, farklı yerleri ve yemekleri tanımak

için biçiminde ifade etmişlerdir. Sarı (2003) “Bölgesel Düzeyde Hazırlanan Web Sitelerinin Turizm Talebi Üzerine Etkisinin Araştırılması” adlı çalışması sonucunda yabancı turistlerin seyahat planı yaparken öncelikle internetten yararlanmayı tercih ettikleri, bölgesel turistik destinasyonları tanıtan web siteleri aracılığı ile araştırma yaptıkları ifade edilmiştir. Demiaral (2018) “Turistik Destinasyon Olarak Kars’ın Tercih Edilmesinde Sosyal Medya Paylaşımlarının Motivatör Etkisi Doğu Ekspresi Yolcuları Üzerine Bir Uygulama” adlı araştırması sonucunda “Kars seyahati öncesinde, yöresel yemeklerle ilgili sosyal medyada araştırma yaptım” ifadesine katılımcıların çoğunluğunun araştırma yaptım şeklinde cevap verdiği ifade edilmiştir. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin sosyal medyadaki gezginleri takip etme gerekçelerinden farklı yerleri ve yemekleri tanımak için sonucuyla paralellik göstermektedir. Aynı araştırmanın başka bir sonucunda “Kars’taki tarihi ve turistik gezi yerleri ile ilgili sosyal medya paylaşımlarından etkilenirim” ifadesine katılımcıların çoğunluğunun olumlu cevap verdiği, bu doğrultuda katılımcıların büyük bir çoğunluğunun Kars’taki tarihi ve turistik gezi yerlerine ilgi duyan ve seyahat öncesi sosyal medyadan destinasyona ilişkin araştırma yapan bilinçli tüketiciler oldukları ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki gezginleri takip etme gerekçelerinden gitmedikleri yerler hakkında fikir sahibi olmak, ülkemizin bilmediğimiz yerleri hakkında bilgi sahibi olmak için sonucuyla paralellik göstermektedir. Bu sonuç bu araştırmadaki gitmedikleri yerler hakkında fikir sahibi olmak için takip ediliyor sonucu ile paralellik göstermektedir. Bu bağlamda gezginlerin sosyal medya hesaplarının takip edilmesi ile gidilecek yerlerdeki gezilmesi gereken tarihi ve turistik yerlerin öğrenilmesinin, yeme içmeve gidilmesi mümkün olmayan yerler hakkında bilgi sahibi olunmasının mümkün olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerine gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumları sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanma durumlarını yararlanıyorum ve yararlanmıyorum olarak iki şekilde ifade etmişlerdir. Öğretmenler yararlanmama gerekçelerini; okullarda internet sitelerine erişim sağlanamaması; yararlanma gerekçelerini ise, farklı ülke ve farklı şehirlerin tanıtımında, öğrencilerin gitme durumu olmayan yerlerin tanıtımında, yöresel yiyecek tanıtımında, yeryüzü şekilleri anlatımında, oynanan oyunların anlatımında,

müzeleri sanal olarak gezilmesinde yararlanıyorum şeklinde ifade etmişlerdir. Kaya ve Okumuş (2018) da “Sanal Müzelerin Tarih Derslerinde Kullanımının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı araştırmalarında Topkapı Sarayı konusu sanal müze kullanılarak işlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin sanal müzenin görsel yönüne vurgu yaparak uygulamayı hem faydalı hem de ilgi çekici buldukları, öğrencilerin uygulama ile yeni bilgiler edindiklerini, kalıcı, kolay ve anlaşılır öğrenmeler sağladıklarını, sarayı gerçekten gezmiş gibi olduklarını dile getirdiği ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerini öğrencilerin gitme durumu olmayan yerlerin tanıtımında, müzeleri sanal olarak gezilmesinde kullanıyorum sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Yine Atayeter ve Tozkoparan (2014) “Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Gözlem Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri” adlı araştırmalarında 300 6. sınıf öğrencinin görüşleri alınmıştır. Çalışma sonunda öğrenci görüşlerine göre öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde gezi gözlem tekniğini kullanmadıkları ifade edilmiştir. Bu sonuç gezi sitelerindeki bilgilerin gezi yapılamayacak yerler için kullanılabilmesi düşünüldürse bu araştırma sonucundaki gezi sitelerinden yararlanmıyorum sonucuyla paralellik göstermektedir. Yine Yaylak ve İnan (2018) “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyayı Kullanma Düzeyleri” adlı araştırmasında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medya kullanma düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın Sosyal Bilgiler dersi için çeşitli öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanılmasının uygun olduğunu düşündükleri ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki farklı yerlerin tanıtımı amacıyla gezi sitelerinden yararlanılabilir sonucuyla paralellik göstermektedir. Bunu yanında Hofstein ve Rosenfeld (1996) “Formal ve İnfomal Fen Öğrenimi Arasındaki Boşluğu Kaldırmak” adlı araştırmalarında fen öğretiminin formal ve informal ortamlarda uygulanabilirliğini literatür taramasından faydalanarak belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda bilgisayar ve internet ağları kullanılarak ilk elden bilgi edinmenin ve fiziksel olarak gidilemeyen yerlere ulaşmanın sanal alan gezileri ile mümkün olduğu ve sanal alan gezilerinin çok uzak yerlerden bilgi edinmek için kullanılabilmesi belirtilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki farklı yerlerin tanıtımı ve gitme imkânı olmayan yerlerin tanıtımı için kullanılabilir sonucuyla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda gezi sitelerinin Sosyal Bilgiler

dersinde yeni yerlerin tanıtımı, tarihi ve doğal güzelliklerin tanıtımı, gitme olanağı olmayan yerler hakkında fikir sahibi olabilmek için kullanılabileceğini söylemek mümkündür.

Sınıf öğretmenlerine gezi sitelerinden yararlandıkları konu/kazanımlar sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri farklı ülkeleri ve kültürleri tanıma, ülkemizin tanıtımı, milli mücadele dönemi, yaşadığımız yer, küresel bağlantılar, kıtalar ve ülkeler, çocuk hakları, kültür ve miras, farklı ülke yemeklerinin tanıtımı, bireysel farklılıklar, ekonomik faaliyetler, istek ve ihtiyaçlar, günlük yaşantı, kıyafetler gibi konu ve kazanımların kazanılmasında gezi sitelerinden yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Ay (2015) “Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında “Ekonomi ve Sosyal Hayat” Ünitesinde Vakıflar Konusunun İşlenmesinde Öğrenci Başarı ve Tutumları Üzerine Etkisi” adlı araştırması sonucunda 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesi konu ve kazanımlarının gezi ve gözlem tekniği ile işlenmesinin öğrencilerin başarılarını arttırdığını ifade etmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki gezi sitelerinin ekonomik faaliyetler, istek ve ihtiyaçlar ve bireysel farklılıklar konularında kullanılabilir sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Yine Koca (2014) “Arazi Çalışması Temelli Öğretim Etkinliklerinin Sosyal Bilgiler Dersine Uygulanabilirliği” adlı araştırması sonucunda, arazi çalışması temelli fotoğraf ve sanal alan gezisi etkinliklerinin “Afyonkarahisar Şehrinde Altyapı ve Çevre Sorunları” konusundaki bilgilerini arttırdığı ifade edilmiştir. Ayrıca öğrenci başarısını arttırdığı da ifade edilmiştir. Bu sonuç gezi sitelerindeki fotoğraflar bağlamında bu araştırmadaki yaşadığımız yer, istek ve ihtiyaçlar, günlük yaşantı konu ve kazanımlar bağlamındaki sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bunun yanında Aslan (2008) “Tarih Öğretiminde Fotoğraf Kullanımı” adlı araştırmasında, tarih öğretiminde fotoğrafların nasıl kullanılması gerektiği araştırılmıştır. Çalışma sonucunda gerçek tarihi yerlere ait fotoğrafların tarih derlerinde kullanılabileceği ifade edilmiştir. Bu sonuç gezi sitelerindeki fotoğraflar bağlamında bu araştırmadaki ülkemizin tanıtımı, milli mücadele dönemi, kültür ve miras konu ve kazanımlar bağlamındaki sonuçlara paralellik göstermektedir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, Sosyal Bilgiler dersinde farklı yerlerin ve kültürlerin tanıtımını, bireysel farklılıkları, istek ve ihtiyaçları, şehirlerin,

ülkelerin tanıtımını içeren birçok öğrenme alanı ve kazanımların işlenişinde gezi sitelerinden yararlanılabileceği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerine değerler eğitimi kapsamında gezi sitelerinden hangi değerler kapsamında yararlandıkları sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri gezi sitelerini kullanarak; vatanseverlik, saygı, sevgi, özgürlük, barış, bağımsızlık, sorumluluk, eşitlik, dayanışma, duyarlılık, yardımseverlik, bilimsellik, çalışkanlık, estetik, tasarruf, dürüstlük, aile birliğine önem verme, adalet değerlerinin verilebileceğini ifade etmişlerdir. Uzun ve Köse (2017) “Okul Öncesi Eğitimde Değerler Eğitiminin Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmalarında okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik içeriklere hangi etkinlik çeşitlerinde yer verdikleri incelendiğinde en yüksek frekansa sahip etkinliğin Türkçe ve drama etkinliği olduğu, bunları sırasıyla müzik, sanat, oyun, alan gezileri ve okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinin izlediği ifade edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin değerler eğitimi çalışmalarını uygularken yararlandıkları materyallerin çoğunlukla “görsel ve işitsel kaynaklar” ve “yazılı ve basılı materyaller” olduğu, daha az oranda ise “eğitici oyuncaklar ve etkinlikler” olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuçlardaki, alan gezileri, görsel ve işitsel kaynaklar, yazılı ve basılı materyaller gezi siteleri bağlamında elde edilen materyal olabileceğinden gezi /sitelerini kullanarak değerler kazandırılabilir sonucuyla paralellik göstermektedir. Gezi siteleri incelenirken ulusal ve evrensel birçok değer ile karşılaşılabılır. Bu değerlerin kazandırılmasında gezi sitelerinin kullanılmasının mümkün olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerine gezi sitelerinden hangi becerileri kazandırma bağlamında yararlandıkları sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerini kullanarak; araştırma, gözlem, karar verme, çevre okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı, empati, iletişim, yenilikçi düşünme, girişimcilik, mekanı algılama, problem çözme, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım, kalıp yargı ve önyargıyı fark etme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, işbirliği, empati, konum analizi, harita okur yazarlığı becerilerinin verilebileceğini ifade etmişlerdir. Öcal (2009) “6. Sınıf Öğrencilerinin Hava Fotoğraflarını Yorumlamaları” adlı araştırmasında hava fotoğraflarının öğrencilerin kuşbakışı perspektif kazanmaları açısından yerini belirlemeyi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda bazı öğrencilerin hava fotoğraflarını incelerken perspektif hatası yaptıklarından, yerleri farklı açılardan

yorumladığından, hava fotoğrafında ana coğrafi yönleri belirlemede hata yaptığından bahsedilmiştir. Bu durumun harita kullanım becerisi ile ilgili olduğundan ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu konu ile ilgili çalışma yapması gerektiği ifade edilmiştir. Yine Akbaba (2005) “Tarih Öğretiminde Fotoğraf Kullanımı” adlı araştırması sonucunda, tarih öğretiminde fotoğraf kullanımının öğrencilerin akademik başarısı üzerinde etkili olduğu, problem çözme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine katkı sağladığı ifade edilmiştir. Bunun yanında Sidaway'in (2002) “Coğrafyada Alan Gezileri Yerine Fotoğraf Kullanmak” adlı çalışması sonucunda proje temelli arazi çalışmalarının fotoğraflanması ve gerekli görüldüğü zamanlarda kullanılması, oluşturulan fotoğraf arşivi ile gerçek arazi çalışması yapmadan öğrencilerin arazi çalışmaları becerilerine kısmen de ulaşıldığını, ayrıca fotoğraf arşivinin yenilenmesi ile mekânsal değişim ve süreklilik de izlenebilir. Bu sonuç bu araştırmadaki gezi sitelerindeki fotoğraflar aracılığıyla kazandırılacak becerilerin olması sonuçlara paralellik göstermektedir. Gezi siteleri aracılığıyla dijital harita, tarihi yerleri gösteren harita, doğal güzellikler vb. birçok görsel karşımıza çıkmaktadır. Bu görseller birçok beceri ile ilişkilendirilip öğrencilere beceri kazandırmada kullanılabilir.

Sınıf öğretmenlerine gezi sitelerinden yararlanmanın öğrenciye katkılarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Gidip göremeyeceği yerler hakkında bilgi edinmesini sağlama, ülke zenginliklerini somut olarak algılamasını sağlama, kalıcı öğrenmeyi sağlama, ilişkili kazanım ve konuları kolay öğrenmesini sağlama, gelecekte görmek istediği yerler hakkında bilgi edinerek planlama yapmasını sağlama, farklı kültürler hakkında bilgi edinme, görsel ve işitsel algıya hitap ettiği için dikkati artırma, bilinçli gezi hazırlığı yapmasına katkı sağlama, araştırma becerisinin artması, dijital ortamda araştırma yapma becerisi kazanma olarak ifade etmişlerdir. Atayeter ve Tozkoparan (2014) “Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Gözlem Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri” adlı araştırmaları sonucunda gezilerin öğrenmeyi kolaylaştıracağı hem de sınıf ortamında ki soyut bilgilerin gerçek hayatta daha açık bir şekilde görülmesini sağlayacağı ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki ülke zenginliklerini somut olarak algılamasını sağlama, kalıcı öğrenmeyi sağlama, ilişkili kazanım ve konuları kolay öğrenmesini sağlama sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Yine Gökkaya ve Yeşilbursa (2009)

“Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi” adlı araştırmalarında tarihî yerlerle öğretim yönteminin uygulandığı deney grubu ile “Osmanlı Devleti’nin Kuruluşu” ünitesi çerçevesinde Söğüt Ertuğrulgazi Türbesi, Bilecik Şeyh Edebâli Türbesi ve Bursa’daki cami, türbe, medrese, bedesten gibi Tarihi yerlere alan gezisi düzenlenmiştir. Gezi sonucunda deney grubu öğrencilerinin akademik başarısının daha fazla olduğu ve öğrenilen konunun somutlaştırılarak bilgilerin kalıcılığının daha fazla olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki kalıcı öğrenmeyi sağlama sonucuyla paralellik göstermektedir. Bunu yanında Şengün ve Turan (2004) “Coğrafya Eğitiminde Bilgisayar Destekli Ders Sunumunun Öğrenmedeki Rolünün Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı araştırmalarında coğrafya eğitiminde bilgisayar destekli ders sunumunun öğrenmedeki rolünün öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlamıştır. Çalışma sonucu coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders işlenişinin, öğrenciler açısından dersin daha çekici, anlaşılır ve kalıcı olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki görsel ve işitsel algıya hitap ettiği için derse dikkati artırma, sonucuyla paralellik göstermektedir. Gezi siteleri birçok farklı şehir, ülke, kültür, doğal ve tarihi güzelliği görseller ve sesli videolar aracılığıyla tanıtmaktadır. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler dersinde gezi siteleri kullanıldığında, görsel ve işitsel olarak öğrencilere hitap ettiği için derse ilginin arttığı ve öğrenmenin kalıcılığının arttığı söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerine gezi sitelerinden yararlanmanın öğretmen açısından katkılarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri, anlatılmak istenen konu daha etkili anlatılması, somutlaştırarak eğitim verilmesi, yenilikçi fikirlerin sınıf ortamında kullanılması, görsel materyal kullanarak öğrencinin dikkatini daha kolay çekme, öğretmenin yorum yeteneğinin artması olarak ifade etmişlerdir. Yeşiltaş ve Kaymakçı (2014) “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Teknoloji Boyutu” adlı araştırmalarında öğretmenlerin ve öğrencilerin teknolojik ürünleri kullanmaya sevk edilmesiyle sosyal bilgiler derslerinin çoklu ortam, hipermedya gibi araçların kullanıldığı, daha verimli, kalıcı öğrenmelerin gerçekleştiği, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerilerinin geliştiği ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki teknolojik bir materyal olan gezi sitelerinin kullanılmasının öğretmen sağladığı katkılardan görsel materyal kullanarak öğrencinin dikkatini daha kolay çekme,

öğretmenin yorum yeteneğinin artması sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Yine Sidaway (2002) “Coğrafyada Alan Gezileri Yerine Fotoğraf Kullanmak” adlı araştırmasında fotoğrafların arazi çalışması olarak kullanımını araştırmayı amaçlamıştır. Çalışma sonucunda arazi çalışması yapılamadığı durumlarda fotoğraflardan yararlanılabileceğini ifade etmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki somutlaştırarak eğitim verme, yenilikçi fikirlerin sınıf ortamında kullanma görsel materyal kullanarak öğrencinin dikkatini daha kolay çekme sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Gezi sitelerinde bulunan görseller, haritalar ve videolar sayesinde farklı materyallere ulaşılmakta, konular somutlaştırılmakta ve derse dikkat çekme artmaktadır. Bunların öğretmenlere faydalı olduğunu söylemek mümkündür.

Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin görüşleri sorulmuştur. MEB’in internet bağlantılarının çoğu sitede erişime izin vermemesi, sitelerin yanlış bilgi içerme durumu, sitelerde uygunsuz içerik olabileceği, sitedeki bilgi ve görsellerin öğrenci düzeyine uygun olmaması olarak ifade etmişlerdir. Yaylak ve İnan (2018) “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyayı Kullanma Düzeyleri” adlı araştırmaları sonucunda Millî Eğitim Bakanlığı, eğitim-öğretim kurumlarında sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımı için gerekli altyapıyı oluşturmalıdır. Bunun için internete erişim sınırlamasını azaltabilir önerilerinde bulunmuştur. Bu öneri, sosyal medya içinde gezgin sayfaları ile bu araştırmadaki sınıf öğretmenlerinin gezi /sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin MEB’in internet erişiminin siteleri açmaması sonucuyla paralellik göstermektedir. Yine Bellan ve Scheurman (1998) “Gerçek ve Sanal Gerçeklik: Saha Gezilerinden En İyi Şekilde Yararlanmak” adlı çalışmasında sanal alan gezilerinin öğretim ortamındaki kullanılmasının faydaları ve kısıtlamalarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma sonucunda öğrencinin sanal ortamda kolayca kaybolabileceği, ders dışı işlerle uğraşabileceği, yanlış ve uygunsuz içerikle karşılaşma ihtimali kısıtlamalar olarak ifade edilmiştir. Bu sonuç bu araştırmadaki sitelerin yanlış bilgi içerme durumu, sitelerde uygunsuz içerik olabileceği, sitedeki bilgi ve görsellerin öğrenci düzeyine uygun olmaması sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Gezi siteleri veya sosyal medyada gezi sayfaları kullanılmak istendiğinde siteler okullarda açılmamaktadır. Açıldığı takdirde

ise öğrenci seviyesine uygun olmayan içeriklerle karşılaşmak mümkün olabilmektedir. Gezi sitelerinin kullanımı esnasında bu sorunlar karşımıza çıkabilir.

Sınıf öğretmenlerinin gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin görüşleri sorulmuştur. MEB tarafından görevlendirilecek eğitim uzmanları tarafından sitelerin incelenmesi, okullarda kullanılması için sitelerin EBA'ya eklenmesi, öğretmenlerin siteleri kullanmadan önce içerik taraması yapması, sınıfta kullanmadan önce mutlaka incelenmesi, öğrenciyi olumsuz etkileyecek kısımların kullanılmaması olarak ifade etmişlerdir. Atayeter ve Tozkoparan (2014) “Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Gözlem Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri” adlı araştırmaları sonucunda, öğretmenlerin, öğrencilere faydalı olabilmeleri açısından öğrencileri gezi gözlem uygulamaları için götürdükleri yerleri çok iyi bilmeleri gerektiği, Bu nedenle, öğretmenler geziye çıkmadan önce bu konuda da gerekli hazırlıklarını mutlaka yapmaları gerektiği ifade edilmiştir. Yine Konuk ve Güntaş (2019) “Sosyal Medya Kullanımı Eğitimi ve Bir Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı” adlı araştırmalarında sosyal medyanın bilgiyi yaymada ne kadar önemli olduğu düşünüldüğünde; bazı durumlarda bilgilerin dönüşerek, şekil değiştirerek yanlışların doğruymuş gibi aynı hızla yayılması riski olduğu, bu riskten en fazla çocuk ve ergenlerin etkilenebileceği ve bu noktada medya yetkinliği denilebilecek, yanlış ve doğruyu ayırt edebilme, bir haberin, bir bilginin ticari kaygılarla öne sürülüp sürülmediğini anlayabilme, bilgi kaynaklarının hangisinin daha güvenilir olduğunu anlayabilme yetisinin kullanılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu sonuçlar bu araştırmadaki gezi sitelerini kullanacak öğretmenlerin siteleri kullanmadan önce içerik taraması yapması, sınıfta kullanmadan önce mutlaka incelenmesi, öğrenciyi olumsuz etkileyecek kısımların kullanılmaması sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Gezi sitelerinin Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılması durumunda uygun olmayan sonuçlarla veya içeriklerle karşılaşmamak için sınıfta kullanılmadan önce içerik taramasının, bilgilerin doğrulununun kontrol edilmesinin uygun olacağı söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden etkili yararlanabilme bağlamındaki önerileri sorulmuştur. MEB'in programa uygun site hazırlaması, MEB'in programlarda site ismi önermesi, sitelerdeki fotoğrafların ders

kitabına eklenmesi, MEB'in ortaklaşa hareket ettiği sitelerin olması, ülke tanıtımı konularının arttırılması, MEB tarafından öğrencilerin gezi deneyimlerini paylaşabilecekleri ların oluşturulması olarak ifade etmişlerdir. Turan (2015) "Okul Dışı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Sanal Müze ve Turlar" adlı kitap bölümünde, pedagoji uzmanlarına, tarih dersi (ve diğer dersler) için yaş grupları gözetilerek tasarlanan eğitim paketleri hazırlatılabileceği, bu eğitim paketlerinde bulunacak ders planları ve çeşitli aktiviteler öğretmenlerin sanal müzeleri daha etkili ve verimli kullanmalarına katkıda bulunacağı, bu amaçla müzelerle MEB arasında işbirliği geliştirilebileceği ifade edilmiştir. Bu sonuç, bu araştırmadaki gezi sitelerinden etkili yararlanabilmek için MEB'in programa uygun site hazırlaması, MEB'in ortaklaşa hareket ettiği sitelerin olması bağlamındaki öneriler ile paralellik göstermektedir. Yine Atayeter ve Tozkoparan (2014) "Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Gezi Gözlem Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri" adlı araştırmaları sonucunda İl Milli Eğitim Müdürlüklerinde gezilerin düzenlenmesinde kullanılmak üzere araç bulundurulması gerektiği ifade edilmiştir. Alan gezilerindeki bu sonuç bu araştırmadaki gezi sitesi MEB'in programa uygun site hazırlaması, MEB'in programlarda site ismi önermesi sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden yararlanmada karşılaşılabilecek sorunların önüne geçebilmek için MEB tarafından incelenmesinin ve önerilerde bulunulmasının faydalı olacağı söylenebilir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında öneriler araştırmacılara ve uygulayıcılara öneriler olmak üzere iki ana başlık altında ele alınmıştır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler:

- Farklı gezi siteleri ya da kişisel bloglar da Sosyal Bilgiler dersi Öğretim Programı bağlamında incelenebilir.
- Gezi sitelerinden Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde yararlanılarak farklı açılardan (değer kazandırma, beceri kazandırma, akademik başarı, motivasyon, tutum ...vb) gezi sitelerinin etkilerinin araştırıldığı deneysel, yarı deneysel ya da eylem araştırması türünde araştırmalar desenlenebilir.
- Doğrudan Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmak üzere gezi siteleri tasarlanarak bu sitelerin eğitsel bir araç olarak kullanıldığı araştırmalar desenlenebilir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler:

- Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde gezi sitelerinden ne şekilde yararlanabileceklerine ilişkin atölye çalışmaları biçiminde tasarlanmış hizmet içi eğitimler verilebilir.
- Gezi sitelerinin Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenler tarafından kullanılmasını yaygınlaştırabilmek için Sosyal Bilgiler ders kitaplarında gezi sitelerinden yararlanmaya ilişkin olarak ilgili yerlerde linkler verilerek gezi sitelerine yönlendirmeler yapılabilir.
- Öğretmenler tarafından öğrencilerle birlikte sosyal bilgiler dersinde yararlanılmak üzere gidilen yerlerle ilgili bilgi, araştırma, görsel ve tavsiyeler içeren gezi blogları ya da siteleri hazırlanarak yerel veya ulusal yarışmalar düzenlenebilir.
- Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda kullanılan internet bağlantıları gezi siteleri ve larına erişime izin verecek biçimde bir alt yapıya kavuşturulabilir.
- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından gezi sitelerinden alınan görsel ve videolar EBA gibi öğretmenlere kullanmaları önerilen sitelere yüklenebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, S., Yenmiş, A. (2014). Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Facebook Örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Ağustos Bürokon Özel Sayısı.
- Açar, S. (2010). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Afshari, M., Bakar, K. A., Luan, W. S., Samah, B. A., Fooi, F. S. (2009). Technology and School Leadership. *Technology, Pedagogy and Education*, 18(2), 235-248.
- Akbaba (2005). Tarih Öğretiminde Fotoğraf Kullanımı. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 185-197.
- Akbaba, B. (2005). İnkılap Tarihi Öğretiminde Fotoğraf Kullanımı. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 65-78.
- Akgündüz, D., Akınoğlu, O. (2013). *Fen Eğitiminde Harmanlanmış Öğrenme ve Sosyal Medya Destekli Öğrenmenin Öğrencilerin Başarı, Motivasyon, Tutum ve Kendi Kendine Öğrenme Becerilerine Etkisi*. Eğitim ve Bilim ted.org.tr adresinden 05/04/2019 tarihinde erişilmiştir.
- Akıncı, A. ve Seferoğlu, S. S. (2010). *Teknoloji Politikaları, Kurumsal Vizyon Çalışmaları Ve Eğitime Yansımalar*. 4. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu Bildiriler Kitabı (BOTS-2010), 52-56. Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, 24-26 Eylül 2010, Meram, Konya.
- Akkuş, Z. (2006). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Destanların Kullanımı. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 31-48.
- Aksoy, H. Hüseyin. (2005). “Medya ve Bilgisayar Teknolojisinin Eğitimde Kullanımının Etkileri Üzerine Eleştirel Görüşler”. *Eğitim Bilim Toplum*, 54-67
- Alkan, G., Tokcan, H. (2013). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Kavram Karikatürlerinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 1-19.

- Altın, B. N., Demirtaş, S. (2009). *Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Dışı Eğitim Etkinlikleri (Müze ve Arazi Çalışmaları)*. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i, Ed. Safran, M. Ankara: Pegem Akademi Yayınları,
- Arın, D. (2006). *Sosyal Bilgiler Derslerinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim, Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Artut, K. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Asiltürk, B. (2011). *Yazılı Anlatım Metin İnceleme ve Oluşturma*. İstanbul: İkaros Yayınları.
- Aslan, E. (2008). Tarih Öğretiminde Fotoğraf Kullanımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 82-91.
- Atagök, T. (1999). *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın Merkezi.
- Atasoy, E. (2009). *Çevre İçin Eğitim: Çocuk – Doğa Etkileşimi*. Bursa: Ezgi Kitapevi.
- Atayeter, Y., Tozkoparan, U. (2014) Sosyal Bilgiler Öğretmenleri İle 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğrencilerinin Gezi Gözlem Yöntemi Üzerine Düşünceleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(5). 1-21.
- Ay, M. A. (2015). *Gezi Gözlem ve İnceleme Yönteminin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında "Ekonomi ve Sosyal Hayat" Ünitesinde Vakıflar Konusunun İşlenmesinde Öğrenci Başarı ve Tutumları Üzerine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Ayas, C., Kaya, H., Taştan, B., Özder, A. (2015). Google Earth Görüntülerinin Ve Qgis Açık Kaynak Kodlu Cbs Yazılımının Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kullanılması. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 32, 43-60.
- Aydın, E. (2015). *Hayat Bilgisi Öğretim Programlarında Yer Almış Girişimci Birey Özelliklerinin İncelenmesi ve Bu Özelliklerin Kazandırılabilirliğinin Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Aydınbaş, G. (2018). *Uluslararası Siyasi Krizler ve Ekonomik Etkileri: Türkiye-Rusya Uçak Krizi Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.

- Aykaç, N. (2007). İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi eğitim-öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (22), 46-73.
- Aytaç, A. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eğitimlerinde Gezi-Gözlem Metodunun Yeri ve Önemi. *HAYEF Journal of Education*, 11(1), 55-69.
- Aytekin, A. Sönmez Çakır, F., Yücel, Y. B., Kulaözü, İ. (2018). Geleceğe Yön Veren Kodlama Bilimi ve Kodlama Öğrenmede Kullanılabilecek Bazı Yöntemler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(5), 21-41.
- Aytekin, H. (2016). *Çocuk ve Gençlik Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ballatore, A., Adams, B. (2015). *Extracting Place Emotions From Travel S. Academia.edu sitesinden 20/05/2019 tarihinde erişilmiştir.*
- Barr, J. B., Barth, Shermis, S. (1977). *Defining the social studies*. Washington, DC: National Council of the Social Studies.
- Barth, J. L. (1993). Social studies: There is a history, there is a body, but is it worth saving? *Social Education*, 57, 56-57.
- Barutçugil, İ., (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- Bellan, J.M., Scheurman, G. (1998). Actual and Virtual Reality: Making the Most of Field Trips. *Social Education*, 62(1), 35-40.
- Berkowitz, M. W., Bier, M. C. (2004). Research-Based Character Education. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 591, 72-8
- Bertiz, H. (2011). İlköğretim Okullarında Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılması Ve Yaygınlaşması Sürecinde Karşılaşılan Engeller Ve Sorunların Müfettişlerin Görüşleri ile Belirlenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 03(40), 34-56.
- Bilen, M. (1999). *Plandan Uygulamaya Öğretim*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Binbaşoğlu, C. (2004). Eğitimde Günlük Olaylar ve Öğretimi. *Çağdas Eğitim Dergisi*. 315, 14-16.
- Bircan, T., Arıdil, Ş. (2010). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Bir Edebi Ürün Olarak Şiir Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu Bildirisi
- Bolay, S. H. (2003). Değerlerimiz ve Günlük Hayat. *Değerler Eğitimi Merkezi Dergisi*, 1(1), 12- 19.

- Boydak Özán, M. Polat, H., Şener, G. (2015).Sivil Toplum Kuruluşlarının Eğitimdeki Yeri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 59-70.
- Bozdoğan, A. E., Okur, A., Kasap, G. (2015). Planlı bir alan gezisi için örnek uygulama; Bir fabrikası gezisi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 1-12.
- Bozdoğan. A.E.. Yalçın. N. (2006). Bilim Merkezlerinin İlköğretim Öğrencilerinin Fen'e Karşı İlgi Düzeylerinin Değişmesine ve Akademik Başarısına Etkisi: Enerji Parkı. *Ege Eğitim Dergisi*. 2(7). 95-114
- Bozkaya Gülşen, B. (2011). *Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretimde ve Mesleki Etkinliklerinde İnterneti Kullanmaya Yönelik Görüş ve Davranışları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Büyükdöveci, S. (1987). *Eğitim Felsefesi "Yazılar"*. Ankara: Yargıcıoğlu Matbaası.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cankül, D., Ar , H. (2017). Seyahatlarında Yer Alan Destinasyon Rehberlerinde Yeme-İçme Önerileri: Turistler Gerçekten Etkileniyor Mu?. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 65-82.
- Chung, N. ve Koo, C. (2015), "The Use Of Social Media İn Travel İnformation Search". *Telematics and Informatics* 32, 215–229.
- Chung, Young, J., Buhalis, D., (2008). Information needs in online social Networks. *Information Technology and Tourism*, 10(4), 267-282.
- Cooper, H. (1996). "History 5-11", Teaching History, Bourdillon, H. (Ed.), Routledge, London.
- Çağlar Karapınar, B. (2017). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Doğa Eğitimi Hakkında Metaforik Algıları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Aksaray.
- Çağrıcı, M. (2009). *Seyahat*, TDV İslam Ansiklopedisi.
- Çamlıbel Çakmak, Ö. (2010). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(20), 1-18.
- Çelikkıran, A. (1995). İnsan, Çevre, Eğitim. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 1, 4,

- Çengelci, T. (2012). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yeri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 185-203
- Çengelci, T. (2013). Sosyal Bilgiler Dersinde Yararlanılan Toplumsal ve Kültürel Kaynakların Belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 43(12), 219-236.
- Çetinoğlu, A. (2013). *Sosyal Bilgiler Eğitimi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Programa İlişkin Algı ve Beklentileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çınar, İ. (2008). *İlköğretimin Önemi ve Öğretmen* <http://www.egitirim.gen.tr/tr/index.php/arsiv/sayi-11-20/sayi-20-demokrasi-egitimi-ekim-2008/279-ilkogretimin-onemi-ve-ogretmen> adresinden 23/07/2018 tarihinde erişildi.
- Çiftçi, F. (2013). Çocuk Edebiyatında Yaş Gruplarına Göre Kitaplar ve Özellikleri. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1),
- Çoban, A. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çubukçu, Z., Gültekin, M. (2006). İlköğretimde Öğrencilere Kazandırılması Gereken Sosyal Beceriler. *Bilig*, 37, 155 – 174.
- Çüçen, A. K. (2001). *Felsefeye Giriş*. Bursa: Asa Kitabevi.
- Danacıoğlu, E. (2007). *Geçmişin İzleri Yanı Başımızdaki Tarih İçin Bir Kılavuz*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Daşcan, Ö., Yetkin, D. (2008). *Son Değişikliklerle İlköğretim Programı 1-5*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demir, S. B., Akengin, H. (2014). *Hikâyelerle Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i*. Ankara: Pegem Akademi
- Demiral, A. B. (2018). *Turistik Destinasyon Olarak Kars'ın Tercih Edilmesinde Sosyal Medya Paylaşımlarının Motivatör Etkisi: Doğu Ekspresi Yolcuları Üzerine Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Demirci, A. (2013). Türkiye’de Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Google Earth’ten Yararlanma: Mevcut Kullanım Durumu ve Öğretmen Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 43(198), 156-172.
- Demirci, A., Karaburun, A. (2011). Cbs, Gps ve Google Earth Teknolojilerinin Coğrafya Derslerinde Kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24, 99 – 123.

- Demirci,A., Taş, H. İ., Özel, A. (2007). Türkiye’de Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Teknoloji Kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 15, 37-54.
- Demirel Balık, Z. (2016). *Hayat Bilgisi Öğretim Programındaki Değerler Bağlamında Hayat Bilgisi Ders Kitapları İle Yüz Temel Eser Listesindeki Ulusal Masalların Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Demirkaya Gedik, H. (2008). *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Olaylar*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dere, İ. (2017). *Sosyal Bilgiler Derslerinde Bir Öğrenme ve Öğretme Yöntemi Olarak Sözlü Tarih*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Deveci, H. (2005). Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3(4), 159-166.
- Deveci, H. (2007). Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(1), 417 - 449.
- Deveci, H. (2009). Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yararlanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 1-19.
- Doğan, M., Morkoç, D. (2015). Seyahat Acentelerinin Web Sitelerini Kullanma Düzeyi: “Çanakkale 2015” Teması Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 5(2), 99 – 115.
- Doğan, Y. (2007). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Tarihsel Yazılı Kanıtların Kullanımı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğanay, A. (2004). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i, C. Öztürk; D. Dilek (Ed.), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i*, (16- 46), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Duman, B. (2010). Öğrenme-Öğretme Sürecindeki Hata, Yanılsama Ve Yanıltmacalara İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25, 15-40.
- Egüz, Ş. (2011). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Müze İle Eğitimin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği*.

- (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Ekinci Vural D., Kocabaş, A. (2016). Okul Öncesi Eğitim ve Aile Katılımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59),1174-1185.
- Er, H. (2010). *Sosyal Bilgiler Eğitimi Kapsamında İlköğretim Öğrencilerinin “Biyografi” Kullanımına İlişkin Görüşleri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Er, H., Kaymakçı, S. (2013). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Biyografinin Kullanımı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 198-224.
- Er, H., Şahin, M. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Biyografi kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1),75-96.
- Erden, M. (1997). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i*. İstanbul: Alkım Yayın Evi.
- Erdoğan, İ. (2013). *Eğitime Yeni Bir Soluk: Müzeler*. <http://www.irfanerdogan.com.tr/index.php/egitime-yeni-bir-soluk-muzeler> adresinden 07/02/2018 tarihinde erişilmiştir.
- Erdoğan, M. (2011). Ekoloji Temelli Yaz Doğa Eğitimi Programının İlköğretim Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Bilgi, Duyuşsal Eğilimler ve Sorumlu Davranışlarına Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 11(4), 2223-2237.
- Erentay ,N. Erdoğan, M. (2012). *22 Adımda Doğa Eğitimi*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.
- Ergün, M. (2015). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ergün, M., Ergezer, B., Çevik, İ., Özdaş, A. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Ocak Yayınevi.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.
- Eryılmaz, Ö. (2015). *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylardan Yararlanmanın Öğrencilerin Sosyal Problemlere Duyarlılıklarına Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Eshun, I. (2013). Appraisal of Colleges of Education Social Studies Curriculum Vis-à-vis the Junior High School (JHS) *Social Studies Curriculum Implementation in Ghana*. *Journal of Education and Practice*, 4(1), 12 -18.

- Evans, R. W. (Ed.). (1992). Defining Issues-Centered Social Studies Education [Special issue], *The Social Studies*, 83(3).
- Farmer, J., Knapp, D., Benton, G. (2007). An elementary school environmental education field trip: Long-term effects on ecological and environmental knowledge and attitude development. *The Journal of Environmental Education*, 38(3), 33-42.
- Fidan, N. ve Baykul, Y. (1994). İlköğretimde Temel Öğrenme İhtiyaçlarının Karşılanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 7-20.
- Gökkaya, A. K., Yeşilbursa, C. C. (2009). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 483-506.
- Gökkaya, A. K., Yeşilbursa, C. C. (2009). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(9), 483 – 506.
- Gözübüyük, M. (2002). *Türkiye’de Demokrasileşme ve Hoşgörü Kültür ve Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Yeri ve Önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Gutierrez, J. A., Bursztyn, N. (2019). *The Story of Ice: Design of a Virtual and Augmented Reality Field Trip Through Yosemite National Park*. igi-global.com sitesinden 19/05/2019 tarihinde erişilmiştir.
- Gültekin, M. (2007). Dünyada ve Türkiye’de İlköğretimdeki Yönelimler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 477-502.
- Gürşimsek, I. (2002). *DEÜ Okulöncesi Eğitimler El Kitabı: Etkin Öğrenme ve Aile Katılımı*. İstanbul :Ya-pa Yayınları.
- Haelermans, C., De Witte, K. (2012). The role of innovations in secondary school performance—Evidence from a conditional efficiency model. *European Journal of Operational Research*, 223(2), 541-549
- Hayytov, D. (2013). *Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlik Algıları İle Öğretmenlerin Teknolojiye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hofstein, A., Rosenfeld, S. (1996). Removing the gap between formal and informal science learning. *Studies in Science Education*, 28(1), 87-112.
- <https://www.alex.com> 01/10/2018 tarihinde erişilmiştir.

<https://www.baskent.edu.tr/~tkaracay/etudio/ders/internet/html/htmlbasics/web.htm> adresinden 15/06/2019 tarihinde erişilmiştir.

<https://www.bizevdeyokuz.com/> adresinden 01/10/2018-30/06/2019 tarihleri arasında erişilmiştir.

https://en.wikipedia.org/wiki/Travel_website adresinden 15/06/2019 tarihinde erişilmiştir.

<https://gezimanya.com.tr> adresinden 01/10/2018-30/06/2019 tarihleri arasında erişilmiştir.

<https://www.gezipgördüm.com/> adresinden 01/10/2018-30/06/2019 tarihleri arasında erişilmiştir.

<https://www.kesfetsene.com> adresinden 01/10/2018-30/06/2019 tarihleri arasında erişilmiştir.

<http://www.vitaminegitim.com/ortaokul/detay/sivil-toplum-kuruluslarinin-etkinlik-alanlari?i=TRS0104EA001> adresinden 21/03/2018 tarihinde erişilmiştir.

<https://yoldaolmak.com/> adresinden 01/10/2018-30/06/2019 tarihleri arasında erişilmiştir.

Husbands, C. (2000). *What Is Historyteaching?: Language, Ideasandmeaning İn Learning About The Past*, Bucking Hanmand Philadelphia, OpenUniversity Pres.

Kabapınar, Y., Baysal N. (2004). İlköğretim Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim ine Yaşamın Kendisini Taşımak: Gazete Haberinin Kullanıldığı Bir Öğretimin Tasarlanması ve Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 39, 384 - 419.

Kaleli, C. (2018). *Onuncu Sınıf Yerleşme Konularının Öğretiminde Arazi Çalışmalarının Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerine Etkileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Kavoura, A., Stavrianea, A. (2015) "Following and Belonging to an Online Travel Community in Social Media, its Shared Characteristics and Gender Differences", *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 175, 515 – 521.

- Kaya, E. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Küresel Konumlandırma Becerileriyle Medyadan Yararlanma Durumları ve Sosyal Bilgiler Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişki. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 135-156.
- Kaya, E. (2012). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler öğrenme ortamına ilişkin beklentileri. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 54, 105-138.
- Kaya, E., Ekici, M. (2015). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Gezi Yazılarında Yararlanma: Gülten Dayıoğlu'nun Gezi Yazıları Örneği. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 87 – 114.
- Kaya, M. (2013). *Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılabilecek Bir Öğretim Yöntemi Olarak Sözlü Tarih: Amaç, İçerik, Uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, R., Okumuş, O. (2018). Sanal Müzelerin Tarih Derslerinde Kullanımının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Turkish History Education Journal*, 7(1), 113-153.
- Kaymakçı, S. (2013). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Sözlü ve Yazılı Edebî Türlerin Kullanım Durumu. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 230-255
- Kaymakçı, S., Ata, B. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretmelerinin Sosyal Bilgilerin Doğasıyla İlgili Görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 35-64.
- Keengwe, J. (2007). Faculty integration of technology into instruction and students' perceptions of computer technology to improve student learning. *Journal of Information Technology Education*, 6, 169–180.
- Kenna, JL., S Potter, S. (2018). Experiencing the World From Inside the Classroom: Using Virtual Field Trips to Enhance Social Studies Instruction. *The Social Studies*, 109(5), 265-275.
- Kilis, S., Rapp, C., Gülbahar, C. (2015). Eğitimde Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Yükseköğretim Düzeyindeki Eğitimcilerin Algısı. *Öğretim Teknolojileri & Öğretmen Eğitimi Dergisi*, 3(3), 20-28.
- Koca, M. K. (2014). *Arazi Çalışması Temelli Öğretim Etkinliklerinin Sosyal Bilgiler Dersine Uygulanabilirliği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kocatepe Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Dergisi, 4(2), 91-104.

- Konak, S. (2017). *Günlük Gazetelerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Konuk, N., Güntaş, S. (2019). Sosyal Medya Kullanımı Eğitimi ve Bir Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı. *International Journal of Entrepreneurship & Management Inquiries (EMI)*, 3(4), 1 – 25.
- Korkmaz, N. (2006). *Volkan Topoğrafyası Konularının Öğretiminde Gezi-Gözlem Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kurtulgan, K., Köstüklü, N. (2010). “İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde, Öğretmen ve Müfettiş Görüşlerinin Değerlendirilmesi.” *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 173 -196.
- Kuzu, T. (2008). Aytül Akal’ın Masallarıyla Çocukta Çevre Bilinci Geliştirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 313-323.
- Malkoç, S., Kaya, E. (2015). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Sınıf Dışı Okul Ortamlarının Kullanımı. *İlköğretim Online*, 14(3), 1079-1095,
- Manca, S., Ranieri, M. (2015). Implications of social network sites for teaching and learning. Where we are and where we want to go. *Education and Information Technologies*.
- Manca, S., Ranieri, M. (2016). Facebook and the others. Potentials and obstacles of Social Media for teaching in higher education. *Computers & Education*, 95, 216-230.
- McMorrow, J. (2005). Using a Web-based Resource to Prepare Students for Fieldwork: Evaluating the Dark Peak Virtual Tour. *Journal of Geography in Higher Education*, 29,(2), 223–240.
- MEB. (2005). *İlköğretim 1, 2. ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Taslak Programı ve Öğretmen Kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB. (2008). *İlkoğretim Programı 1-5 Sınıflar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- MEB. (2015). *Sosyal Bilgiler Dersi (4, 5, 6 ve 7. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB. (2017). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

- MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Medzini, A., Tal, H. M., Sneh, Y. (2014). Use of mobile technologies as support tools for geography field trips. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 24(1), 13-23.
- Memişoğlu, H. (2008). *Sosyal Bilgiler Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı. Ankara.
- Merriam, S. B. (2009). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. (Selahattin Turan çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Meydan, H. (2014). Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. *BEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93 – 108.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Mindivanlı, E. (2012). Sosyal Dersinde Değerlerin Aktarımında Atasözleri ve Deyimlerin Kullanımı. *Eğitim Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 93-100.
- NCSS. (1992). *A Vision of Powerful Teaching and Learning in the Social Studies: Building Social Understanding and Civic Efficacy*, approved by the NCSS Board of Directors in 1992, <https://www.socialstudies.org/publications/socialeducation/may-june2016/vision-of-powerful-teaching-and-learning-in-social-studies> adresinden 2 Mart 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Norris, E., Shelton, N., Dunsmuir, S., Williams, O., Stamatakis, E. (2015). Physically active lessons as physical activity and educational interventions: a systematic review of methods and results. *Preventive Medicine*, 72, 116-125.
- Öcal, A. (2009). 6. Sınıf Öğrencilerinin Hava Fotoğraflarını Yorumlamaları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 61-79.
- Örnek, H. E. (2010). *Türkiye'deki ve Avrupa'daki Çevrimiçi Seyahat Acentelerine Ait İnternet Sitelerinin Karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özcan, Ç., Aydoğan. Y. (2014). Aile Katılımı İle Çocukların Akademik Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin Anne-Baba Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 202(44), 19 – 36.

- Özgüven, İ. E.(2000). *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Öztürk C., Otluoğlu, R. (2003). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, C., Deveci, H. (2011). *Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi*. C. Öztürk (Ed.). *Farklı ülkelerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları içinde* (s. 1-40). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, C., Otluoğlu, R. (2002). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Yazılı Edebiyat Ürünlerini Ders Aracı Olarak Kullanmanın Duyuşsal Davranış Özelliklerini Kazanmaya Etkisi. İstanbul: *Marmara Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 15.
- Öztürkmen, A. (2006). IX. Uluslararası Sözlü Tarih Konferansı. IX. Uluslararası Sözlü Tarih Konferansı , (s. 58-59).
- Özür, N.(2010). *Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Dışı Etkinliklerin Öğrenci Başarısına Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Parker, W. (2005). *Social studies in elementary education* (12th ed.). Columbus, OH: Pearson Merrill, Prentice-Hall.
- Pascual, D. (2019). Learning English with travel s: A genre-based process-writing teaching proposal. Profile: Issues in Teachers. *Professional Development*, 21(1), 157-172.
- Pehlivan, H. (2006).*İlköğretim Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanat Eğitiminde İnternet Sitesi Oluşturmaları ve Görüşleri*. ilkogretim-online.org.tr adresinden 05/04/2019 tarihinde erişilmiştir.
- Polat, L. (2012). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Genel Amaçlarına Ulaşma Düzeyine ilişkin Öğretmen Görüşleri: (Elazığ İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Putz,LM., Treiblmaier, H., Pfoser, S. (2018). *Field trips for sustainable transport education: Impact on knowledge, attitude and behavioral intention* emeraldinsight.com sitesinden 19/05/2019 tarihinde erişilmiştir.

- Ráthonyi, G. (2013) "Influence Of Social Media On Tourism – Especially Among Students of The University Of Debrecen" *Applied Studies in Agribusiness and Commerce*, 7 (1).
- Rodríguez-Hoyos, C., Haya Salmon, I., Ferandez-Díaz, E. (2015). Research on SNS and education: the state of the art and its challenges. *Australasian Journal of Educational Technology*, 31(1), 100-111.
- Rose, P. (2009). NGO provision of basic education: alternative or complementary service delivery to support access to the excluded? *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 39(2), 19-233.
- Safran, M., Köksal, H. (1998). Tarih Öğretiminde Yazılı Kanıtların Kullanılması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 71-86.
- Sağır, H., (2006). *Yetkinlik Bazlı İnsan Kaynakları Süreçleri Ve Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Samancı, O., Uçan, Z. (2017). Çocuklarda Sosyal Beceri Eğitimi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 281-288
- Sanay, G. Y. (2017). *Elektronik Turizm Pazarlamasında Güncel Yaklaşımlar ve Sosyal Medyanın Turistlerin Destinasyon Seçimi Üzerindeki Etkileri ve Analizi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı, Y. (2003). *Bölgesel Düzeyde Hazırlanan Web Sitelerinin Turizm Talebi Üzerine Etkisinin Araştırılması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Sarsar, F., Başbay, M., Başbay, A. (2015) .Öğrenme-Öğretme Sürecinde Sosyal Medya Kullanımı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 419-431.
- Savage, T. V., Armstrong, D.G. (1996). *Effective Teaching in Elementary Social Studies*.
- Selanik Ay, T., Aydoğdu, B. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Aile Katılımına Yönelik Görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 8(23), 562-590.
- Selanik Ay, T., Erbasan, Ö. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarından Yararlanmaya İlişkin Görüşleri. *Journal Of Education And Future*, 10, 35-50.

- Selanik Ay, T., Kurtdede Fidan, N. (2014). Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersinde Müzelerden Yararlanmaya İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 69-89.
- Sezer, B., Kızılırmak, İ. (2016). Türkiye’de Mevcut ve Potansiyel Yerli Turistlerin Seyahat Acentalarının Sosyal Medya Hesaplarından Beklentileri ve Çözüm Önerileri: Nitel Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 13(3), 117-129.
- Sidaway, J.D., (2002), Photography as geographical fieldwork. *Journal of Geography in Higher Education*, 26(1), 95-103.
- Shirazi, F. (2018). *Ana Dili Farsça Olanlara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ortak Dil Unsurlarından Yararlanma: Atasözleri, Deyimler ve Kalıp Sözler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Sözer, E. (1998). *Sosyal Bilimler Kapsamında Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i*, Can, G. (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Spicer, J. I. ve Stratford J. (2001). Student perceptions of a virtual field trip to replace a real field trip. *Journal of Computer Assisted Learning*, 17, 345-354.
- Stoddard, J. (2009). Toward a Virtual Field Trip Model for the Social Studies. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 9(4), 412-438.
- Şad, S. N., Arıbaş, S. (2010). Bazı Gelişmiş Ülkelerde Teknoloji Eğitimi ve Türkiye İçin Öneriler, *Milli Eğitim Dergisi*, 185, 280-281
- Şahan, M. (2005). Müze ve Eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4, 487-501.
- Şahin, B., Kazaoğlu, İ. H., Sönmez, B. (2017). Konaklama İşletmelerine Yönelik Seyahat Sitelerinde Yer Alan Şikâyetler Üzerine Bir İnceleme: Bişkek Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(5), 163-176.
- Şahin, F. (2006). *Ortaöğretim Programlarının Etik Bilinci Uyandırma Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi- Adana Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Şahin, Ç. (2013). Verilerin Analizi. R. Kıncal (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri içinde* (ss. 183-217). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti.

- Şengün, M. T., Turan, M. (2004). Coğrafya Eğitiminde Bilgisayar Destekli Ders Sunumunun Öğrenmedeki Rolünün Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 93-99.
- Şimşek, A. (2006). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihsel Hikâyeye Yönelik Öğrenci Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1),187-202.
- Şimşek, S. (2007), *Eğitim Bilimine Giriş*, Ed: Nevin Saylan, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tangülü, Z. (2016). *Efsaneler İle Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i*. Ankar: Pegem A Yayıncılık.
- Tangülü, Z., Çıdacı, T. (2016). Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Birinci Elden Kaynakların Kullanımı. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 253-273.
- Tanrıverdi, B. , Polat, S. ve Apak, Ö. (14-16 Kasım 2005). *Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Gerçekleştirilebilirlik Düzeyleri*. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu Bildiri Kitapçığı, Erciyes Üniversitesi, Sabancı Kültür Sitesi, Kayseri.
- TDK. (2017). Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts adresinden 26/09/2017 tarihinde erişilmiştir.
- Tondeur, J ., Braak, J., Ertmer, A. Leftwich, A. O. (2017). Understanding the relationship between teachers pedagogical beliefs and technology use in education: a systematic review of qualitative evidence. *Educational Technology Research and Development*, 65(3). 555-575.
- Topkaya, Y., Akdağ, H. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Suriyeli Sığınmacılar Hakkındaki Görüşleri (Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği). *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 767-786.
- Tortop, H. S., Özek, S. (2013). Proje Tabanlı Öğrenmede Anlamlı Alan Gezisi; Güneş Enerjisi ve Kullanım Alanları Konusu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 300-307..
- Tuna, F., Ateş, M. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Derslerinde ve Günlük Hayatlarında Çeşitli Teknolojileri Kullanımları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 513 – 528.

- Tuna, F. (2013). *Coğrafya Eğitiminde Saha Çalışmaları*. Editörler: Özey, R., Tuna, F. ve Bilgen, N. 21. Yüzyılda Değişen Yaklaşımlar ve Yükseköğretimde Coğrafya Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi
- Turan, İ. (2015). *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim inde Sanal Müze ve Turlar. Okul Dışı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim i*. Ed :Ahmet Şimşek Selahattin Kaymakçı, Pegem Akademi, Ankara.
- Uzun, M., Köse, A. (2017). Okul Öncesi Eğitimde Değerler Eğitiminin Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 305-338.
- Ünal, F. (2013). İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Halk Kültürü Ögelerinin Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14),
- Watson, A., Greene, J., Holmes Erickson, H., Beck, M. (2019). *Altered Attitudes and Actions: Social-Emotional Effects of Multiple Arts Field Trips*. papers.ssrn.com sitesinden 19/05/2019 tarihinde erişilmiştir.
- Winn, W., Snyder, D. (1996). Cognitive perspectives in psychology. In: Jonassen, D. H., Editor, 1996. *Handbook Of Research In Educational Communications And Technology*, Macmillan, NewYork.
- Yakar, H. (2013). *Cumhuriyetten Günümüze Uygulanmış Olan İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Seyahatnamelerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Yaylak, E., İnan, S. (2018). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyayı Kullanma Düzeyleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 62-87.
- Yazıcı, H. (2009). *Seyahatname, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yeşiltaş, E., Kaymakçı, S. (2014). “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Teknoloji Boyutu. *International Journal Of Eurasia Social Sciences* 5(16), 314-340.
- Yeşiltaş, E. (2016). *Sosyal Bilgilerde Sözlü ve Edebiyat İncelemeleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Yılar, S. (2005). Mit- Efsane ve Eğitim. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11.
- Yıldırım, M. (2017). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derslerinde Edebi Ürün Kullanma Durumları (Erzurum Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Zarrillo, J. (2004). Teaching Elementary Social Studies Principles and Applications.
- Zembat, R., Unutkan P.Ö. (2001). *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri (Aile Katılım Programı Uygulama Örnekleriyle)*. İstanbul: Ya-pa Yayıncılık.
- 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu. <http://Mevzuat.Meb.Gov.Tr/Html/24.Html> adresinden 23/07/2018 tarihinde erişilmiştir.

EKLER

Sayfa

Ek 1. Araştırma İzni.....	208
Ek 2. Açık Uçlu Anket Soruları.....	209
Ek 3. Gezi Sitelerinin İzin Mailleri.....	212

EK 1. ARAŞTIRMA İZİNİ

T.C.
AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 86649407605.01-E.21820352
Konu: Şenay YAVAŞ'ın Araştırma İzni

15/11/2018

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2017/25 sayılı Genelgesi.
b) Afyon Kocatepe Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığın 06/11/2018 tarihli ve 16046 sayılı yazısı.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Şenay YAVAŞ'ın "Gezi Bloglarının İlkokulu Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Bağlamında Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" konulu tez çalışmasında kullanılmak üzere 2018-2019 Öğretim Yılı Dönemi içinde Müdürlüğümüze bağlı ilgi (b) yazı ekinde isimleri belirtilen okullarda görevli öğretmenlere, ilgi (a) Genelgenin hükümleri doğrultusunda anket çalışması yapmaları, çalışmalarını tamamladıktan sonra sonuçlarının birer örneğinin İl Millî Eğitim Müdürlüğüne teslim edilmesi şartıyla, Müdürlüğümüz AR-GE Birimi teklifi doğrultusunda araştırma yapmaları Müdürlüğümüze uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Metin YALÇIN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
15/11/2018

Dr. Mehmet BOZTEPE
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
- İlgi Yazı ve Ekleri (15 Sayfa)

Ayrıntılı bilgi için: Tolga YEŞİLÇAYIR (Memur)
Karınan İş Merkezi/AFYONKARAHİSAR
e-posta: aybir03@meb.gov.tr / afyonstrateji@gmail.com

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ Ar-Ge
Elektronik Ağ: afyon.meb.gov.tr
Tel: (0 272) 2137604 / 207 Faks: (0 272) 2137605

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c554-08e2-3eeb-aeb0-a071 kodu ile teyit edilebilir.

EK 2. AÇIK UÇLU ANKET SORULARI

GEZİ BLOGLARININ İLKOKUL SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI BAĞLAMINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu araştırmanın temel amacı Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı bağlamında gezi bloglarının incelenmesidir. Sizden istenen bir sınıf öğretmeni olarak Sosyal Bilgiler öğretiminde gezi bloglarından yararlanmaya ilişkin görüşlerinizi ifade etmenizdir. Görüşleriniz araştırma açısından büyük önem taşımaktadır. Araştırmaya sağlayacağınız katkı için şimdiden teşekkür ederiz.

İletişim Bilgileri

Şenay YAVAŞ (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yüksek Lisans Öğrencisi):
02722463135

Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY: 02722281418/412

1. Şehir dışı ya da yurt dışında bilmediğiniz bir yere seyahat edeceğinizde o yer hakkında hangi yollarla (hangi kaynaklardan) bilgi edirsiniz?

.....
.....
.....
.....
.....

2. Şehir dışı ya da yurt dışında bilmediğiniz bir yere seyahat edeceğinizdenasıl planlama yaparsınız? (ulaşım,yemek, tarihi ve turistik yerler, mutlaka yapılması gereken etkinlikler, valiz hazırlama...vb)

.....
.....
.....
.....
.....

3. Günlük yaşamınızda takip ettiğiniz herhangi bir gezi blogu/sitesi var mı? Varsahangisi/hangilerini niçin takip ediyorsunuz?

.....
.....
.....
.....
.....

4. Sosyal medyadan takipçisi olduğunuz gezginler var mı? Varsa kimlerdir? Niçin takip ediyorsunuz?

.....
.....
.....

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

.....
.....
.....
.....
5. Gezi bloglarından Sosyal Bilgiler dersinde yararlanıyor musunuz? Yararlanıyorsanız ne şekilde kullanıyorsunuz?

.....
.....
.....
.....
6. Sosyal bilgiler dersi öğretiminde geziblogları/sitelerinden yararlanarak hangi ünite yada konularla alabilirsiniz?

.....
.....
.....
.....
7. Sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi bağlamında gezi blogları/sitelerinden hangi değerler kapsamında ne şekilde yararlanabilirsiniz?

.....
.....
.....
.....
8. Sosyal bilgiler dersi öğretiminde geziblogları/sitelerinden yararlanmak hangibecerileri kazandırmada işe koşulabilir? Nasıl?

.....
.....
.....
.....
9. Sosyal Bilgiler dersinde gezi bloglarından (sitelerinden) yararlanmanın öğrenci açısından katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

10. Sosyal bilgiler dersi öğretiminde bloglarından (sitelerinden) yararlanmanın öğretmen açısından katkularına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

.....
.....
.....
.....

11. Sosyal Bilgiler dersinde gezi bloglarından (sitelerinden) yararlanmada yaşanabilecek ya da yaşadığınız sorunlar nelerdir?

.....
.....
.....

12. Sosyal Bilgiler dersinde gezi bloglarından (sitelerinden) yararlanmada yaşanabilecek ya da yaşadığınız sorunların çözümüne ilişkin önerileriniz nelerdir?

.....
.....
.....

13. Sosyal Bilgiler dersinde gezi bloglarından (sitelerinden) yararlanmada Sosyal Bilgiler Öğretim Programında ya da okullarda ne gibi düzenlemeler yapılabilir?

.....
.....
.....

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 3. GEZİ SİTELERİNİN İZİN MAİLLERİ

“Keşfetsene” sitesine ait izin e- maili

The screenshot shows a Gmail inbox on a Windows 10 desktop. The selected email is from ŞENAY YAVAŞ (eremeli59@gmail.com) to TAFLAN KANDEMİR (taflankandemir@gmail.com), dated 17 Haziran Pzt 23:10. The subject is "Tez için izin". The email content is as follows:

Merhaba, ben Şenay YAVAŞ. Sınıf Öğretmeniyim. Afyonkocatepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. **SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN İNCELENMESİ** konulu tez çalışmamda ülkemizdeki 5 gezi sitesini, Sosyal Bilgiler Öğretim programıyla ilişkisi ve derslerde kullanım durumunu inceledim. Bu sitelerden biri de keşfetsene dir. Sitenizin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımı açısından uygun olduğu sonuçlarına varılmıştır. İziniz olması durumunda site ismini tezimde kullanmak istiyorum. İziniz olmazsa harfle kod isimle belirteceğim. bu konudaki görüşlerinizi bildirirseniz sevdim

TAFLAN KANDEMİR (taflankandemir@gmail.com) replied on 18 Haziran Sal 09:01:

Şenay Hanım Merhaba;

İlginize çok teşekkür ederim. Öyle akademik olarak kullanılabilecek kadar iyi bir site/blog olduğumuzu düşünmüyorum ama teklifiniz mutlu etti.

Sonuçta bizim size beyan ettiğimiz bir şey yok, halka açık yayından içerik alıyorsunuz anladığım kadariyle. Elbette kullanabilirsiniz, hatta keşke tezinizin bir kopyasını bizimle de paylaşırsanız. :)

Taflan keşfetsene

ŞENAY YAVAŞ <eremeli59@gmail.com>, 17 Haz 2019 Pzt, 23:11 tarihinde şunu yazdı:

“Yoldaolmak” sitesine ait izin e- maili

The screenshot shows a Gmail inbox on a Windows 10 desktop. The selected email is from ŞENAY YAVAŞ (eremeli59@gmail.com) to Kemal Kaya (kemal@yoldaolmak.com), dated 17 Haziran Pzt 23:13. The subject is "Tez için izin". The email content is as follows:

Merhaba, ben Şenay YAVAŞ. Sınıf Öğretmeniyim. Afyonkocatepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. **SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN İNCELENMESİ** konulu tez çalışmamda ülkemizdeki 5 gezi sitesini, Sosyal Bilgiler Öğretim programıyla ilişkisi ve derslerde kullanım durumunu inceledim. Bu sitelerden biri de yoldaolmaktr. Sitenizin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımı açısından uygun olduğu sonuçlarına varılmıştır. İziniz olması durumunda site ismini tezimde kullanmak istiyorum. İziniz olmazsa harfle kod isimle belirteceğim. bu konudaki görüşlerinizi bildirirseniz sevdim

Kemal Kaya (kemal@yoldaolmak.com) replied on 19 Haziran Çar 17:52:

Selam Şenay, Elbette blog ve benim ismini kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar, Kemal

ŞENAY YAVAŞ (eremeli59@gmail.com) replied on 6 Temmuz Cmt 20:16:

İziniz için çok teşekkür ederim.

Kemal Kaya <kemal@yoldaolmak.com>, 19 Haz 2019 Çar, 17:52 tarihinde şunu yazdı:

“Bizevdeyokuz” sitesine ait izin e- maili

The screenshot shows a Gmail inbox on a Windows desktop. The browser address bar shows the URL: https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/KtbLxVHHnqSjHcbVMVUJzTdJZTrrgNqV. The Gmail interface includes a search bar, a sidebar with folders like 'Gelen Kutusu' (137), 'Yıldızlı', 'Ertelenenler', 'Gönderilmiş Postalar', and 'Taslaqlar' (32). The main content area displays an email from ŞENAY YAVAŞ <eremeli59@gmail.com> to Biz Evde Yokuz <info@bizevdeyokuz.com> dated 17 Haziran Pzt 23:04. The email body contains the following text:

Merhaba, ben Şenay YAVAŞ. Sınıf Öğretmeniyim. Afyonkocatepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. **SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN İNCELENMESİ** konulu tez çalışmada ülkemizdeki 5 gezi sitesini, Sosyal Bilgiler Öğretim programıyla ilişkisi ve derslerde kullanım durumunu inceledim. Bu sitelerden biri de bizevdeyokuz dur. Sitenizin Sosyal bilgiler dersinde kullanımı açısından uygun olduğu sonuçlarına varılmıştır. İzininiz olması durumunda site ismini tezimde kullanmak istiyorum. İzininiz olmazsa harfle kod isimle belirteceğim. bu konudaki görüşlerinizi bildirirseniz sevinirim.

Below the email, there is a 'Bir sorun var.' section with a yellow background, containing a message about Google's connection issues and a link to 'Daha fazla bilgi'. At the bottom right, there is a 'Windows'u Etkinleştir' notification.

“Gezimanya” sitesine ait izin e- maili

The screenshot shows a Gmail inbox on a Windows desktop. The browser address bar shows the URL: https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/KtbLzFrNpvPBgwXBbrHbplhtLssSRQgB. The Gmail interface includes a search bar, a sidebar with folders like 'Gelen Kutusu' (137), 'Yıldızlı', 'Ertelenenler', 'Gönderilmiş Postalar', and 'Taslaqlar' (32). The main content area displays an email from ŞENAY YAVAŞ <eremeli59@gmail.com> to Yusuf Said Akcakaya <info@bizevdeyokuz.com> dated 17 Haziran Pzt 23:02. The email body contains the following text:

Merhaba, ben Şenay YAVAŞ. Sınıf Öğretmeniyim. Afyonkocatepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. **SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN İNCELENMESİ** konulu tez çalışmada ülkemizdeki 5 gezi sitesini, Sosyal Bilgiler Öğretim programıyla ilişkisi ve derslerde kullanım durumunu inceledim. Bu sitelerden biri de gezimanya dir. Sitenizin Sosyal bilgiler dersinde kullanımı açısından uygun olduğu sonuçlarına varılmıştır. İzininiz olması durumunda site ismini tezimde kullanmak istiyorum. İzininiz olmazsa harfle kod isimle belirteceğim. bu konudaki görüşlerinizi bildirirseniz sevinirim.

Below the email, there is a 'Bir sorun var.' section with a yellow background, containing a message about Google's connection issues and a link to 'Daha fazla bilgi'. At the bottom right, there is a 'Windows'u Etkinleştir' notification.

“Gezipgördüm” sitesine ait izin e- maili

The screenshot shows a Gmail inbox on a desktop browser. The email is from 'sami altinay' and is dated '6 Temmuz Cmt 20:21'. The subject of the email is 'SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN İNCELENMESİ'. The email content discusses the author's role as a teacher at Afyonkocatepe University and their research on social information courses. It mentions that the author has used the 'Gezipgordum.com' website and is seeking permission to use it in their course. The email also includes a link to the website and a note about the author's research findings.

Merhaba, ben Şenay YAVAŞ.
Sınıf Öğretmeniyim. Afyonkocatepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans yapıyorum. **SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI BAĞLAMINDA GEZİ SİTELERİNİN İNCELENMESİ** konulu tez çalışmamda ülkemizdeki 5 gezi sitesini, Sosyal Bilgiler Öğretim programıyla ilişkisi ve derslerde kullanım durumunu inceledim. Bu sitelerden biri de yoldaolmaktır. Sitenizin Sosyal bilgiler dersinde kullanımı açısından uygun olduğu sonuçlarına varılmıştır. İzniniz olması durumunda site ismini tezimde kullanmak istiyorum. İzniniz olmazsa harfle kod isimle belirteceğim. bu konudaki görüşlerinizi bildirirseniz sevinirim

sami altinay
Alıcı: ben
Merhaba
Gezipgordum.com için bu mail doğru iletişim adresi lakin ilk mailde siz sanırım copy paste 'yolda olmak' olarak yazıp göndermişsiniz ona istinaden böyle dedim.
Gezipgordum.com u tez çalışmanızda kullanabilirsiniz, tekrar başarılar dilerim.
Saygılarımla
Sami
Gezipgordum.com

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gidin.